

מבחר עלזנים

לך לך
שנת תשפ"ג

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
06:04	05:42	05:24	04:12	ירושלים
06:00	05:38	05:26	04:26	בני ברק
06:01	05:39	05:24	04:16	חיפה
06:01	05:39	05:27	04:27	אשדוד
06:03	05:41	05:25	04:11	בית שמש
06:03	05:41	05:26	04:29	קרית גת
06:01	05:39	05:23	04:19	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

**לחצו
כאן**

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

"תבונה של אמא"

הבכיות של מוישי הרקיעו שחקים. הוא התייפח בבכי קורע לב ולא נרגע. אביו ששימש כבייביסיטר עד לחזרתה הביתה של רעייתו, אם הילד, היה חוסר אונים, וניסה לחפש עצה בספר ההדרכה שקיבלו במתנה עם לידת מוישי, בנם הבכור. הוא מצא שם הגדרות מקצועיות על כמה סוגי בכי:

בכי מונוטוני: זהו בכי מדבר שתפקידו למשוך תשומת לב ומשמעותו לרוב: "אני בודד. אני צריך תשומת לב/חיבוק/ליטוף".

בכי הולך ומתחזק: משרד מצוקה. משמעו: "אני צריך עזרה". הוא לרוב נועד לספר: "אני רעב", "החיתול שלי רטוב", "קר ליי" או: "אני עייף".
בכי פתאומי: מתחיל מיד באוקטבות גבוהות, ומשמעו לרוב כאב ומצוקה.

הוא ניסה לשייך את הבכי להגדרה המתאימה: האם זה בכי מסוג A או בכי מסוג B או שילוב של שניהם?

הכך בדעתו שוב ושוב אך ללא הצלחה. משהגיעה האמא היא פסקה בהחלטיות: "כואבת לו האוזן, וטיפלה במוישי בהתאם. כמה התפלא האב כשלאחר כמה ימים, כשפרץ מוישי התינוק שוב בבכי קורע לב, פסקה האם שדווקא כואבת לו הבטן והחזיקה אותו בתנועה מסוימת. ראו זה פלא: מוישי נרגע כבמטה קסם! לעומת זאת בפעם נוספת שמוישי פרץ בבכי החליטה האם כי זהו בכי של רעב ונתנה לו בקבוק דייסה מהבילה. או אז הפנים והבין האב כי אין כמו בינתה של אמא כדי לחוש ולהבין את בכי בנה, ולסייע לו במצוקתו.

כך מובא בשם הרבי ר' שמלקא מניקשלבורג בספרו "דברי שמואל" (פר' ראה): "נראה בחוש קודם שירכע התינוק לדבר... מכוח הבכיה שהילד בוכה מבינה אמו מסתמא הוא רעב או צמא או רוצה לישון".

על בינתה של אמא, משתף. קורא יקר תושב ב"ש: לפני כמה שבועות בהדלקת נרות שבת עף הגפרור הדולק על ראש אחד הילדים. האמא שנרתעה מיהרה לכבות את הגפרור הבער מעל ראש בנה והדליקה את הנרות, בעלה שרצה לצאת לבית הכנסת וחפץ לאחל לרעייתו "שבת שלום" קודם לכן, חיכה בסבלנות עד שתסיים את תפילותיה. כמידי שבת. אך בשבת זו, משום מה, האם האריכה מאוד בתפילותיה. כשסיימה היא התנצלה באמרה שהפליגה היום בהודאה לקב"ה בעקבות הנס שארע עם הגפרור הדולק, שדלק מעל ראשו של חיימקה: "על נס חייבים להודות לבורא יתברך" פסקה. האב, קר הרוח חשב בליבו: "סתם גוזמא, וכי מכל דבר צריך לעשות עסק? וכי איזה נס היה כאן?" אך כמובן הוא שמר על כבוד אשתו ולא אמר לה דבר.

חיימקה ואביו יצאו יחד לבית הכנסת, בדרך, רכב שדהר בכביש פגע בחיימקה והעיפו ר"ל לגובה רב. כוחות ההצלה מיהרו להגיש עזרה ראשונה והבהילו אותם לביה"ח כמה רבתה הפתעתם כשלאחר בדיקת עומק עוד בליל שבת שיחררו הרופאים את חיימקה לביתו בהביעם את התפעלותם מהנס שקרה לו, שיצא מכזו תאונה ללא שריטה קלה. בשובם לביתם הוא הביע את התפעלותו ותודתו לרעייתו, שהשכיחה להודות על הנס הקטן והביאה איתה ברכה ונס גדול יותר, כמאמר הצדיקים: "ואתה אמרת היטב... איטיב עמך!!!"

כאמור, לאמא חוש מיוחד להבין לבכיו, לתחושותיו ולכאביו של בנה על אחת כמה וכמה לאמא רחל, זאת המבכה מאז ומקדם על בניה.

"יצאנו" משתף ר' אפרים קבוצת אברכים הלומדים יחד, בחבורה לקברה של אמא רחל להתפלל על חבר משותף שהיו לו קשיים בפרנסה. באותם ימים למדנו את הגמ' במכות על האמא של הכהן הגדול שהייתה מספקת מים ומזון לרוצחים, באי ערי המקלט, כדי שלא יתפללו על בנה הכהן הגדול שימות. מעניין שבחנה שם, קרוב לסינר של אמא, התחדש לנו הפשרו בגמ' על השאלה שהציקה לנו בעת הלימוד: וכי רוצח שיתנו לו אוכל בשפע בכלא- בערי המקלט, לא יבקש ויתפלל על השחרור המיוחל שאמור לקרות מיד עם מות הכהן הגדול?! הרי לקחו ממנו את חירותו?! שם ליד אמא רחל, הבנו לפתע את מהלך המחשבה של אם הכה"ג אשר הבינה שתפילות של אדם רעב מסוכנות לחיי בנה הכהן הגדול, כי תפילות של אדם רעב וודאי תבקענה שערי שמיים. לכן, בחכמתה סיפקה האם, ח"י רוטל, מזון בשפע, לערי המקלט, כך שגם אם יתפללו שם, זו כבר לא תהא תפילה של אדם רעב. עם החידוש הזה שהתחדש לנו שם הבנו שתפילותינו על חבר רעב ללחם התקבלו לרצון".

רבנו בפרשת השבוע מבהיר שהאות ה"א מסמלת את ההצלחה בעוה"ז, והאות יו"ד מסמלת את ההצלחה בעולם הבא, ולכן לאברהם אבינו ולשרה אמנו הוסיפו את האות ה"א.

רבינו מביא מדרש ילקוט על הפסוק: "כי שרה שמה" אמר רשב"י:

שיעור מס' 113 | פר' לך לך תשפ"ג

"יו"ד שנטל השי"ת משרי, היה פורח סביב כסאו של הקב"ה ואומר: הוצאתי משמה של צדקת בשביל שאני קטנה של אותיות, עד שנתנה בשמו של יהושע".

שואל רבנו: מה הייתה טענתה של היו"ד להיות בשם שרה, ולמה דווקא נתנה ליהושע, ולמה שרי לא יכלה ללדת ושרה כן יכלה ללדת?

ומתוך שהעוה"ז נברא בה"א והעוה"ב ביו"ד, והיו"ד רצתה שהקב"ה ישיב לשרה, שעיקר תולדותיהם של צדיקים הם מעשים טובים, ולכן אם הייתה נשארת בשמה היו"ד היו לשרה תולדות, רק בעולם הבא, כלומר: מעשיה הטובים. והקב"ה נתן לה את האות ה"א כדי שתוליד בנים בעולם הזה לקיום העולם, ושמר את היו"ד ליהושע שעליו נגזר ממילא שיהיה בלי בנים, כדי לשמר מעצת המרגלים.

ואולי אפשר להוסיף בדרכו שדווקא אצל רחל המלופפת באותיות ה"א, "כ-ה אמר ה' קול ברמה- נשמע רחל מבכה- על בניה- מאנה- להנחם וכו' אפשר בקלות לפעול ישועות בעולם הזה.

כפי שמשתף בגלוי לב ר' שמואל המתגורר ביישוב מעורב בעוטף ירושלים: "לפני כמה שנים רציתי להרחיב את דירת. לשם כך לקחתי משכנתא מכובדת מהבנק, אותה תכננתי להחזיר מהיחידה הנוספת שאמורה להבנות במהלך ההרחבה. לשם ההרחבה הייתי צריך להנמיך את כל מפלס הדירה. הקבלן התחיל עם השלב הראשון והרס חלק נכבד מביתי. כשהסתיימו עבודות ההריסה והתחילו עבודות ההרחבה, הגיע פקח מהעירייה עם צו להפסקת העבודה בתאונת כאלו ואחרות, כאילו חרגת מהרישיון שנתן לי. הפעלתי את כל קשרי במועצה אך מתברר שאחד השכנים החילוניהם שעינו צרה, מקושר שם מאוד, וכל פעם שהתחלתי לבנות שוב הגיעו מהרשויות לעצור את הבנייה, פעמים בלויי משטרה ופעם אפילו הזמינו את מכבי האש לפרוץ את הדלת ולעצור את הבנייה. כך למעלה משנה וחצי עצרו לי את הבניה- דבר שהשאיר אותי בלא בית ובמצב כלכלי מעיק, מדירה ששכרתי בינתיים, ומתשלומי משכנתא שהתחילו לרדת ללא ההכנסה הצפויה מהיחידה העתידית. משכלו כל ההשתדלויות וכל הקבלנים שהבאתי נאלצו לברוח מהבנייה, הרמתי ידיים. בעצם אז הבנתי שעלי להרים ידיים למרומים בתפילה וזעקה. החלטתי ללכת לשפוך שיח אצל מאמע רחל: אך לא באתי לאמא בידיים ריקות. עצרתי לפני כן ב"סופר", קניתי קופסת קפה, כמה שקיות חלב וקופסת עוגיות טעימות בכשרות מהודרת. את כל זה הנחתי בפינת הקפה שם בקברה, להמתיק ולהרוות נפש כל חי.

"שכל עצמו של אברהם היה משתדל להרבות חסד בעולם ולמתק הדין של צדק בה"א של הצדקה, ובזה יובן הטעם למה לא היו יכולים אברהם ושרה להוליד בנים קודם שייתן להם הקב"ה אות ה"א בשמם" דברי רבנו בפרשתנו

"התרפקתי בדמעות שלישי, וסיפרתי לאמא על מסכת התלאות שאני עובר עם הבניה מזה כמעט שנתיים. סיפרתי לה על הקשיים, השכנים, המשטרה והקושי הכלכלי הנולו. האמנתי והרגשתי שתפילתי התקבלה. ביציאה מהתפילה, שם ליד פינת הקפה, אני פוגש יהודי עמל כפיים אותו הכרתי לפני שנים בהיותו קבלן, עת בנה עבור המוסד שאני מנהל. לשאלתי לשלומו הוא התייפח בבכי ואמר שנשבר מטה לחמו והוא מסובך בחובות מכף רגל ועד ראש ואינו רואה שום פתרון למצוקתו. בגילוי לב הדדי סיפרתי לו על מסכת התלאות שאני עובר עם הבנייה שלי. הוא אמר לי שהוא זקוק נואשות ללחם עבור ילדיו והוא נכנס לפרויקט. מקברה של אמא רחל יצאנו יחד לביתי, חתמנו חוזה והוא נכנס לפרויקט כשהוא מסדר את העניין מול הרשויות. וראו זה פלא: הבנייה הושלמה במהירות וביעילות ללא הפסקת עבודה אפילו פעם אחת נוספת. עם הכסף שהוא הרוויח מבניה זו הוא רכש ממפעל שפשוט רגל קרמיקה במחיר מוזל ביותר, ומכר אותה ברווח רב, משם הוא המשיך להצליח ופתח עסק מוצלח בתחום השיפוצים, ועד היום ובע"ה לאורך ימים ושנים, מצליח ה' דרכו. כך בתבונתה של אמא היא הביאה פתרון אחד לשני בנים כואבים".

"והטעם שנתוספת אותה ה"א יהיה יכול אברהם להוליד, נראה שאמרו ז"ל (זוה"ק פר' פנחס) שכשישראל קבלו את התורה יצאו מתחת המזל ואין מזל לישראל (שבת קנ"ו), ואף אברהם שקיים את כל התורה ראו לצאת מן המזל, ולכן הוסיף לו את האות ה"א שבשביל שקיים חמשה חומשי תורה יצא מן המזל. "ויוצא אותו ה-חוצה"- ה"א חוצה:

להצטרפות, תרומות והערות שלחו מייל: hbzs3587@gmail.com

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

ספורים בפרשה

תלמיד חכם אחד היה רגיל לעתים לבוא אל רבי מאיר מפרימישילן, אך לא כחסיד אל רבו אלא כדי ליהנות מהחמתו. פעם שאלו רבו: "מדוע אין אתה בא להפליג יחד ולהתועד פאחד מאתנו?" השיב האיש בפתגם השגור: "מישיבה בבית לא מתחרטים". ענה לו הרבי מידי: "אמנם כן, אם אדם יושב בביתו ואינו נוסע אל צדיקים לישוב בקהל קדושים, ולא מקיים לך מארצך" מהארציות שבה, לא יבוא לידי חרטה ולא יעשה תשובה..."

בעת שרבי בונים מפשיסקה היה ילד כבן חמש, באו אנשים להתארח אצל הוריו בימי החורף. בשעת אכילתם אמר הרב לבנו: "בונים, לך ותחדש איזה ענין בהלכות הכנסת אורחים". יצא הילד מחדר האכל והשתהה זמן מה. כשסימו האורחים את סעדתם, אמר הרב: "בואו ונראה איזה חדוש חדש בני". האורחים שמעו זה מכבר שהבן הוא עלוי גדול, ובטוחים היו שהבן לקם דרשה בהלכות הכנסת אורחים, אך במקום זאת הכניסם הרב לחדר ובו מטות מצעות עם כרים וכסתות ותנור מוסק. נו, ומה תאמרו על החדוש שחדש בני? אמר הרב בחייו.

בעיר חמלניק גר יהודי אחד שהיה מלשין ומוסר והיהודים סבלו ממנו רבות. שלחו החסידים בעיר פתק אל החוזה מלובלין כדי שיפליג עליו שייעבר מן העולם. הביט החוזה בפתק ואמר: "מה רוצים אתם מאיש זה? והרי רואה אני שהוא מאיר כבהן העומד על המזבח ומקריב קרבנות". התפלאו החסידים וספרו לו שהוא מלשין, אך הרבי עין שוב בפתק ואמר שוב בדבריו הקודמים. טרם נסיעתם, הגישו החסידים שוב את הפתק לרבם, והפעם ראה את הלשונותיו ואמר שדינו "מעליו ולא מורידיו". כשחזרו החסידים לביתם פגשו את השעה ומצאו, שבשעה שהגישו את הפתק בפעמים הראשונות, הכניס המלשין את בנו בביתו של אברהם אבינו, שעליו אמרו תז"ל כי הוא דומה למקריב קרבן על גבי המזבח.

רבי מרדכי מלכוויטש, היה מהדר מאד במצות מילה ומעולם לא דחה אדם שבקש לכבדו למול את בנו. פעם אחת בערב שבת חנכה, הזמינוהו שני פפריים למול את בנם, ושניהם דרו ברחוק מקום זה מזה. הבטיח הרבי לבוא אל שניהם, למרות מרחק המקום והיום הקצר. לפליאת מקרביו אמר הרבי, בגמרא נאמר "זריזותה דאברהם קא משמע לך", ואני מפרש, שאברהם אבינו השמיע לנו את הזריזות והשרישה בקרבנו. יצא הרבי באשמרת הבקר לדרך, הספיק למול את שני התינוקות וחזר לביתו עין ויגע מטרח הדרך.

ואמרו שעל קברו גדל הדס, מפני שבזהר כתוב על הפסוק: "והוא עמד בין ההדסים" (זכריה א, ח), שמלאך הברית נקרא הדס.

פעם בא יהודי אחד אל רבו ובקש ברכה להצלחה בבית המרווח החדש שפתח בכפר. אחל לו הרבי שתהיה לו הצלחה בלי ברכה. לפליאת האיש הסביר הרבי: מיהודים שיבואו לשתות אצלך קמעה ויברכו על שתיתם, לא תראה הרבה כסף, אבל פשגויים יבואו אליך וישתו בלי ברכה, אז תהיה לך הצלחה גדולה...

פנינים

ויאמר ה' אלי אברהם לך-לך מארצך (יב, א) - "לך-לך" בגימטריא 100, ה' רמז לאברהם כשיהיה בן "מאה" שנה וילד לו בן. עוד רמז שיחיה בארץ כנען מאה שנה. (בעל הטורים)

וילך אתו לוט ואברהם ברחמם שנים ושבעים שנה (יב, ד) - מדוע כתוב גיל אברהם? אלא דוע ההבדל בין "אתו" לבין "עמו". "עמו" - באותה הדרך ולאותה המטרה, "אתו" - לא באותה המטרה. לוט הלך עם אברהם באותה הדרך אבל לא באותה מטרה, כל מחשבותיו של לוט היו נתונות לכספו וזקבו של אברהם, שהרי אברהם יירש את כל ארץ כנען, ומאחר שאברהם כבר בן 75 שנה ואין לו ילדים יירש אותו. משום כך מציינת התורה את גילו של אברהם ללמדנו מה היה בלבו של לוט. (רבי זלמן סרוצקי)

ואברהם כבר מאד במקנה בכסף ובזהב (יג, ב) - מפרש הגון איש חי, שאצל אברהם כל העשירות היתה למשא כבוד; אבל במקוֹת, כתוב: "וירץ אברהם" - בקלות ולא בכבדות.

הבטינא השמימה וספר הכוכבים (טו, ה) - פשם שהכוכבים נראים לעינינו מרחוק כנקודות זעירות בלבד, בשעה שהם עולמות עצומים (כמה מהם עולים בגדלם בהרבה על פדור הארץ) - כך יראו גם היהודים. בעולם הזה יהיה מראיהם עלוב ופכל, אולם בשמים יהיו עצומים ורבים ויהיו את היסוד של כל הבריאה. (מרן הבעש"ט ז"ע)

ודור רביעי ישובו הנה (טו, טו) - "דור" בגימטריא 210, רמז שפעבור 210 שנות שעבוד ישובו הנה לארץ כנען. (בעל הטורים)

אברהם נזפר בתנ"ך 175 פעמים, כשנות חייו.

יש אומרים שאברהם אבינו נפטר בחדש טבת, וזה מקומו בבקטקה של גרית בין הבתרים תקבר בשיבה טובה - ראשי תבות טבת.

היה היה

אלֵתִירָא אַבְרָם אָנכִי מִגֵּן לָךְ

ברומניה שבין שתי מלחמות העולם, פעלה רשת בתי חרשת ליצור משקאות חריפים. באותם ימים, גבה השלטון מס מיוחד לאוצר המדינה, בהתאם לכמות המשקאות שבית החרשת יצר. המס היה גבוה וקשה מנשא, ורבים מהיצרנים היו מודחים על כמות קטנה מהאמת, כדי להקל בגבה המס, אולם פקידי המכס התקינו שעונים מיוחדים על כל הדגים, בהם נרשמה הכמות המדויקת. אחד מבעלי הרשת, היה יהודי מלחל בשם יוסף, שעשה מעשה לא ראוי. הוא הצליח להפעיל מנגנון סודי שהזיז את מחוגי השעונים אחורה וכך עלה בידו להקטין באופן נכר את כמות המשקה שדווח בשעונים והזרים רווחים עצומים למנהלי הרשת. תחלה היה זה סוד כמס, אולם מטבעם של דברים החל העניין להיות מנת חלקם של פועלי בתי החרשת, אף הם העדיפו להעלים עין ואף נטלו חלק בעניין.

לא לעולם חסן. בשנת תרפ"ט, הוקם במדינה מפעל מתחרה ליצור משקאות חריפים. את המפעל החדש פתח אחד מפועלי הרשת, שהחליט להתפטר מתפקידו ולהקים בעצמו בית חרשת זהה. מיד לאחר הקמת המפעל החדש, ניהו פקידי המכס שעונים על הדגים החדשים, אולם המנהל הזיז אף הוא את מחוגי השעון אחורה, באותה דרך שהיהודי יוסף היה עושה במפעלו, אלא שהוא עשה את מלאכתו בחפזה ובאי־דיוק, ועד מהרה נתפס והאשם באשמה חמורה כמעלים מס. כדי למלט את עצמו מענש, הלשין הקל על יוסף וחקר עוזריו, שנוהגים כן כבר שנים ארוכות ומרמים את השלטונות בקנה מדה גדול בהרבה. ההאשמה הייתה כבדה ובדרך נס נודע הדבר בעוד מועד, וספק היה בידי יוסף ועוזריו להמלט.

ששים וארבעה פועלים יהודים נמלטו מתחומי רומניה, והבריחו את הגבול להונגריה ואוסטריה. היחיד שלא עשה כן, היה יוסף עצמו, שהתחבא ברומניה ונדד בדרכים פגוע נודד. כשגלו השלטונות כי הנאשמים ברחו אל מחוץ למדינה, דרשו את הסגרתם ולאחר תקופה קצרה נאסרו כלם תחת מעול ובגריה. היחיד שלא נתפס עדיין, היה מידענו יוסף, שעקר האשמה הייתה תלויה בו. מפיון שנפוצה השמועה, כי בכונתו של יוסף להמלט לארץ ישראל, החליטו כלם להפיל עליו את הכל, שכן משם לא יעלה בידי ממשלת רומניה להחזירו, וכל הנאשמים שחררו. בהעדר כתבת מגורים של יוסף, שגרה המשטרה לכתבת אמו את ההזמנה להתייצב למשפט בעיר קלוזֶנְבוּרֶג, צלום תמונתו הופץ אצל כל השוטרים ועל ראשו הכרו פרס עצום של עשרים וחמשה אלף לירות.

בנדודיו, הגיע יוסף לעיר גרוסֶרְדֵן ושם התפלל שחרית אצל ה"אהבת ישראל" רבי ישראל מויזניץ. בסיום התפילה, פגשו החסיד ר' שואל ליב רוזנברג שהפירו היטב והציע לו להתיעץ עם הרבי ולבקש את ברכתו, אף יוסף חשש שהרבי יצוה עליו להתייצב למשפט. בעודם משוחחים, הובילו ר' שואל ליב הפקח עד לחדרו של הרבי בלי שיוסף ירגיש בכך, וכשהגיעו לשם דחפו אל החדר פשהוא קורא: "אני מבקש שהרבי יאזין לדברי יהודי זה, כי נפשו מרה עליו". הרבי קבל את יוסף ובקשו לספר לפניו את כל תלואותיו. למעלה משעה נדרש ליוסף לספר את הצרה הגדולה שמעיקה עליו ולאחר הרגור אמר לו הרבי: "עצתי היא, שמחר בבקר תתייצב בפני השלטונות והקב"ה יעזר לך". תחלה לא מצא הדבר חן בעיני יוסף והוא התמרמר והביע את פחדו שמא יכניסוהו לבית הסהר, אולם הרבי הסביר לו שעדיף לו להתייצב למשפט מאשר לנדד כל ימיו, עד שבפוסף יתפס ואז גורלו יהיה מן שבועתים. עוד באותו לילה הגיע יוסף לעיר קלוזֶנְבוּרֶג, כדי להתייצב בבית המשפט. בטוח היה, שמיד עם ירידתו מהרפכת ותפסוהו השוטרים כדי לזכות בפרס הגדול, אולם לתמהונו הסתובב ברחובות ואף אחד לא העיף לעברו מבט. מיד עם בקר, התייצב יוסף בבית המשפט כשבידו ההזמנה שנוסחה לפניו למעלה משנה, וטען שעד עתה לא היה בידו כסף לנסיעה. הקצין ששמע את דבריו פעס ואמר: "עד שלא אראה מובל באזקים, לא אקבל אותך". לאחר התערבות עורך דין, 'נאות' הקצין לעצר את יוסף, אף לכסוף שחררו למרבה הפלא ואמר: "מפיון שאני רואה שאתה איש נאמן ובעצמך באת להתייצב למשפט, אני משחרר אותך בתנאי שמדי יום תבוא להתייצב אצלי, עד שנעמידך למשפט", ובדברו העניק לו אשור יציאה. עם יציאתו, נעצר יוסף מיד בידי שוטר חרש שדרש ממנו להתלוות אליו, אולם יוסף מהר להציג בפניו את כתב השחרור והלה התאכזב על הפרס הגדול שהפסיד.

עברו שלשה חדשים ויוסף עמד למשפט. כלם הזהירו אותו שעדיף לו להודות באשמה, אולם הוא טען בלי פחד שאינו יודע כלל במה מאשימים אותו. לטענתו, בכל התקופה בה האשם במעילה, שהה בהרים לשם הבראה מפקחת ראותיו, ואף הציג אשור מקורי של פרופסור מפרס שיעץ לו לנסע להרי טאטרה שבסלובקיה לרפוי. האשור היה אמתי, כי יוסף סבל מראות לקיות והתיעץ עם פרופסור זה, אלא שבסופו של דבר לא נסע להרים והתרפא מתזונה נכונה ועבודה קלה. הפרופסור הזמן אחר כבוד אל בית המשפט והוא אשר את דברי יוסף, ומאידך העידו פועלים כי יוסף שהה באותה עת בבית החרשת. יוסף נחקר שעות ארוכות, אך עמד על דעתו בגבורה. המשפט נערך כשבועים יום ונחקרו בו כמאה וחמשים עדים. למרות שכלם הפירו את יוסף ועבדת מעשיו היה סוד גלוי, לא הצביע עליו אף אחד מהעדים. בחלף המשפט האריך, השמע גזר הדין. כמעט כל הנדונים נקנסו בסכומים גבוהים, למעט איש אחד. נחשתם נכון, יוסף היהודי יצא נקי וזכאי לחלוטין, בזכות ברכתו של הרבי.

מאורות

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל

ליום ההולולא י"ב במרחשון תשנ"ב

ראש ישיבת פורת יוסף ומראשי הנהגת בני עדות המזרח בארץ ישראל בדור האחרון. כל ימיו מסר את נפשו לחינוך ילדי ישראל. פעם, כאשר הגיע אליו ראש ישיבה שרצה להוציא מ'ישיבתו את אחד התלמידים, שאלו הרב: "האם התענית על התלמיד? הרי זה ממש פקוח נפש, שלו ושל כל הצאצאים אחריו!". פעם הגיע אליו תלמיד חכם אחד שהתמנה לשמש קרב בשכונה ובקש ממנו עצה ובכרה. שאלו: "האם בשכונתך ישנם ילדים שאינם לומדים בתלמוד תורה? אם כן, עליך לרואה להכניס את כלם לת"ת. וכי שררה קבלת? עבדות קבלת!".

לאחר נשואיו, בקשה אשתו לרכש מקרה, אך הוא העדיף לרכש ספר תורה ולקיים את המצוה של "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת". במשך שנים מספר, חסד הרב פרוטה לפרוטה והכניס ספר תורה לבית הפנסות, ולאחר מכן רכש מקרה לביתו.

גם מכשירי טלפון לא היה בביתו שנים רבות, אך להפצות בני משפחתו הסכים לרכשו לבסוף. פעם, נתקעה ד"ת הדלת ונבצר ממנו לצאת מביתו לתפלה עם הניץ החמה. באמצעות הטלפון, הזעיק הרב את חתנו רבי יעקב שכניו שגך בסמוך, והוא חלצו מהבית. לאחר התפילה אמר לו חתנו: "כבודו רואה כי מכשיר הטלפון חיוני", אמר לו הרב: "לא כן הוא, אלא אם לא היה טלפון לא הייתה הדלת נתקעת"...

יוסיף דעת

בפרשתנו מסופר על מלחמת המלכים אשר "חברו אל-עמק השדים הוא ים המלח". בלשון חז"ל נקרא הים "מה שמים סודים" מימיו של ים המלח קלים ורב דימי אמר בשבת שמעולם לא טבע אדם בימא דסודים, ורש"י מפרש "מפני שהמים מלוחין וכן מליחות מעכבו מלטבוע". כבר בגמרא מוזכר הים כמקום ריפוי ותכונת המים לרפואת עיניים ועוד. לעומת זאת, מובא בחולין שמלח סודימית מסמא את העיניים ולכן נוטלים מים אחרונים, וכנראה שזו היא מלח מים המלח.

ריכוז המלח בים עומד על 34.2%, שהוא גבוה פי עשרה מהמליחות של מי הים התיכון. מפלס המים עומד על 427 מטרים מתחת לפני הים והוא המקום היבשתי הנמוך ביותר בעולם. כיום, מתייבש ים המלח באופן מתמיד כתוצאה משימוש במקורות המים הנשפכים אליו. חלקו התבייש לגמרי והוא התקטן ביותר משליש. מדי שנה נסוג הים כמטר וחצי. ורובו של הים כ-15 קילומטרים ועקב ירידת המפלס נוצרו במקום שינויים בלתי הפיכים. דורשי רשומות אמרו מדוע נקרא הים ימה של סודים, מפני שלים המלח יש תכונה כמו לאשם סודים שהיו מקבלים ולא נתנו לאחרים. וכן ים המלח מקבל מהירדן, שנקרא כך מפני שהוא יורד מן - נחלתו של שבט דן, אולם ים המלח אינו נותן מימיו למקום אחר ומימיו מתאדים, ולכן אמרו חז"ל: "זה לא נהנה ולא זה חסר, וזה מקבלת את מימיה מנהרות הגולן ומזרמה מים לירדן מדידת סודים". בים המלח גם אין מתקיימים דגים, גם מפני שהוא מקבל ואינו נותן כמידת סודים. מסיבה זו גם מימיו מלוחים, שכן מקבל הוא ואינו נותן, וכך הוא אדם שלא נותן לאחרים אינו חביב על הבריות. הכינרת לעומתו, מקבלת את מימיה מנהרות הגולן ומזרמה מים לירדן ולכן מימיה מותקים. דבר זה עולה יפה עם דברי חז"ל על הפסוק: "כי בגלל הדבר הזה", למה אמר בגלל ולא בעבור או בשלון אחרת? לרמז מלשון גלגל, כי גלגל חוזר בעולם, זה נותן וזה מקבל ולפעמים מתהפכים.

שואב המים הנסתר

מגדולי תלמידיו של ה"ש"ר שלום" מבלז, היה רבי שלום מקמינקא, שהסתלק ב' במרחשון. הוא נודע בצעירותו כעלוי ורבי עזריאל הורביץ מבלז, המפרסם בכינוי 'ראש הברזל', התפעל ממנו עוד בנעורו. רבו ה'ש"ר שלום' אמו עליו פעם, שיש לו את נשמת הגר"א מוילנא.

יום אחד, פנה ה'ש"ר שלום' לתלמידו ואמר לו, כי בימיהם יש נשמה אחת קדושה שירדה לעולם וכמותה לא היתה נשמה כזו במשך שלש מאות שנה. הבין רבי שלום שהשעה היא שעת הכשר, והחל להפציר ברבו שיגלה לו מיהו הצדיק הנסתר הזה, כדי שיזכה לראותו ואף לקבל ממנו דברי סתר. לאחר הפצרות מרבות, הצליח רבי שלום לגלות כי הצדיק מתגורר בעיר לבוב, אלא שלא עלתה בידו לגלות אף לא את שמו ואת מקום מגוריו. "סע ללבוב", אמר הרבי, "ואם תזכה מן השמים, תוכל לראותו בעיניך".

כשהגיע רבי שלום ללבוב, החל לחזר בתי הקנסיות והמדרשות בתורו אחר כל אדם בעל צורה, אולם כל מאמציו היו לשוא. גאונים וצדיקים רבים נקרו בדרך, אך ביניהם לא היה אותו צדיק פלאי בעל הנשמה הגבוהה והנדידה. באחד הימים ראה רבי שלום, פי מוכר ספרים מציע את מרביתו בפני הלומדים והמתפללים. בין הספרים, גלה ספר קבלה נדיר שזה מכבר חפץ לעיניו בו, אלא שהמוכר דרש בעבור הספר סכום גדול של תריסר ריניש. נאלץ רבי שלום להשיב את פניו ריקם, כי לא היה בידו באותה שעה סכום כה גדול. לאחר ימים מספר, נסה שוב לרכוש את הספר, אך לא מצאיו בין ערמת הספרים. לפליאתו ספר הרובל, כי שואב מים פשוט הוא זה שרכש את הספר יקר המציאות במחירו המלא. כששמע זאת רבי שלום, החל לחפש פי שואב המים אינו אלא אותו צדיק נסתר שכה חפץ לראותו. החל אפוא להתחקור אחר שואבי המים ועמד סמוך לבאר המים שחוזף לעיר, שם נהגו השואבים להתכנס. עקב רבי שלום וגלה ביניהם אחד שהיה נראה כאדם פשוט, אולם נכר היה כי הוא מתרחק מהאחרים ומבדל מהם בהליכותיו. נסה רבי שלום לעקב אחריו, אלא שהלה הרגיש בקו ונגעלם מן המקום בהרף עין.

החל רבי שלום לחקור אודותיו ונודע לו, כי שואב מים זה מתגורר בירפת העיר, שם שכן קדר קטן בתוך ביתו של חייט פשוט. שם רבי שלום את פעמיו לביתו של החייט ועשה עצמו כמתענין בהזמנת בגד חדש. כשהחייט היה עסוק בהצגת בדים שונים, נכנס בלאט אל החדר הקטן שבבית וגלה בו ספרי קבלה נדירים וחשובים, וביניהם אותו ספר קבלה שהשואב רכש בתריסר ריניש. מייד כשהבחין החייט בכניסתו של רבי שלום אל החדר הקטן, בקשו לצאת ואמר לו: "פעם אחת נכנס לכאן אדם ללא רשות והחל לעיין בספרים. כשהגיע הדייר באותו יום וחש שמישהו בקר בחדרו, רגז עלי מאד ובקשי הצלחתי להפיס את דעתו, בהבטחה שהדבר לא ישגה עוד". באישון ליל, יצא רבי שלום מאבסניתו לכוון בית החייט. מרחוק נצנצה שלהבת קטנה ולאזנה עיני השואב בספרי הקבלה, אלא שכאשר התקרב רבי שלום אל החלון, פכה הלה מידי את הנר והשכה השתררה. המתין רבי שלום זמן מה עד שהנר נדלק שוב, אלא שמיד כשנספה להצית שוב, נכבה הנר בשנית והוא נאלץ לעזוב את המקום. בלבו של רבי שלום גמלה ההחלטה להגיע שוב עם בקר, אולם לאצבתו ספר לו החייט בהגיעו, כי מידי עם עלות השחר קם הדייר שבביתו, ארו את כל חפציו וספריו ויצא מביתו לבלי שוב. הצטער רבי שלום שלא זכה לשוחח עם הצדיק הנסתר, אולם התנחם בקו שלפחות זכה לראותו.

עברו שנים רבות, ואל העיר צפת הגיע חסיד מפלג בשם רבי גבריאל טשאק, הוא היה מחסידיו רבי נפתלי מרופשיץ, ולאחר הסתלקות רבו נסע לרבי אורי מסטרליסק שברכו לזכות לקבל את פני המשיח, ולכן נסע לארץ ישראל כדי להקביל פניו בתחומי ארץ הקודש. לעת זקנה נשדו שניו, ובדרך גם החלו לצמוח מחדש. נפעם רבי גבריאל מכוון וספר לידידיו על הגרקה שזכה מרבו, אך לאחר מכן נכלא בגלילה שקרית. מרב צערו החל להרהר, כי יתכן שעליו לותר על הגרקה שברכו רבו ובלבד שיזכה לצאת ממאסרו כדי להמשיך לעבד את ה' בשמחה. תוף כדי הרהוריו שחרר מכלאו, והבין כי מעשה שטן היה בדרך כדי לגרם לו לותר על הגרקה, אותה הפסיד כנראה בגלל שגלה את לחבריו.

כשהותו של רבי גבריאל בצפת, ראה יום אחד אדם שהיה נראה כאיש פשוט אולם אור עלאי נגה על פניו האציליות. התקרב אליו רבי גבריאל ונסה לתהות על קנקנו, אלא שהלה דחהו ואמר: "בצעירותי ברחתי מהעיר לבוב, כשראיתי שהרב מקמינקא עוקב אחרי. עתה זקנתי ואין בידי כח לברח מפאן, אבקש ממך להניח לי ולא להתחקור אחרי, כי קשתה עלי המנוסה".

היה זה הצדיק הנסתר שרבי שלום בקש להפיר ולא עלתה בידו, מאותם הצדיקים הנסתרים ששתלן הקב"ה בכל דור ובזכותם מתקיים העולם.

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

"וילך אברהם כאשר דבר אליו ה'" - פנות הכתוב היא להודיע חבתו של אברהם שלא נתעבב אפלו שעה אחת, אלא בגמר דברי ה' לך-לך תכה וילך אברהם, ולא נתעבב לשום סבה ועזב את אביו ומולדתו. ושהיו תבת כ"ח 'פאשר', הודעת הזמן שהיה סמוך לדבר ה' אליו. והודיע הכתוב כי לוט לצד דבקתו באברהם הלק אתו, פרוש לא לצד קיום מאמר ה' אלא ראהו הולך ונהל עמו, וכונתו בהודעה זו כי הגם שנתחכם אברהם לחפז ללכת לכל יתחברו עמו ממולדתו ומבית אביו, אף על פי כן לא הועיל בערך פרט זה והלק אתו לוט. הודיע הכתוב צדקתו של אברהם, כי מה שהלק לא לצד הבטחות האמודות, אלא לעשות דבר ה' ודקדק לומר כאשר דבר ולא כאשר אמר, והאמירה היא רכה.

הצדיקים ופרט האבות יקפידו על נבוי שפר לעולם הנצחי, וצא ולמד שמצינו לו שהיה מצר בהריגת המלכים שמא נתגפה לו משכר העליון, עד שאמר לו ה' אל תירא אברהם וכו' שכרף הרבה, אשר על כן כשהבטיחו שיצאו מהשעבוד ברכוש גדול, יש מקום לאברהם לחוש ולומר כי צריך לנבות משכרו לעשות נסים ונפלאות לקניו ולהוציאם ברכוש גדול, לזה הבטיחו סמוך לאמירת יצאו וגו' ואתה תבוא אל אבתך בשלום שלא יתגבה משלום אשר החקת בקעו, והסד הבטחון מתת אלהים הוא.

דברי הימים

בח' במרחשון רס"ט, נסתלק השר המפורסם רבי יצחק אברבנאל, שהיה מראשי גולת ספרד בשנת רנ"ב וחבר פירוש נודע על התנ"ך.

בט' במרחשון ה'פ"ח, נסתלק רבנו אשר ב"ר יחיאל, הרא"ש. אביו היה בין חסידיו אשכנז הראשונים והיה צאצא של הראב"ן. למד מפי המהר"ם מרוטנבורג, ולאחר שרבו נכלא ואסר עליו לפדותו יותר מכדי דמיו, נאלץ הרא"ש להגר לספרד, ולמרות היותו אשכנזי הוא מונה לראש ישיבה בטולדו והוכר כגדול הדור. פסקיו משמשים כאחד היסודות של השולחן ערוך.

בי"א במרחשון ב"ח, נסתלקה רחל אמנו על ע"ה בעת לידת בנימין בן יעקב. היא נטמנה על אם הדרך, בעוד כבדת ארץ לבוא אפרתה, וישנן עדויות של למעלה מ-1,700 שנה על מקום קברה המפורסם בבית לחם. אולם בשמואל א' (י, ב) מפורש שהיא נקברה בגבול בנימין בצלצח, וסתירה זו הובאה כבר במדרש בראשית רבה.

בי"ב במרחשון תרע"ג, נפטר רבי יואל משה סלומון, מראשוני פורצי חומות ירושלים העתיקים, ממייסדי שכונת 'נחלת שבעה' בירושלים והעיר 'פתח תקווה'.

בי"ד במרחשון תש"א, נסגר גטו ורשה, הגטו היהודי הגדול ביותר בפולין בתקופת השואה. שוה בו קרוב לחצי מיליון יהודים שרובם הושמדו הי"ד. בערב פסח תש"ג החל המרד המפורסם שדוכא ביד קשה בידי הנאצים ימ"ש.

מטעים

ויהי השמש באָה (טו, יז)
 תבת באָה מטעמת מלעיל, ורשי"י מפרש על פי זה שהשמש כבר שקעה, ואם היתה מטעמת מלעיל משמעותה שהשמש שוקעת עתה, אף אי אפשר לומר כן שהרי כבר כתוב לפני כן ויהי השמש לבוא. וכל בכל תבה שיסודה שתי אותיות (לשיטת רש"י יש שרשים של שתי אותיות), כמו בא, קם, שב, כשהטעם למעלה (מלעיל) לשון עבר הוא, ורשי"י מביא דגמאות נוספות, וכשהטעם למטה (מלעיל) הוא דבר שנגשש עכשו והולך.

וינגע ה' ואת־פרעה (כב, יז)
 יש פסק לאחר שם ה' ויש שמצאו לכה רמז לדברי רבי סעדיה גאון, שהנגעים באו רק על שרי פרעה ולא על פרעה עצמו, מפני שהשרים הביאו את שרה אליו והוא לא לקחה בעצמו. ועוד מצאו סמוך לדברי חז"ל שהמלאך הפח על פי דברי שרה, וכאשר אמרה לו להמתין היה עושה, ולכן יש כאן הפסק.

והוא ישב בסדום (יד, יב)
 בספרי תימן תבת והוא בטעם טפחא המפסיק, בדברי רש"י: "מי גרם לו זאת? ושיבתו בסדום".

מדגש

אחת ההבטחות שהקב"ה הבטיח לאברהם אבינו היא: "ואברהם מברכה ומקללה אור".
 אם נשים לב, נראה שיש שני בנסוח שני חלקי המשפט. תחלה אמר ה': אברך את המברכים, ואני בחלק הנגודי כתוב ההפך: אקלל את המקלל, ולכאורה היה צריך להיות כתוב: "ואברך ומקללה"? אולם, דרשי רשומות הסבירו זאת על פי דברי חז"ל: מושב טובה הקב"ה מצרפה למעשה, מושבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה. ולכן, מי שרע ירצה לברך אותה כבר יהיה מברך, אבל לקלל אקלל רק מי שיקבר קלל ולא רק רעה כו... מספה זו כתוב בדברים: "את הברכה אשר תשמעו ומובאות ברכות רבות בלי עשיה, כי מושבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה והמקבל על עצמו לעשות כרצונו ה' - מתברר.

ממלה

פעם נסע רבי איזיל חריף בעגלה אחת עם עשירי מספג. בדרך התחשבה עליהם העגלה ורבי איזיל יחד עם העשירי היו מוטלים תחת העגלה. חזר רבי איזיל מתוך באביו ואמר לעשירי: עקשו התקומו בנו דברי חז"ל, "תורה ותגלה במקום אחד"...

כמר נוצרי שאל פעם את רבי יוחנן איבשיץ: "למה אין אתם מזכירים את משה רבנו, כשם שאתם מזכירים את האבות?" והשיב לו: "מפני שהסרו גידול היה לו למשה, התנו של כמר..."

פעם בא אחד מתושבי ירושלים אל רבי שמואל סלנט ושאלהו בפינו: "רבי, בני נסעו לאמריקה ואינם הולכים בדרך התורה. רוצים הם לתמוך בי, האם יכול אני לקבל מהם את קמזונם?" השיב לו הרב: "מצנה אחת נותרה בידי של בניך, והיא מצנות כבוד אב, ואף מצנה זו רוצה אתה לקחת מהם?"

רבי אברהם אביש מפרנקפורט התפרסם בענותנותו הרבה ובתמימותו הגדולה. פעם אחת, פתח את רגליו לצרכי צדקה. בדרך, הגיע לבית מלון שם התארח סוחר גדול ונסה לדבר על לבו לפתח את ידו לצדקה. הסוחר, שהיה טרוד אותה שעה בעסקיו, התרעם על ההפרעה והחל לגער ברב שהטרידו ממעשיו, בלי שידע כי הזקן העומד לפניו אינו אורח פורח, אלא רבה הנערץ של העיר. בראות רבי אביש שדבריו נופלים על אזנים ערלות, נפנה מעם הסוחר והמשיך בדרך. לאחר שהות קצרה, הביט הסוחר וראה כי מקלו שעמד בצד החדר נעלם. חשד הסוחר בזקן שבקר אצלו זמן קצר קדם לכן ורדף אחריו. בשמצאו, הוכיחו על גנבת המקל, אך הרב הכחיש כל קשר לענין. פעם של הסוחר התלקח והוא הפך את הרב אחת ושנים, וזה האחרון שתק ולא הגיב מאומה. למחרת, הגיע הסוחר לבית המדרש וגלה לחרדתו כי הזקן שהפכה אינו אלא רב העיר. חרדה גדולה אחזה בו והוא מהר לגשת לבקש את סליחת הרב, שעלה אותה עת על בימת בית המדרש כדי לשאת את דרשתו. כשראה רבי אביש את הסוחר מתקרב, נרעד והחל לקרא בקול: "אנא ממה, מבטיחה אני שלא נטלתי את המקל"...

על רבי משלם אגרא, שהתפרסם בחריפותו הרבה, מספר ספור נפלא אודות התגברותו על פעם והקפדה. הוא היה מדקדק מאד באפיק המצות, קוצר בעצמו את החטים, טוחנם ושומר עליהם כעל בבת עינו. את שקית החטים שמר בשמירה מיוחדת ולאחר מאמצים מרובים, עלה בידו לאפות פמות זעומה של מצות מהדרות, אותן אכל בסלוידין בליל הסדר.

פעם אחת, בקשה הרבנית מאחת המשורות, שהיתה יתומה ונדלה בבית הרב, לטחן מצות להכנת פתאות להג. חפשה המשרתת מצות ראיות לטחינה, והנה הבחינה כי בצד מונחת חבילה קטנה ובה מספר מצות שרופות, שלא תאר להן ולא הדר. נטלה המשרתת את המצות וחישה מהר טחינה אותן והכינה מהן בפתאות ערבים לחך. בליל הסדר, בקשה הרבנית להניח את המצות המהדרות ליד מקומו של הרב, והנה נפקד מקומן של המצות. לאחר ברור קצר, נודע לרבנית את אשר ארע למצות והיא התעלפה על אחר. המשרתת נמלטה מהבית בבהלה ובמקום פרוצה מהומה גדולה. כשהגיע הרב לביתו וראה את ההמלה הגדולה, נבהל מאד. הרבנית, שהספיקה להתעורר בינתיים, נגשה אליו בפיך ברבים וספרה לו בקול בוכים את אשר ארע למצותיו. לפליאת בלם, לא הגיב רבי משלם כלל. תחת זאת שאל: "היכן המשרתת?" נפנו בלם לחפשה ובסוף מצאוה מתחבאת בעלית הגג. הביאהו לפני הרב והוא התחיל לפיט איתה והבטיח לה כי מייד אחרי החג יעניק לה במתנה בגדים חדשים ונעלים.

לאחר מכן פנה אל הרבנית ואמר: "לכי אל השוחט המתגורר בשכונתנו ובקשי ממנו שלש מצות בעבורי. וכי רק משלם אגרא אוכל מצות פירות? גם השוחט אוכל מצות פירות ואף אני יכול לצאת בהן ידי חובתי!"

בתקופת מגוריו של רבי אהרן מפלז בארץ ישראל, לאחר שהצליח להמלט מצרפני הנאצים ימח שמו, אשר השמידו את כל משפחתו וקהלתו, המשיך לעבד את ה' בתמימות ובמסירות נפש והשתתף בעצור הזולת בעצה ובתפלה, בעזר וסיוע. כאשר נודע לו על צדיק אחד שעלה ארצה, החל רבי אהרן לראג לו. תחלה הזמין את קרובי משפחתו והשתדל אצלם לסייע לעולה להשיג דירה מתאימה. הוא עצמו נתן תרומה ראשונה מכספו ואת השאר התרים אצל קרובים וידידים. קרוב אחד שהזמין לביתו סרב תחלה להענות ולתת את המכסה שהרבי הטיל עליו, אך הרבי לא הפנה והסביר לו כי מוטלת עליו החובה של "ומבשרך לא תתעלם" עד שהלה נכנע ונתן. כשיצא מלפני הרבי גלה האיש, כי לא היה מאמין שהרבי יצליח להוציא ממנו סכום נכבד כזה. אין לתאר את השמחה של הצדיק שעלה ארצה, כאשר זכה להכנס לדירה נאה שהרחיבה את דעתו.

"אדם עצב, אל תאנה, כי אחרי טרחה יבוא אתנה; אל תתהדר אדם גביר, כי אחרי דרנא יבוא תביר..." (של"ה, אמסטרדם שנת נח"ת)

לקוטי וספורים נפלאים

פרשת לך לך

"ויאמר ה' אל אברם לך מארצך וממולדתך... וילך אברם כאשר דבר אליו ה'" (יב, א - ד)
לך לך - להנאתך ולטובתך ושם אעשך לגוי גדול וכאן אי אתה זוכה לבנים, ועוד שאודיע טבעך בעולם (רש"י)
זהו, כידוע, אחד מעשרה נסיונות, שנתנסה בהם אברהם אבינו.

לכאורה, יש להבין, האם הנסיון כאן כל כך גדול? והלא בחרן אין לאברהם אבינו ילדים, והקב"ה מבטיח לו, שאם ילך אל הארץ ההיא, יתן לו ילדים וירבה את זרעו.

הקב"ה גם מבטיח לאברהם, שתלאות הדרך לא יגרמו לו למיעוט ממונו ולא למיעוט שמו, אלא להיפך - הקב"ה יברך אותו, אם ילך, בממון רב ובשם טוב ובכבוד, איפה, אם כן, הניסיון כאן?

קושיה נוספת מתעוררת כאן - 'אמירה' היא, כידוע, לשון רכה, ו'דיבור' הינו לשון קשה. מדוע אפוא נאמר בתחלה "ויאמר ה' אל אברם לך לך", ובפסוק ד': "וילך אברם כאשר דבר אליו ה'?"

אמנם, אומר ה'שפת אמת', התשובה לשתי השאלות נובעת מיסוד אחד, ממעלתו העצומה

של אברהם אבינו.

ההליכה על פי צווי ה' אכן היתה כדאית לאברהם, שכן הקב"ה הבטיח לברכו בילדים, בפרנסה ובעשר ולגדל את שמו, אך אברהם אבינו, ברוב צדקותו, לא שמע לקולו מפני השכר הגדול, אלא "וילך אברם כאשר דבר אליו ה'"

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביר" (יב, א)
סבל רב סבל הסבא קדישא רבי ישראל מרוז'ין משלטון הרשע ברוסיה, ולאחר שישב כמעט שנתים בכלא בעלילת שוא, הצליח בחסדי שמים להמלט מהמדינה

והשתקע בעיר סדיגורא שבבוקובינה, שהיתה נתונה אז תחת השלטון האוסטרו הנגרי, יריבתה של רוסיה.

לאחר שהצבא הרוסי גלה כי טרפו חמק מבין אצבעותיו, הגיש לקיסר אוסטריה בקשה נחרצת להסגירו לידי, ומקורבי הרבי פעלו נמרצות לדחיית הבקשה.

בין השאר הועלתה הצעה, כי הרבי יחליף את שם משפחתו פרידמן כדי להסתיר את זהותו, אולם הרבי סרב ואמר: "אמנם התקיים בי מה שנאמר אצל אברהם אבינו, וגליתי מארצי וממולדתי, אך לא מבית אבי, שכן רק אברהם נאלץ לעשות כן, מפני שבנו של תרח היה, אולם

אני בנו של רבי שלום הגדול מפרוהבישט, ועל שמו שם משפחתי, שכן פרידמן משמעותה 'איש שלום', ומאב שכזה, איני צריך ואיני יכול ללכת ולהתנתק..."

יהודי אחד כתב הרבה לרבי מחב"ד, על משפריים רוחניים שהוא עובר בחייו.

הרבי השיב לו רבות עד שיום אחד הוא נכנס לחדרו של הרבי ואמר שדי, הוא לא מסגל יותר, נפילותיו כבדות מדי.

הרבי הקשיב לו קשב רב, הרגיע את נפשו ולבסוף אמר לו:

"יש לי בקשה אליך, אני מבקש שתקפץ על מרפז השלחן שבחדר.

אל תעלה עליו. תן קפיצה שתוביל אותך אל מרפז השלחן.

החסיד לא הבין מה הרבי רוצה ממנו, והתבייש לעשות כן.

הרבי הפציר בו: בצע זאת! קפיצה למרפז השלחן.

החסיד שוב התבייש, אבל הרבי האיץ בו לשמע בקול רבו.

או אז, התלמיד בחרן את הדרך הנכונה ביותר להצליח במשימה, לקפץ אל מרפז השלחן.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

הג"ר דוב בעריש ווידענפלד זצ"ל גאב"ד טשעבין, סיפר (מובא בספר "שר התורה" עמ' 197) פעם אחת אמר אדם להג"ר יהושע מקוטנא זצ"ל, בעל "ישועות מלכו", שהינו בקי בסדר נזיקין.

רבי יהושע רצה להעיר לו שעיקר העניין הוא לא רק הבקאות, אלא ההתמסרות לתורה, לכן פנה אליו בשאלה: האם יודע אתה מהו שיעבודא דאורייתא?

השיב לו האברך, בוודאי, ופרש בפניו את כל השיטות ופרטי הדינים שנוגעים לשיעבודא דאורייתא.

כאשר סיים להרצות את דבריו, אמר לו רבי יהושע: לא זאת היתה כוונתי, אני התכוונתי לדברי תרגום אונקלוס על הפסוק "את הנפש אשר עשו בחרן" - "וית נפשא די שעבידו לאורייתא".

גם זהו שיעבודא דאורייתא, וגם את זה צריך לזכור.

לימים הסביר חתן הגאון מטשעבין הג"ר ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל, את כוונת הדברים. נתבונן מהו עניין שיעבוד?

כאשר קרקע משועבדת לאדם, אפילו אם נמכרה פעמים רבות היא נשארת משועבדת לו, ולעתים להפך, יש לאדם קרקע והוא בעליה ללא פקוק, בכל זאת אין לו שליטה עליה, כי היא משועבדת לאחרים.

הוא הדין בענין השיעבוד לתורה, יש מי שמשועבד לתורה ובכל רגע פנוי הוא עוסק בה, אמנם לפעמים הוא נאלץ להתעסק בצרכים אחרים, אבל במהותו הוא משועבד לתורה. הוא לא יסיח דעתו

מהלימוד גם בעת התעסקות בדברים אחרים, ומיד כשיסתיימו טרדותיו הוא ישוב לתלמודו.

כנגד זה ישנם אנשים שאמנם יושבים ולומדים במשך כל היום, אבל כל דבר קטן מוציא אותם מהלימוד. כל מאורע שמתרחש, הופך להיות עסק שלהם.

כל סיפור של רכילות או מאורע הקורה בעולם או בפוליטיקה, הם עניינים התופסים אותם.

בני אדם כאלה, אף על פי שהם יושבים ולומדים, אינם ראויים לתואר "משועבד לתורה".

(ילקוט יוסף לקח)

- ללא חשבונות וצפייה לתגמול, אלא אך ורק משום שהקב"ה אמר ללכת, 'כאשר צוה אותו ה'.

היתה כאן, אם כן, 'אמירה' בלשון רכה 'ויאמר ה'...' , כי יחד עם הצווי היו ההבטחות הגדולות.

אבל כאשר אברהם אבינו הלך, הוא לא הלך בגלל ההבטחות, אלא אך ורק בשל צווי ה', ולכן נאמר כאן בלשון קשה, לשון דיבור - "כאשר דיבר אליו ה'..."

"ואת הנפש אשר עשו בחרן" (יב, ה)

וכתב רש"י: "שהכניסן תחת כפני השכינה, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים.

מעשה בבחור מתחזק שאחזו בשלבים הראשונים של חזרתו בתשובה.

הוא הגיע אל הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל והתלונן בפניו: "רבי, קשה לי לקיים תרי"ג מצוות זה יותר מדאי בשבילי...!"

אמר לו רבי בן ציון: "לו יהי כדברך, כמה מצוות אתה רוצה להוריד ממך חצי? שני שלישי?"

תפס הלה את המרובה: "שני שלישי..."

"מוסכם!" השיב לו רבי בן ציון להפתעתו "כמה הם שלישי מתרי"ג? חישב הלה וענה: "מאתים וארבע" "ואותן הנך מקבל ברצון?"

"אין לי כל בעיה עם מספר זה" - השיב.

"ובכן" - המשיך רבי בן ציון להפתיעו - "החפץ חיים מנה את המצוות הנוהגות בזמן הזה, והן מאתים ששים ושבע.

האם אתה כהן" "לא" השיב. "א"כ" - אמר לו

רבי בן ציון - "ירדו לך עוד שלושים וכמה מצוות. האם אתה נזיר?" "לא" השיב הלה.

סיכם רבי בן ציון: "באיסורי עריות קרובות אין לך בעיה. ירדו עוד כשלושים. לא לעשות עבודה זרה, לא להשתחות לה, לא להקים מצבה, לא לנחש, לא לעשות מעשה אוב וידעוני, לא להתנבאות לשקר... להמשיך? עוד מגיע לי עודף..."

(רבינו ה'אור לציון')

"ואת הנפש אשר עשו בחרן" (יב, ה)

"וית נפשתא דשעבידו לאורייתא" (תרגום אונקלוס)

הוא החל פוסע לאחור, ועוד לאחור, בקדי לקחת תנופה טובה, ומיד פשהחל לשעט קדימה, הרבי בקש ממנו לעצר. "מה? מדוע לעצר?" שאל החסיד. הרבי השיב לו: "אינך מבין? כדי לקפץ על השלחן, היית חוב לקחת צעדים רבים אחורה. אני מכיר את הנפש שלך. הנפילות שלך הם לא לשם נפילה. אתה שואף להגיע למרכז השלחן. הנפילות שלך הם צעדים אחורה, אבל בקרוב מאוד, אני קורא בנשמתך שתגיע חזרה אל מרכז השלחן". ואלו הנפילות שלנו. שבע יפול צדיק וקם. (משלי כד, טז) כל עוד אנו שואפים לקום, הנפילות הללו הם הדרך הטובה להגיע לפסגה. לא הרי מי שנולד על הארסט למי שכבש את הפסגה בנפילות.

התקצף נמרוד וזעק: הכיצד תבקש להונות אותי בסכום כה עצום, שערכו פי כמה וכמה מכל מה שאכלתי ושתייתי?

הכיצד זה הפכת ממכניס אורחים - לגולן? לא ולא, השיבו אברהם, הנח לי להסביר לך כיצד החשבון הוגן ומדוייק להפליא: כל חיי האכלתי והשקיתי המוני בני אדם ללא כל תמורה כספית, והכל בירכו אותי שאלוקים ימלא לי חסרוני וישלם לי בכפלים על הטוב שעשיתי עימם, ואני רשמתי על פנקסי את סך כל הכסף שהוצאתי על המאכל והמשקה שנתתי לאורחי כל השנים, והסכום שתבעתי ממך הוא בדיוק כפליים, כפי שכל אותם אנשים בירכוני, ומאחר והנך מצהיר כי אלו-ה אתה, הרי מוכרח אתה לשלם לי את כל הוצאותי בכפלים, עבור כל האורחים שאכלו ושתו ובירכוני כל השנים!

ואם אסרב לשלם? הפטיר נמרוד. אם לא תמלא את מבוקשי, השיב אברהם אקח את מרכבתך וסוסיך ואפשיט מעליך את בגדי המלכות, ותלך ריקם לביתך. האם תעדיף זאת?

אבל אין כספי תחת ידי, נזעק נמרוד, הלא בדרכים אני נע ונד עתה! הנח לי ללכת, ואני מבטיחך בהן צדקי, כי מיד כשגיע לארמוני אשגר לך את כל הסכום טבין ותקילין...

לא ולא, אמר אברהם, וכי היכן שמענו על אלו-ה שאין כספו בידו? הלא על אלוקינו שבשמים, להבדיל, נאמר (חגי ב, ח)

"לי הכסף ולי הזהב נאום ה'", ואתה שזה עתה הודית שאין לך לא כסף ולא זהב - רשום נא בכתב ידך, כי הנך מצהיר מפורשות שאין אתה אלו-ה - ואמחול לך לך על התשלום המגיע לי, וסע לביתך לשלום...

לא נותרה ברירה בידי נמרוד, והוא הודה בכתב כי אין הוא אלו-ה וחתם בחותמת המלך.

ומאז פרסם אברהם את הודאתו של נמרוד שאינו אלו-ה, ורק ה' הוא האלוקים.

ונמרוד, בזעמו כי רב, הביין כי לאברהם לא יוכל לעשות מאומה, ואין עצה אחרת מלבד זו: לתפוס את לוט שקלסתר פניו דומה לאברהם, לאסרו בשלשלאות של

"ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובוזהב וילך אברהם למסעיו (יג, ב-ג) וברש"י בחזרותיו פרע הקפותיו.

היה הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל רגיל לומר: לפיכך כתבה תורה 'ואברהם כבד מאד' לפי שבאמת כבד מאד לאדם לפרוע חובות עתיקים, היצר הרע אינו מניחו.

"קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה" (יג, יז) תלך עם מדת הארץ שלך - עם מדת הענוה שלך כמו שאמר "ואנכי עפר ואפר". תלך לארכה ולרחבה כדי להשפיע גם לאחרים. (אמרי חיים)

"ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו והוא יושב בסדום" (יד, יב)

וכי הרכוש היה בן אחי אברהם?

מדוע אמר הכתוב "ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם..." ולא כפי שמתבקש: "ויקחו אל לוט בן אחי אברם ואת רכושו..."?

מדוע 'נעץ' הכתוב את הרכוש בין שמו של לוט לבין יחושו?

ביאר הגאון רבי מרדכי יאהלין זצ"ל, בעל שו"ת "תכלת מרדכי", כפי ששמע מדרשן אחד: הלא ידענו שאברהם היה מכניס אורחים גדול.

והנה, אירע פעם שנמרוד התאכסן אצל אברהם, שקיבל אותו כדרכו בסבר פנים יפות והאכילו

והשקהו ואירחו אצלו במשך כחודש ימים.

כאשר רצה נמרוד ללכת לדרכו הודה לאברהם בחום על כל הטוב אשר גמלהו, אך להפתעתו תבע ממנו אברהם לשלם עבור כל מה שאכל ושתה.

התפלא נמרוד: הלא שמעתי עליך כי מכניס אורחים הנך, וכל אורח מקבל כאן אכילה ושתייה חינם אין כסף, ומדוע אהיה גרוע מכולם?

אמת מה ששמעת, השיב אברהם, אולם אני נותן זאת רק לבני אדם, אולם אתה נמרוד, הלא לטענתך אלו-ה אתה, ואלו-ה מוכרח לשלם!

ניחא, השיב נמרוד, כמה מגיע לך? נקב אברהם בסכום כסף עצום.

בַּעַל הַ"לֵב שְׁמָחָה" מְגוֹר, הִזָּה שָׁכַן וַיְדִיר שֶׁל הָרָה צ' ר' אֲשֶׁר פְּרִינָד.

אַחַר פְּטִירַת אָחִיו הַ"פִּית יִשְׂרָאֵל", קָבַל הַ"לֵב שְׁמָחָה" אֶת הָאֲדָמוֹ"רוֹת.

אָךְ בְּתַחֲלָה הִתְקַשָּׁה מְאֹד בְּהוֹפְעָתוֹ לִפְנֵי הַצְּבוּר, בְּעוֹדוֹ טָפוּס בִּישָׁן וְשִׁקְט מִטְּבָעוֹ.

בְּאֶחָד הַיָּמִים הָרֵאשׁוֹנִים כְּאֲדָמוֹ"ר, יִצָּא בְּבִקְרַ מִבֵּיתוֹ כְּהַרְגָלוֹ, וּלְפַתַּע גְּלָה שְׁעֵשְׂרוֹת בְּחוּרִים מְחַכִּים לוֹ בְּרָחוּב, לִזְכוֹת לְרֵאוֹת אֶת רַבָּם צוֹעֵד לְתַפְלָה...

בַּצַּר לוֹ, חָמַק הַלֵב שְׁמָחָה בְּדַרְךְ אַחֲרֵיתוֹ, וְנִכְנָס לְסַמְטָה שֶׁהוֹבִילָה לְרָחוּב אַחֵר.

וְשֵׁם הוּא פּוֹגֵשׁ אֶת ר' אֲשֶׁר.

וְר' אֲשֶׁר לֹא לְבָדוֹ, אֶלָּא מִקֶּחַ בְּכֶמֶה בְּחוּרִים, מִהַחֲבָרִים שֶׁל ר' אֲשֶׁר שְׁמֵטִים אֲזָנָם לְשִׁמְעַת אֶת ר' אֲשֶׁר, שְׁצוֹעֵד בְּרֵאשׁ הַשִּׁירָה כְּמִלְךָ בְּגִדוֹד.

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

כאשר מגיע מצב שאדם מבין כי אין לו יותר מה לעשות, אזי "עצת ה' היא תקום". כל זמן שיש לאדם עצות, אומר הקב"ה: עשה כפי שאתה חושב, ורק לאחר שהאדם מנסה את כל הדרכים ורואה שאין לו עצה - אזי "עצת ה' היא תקום".

זה מה שנאמר בתהלים (יג, ב-ג) האדם שואל: "עד אנה ה' תשכחני נצח עד אנה תסתיר את פניך ממני" והתשובה: "עד אנה אשית עצות בנפשי", כל זמן שיש לך עצות אומר הקב"ה - תסתדר לבד. וכשכבר אין לך עצות, ואתה סומך רק על הקב"ה - אז הקב"ה ישלח לך את ישועתו. (הגש"פ אדיר במלוכה)

"ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם ... ויאמר לאברם" (טו, יב-יג)

ולא נאמר 'ויאמר ה' לאברם', כי כיוון שרמזו לו כאן על הגלות בא לידי עצבות, ואין השכינה שורה מתוך עצבות. (תפארת שלמה)

"גר יהיה זרעך בארץ לא להם" (טו, יג)

גם גויים שבעצמם יהיו "בארץ לא להם", זרים בארץ, מיעוטים נרדפים - אף הם יענו את בני ישראל. (מדרש שמואל)

"ותרדמה נפלה על אברם" (טו, יד)

ה' יתברך הראה לאברהם את הגלות ואת כל הצרות שיבואו על בניו.

אחת מהן תהיה ה'תרדמה' - שבני ישראל יישבו בחיבוק ידיים, ויהיו רדומים ומבלים את שנותיהם באפס מעשה. (המגיד מדובנא)

"התהלך לפני והיה תמים" (יז, א)

יש לפרש בדרך צחות, דהנה מדרך האדם הוא, דכשהוא בדרך אזי מתרשל קצת בעבודת השי"ת ומזניח איזה דברים שהוא נוהר בהם בביתו. וכמו שאומרים בשם צדיק אחד דאם האדם בביתו הוא גאנצער יוד (-יהודי שלם), הרי שבדרך הוא האלבער יוד (-חצי יהודי), ואם בביתו הוא האלבער יוד (-חצי יהודי) אזי בדרך הוא פערטל יוד (-יהודי לרביע). ויש לפרש בזה הפסוק (תהלים קיט, א) "אשרי תמימי דרך" שגם כשהוא הולך 'בדרך' הוא 'תמים' בדרכי השי"ת ולא רק למחצה ולשליש. (חיי צבי)

ברזל ולהוליכו בכל העולם, ולספר לכל שזהו אברהם, שעתה הוא מסור בידו, ושקר הוא מה שבדה מליבו כאילו אינני אלו-ה'!

הוא אשר הדגיש הפסוק: "ויקחו את לוט ואת רכושו", ולמה? משום שהוא "בן אחי אברם, וילכו" - לא הרעו לאיש אלא רק לקחו עימם את לוט, כדי להוציא את תכניתו של נמרוד לפועל.

מששמע אברהם "כי נשבה אחיו", כלומר: שנשבה משום שהוא 'אחיו' ודומה לו בקלסתר פניו, ועל ידי זה יהיה חילול ה' גדול בעולם, לכן "וירק את חניכיו", ורדף אחריהם ומסר את נפשו להצילו מידם, כדי שלא יתחלל שמו יתברך, וידעו כולם שה' אחד ושמו אחד!

(קהלת מרדכי)

"וירק את חניכיו שמונה עשר ושלוש מאות" (יד, יד)
שמונה עשר ושלוש מאות בגימטריא שיח, אין שיחה אלא תפלה, שבכח התפילה יצא אברהם למלחמה וניצח. (מאור ושמש)

כְּשֶׁהִתְקַרְבוּ, קָבַל ר' אֲשֶׁר אֶת ה"לֵב שְׁמִיחָה" בְּלִבָּבוֹתָי, וְשָׁאֲלוּ עַל אֲשֶׁר עַל לְבוֹ.
ה"לֵב שְׁמִיחָה" עָנָה בְּשִׂאֲלָהּ: אָמַר לִי ר' אֲשֶׁר, אֵיךְ אֶתָּה מְצַלִּיחַ לְנַהֵל אֶת הַחֲבוּרָה סְבִיבָךְ, אֵיךְ אֵינְךָ חָשׁ אֵימָתָא דְצְבוּרָא בְּהוֹפְעֶתְךָ מוֹלֵם?
עָנָה לוֹ ר' אֲשֶׁר: גַּעֲרָעַר רַבִּי, דָּאִס הָאֲסֵטוּ בְּקוּמְעָן, דְּעַס, הָאֵב אֵיךְ גַּעֲטוּהֵן!
אֶת הַבְּחוּרִים שְׁעוּמְדִים שָׁם אֶתָּה קִבַּלְתָּ, אַךְ אֶת הַבְּחוּרִים שְׁסִבִּיבֵי אֲנִי עָשִׂיתִי!
(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

"ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים... ויאמר לו כה יהיה זרעך" (טו, ה)
"ויוצא אותו החוצה - ולפי מדרשו, אמר לו: צא מהאצטגנינות שלך, שראית במזלות שאינך עתיד להעמיד בן. אברם אין לו בן אבל אברהם יש לו בן, וכן שרי לא תלד אבל שרה תלד. אני קורא

לכם שם אחר וישתנה המזל" (רש"י).

בא יהודי לפני רבי אהרן מסדיגורא ובכה: אני עומד לפני משפט קשה וצפוי לי עונש כבד, וכל ההוכחות נגדי ואיני רואה כל דרך להינצל, אין לי שום עצה...

ענה לו הרבי: כשאין לאדם עצה, אזי "עצת ה' היא תקום" (משלי יט כא). וכך היה, הלך למשפט ויצא זכאי!

אח"כ בא להודות לרבי על המופת, על רוח הקודש.

אמר לו הרבי: כאשר אדם בא להתפלל אל הקב"ה, הוא מגיע עם עשר עצות איך כדאי לטפל בעניין שלשמו הוא מתפלל, וכשזה לא מצליח הוא חושב שהכל הסתיים ואין עוד סיכוי ותקוה, ונופל לזרועות היאוש.

אפילו אברהם אבינו הסתכל באצטגנינות. הוא כבר נשוי שבעים וחמש שנה, ואין לו ילדים. הסתכל בכוכבים וראה שגם לו וגם לשרה לא יכולים להיות ילדים.

אמר לו הקב"ה: מי אמר שאין עוד סיכוי. לאברם אין ילדים, אך לך יקראו אברהם - ולאברהם יהיו ילדים. לשרי אין ילדים - אך לשרה יהיו ילדים.

גליון 548
שנה י"ב תשפ"ג

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למשפחה לקיבוץ על האישור לפרויקט התורה

סיפורי חז"ל

אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך
הרבה מאד (ט"ו א')

לפי שהיה אברהם אבינו מפחד ואומר, ייתכן שבין אותם אנשים שהרגתי היה בהם צדיק אחד או ירא שמים אחד, משל לאחד שהיה עובר לפני פרדסו של מלך, ראה חבילה של קוצים וירד ונטלה. הציץ המלך וראה אותו, התחיל מסתתר מפניו, אמר לו המלך מפני מה אתה מסתיר עצמך, כמה פועלים הייתי צריך שיקוששו אותה? עכשיו שקוששת אותה בוא וקבל שכר. כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אותם אוכלסין שהרגת קוצים כסוחים היו, ועוד היה אברהם אבינו מפחד ואומר, תאמר, אותם המלכים שהרגתי, בניהם יבואו עם הרבה אוכלוסים, ויעשו עמי מלחמה. אמר לו הקב"ה, 'אל תירא אנוכי מגן לך'. מה המגן הזה, אפילו כל החרבות באות עליו הוא עומד כנגדן, כך אתה אפילו כל עובדי כוכבים מתכנסים עליך, נלחם אני כנגדם. ועוד היה אברהם מפחד ואומר. ירדתי לכבשן האש וניצלתי. ירדתי למלחמת המלכים וניצלתי, תאמר שקיבלתי שכר בעולם הזה, ואין לי כלום לעתיד לבוא. אמר לו הקב"ה, 'אל תירא אנוכי מגן לך', כל מה שעשיתי עמך בעולם הזה חינם עשיתי עמך, אבל שכרי מתוקן לעתיד לבוא

ב"ר מד - ד'

פרשת השבוע

בית מדרש שם ועבר יצאה תורה לכל העולם, והוא היה עמוד התורה בדורו. לעומתו, אברהם אבינו עמוד החסד, היה עסוק כל ימיו במצות הכנסת אורחים במטרה לקרבם ולהכניסם תחת כנפי השכינה, ולפרסם אלהותו יתברך. והנה כשנפגשו שני עמודי עולם אלה, שם ואברהם רצה כל אחד מהם ללמוד מחבירו את דרכו, דרך הקודש המיוחדת לו ואת הנהגתו בעבודת ה', כי כל אחד מהם העריץ מאד את רעהו, ורצה לקיים בעצמו 'מכל מלמדי השכלתי'. וזהו שאמר הכתוב 'ומלכי צדק מלך שלם' זהו שם בן נח שר התורה בדורו, הוציא מאת אברהם את המידה הטובה לתת לחם ויין לכל דורש כדי להתעסק במצות הכנסת אורחים ולקרבם לתורה, והוא אברהם אבינו הוציא מאת שם בן נח, את המידה 'להיות כהן לאל עליון להרביץ תורה ויראת ה' טהורה'.

החסידים שידעו שרבים ר' מאיר מפורסם ונודע למשגב בתור מכניס אורחים מופלא, הבינו שרבים והגאון ר' שלמה אשר הוא שר התורה, המתיקו סוד יחדיו, כיצד ימוג כל אחד מהן בקרבו שתי מדות טובות ויקרות אלה.

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון (י"ד - י"ח) מסופר על הרה"ק רבי שלמה קלוגר זיע"א, שהתארח פעם בבית הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א, והם הסתגרו בחדר מיוחד ושוחחו ביניהם שעות ארוכות על דרכי התורה והעבודה. כשנפרדו זה מזה מתוך חיבה יתירה ובלבביות רבה, פנו החסידים בשאלה אל רבם הקדוש רבי מאיר האם אפשר לנו לדעת מה שהוא על תוכן השיחה שהיתה לרבנו עם כבוד הגאון ר' שלמה?

השיב להם ר' מאיר, בתורתנו הקדושה כתוב 'ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון', ולכאורה אין לשון הכתוב מדוייקת, שהרי היה צריך קודם לסיים תואריו של מלכי צדק ואחר כך לפרט את הפעולה שעשה, וכך היה לו לומר 'ומלכי צדק מלך שלם וכהן לאל עליון הוציא לחם ויין'. אולם הנה מבואר בדברי חכמינו (נדרים ל"ב) כי מלכי צדק הוא שם בן נח, אשר יסד בית מדרש בירושלים והפליא עצה הגדיל תושיה. ומבית מדרשו הידוע בשם

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:24 ת"א: 5:26 ר"ת: 6:00

פרשת לך

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:12 ת"א: 4:26

עם הציבור". מיהר הצדיק לסיים את השיחה עם הרב ונפרד מעליו לשלום. הוא סימן לשמשו לעלות על העגלה והורה לעגלון לצאת מן העיירה. בהגיעם לעיר הסמוכה, ביקש רבי נחום ממשמשו לשכור למענם כרכרה מפוארת. השמש השתומם לנוכח הבקשה הבלתי שגרתית, אך כמובן ציית לה בלי לומר מילה. בהגיע הכרכרה, עלה אליה רבי נחום עם משמשו והצביע לנסוע לכיוון העיירה שזה עתה יצאו ממנה. "אל ביתו של פלוני הגביר", הפטיר רבי נחום לעבר העגלון, בנוקבו בשמו של הגביר הקמץ. הגביר של העיירה לא נמנה עם החסידים וגם לא עם החרדים לדברי חכמים. לא-פעם אף ביטא את זלולו בכל אותם "חסידים שוטים" בעיניו, המקדשים כל מילה וכל תנועה של רבם.

ואף על פי כן, בראות הגביר את הכרכרה המפוארת עוצרת ליד פתח ביתו והצדיק מטשערנוביל יורד ממנה, התפעם מן המראה מעורר הכבוד ומיהר לצאת ולהקביל את פני האורח. הגביר הופתע מאוד מהכבוד הלא-צפוי שנפל בחלקו, בבחירת הצדיק להתארח בביתו. בתוך שעה קלה התפרסם בכל העיירה דבר בואו של רבי נחום ותושבים רבים החלו לצבוא על פתח ביתו של הגביר, בציפייה להיכנס פנימה ולחזות בפני הצדיק. עובדה זו הגדילה עוד יותר את תחושת הסיפוק וקורת-הרוח של הגביר.

שעה ארוכה ישב הצדיק בחדר המיוחד שהקצה לו הגביר ועסק בענייניו. בהתקרב שעת תפילת המנחה, שלח רבי נחום לקרוא לגביר, כדי לשוחח עמו "בעניין חשוב ביותר". כשנכנס הגביר לחדר, היה רבי נחום שקוע בספרו. פניו נהרו באור עילאי והגביר הביט בו בהתפעלות. עתה, כשהתבונן בצדיק מקרוב, הבין טוב יותר לליבו של הקהל הרב שהמתין בחוץ. "חכמת אדם תאיר פניו", חלף בו הרהור. הגביר נטל כיסא והתיישב בפינת החדר, מביט בדממה ברבי נחום המוסיף להתעמק בתלמודו בלי שיחוש בכניסת מארחו.

מבעד לחלון גברו קולות הציבור שציפה להיכנס פנימה לבית. "אוהו!... מה רב חלקו של הרבי בעולם-הבא", הבזיקה המחשבה במוחו של הגביר. בדמיונו החל מפליג בהערכת גודל השכר השמור לצדיק בגן-עדן. הוא לא יכול היה לשער כי הצדיק היושב מולו הוא אשר גורם לו לחשוב מחשבות אלה. כשהרים הצדיק את עיניו מהספר והבחין בגביר היושב בפינת החדר, כבר הגיעה שעת תפילת המנחה. "במחילה מכבודך", התנצל רבי נחום, "הבה ניגש עתה להתפלל מנחה ואילו את השיחה החשובה בינינו נקיים מיד לאחר מכן". הגביר התאכזב במקצת, אך כשזכר בקהל הרב הצובא על ביתו, התנחם. הוא ניגש לדלת הבית ופתחה לרווחה. "היכנסו ובואו לטרקלין ביתי הגדול, להתפלל מנחה עם הצדיק!", הזמין באדיבות לא-אופיינית את ההמון שבפתח.

הריני מוכר לפלוני הגביר את חלקי בעולם-הבא

הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנוביל בעל "מאור עיניים" (יומא דהילולא י"א מרחשון) נולד בשנת ת"צ, לאביו רבי צבי בן רבי נחום גאון בגארינסק (פלך וואלין). בעודנו ילד נתייתם מאביו, ובחינוכו טיפל דודו רבי נחום, אחי אביו. דודו הכיר בכשרונותיו המעולים של הנער ושלחו ללמוד תורה באחת הישיבות המהוללות בליטא, בה הצטיין ביותר והיה בין בחירי התלמידים. כשהתבגר ונשא אישה התפרנס ממלמדות, שאפשרה לו גם להקדיש מעתותיו לתורה, להרחיב את ידיעותיו ולקנות בה שלמות. רבי נחום לא מצא את סיפוקו בלמוד הנגלה, נפשו נמשכה אחר תורת הרו. התעמק בקבלת האר"י ותלמידיו, ואף התחיל לנהוג כמותם בחיים, בענייני גופו ובסיגופיו.

כשנתפרסם הבעש"ט הקדוש זיע"א, ושיטתו החדשה נודעה ברבים, נסע למעוזו בכדי לתהות על קנקנו. מאז בקורו הראשון הפך לתלמידו, ועם פטירת הבעל שם טוב, קיבל עליו את מרות המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א. רבי מנחם נחום נקרא בשם טווערסקי. על מקור השם מספרים חסידים סיפור זה: בתקופתו חייבה ממשלת רוסיה את נתיניה לקבוע לעצמם שמות משפחה. בשעה שבאו נציגי השלטון לביתו של רבי נחום לבחור לו שם משפחה, היה מכוון ליבו לטבריה הקדושה, שבה נטעו תלמידי המגיד ממעזריטש ובראשם הרה"ק רבי מענדל מוויטבסק זיע"א, את אילן החסידות בארץ ישראל, והמגיד מטשערנוביל כינה עצמו על שם המרכז החסידי החדש "טווערסקי".

מסופר: באחד ממסעותיו הרבים הגיע רבי נחום לעיירה אחת באזור פודוליה-וואלין. כדרכו נכנס תחילה לבית הרב כדי לשמוע ממנו על מצב היהודים במקום ועל הדרוש תיקון. הוא עשה זאת כדי לדעת באילו עניינים עליו לעורר את היהודים אשר ישחרו לפתחו, להתברך מפיו. הרב תיאר באוזני הצדיק את מצבו העלוב של המקווה הקטן והחרב, היחיד בעיירה. "חובה עליונה במעלה היא לבנות מקווה נאה ומבודר ולרומם את קרן הטהרה", אמר הרב ואנחת צער נפלטה מפיו. "ומדוע אין התושבים עושים יד אחת למען מטרה נעלה זו?", תמה רבי נחום. "אההו!", נאנח הרב פעם נוספת. "תושבי העיירה עניים הם והוצאה זו למעלה מכוחם היא", אמר. "ובאשר ל...", המשיך הרב והשתתק לפתע, מהסס אם להשלים את המשפט אם לאו. "באשר לפלוני הגביר", אמר לבסוף, "הרי זו ברכה לבטלה. כילי הוא ואינו נוהג לשאת בעול

משל ונמשל

מידת החסד ויצר הנתינה טבועה בנפש היהודי

אחד מגדולי ישראל הביא משל המדבר על מדת החסד הטבועה בנפש הישראלית והמשל הוא כדלהלן: מעשה במלך אחד שעשה סעודה גדולה בפלטרין הגדול שלו, והושיב בשני אולמות נפרדים, יהודים באולם אחד, וגויים באולם השני, ובכל סעודה העמיד לפני האורחים אותם מטעמים ואותם מעדנים ללא כל הבדל, אבל הבעיה שהיתה שם, שהמזלגות והכפות שניתנו לאורחים היו ארוכים כל כך, עד שמן הנמנע היה להביא באמצעותם את האוכל לפה, והיתה זו תחבולה מצד המלך כדי לראות מי יצליח לאכול במזלגות וכפות אלו, כעבור שעה יצא המלך לראות מה קרה, תחילה הוא נכנס לאולם של הגויים ומצא את כולם זבי דם והם מריבים ביניהם זה עם זה, בעוד שכל דברי המאכל עומדים על השולחן בלי שנגעו בהם, ובלי שיצליחו לאכול מהם אפילו משהו. משם פנה המלך לאולם של היהודים, הוא התפלל להיווכח שמטעמי ומעדני המלך נאכלו כולם, וכל היהודים יושבים ומזמרים ומשוחחים בדברי תורה. שאל אותם המלך כיצד זה הצלחתם לאכול בכלים הארוכים האלו? ענו ואמרו: אמנם כן קשה היה לכל אחד מאתנו להגיש בעצמו אל פיו מן האוכל באמצעות מזלג כה ארוך, ועל כן נמנינו וגמרנו בינינו שיעמוד כל אחד ויאכיל את חברו, וכך אמנם עשינו וסיימנו את הסעודה. כשהוא מלא התפעלות מחכמת היהודים חזר המלך לאולם של הגויים והכריז בפניהם: הנה תראו כמה טיפשים אתם וכמה חכמים היהודים, וסיפר להם כיצד מצאו היהודים עצה להתגבר על המכשול שהציב בפניהם.

וסיים אותו גדול אשר המשיל את המשל: גם המלך החכם טעה, מפני שהפתרון שמצאו היהודים אינו נעוץ בחכמתם, כי אם מדת החסד אשר טבועה בהם, היא שהכריעה את הכף והיא שהביאה אותם להחלטה שכל אחד יאכיל את חברו, בנפש היהודי טבוע הרצון להשפיע איש על רעהו, מה שאין כן הגויים שבעצם טבעם הם דואגים כל אחד רק לעצמו, ומצוקת הזולת אינה נוגעת ללבם, ולכן לא שייך היה שיעלה על דעתם הרעיון שכל אחד יאכיל בכף שלו את חברו, וכך איפוא מתוך כעסם התחילו לריב זה עם זה וגם פצעו את עצמם עד זוב דם.

(שאל אביך ויגדך)

כל הציבור כבר סיים זה מכבר תפילת 'שמונה עשרה', מלבד שניים – רבי נחום והגביר. בתימהון ובהשתאות עקב הקהל אחר הגביר הקמץ, השקוע בתפילתו. ניכר היה בו כי סערה פנימית פוקדת אותו. והסערה גברה והלכה מרגע לרגע. בהגיעו לברכת "סלח לנו", השתהה ארוכות במילותיו. ובהכותו פעמיים על חזהו, נראה היה כי חרטה אמיתית מציפה את ליבו. בהמשך תפילתו אפילו פרץ בבכי חרישי. שעה ארוכה ניצב על מקומו, ראשו שפוף, גופו רוטט ועיניו מגירות דמעות. כל אותה העת האריך גם הצדיק רבי נחום בתפילתו. הוא עמד בעיניים עצומות, בדבקות רבה, גופו נע בתנועות קצובות, אנה ואנה. כשסיים הצדיק את תפילתו, פסע גם הגביר שלוש פסיעות לאחור.

בתום התפילה פנו רבי נחום והגביר יחדיו והסתגרו להם לבדם בחדר, איש לא הבין מדוע בחר הצדיק להתארח בביתו של הגביר המנוכר לצורכי הקהילה, כשם שאיש לא ידע להסביר את פשר ההתעוררות הפתאומית שאחזה באחרון בזמן התפילה. על אלה נוספה עתה גם חידת סודותיהם המשותפים של הצדיק והגביר הקמץ. ובעוד הכול מבקשים לעמוד על פשרם של דברים ומעלים השערות שונות, נראו לפתע הצדיק והגביר יוצאים יחדיו מן החדר הסגור. הצדיק השתהה קלות כדי ללחוץ את ידי הנוכחים לשלום ולהעניק להם את ברכתו, ואחר-כך פנה לדרכו. ואילו הגביר, שרושם בכיו בתפילה ניכר עדיין על עיניו האדומות, נראה מאושש ואף מחויך.

עד מהרה ניאות הגביר עצמו לפתור את החידה, ולו גם אם באופן חלקי בלבד. הוא הוציא מכיס חליפתו המהודרת מגילת נייר קטנה, שעליה נכתב בזה הלשון: "הריני מוכר לפלוני הגביר את חלקי בעולם-הבא ובתמורה לכך מתחייב הוא להקים בעיירה זאת מקווה-טהרה חדש ומפואר, ולשאת כל ימיו בעלות הפעלתו". על החתום – "נחום מטשערנוביל". "תסכימו איתי", אמר הגביר בחיוך מבווייש משהו, "כי לעסקה שכזו, אפילו אני לא יכולתי לטרב". הגביר עמד בהתחייבותו וכעבור זמן לא-רב הקים בכספו מקווה-טהרה נאה ומהודר, במרכז העיירה. עם הקמת המקווה, נכנסה רוח של טהרה גם בליבו של הגביר והוא השתנה לבלי הכר.

צ"ן אדם לחברו

הכנסת כלה לפי עצת היצר טוב

מסופר על הרה"ק רבי מנחם נחום מטשרענוביל זיע"א בעל "מאור עיניים" (יומא דהילולא י"א מרחשון) שפעם קיבל מיהודי סכום גדול של כסף, ותיכף אחרי כן נכנס אליו יהודי וביקש ממנו עזרה לנישואי בתו, היות וראה כי הוצאות החתונה והסכום שקיבל שווים בדיוק, גמר בדעתו ליתן לו את כל הכסף, אלא שאו עלה רעיון במוחו, אולי לא כדאי לתת סכום כה גדול לאיש אחד, אלא לחלקו לכמה עניים, אולם כשהתבונן בדבר, החליט שהסברה לחלק את הכסף לכמה עניים אין מקורה ביצר הטוב, והראיה שסברה זו לא עלתה במוחו ראשונה.

ענותנותו של הצדיק

מעשה בהרה"ק רבי יוסף דוב הלוי סולובייציק מבריסק בעל "בית הלוי" זיע"א, שבימי בחרותו חשקה נפשו להכיר את גאון הדור הרה"ק רבי שלמה קלוגר זיע"א, נסיעה מארץ ליטא לגליציה עלתה בדמים יקרים ורבי יוסף דוב שהיה מחוסר אמצעים, הלך לבעל עגלה הנוסע לגליציה והציע את עצמו להיות לו לעוזרו, הלה התרצה ויסעו. והיה בדרך כשר' יוסף דוב החזיק במושכות נטו הסוסים מן הדרך, קצף עליו בעל העגלה, ביזהו והכהו. משבאו לברודי הלך ר' יוסף דוב אצל רבי שלמה קלוגר אשר קיבלו בסבר פנים יפות, ושוחח עמו בחידושי תורה. נשתומם רבי שלמה מעוצם חריפותו וגאונותו של הצעיר הליטאי בתורה, וכיבדו לדרוש בבית הכנסת הגדול שבעיר. התאספו בני העיר לשמוע את דרשת האורח הצעיר, בעל העגלה אף הוא בא. משראה מי הוא הדרשן, חשכו עיניו, הרי זהו גאון בישראל ואני בזיתי והכיתיו. לאחר שסיים רבי יוסף דוב את

דרשתו, הלך העגלון בבושת פנים ובהכנעה לבקש מחילה מר' יוסף דוב. הוא ניחמו ואמר לו: אילו הכיתני על שאיני יודע תורה אפשר והיית חוטא כנגדי, אולם כשהכיתני על שאיני בקי בטיב קרון וסוסים, הרי הדין עמך, אין אני מוצא בהם ידי ורגלי.

מצוות צדקה בגופו

מסופר על גביר אחד מחסידי קאסוב ר' משה שמו, שנהפך עליו הגלגל רח"ל והגיע עד פת לחם. נסע לרבו הרה"ק רבי מנחם מענדל ה"אהבת שלום" מקאסוב זיע"א (יומא דהילולא י"ז מרחשון) ושטח לפניו צרת נפשו. אמר לו הרבי שיגש אל גיסו "השרף" מסטרעליסק זיע"א ששהה אז בקאסוב ושם יוושע, ושיחזור ויגיד מה אמר. כ"שהשרף" שמע את דבריו, אמר שילך למענו למקוה. חזר ר' משה וסיפר הדברים להרבי, אמר הרבי שיחזור ויאמר לו בשמו שמקוה לא מספיק. שמע זאת "השרף" ואמר שיקדיש לו זכות הנחת תפילין של היום. חזר לרבו וסיפר לו הדברים, אמר הרבי שיחזור ויאמר לו בשמו שגם זה אינו מספיק. חזר ר' משה ו"השרף" אמר לו שיקדיש לו זכות כל תפילות היום וזכות התפילין והמקוה, ועתה בודאי יוושע. הדברים לא סיפקו את הרבי מקאסוב ואמר לר' משה שיחזור עוה"פ ויאמר לו שבכל אלה לא ישלם אפילו חוב אחד.

מששמע "השרף" את הדברים קם והלך לגיסו לברר מהי כוונתו השיב לו הרבי: ר' משה וקוק למזומנים, לא די לו בברכות, זכותים או סגולות. בא ונלך יחדיו, נסובב על פתחי נדיבים ונשיג את הכסף הדרוש לו ולהעמידו מחדש על רגליו, וכך עשו.

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"א מרחשון משותלח בן חנוך רחל אמנו

בנימין בן יעקב משבטי יה

הרה"ק רבי מנחם נחום מטשרענוביל ב"ר צבי (תקנ"ח)

(הרה"ק רבי אברהם ב"ר יצחק מתתיהו מסלונים (יסוד העבודה - תרמ"ד)

יום שני י"ג מרחשון

הרה"ק רבי זאב וואלף קיצעס (תלמיד הבעש"ט - תקמ"ט)

הרה"ק רבי ברוך מקאסוב ב"ר אברהם (יסוד

האמונה ועמוד העבודה - תקמ"ג)

יום שלישי י"ד מרחשון

הרה"ק רבי אברהם אלימלך הי"ד מקארלין ב"ר ישראל (תש"ג)

יום רביעי ט"ו מרחשון

מתתיהו בן יוחנן כהן גדול

הרה"ק רבי צבי הירש מטשרטקוב ב"ר מאיר מטיקטין (תק"ד)

הרה"ק רבי לייב בעל היסורים (תקצ"ז)

הרה"ק רבי אברהם ישעיהו (חזון איש) ב"ר שמריהו יוסף (תשי"ד)

הרה"ק רבי שמואל מדאראג (אמרי שפר) ב"ר שרגא פייביש (תרמ"ב)

יום חמישי ט"ז מרחשון

רבי עמרם חסידא ב"ר משה נחום - תקצ"ז)

הרה"ק רבי אלעזר מן שך ב"ר עזריאל (תשס"ב)

הרה"ק רבי ישראל ניסן ב"ר דוד משה מקרעטשניף (תש"פ)

יום שישי י"ז מרחשון

הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאסוב ב"ר יעקב קאפיל (אהבת שלום - תקפ"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מילים: "גם אני אודך" ר'פרים יוסף הורו"ם על המעשים.

דיני ברכת ברכים ורעמים (א')

א) הרואה ברק, מברך עושה מעשה בראשית. (שו"ע, או"ח, סימן רכ"ז, סעיף א', ובמשנה ברורה ס"ק ה')

ב) השומע רעם, מברך שכחו וגבורתו מלא עולם. (שם)

ג) אם שמע רעם וראה ברק כאחד, מברך רק ברכת עושה מעשה בראשית, ואם בירך שכחו וגבורתו מלא עולם, גם כן יצא. (משנה ברורה שם)

ד) אם לא היו תכופים הברק והרעם בזה אחר זה, מברך תחילה על הברק, שהוא נראה תחילה לעיני האדם - עושה מעשה בראשית, ואחר כך מברך על הרעם, שכחו וגבורתו מלא עולם (שם)

לע"נ כ"ק אדמו"ר רבי ישראל ניסן
בן הרה"ק רבי דוד משה
מקרעטשניף זיע"א
נלב"ע ט"ז מרחשון תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ מרת ראצא ע"ה
בת הרה"ק רבי דוד משה
מקרעטשניף זיע"א
נלב"ע י"ד מרחשון תנצב"ה

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - אהלרת ציון

פְּרֻשֶׁת לָךְ לָךְ - נְסִיוֹן הָעֶשֶׂר

"וַיִּסַּע לוֹט מִקְדָּם" (בראשית יג, יא)

והחטאים היתה שבסופו של דבר היה מוכרח לברוח מאותם אנשים בעירום ובחוסר כל. רק בזכותו של אברהם ניצל. מאותה עשירות שאליה נשא את עיניו לא נשאר מאומה בידו.

השני שעמד בפני ניסיון דומה היה אברהם אבינו, כאשר מלך סדום הציע לו רכוש רב שבאמת הגיע לו.

אברהם אמר לו: "אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשירתי את אברם" (בראשית יד, כג).

בפרשה שלנו אנחנו לומדים על שני בני אדם אשר עמדו בפני ניסיון העושר. כל אחד מהם בחר באופן שונה מחבירו.

האחד הוא לוט אשר הלך עם אברהם כבדרך ארוכה והיה תלמידו במשך זמן רב. כאשר הגיעו לפרשת דרכים, אברהם אבינו אומר ללוט: "**הפרד נא מעלי**" (בראשית יג, ט).

התורה הקדושה מעידה על לוט: "וַיֵּרָא אֶת כָּל כְּפַר הַיַּרְדֵּן כִּי כָלָה מִשְׁקָהּ... וַיִּסַּע לוֹט מִקְדָּם" (בראשית יג, יא).

בזכות הויתור הזה אברהם זכה למצות ציצית ומצות תפילין ששכרן עצום. צאצאי אברהם עתידים לקיים מצוות אלו במשך דורי דורות מדי יום ביומו.

חמדת הממון העבירה את לוט על דעתו. הוא עוזב אדם קדוש כאברהם אבינו ומעדיף להתחבר עם אנשים רעים וחטאים כאנשי סדום.

אנחנו רואים מכאן מה גדול הרווח של מי שמשכיל לברוח מהעושר החומרי ולתפוס את הרוחניות כעיקר.

רש"י הקדוש מביא את דברי חז"ל: "וַיִּסַּע לוֹט מִקְדָּם" (בראשית יג, יא) **הסיע עצמו מקדמונו של עולם.** אמר אי אפשר באברהם ובאלוקיו.

לעומת זאת מה נורא ההפסד של מי שלא עומד בניסיון ומוכן לנטוש את אברהם ואת אלוקיו בגלל תאוות ממון.

הצדיק רבי שמחה מרדכי זיסקינד ז"ו (הסבא מקלם) זצ"ל שואל: הרי בפסוק לא מצאנו דברים כאלה בפי לוט, **אם כן מניין למדו חז"ל שלוט אמר דברים חמורים אלה?**

אברהם אבינו זוכה לשכר נצחי אשר אין לשער את ערכו. לעומת זאת, לוט מפסיד את העושר שאותו חמד ונשאר עני יותר משהיה.

הסבא מבאר שאם לוט יכול לוותר על הקרבה לאדם קדוש בגלל חמדת הממון, **אין זאת אלא אחרי שנעשה אפיקורס** ובליבו פנימה בודאי אמר אי אפשר באברהם ובאלוקיו.

הגאון רבי יעקב אריה ניימן זצ"ל (מייסד וראש ישיבת 'אור ישראל' בלידא ולאחר מכן בפתח-תקווה) כתב בספרו 'דרכי מוסר' שהתוצאה של שכנות זו עם אנשי סדום הרעים

הצלחה בגורר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה-יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותי בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרז' בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותי בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני ליל

שעה	כניסת ליל	צאת ליל	היגיון תש
17:59	17:24	16:12	י"ט
17:54	17:20	16:29	ט"ז
17:55	17:21	16:29	מו"ב
17:58	17:23	16:32	כ"ט

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת
וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שואל ומשיב בהלכה – שבת- יונקס

מה הדין כאשר שכחו לכבות את הבוילר בערב שבת ובטעות פתחו את הברז?

שאלה: ?

הלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

דוד חימום חשמלי [בוילר] שכאשר פותחים את המים החמים נכנסים לדוד מים קרים, אסור לפתוח את המים החמים בשבת- אם המים שבתוך הדוד חמים בשיעור שהיד סולדת בהם, מכיוון שבעצם פתיחת הברז מכניס מים קרים לדוד והם מתבשלים בתוך המים החמים. **הערה:** דהוי פסיק רישא אף שאינו מתכוון. כן פסק בשו"ת חלקת יעקב ח"א (סימן עח) והראש"ל בשו"ת יביע אומר ח"ד (חאו"ח סימן לה). יש לציין שאם שיש ברז בעל ידית אחת, יש להקפיד שהידיית תהיה בצד של המים הקרים, שלא יצאו כלל מים חמים מהברז.

אסור לפתוח בשבת את ברז המים החמים אם הוחמו על ידי בוילר חשמלי, כל זמן שהמים בדוד עדיין חמים. **הערה:** על ידי סגירת הברז גורם למים הצוננים שחדרו למיכל להתבשל במים החמים שבתוכו, שהרי כל זמן שהברז פתוח, המים החמים יוצאים ממנו ואין המים הצוננים שנכנסו למיכל מתבשלים. נמצא שעל ידי סגירת הברז הוא מבשל. ראה בשו"ת יביע אומר ח"ד (או"ח סימן לה בסופו). בספר ילקוט יוסף (ח"ד/ג עמוד קסט) כתב להקל לצורך חולה. בספר מעין אומר ח"ב (עמוד רמא) הביא בשם הראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל להחמיר. כ"כ בספר מנוחת אהבה ח"ב (עמוד שכא).

אם שכח לכבות את הבוילר בערב שבת, ובטעות פתח את ברז המים החמים בשבת, אסור לסגור אותו עד צאת השבת. **הערה:** מכיוון שעם סגירת הברז יתבשלו המים הצוננים, שחדרו למיכל על ידי זרם החשמל. כ"כ בספר מנוחת אהבה ח"ב (עמוד שכא). ע"ע בספר ארחות שבת ח"א (פ"א הלכה ק). אולם ע"י גוי מותר לסגור את הברז.

מערכת חימום מים המותקנת, שכאשר פותחים את ברז המים החמים, נדלקת שלהבת גז או גוף חימום חשמלי, וכאשר סוגר את הברז, נבה השלהבת או גוף החימום. אם טעה ופתח את הברז - אסור לסגור אותו בשבת, מכיוון שבסגירת הברז מכבה את השלהבת. **מקורות:** ארחות שבת (פ"א הלכה קא). אולם אם יודע שהתרמוסטט כיבה את האש אין איסור כיבוי בסגירת הברז.

גויים שעובדים במטבח ציבורי, מותר להם בשבת לשטוף את הכלים במים המתחממים על ידי יונקס או בוילר. **מקורות:** אאמו"ר שליט"א בספרו ודבר דבר (פ"ו הכ"א) היות ויש להם אפשרות לשטוף במים קרים. אולם אם אין באפשרותם לעשות על ידי מלאכת היתר, כגון לשטוף ידנית, אין להתיר. לומר להם: היות שהוא - כאומר להם בפירוש לעשות מלאכת היתר.

מותר להכין שעון שבת מערב שבת, שידליק את הבוילר כשעתיים לפני צאת השבת, כדי שיהיה לו מים חמים לערב. **מקורות:** שו"ת יביע אומר ח"י (חאו"ח סימן כו).

יש אוסרים. **מקורות:** הגרש"ז אוירבך זצ"ל בספר שלחן שלמה (סימן שכו הערה יט) דמחזי כמכין ליום חול. ע"ש. וכ"כ בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד סימן ס).

אם השבת נכנסה ושכח לכבות את הבוילר החשמלי, וחושש מפני נזק או בזבוז חשמל, יש שמתירים לרמוז לגוי שיכבה. **הערה:** כיון דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה, הוי איסור דרבנן ושבות דשבות הותר במקום הפסד. עיין שו"ת אור לציון ח"א (פכ"ה ס"ג), ובספר אדני שלמה ח"ג (סימן שז אות סט) התיר אף אמירה. כ"כ אאמו"ר בספר ודבר דבר (פ"ט הי"ב). בספר ילקוט יוסף שבת ב (עמוד רסד) כתב שאם אין שם גוי, מותר לומר לקטן, שיפתח את ברז המים החמים בקילוח דק.

סייעתא דשמיא

הרב פנחס זרביב ממכון 'למעשה' סיפר: אבי הרב יצחק זרביב זצ"ל הכ"מ, דיבר תמיד על כך, שבכל דבר ודבר אנחנו זקוקים לסייעתא דשמיא. כשיש סייעתא דשמיא הכל מסתדר. וסיפר, כי לדירתם היה צמוד איזה מחסן ישן. כאשר המשפחה גדלה, הם החליטו להפוך את המחסן מדירת עראי לדירת קבע.

למרבה הצער, אחד השכנים - עינו היתה צרה. הוא הלך והלשין עליהם שהם עוברים על החוק. העיריה החליטה לשלוח מיד פקח שיצלם את המקום לצורך תביעה משפטית. הורי לא ידעו מה לעשות, אבל התחזקו בתפילה להקב"ה שיושיעם מהצרה הזאת.

הפקח הגיע, צילם את השטח המדובר מכל הכיוונים והכין דו"ח חריף ותקיף שהם בנו ללא היתר מהעיריה. כאשר הלך לדרכו, הורי שמו לב שהוא שכח את המצלמה שלו בביתם... הם לא היססו לרגע, והתקשרו אליו שיחזור לקחת את המצלמה.

הפקח התפעל מיושרם, כיצד לא הביטו על הרעה שהוא מעולל להם והשיבו לו את המצלמה - שבה עצמה היה התיעוד המפלייל. הוא שב לביתם, קרע את הדו"ח הראשון וכתב דו"ח חדש, בו נאמר כי הם בסך הכל החליפו אבנים לקיר שהיה קיים, דבר שהוא מותר לפי החוק. ב"ה הכל עבר בשלום והם נחלצו מהתביעה המשפטית.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב משה הלברשטאם משנא זצ"ל

האדמו"ר הרב משה הלברשטאם משינאווא זצ"ל - נולד ב-ט' אב ה'ת"ר"ב (1842) בגליציה. נקרא על שם זקנו מצד אימו הגה"ק ר' משה טייטלבוים (ה'ישמח משה') שנפטר שנה אחת קודם לכן. רבינו התייתם מאימו בגיל צעיר ונשלח ללמוד אצל דודו, הגאון הרה"ק ר' משה אונגאר מצאנז (חתן הרה"ק ה'דברי חיים') לעודדו ולרוממו וגדל גם על ברכי הסבא הגדול.

משחר ילדותו היה חלש מאוד. כל ימיו התקשה לעכל את מזונותיו. כתוצאה מכך הקיא את כל אשר ניתן לתוך פיו ואפילו מים. בעקבות כך נעשה כחוש וחלש מאוד ונאלץ לשכב על מיטתו רוב שעות היום. מצב בריאותו היה כה רופף עד כי היה נתון לסכנת חיים יום יומית. בנוסף נהג בקדושה ובפרישות גדולה ולא היה ישן יותר מחצי שעה ברציפות. מעולם לא הוריד את ידיו מתחת למתניו, ומעודו נזהר להקפיד להוציא את ידיו מחוץ לשמיכתו.

למרות חולשת גופו לא נמנע מלעבוד את קונו במסירות נפש ובהתלהבות עצומה. פעמים רבות בשעת התפילה נאלצו להבהיל אליו אנשים שיבצעו לו עיסוי לב. לאחר נישואיו גר תקופה מסויימת בבריגל, סמוך על שולחן חותנו, שם בלט בגינוי קדושה. בהמשך חזר לשינאווא ואביו מסר לו את הרבנות מספר שנים לפני פטירתו. לאחר פטירת אביו, ב-ו' טבת ה'תרנ"ט (1898) רבינו נבחר לרבה הרשמי של שינאווא. היה האדמו"ר השני בשושלת חסידות שינאווא. התפרסם בכל הגלילות כרב ומורה הוראה מובהק וכרב גדול בתורה ובהלכה.

לפני פרוץ מלחמת העולם הראשונה עבר לווינה, בירת אוסטריה. כאשר הגיעו אליו חיילים יהודים לקבל את ברכתו, היה בוכה מאוד ומשתתף בסבלם וכן זכו לקרבה והיו הראשונים בחלוקת השיריים. בשנת ה'תרס"ד (1903) חזר לצאנז. ענוותן מופלא. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. כל ימי חייו עמל להסתיר את גדלותו וקדושתו מעיני הבריות. הירבה בצרכי צדקה. האמת היתה נר לרגליו. נפטר בערב שבת קודש, י"ב חשוון ה'תרע"ט (1918). חי כ-76 שנים. ציונו באוהל אדמו"רי צאנז. בנו, ר' אריה לייבוש מרדכי, מילא את מקומו באדמו"רות.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' חיים מצאנז (ה'דברי חיים'). **אביו:** האדמו"ר ר' יחזקאל שרגא (מייסד חסידות שינאווא ומח"ס 'דברי יחזקאל'). **אימו:** מרת יוטא דבורה (בת הגאון ר' מרדכי זילברשטיין, אב"ד הולושץ). **אשתו:** בת הגביר החסיד ר' מאיר צבי הירש טננבוים מבריגל. **מרבותיו:** סבו, האדמו"ר רבי חיים מצאנז, דודו, הגאון ר' משה אונגאר מצאנז. **ילדיו:** האדמו"ר ר' אריה לייבוש מרדכי (ממלא מקום אביו בשינאווא), האדמו"ר ר' דוד (כיהן כרב בסוקולוב פודלסקי ואדמו"ר בווינה), מרת מרים (נישאה לר' יעקב יצחק בידרמן משידלובצה), מרת יוטא (נישאה לר' יעקב תאומים-פרנקל מקולושץ), מרת חיה חנה (נישאה לאדמו"ר ר' יעקב שמשון קנר, אב"ד צ'כוב), מרת פייגא (נישאה לאדמו"ר ר' אלימלך בינדיגר. כיהן כרב בשינאווא ואדמו"ר בדעש), מרת ביילא (נישאה לר' בן ציון אונגר מצאנז-דומברובה).

רבינו היה איש מופת והתפרסם בכל גלילות המדינה ומעבר לה בגודל כוח ברוכותיו. בעיר צאנז גר יהודי בשם ר' יהודה לייב לוטטיג, שהיה אהוד מאוד על יושבי העיר. לימים הסתבך בעסקיו והוזמן למשפט פלילי. מכיוון שהקטגור היה שונא ישראל מובהק, ר' יהודה חשש לתוצאות המשפט. ביום המיועד למשפט נכנס אל רבינו וקיבל את ברכת קודשו כאשר רבינו הוסיף בברכתו שיהיה לקטגור מפלה! כאשר הקטגור עמד לשאת את דבריו בעת המשפט, הוא צנח לפתע ארצה ומת בו במקום במיתה חטופה. כל הנוכחים ראו כי יד ה' היתה בו והיה קידוש ה' גדול בקרב כל יושבי המחוז.

לחסיד אחד היו ניירות ערך בבורסה. אחרי מלחמת העולם הראשונה המניות ירדו הרבה מאוד. הוא רצה לשמוע את חוות דעתו של בנו של רבינו אם למכור את ניירות הערך שברשותו. הבן לא השיב לו מיד. אחרי זמן הבן הלך לציון אביו (רבינו) והזכיר אותו שם. אביו התגלה לו בחלום ואמר שהחסיד לא ימכור את המניות עד יום פלוני. המניות התחילו לעלות מעלה מעלה עד אותו יום. אז מכר את כל המניות. תיכף לאחר מכן המניות ירדו שוב מטה מטה.

הרה"ח ר' בניציו פריינד היה סוחר של פטריות. כשראה שמחירן יורד, חשש שיפסיד את ממונו, ולכן רצה למכור אותן מהר ככל האפשר. הוא התייעץ עם רבינו. הצדיק הורה לו שלא ימכור עכשיו אלא ימתין לשנה הבאה ואז ימכור ברווח. ר' בניציו עשה כאשר רבינו אמר. בשנה לאחר מכן לא גדלו פטריות. הוא מכר את הפטריות במחיר גבוה מאוד והתעשר מאוד.

אישה אחת מקליינוורדיין חלתה פעם במחלה אנושה. הרופאים אמרו שיש לה גידול בראש רח"ל וחייבים לנתח אותה. בני משפחתה באו לרבינו מצויידים בחוות דעת הרופאים והפצירו בו כי יברך אותה ברפואה שלימה ושהניתוח יעבור בשלום שכן הרופאים אמרו שקיים סיכון גדול בעשיית הניתוח. רבינו אמר להם: "הם אינם יודעים מה שהם אומרים". כך חזרו דבריו ונשנו גם בפני האישה החולה בעצמה שבאה וביקשה את ברכתו. ביום שהניתוח היה אמור להתקיים, התחיל לפתע לזוב מוגלה עם דם מאוזנה עד שהגידול נעלם לגמרי! הרופאים שלא האמינו למראה עיניהם הודו ואמרו כי יד ה' היתה כאן.

רבינו הבחין פעם אחת באחד מחסידיו כיצד הוא נוטל מעט מלח מעל השולחן ונותן על מאכלו. רבינו פנה אליו ואמר: "מלח הינו תאוה ככל התאוות! מימי לא המלחתי דבר מאכל".

מעשה והשפעתו לדורות

שונה משאר ילדי תושבי השיכון. בערוב היום, כאשר ההקפות הסתיימו, האם ובנה צעדו למקום אכסנייתם.

הבן סיפר לאימו בהתרגשות ובהתפעלות על מאורעות היום המרומם שחווה בצל הקודש. הוא תיאר לפניו את התענוג הגדול ואת ההנאה העצומה שהיו מנת חלקו במשך כל שעות היום.

אימו אמרה לו: "דע לך ילדי היקר שמלכתחילה לא תכננתי להתפלל בבית מדרש זה כלל. רק בגלל שראיתי שזה רצונך עשיתי זאת. אבל כשראיתי את האברך ניגש אליך בשעת ההקפות ומרכיב אותך על כתפיו, בלי להתייחס למבטים התמוהים שודאי הופנו אליו עקב לבושך השונה, אמרתי בליבי:

'אם נמצאים בקהילה קדושה. יש בה אנשים יקרים כאלו, שליבם רגיש לתחושותיו של ילד זר, והם מסכימים לוותר על נוחיותם כדי לתת לו הרגשה טובה ומחממת, סימן שדרכה של היהדות החרדית היא הדרך המובחרת והשקפתה היא השקפת התורה האמיתית והיחידה'.

היא הוסיפה ואמרה: "בעקבות זאת החלטתי עתה בהחלטה נחושה שאנחנו נעזוב את תל אביב ונעבור לגור כאן בעיר בני ברק".

"אני אשלח אותך להתחנך במוסדות החינוך ששייכים לקהילה קדושה זו, כי רצוני לראות אותך גדל ופורח בתוך חסידות יקרה זו!"

האם אכן עברה מדיבורים למעשים והם עברו לגור בבני-ברק. היא העבירה את בנה לחינוך תורני חסידי. לשמחתה הבן גדל ושגשג בתורה וביראת שמיים עד שאחד מחשובי החסידים בחר בו לחתן לבתו.

הזוג זכו והקימו את ביתם על אדני התורה והיראה. כיום מיועדנו זוכה לראות את בניו היקרים כשתילי זיתים סביב לשולחנו. כולם אהובים, כולם בורחים והולכים בדרך התורה הקדושה והמסורה.

הנה לנו סיפור מיוחד שמוכיח כיצד פעולה פשוטה של אברך אחד ופעולה פשוטה נוספת של אברך שני הצילו נפשות והכניסו משפחה שלימה תחת כנפי השכינה.

בשני אברכים אלו התקיימו דברי רבי הקדוש: "יש קונה עולמו בשעה אחת" פשוטו כמשמעו ללא שום גוזמה. בתשומת לב של כמה דקות הם זכו לבנות עולמות ולהציל דורות שלמים שעתידים לעמוד מביתו המבורך של אברך יקר ערך זה. ליום פקודה הם יראו את חלקם העצום בזכות מעשיהם.

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך סיפורו של הרה"ג ר' אהרון טויסיג בספרו 'כבודם של ישראל'. יש בו כדי ללמדנו כי לעיתים מעשה אחד קטן שאנחנו עושים, יתכן מאוד שהשפעתו תהיה לדורות שלמים ואף יקנה לו את חלקו לעולם הבא לעולמי עולמים.

הרב אהרון קיבל את פרטי הסיפור במכתב מבעל המעשה: כותב המכתב נולד בעיר תל אביב למשפחה שלא חינכה את צאצאיה על מבועי החסידות ואמונה בצדיקים.

אורח חייה היה רחוק מאוד ממסורת דרכה של היהדות החרדית. שנה אחת אימו החליטה לחגוג את יום חג שמחת תורה בעיר בני ברק, כדי להשתתף ולחוות את מעמדי ההקפות בצל החסידים וראשי הישיבות.

בליל החג בני המשפחה הגיעו לקריית ויז'ניץ. מרן האדמו"ר רבי משה יהושע הגר (ה'ישועות משה' זיע"א) התחיל באותה השעה בעריכת השולחן הטהור בהיכל בית המדרש הגדול.

הנער הגיע לכאן עם אימו וראה את החסידים עומדים צפופים בחדת קודש. הוא לא הבין את משמעות השעה הנעלה ואת הוד נשגבות קדושתה.

הוא נכנס להציץ ולראות במה דברים אמורים. הוא עמד בפניו בית המדרש, כשעיניו עוקבות בהשתאות ובדריכות אחר מהלך עריכת השולחן.

בזמן שעמד בפניה אברך ניגש אליו. הוא הושיט לו יד לשלום בחיוך ובהארת פנים ושאל אותו לשמו ולמוצאו. האברך גם התעניין היכן הוא מתאכסן. לאחר מכן הסביר לו את משמעות המעמד הגדול, כשהוא מציע לו לבוא ולעמוד לידו בכל עת עריכת השולחן.

למחרת ביום החג המשפחה התכוונה להתפלל ולחגוג את ההקפות בבית מדרש אחר בעיר כדי להתרשם כיצד ההקפות מתקיימות במקום אחר. אולם הנער ביקש מאימו שתתן לו ללכת להתפלל בוויז'ניץ.

האם הסכימה לבקשתו. הנער נכנס להתפלל בבית המדרש של ויז'ניץ, בעוד אימו עולה לעזרת הנשים ועומדת על-יד המחיצה כדי לעקוב אחר בנה היקר.

מהמקום בו עמדה היא הבחינה באברך שניגש אל הבן ומדריך אותו בסדרי התפילה. האברך הראה לבן היכן הם אוחזים לאורך כל זמן התפילה.

בשעת ההקפות האברך לקח את הבן לעמוד לצידו. בשעת ההקפה השישית, כשכל האבות מרכיבים את בנייהם על כתפיהם, הוא הרכיב אותו על כתפיו כדי שייטיב לראות את המעמד. האברך עשה זאת למרות שהילד היה לבוש בלבוש

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיאל בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רגינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברוך דב ז"ל אביבה בת איירין ע"ה זהבה בת שושנה רייזל ע"ה יצחק בת יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה לייטץ בן פרוחה ז"ל שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בן שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל יעקב בן פרוחה ז"ל אביבה לוי ע"ה גורג'יה בת נעימה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה אלון בן סעדה ז"ל אילנה (מתרזה) בת שרה ע"ה רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זידי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלימ בן פרוחה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה

איטש לרענהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש יא חשון תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 4:12 תל-אביב: 4:26 חיפה: 4:16 מוצאי שבת: ירושלים: 5:24 תל-אביב: 5:24 חיפה: 5:24 ר"ת: 6:04

פרשת לך לך

הצלת הזולת

להתמסר בגוף, בנפש ובממון, לעזרת והצלת חברו!

נלמד מהפסוק: "וישמע אברהם כי נשבה אחיו וירק את הניכיו... וישב את כל הרכוש וגם את לוט אחיו... ואת העם" (פרק יד-י"ד, טז)
וכתב הפלא יועץ: "וידוע גודל מצות הצלת נפשות שניתנה כל התורה להדחות על פיקוח נפש וכ"ש וק"ו, שחייבים כל ישראל לפזר כל ממונם, ולמכור אמילו הספרי תורה בשביל הצלת נפש. ואמרו חז"ל: "כל המקיים נפש אחת מישראל, כאילו קיים עולם מלא". כי אבינו הראשון אחד היה אברהם, ויצאו ממנו רבבות אלפי ישראל. ומאדם הראשון יצא כל העולם. לכן החיוב למחר ולהשתדל לכל דבר טוב, בכל כוחו, וה' הטוב בעינו יעשה. וקובע שכר הרבה למשתדל, כאילו הוא גומר ועושה.

בספר המצוות (לאוין רצו) כתב הרמב"ם: שהזחירו מלהתירשל בהצלת נפש אחד מישראל כשנראהו בסכנת מות או ההפסד ויהיה לנו יכולת להצילו, כמו שיהיה טובע במים ואנחנו נדע לשחות ונוכל להצילו, או יהיה גוי משתדל להורגו ונוכל לבטל מחשבתו או לדחות ממנו נזקו, ובאה האזהרה באומרו (ויקרא יט-טז) "לא תעמוד על דם רעך".

נשאל החזון איש: מה דינו של אדם שראה את חברו שחייו בסכנה ויכול להצילו, ואעפ"כ נמנע ולא הציל. ואולם חברו ניצל לבסוף ע"י סיבה אחרת בלתי צפויה, האם עבר הלה על "לא תעמוד על דם רעך" שהרי ראה את חברו בסכנה ולא נקט בפעולה להצלתו, או דכיון שניצל לבסוף, נתברר שגם הלה ניצל מה"לאו"?

והשיב החזון איש: מסתבר שעובר בלאו ד"לא תעמוד על דם רעך", כיון שראה את חברו במצב של סכנה ולא הצילו. ומה שניצל לאחר מכן, היה ע"י סיבה חדשה, שהאדם נידון בכל שעה, ושמה מצאו לו אז זכות שעל ידה ניצל.

הגר"י זילברשטיין שליט"א הסתפק (בחשוני חמד): מה הדין באדם שהשבאים תפסו את אביו ואמו ורבו ואחיו, והשבאים דורשים אלף זהובים עבור אביו וגם אחיו וגם רבו, ומאידיך, הם גם דורשים אלף זהובים עבור אמו בלבד, ויש לו רק אלף, את מי עליו לפדות, האם את אביו ורבו ואחיו, או את אמו בלבד?

וכתב, שבשאלה זו דן הברכני יוסף ותשובתו שיפדה את אמו בלבד, אעפ"י שבידו לפדות בכסף זה שלושה שבויים לעומת אמו בלבד, בכל זאת עדיף שיפדה אותה קודם להם. וראיה לכך ממה שאיתא בהוריות (יג): היה אביו ורבו ואמו בשביה, היא קודם לרבו ורבו קודם לאביו, ואמו קודמת לכולם. עיי"ש.

"וודאי" דוחה את ה"ספק"...

כאשר נזדמן לפני הגאון רבי חיים סולובייצ'יק זצ"ל ענין פדיון שבויים, היה פועל במסירות נפש ממש. פעם אירע בבריסק שנתפס בחור יהודי חילוני למלכות. באה אמו של הבחור לפני רבי חיים ובכתה בדמעות שליש שיגש אל הרשויות להשתדל ולבקש על בנה.

נענה לה רבי חיים והכניס עצמו לפעילות מסוכנת כדי לשחרר את הבחור. ניסו מקורביו למנוע ממנו בטענה כי זוהי שעת חרום ועלול הוא בפעילות זו לגרום רעה לעצמו חלילה.

אמר להם רבי חיים: בואו ונחשוב חשבונו של דבר. הרי מצות פדיון שבויים שלפנינו היא "וודאי" לכל הדעות. גם שאמו של הבחור שרויה בצער אין קץ, אף זה "וודאי". ואילו גרימת צער לעצמי אינה אלא "ספק" והרי קיימא לן: "אין ספק מוציא מידי וודאי" **במחיצתן של גדולי הדור**

מסירות להצלת הזולת...

שמו של כ"ק האדמו"ר מסקולען - רבי אליהו זושא פורטוגל זצ"ל, נודע בכל העולם כאבי יתומים וכאחד מראשי ההצלה. גולת הכותרת בכל פעולותיו הברוכות היתה מסירות הנפש אשר הראה בשנות מלחמת העולם השנייה ולאחריה. הוא היה ראש וראשון בשדה ההצלה, אשר אינו חת מפני כל, ונכון בכל עת למסירות נפש עבור כל יהודי.

כאשר עזבו הרוסים את העיר טשרנוביץ, והגרמנים כבשו את העיר, ניתן צו: מי שיחביא חייל רוסי אחת דינו למוות! פתאום נודע לרבי על עוד שלושה חיילים יהודים אשר אין איש שיקח על עצמו סיכון לאסוף אותם לביתו, הכניסם הרבי לביתו, העלה אותם והצפינם בעליית הגג. הוא עצמו הביא להם אוכל מידי יום בימועד שחזרו הרוסים וכבשו שוב את העיר.

באותו זמן היו בביתו של הרבי מסקולען ארבעים יתומים!! אשר ישנו על מטות ומזרונים שהיו בבית, ואילו הרבי ורעייתו ישנו על הארץ.

מורי האומה

עלוון פרשת לך לך מוקדש במלאת השלושים לעילוי נשמת

אמי מורתי הכ"מ האשה הצדקנית

מופלאה באהבת תורה בכל ליבה והליכותיה. מהוללת ביראת ה' וברוממות תפלותיה. נשגבה באצילות רוחה ובזון מדותיה.

מרת **מלכה** בת הר"ר עבי יצחק זצ"ל קרייזר ע"ה

נלב"ע בשיבה טובה ובשם טוב לעולם שכולו טוב בעש"ק י"ב תשרי תשפ"ג, ת. נ. צ. ב. ה.

עלוון השבוע פרשת לך-לך הוקדש לעילוי נשמת

הרב פנחס הלוי בן הרה"ג רבי שמואל שמעלקא הלוי רזזנבאום זצ"ל הי"ד

שיום היארצייט ב-י"ג מרחשון תשמ"א, ת. נ. צ. ב. ה.

לקרב רחוקים ולסייע בידם לזכות באושר הרוחני שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מהפסוק: "ואת הנפש אשר עשו בחרן" (פרק יב-ה)

וכתב רש"י: "שהכניסן תחת כפני השכינה, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים ומעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו". ושאלו חז"ל (במד"ד): איך יתכן שעשו את הנפש, והרי אם מתאספים כל באי עולם לברוא אפילו יתוש אחד, אין יכולים לזרוק בו נשמה! אלא אלו הגרים שגיירו, וללמדך שכל המקרב והמגייר... כאילו בראו. עוד אמרו חז"ל (סנהדרין צט): כל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו שנאמר "ואת הנפש אשר עשו".

כתב החובת הלבבות (שער אהבת ה' פ"ו): "וראוי לך אחי לדעת, כי זכות המאמין אפילו אם יהיה מגיע אל תכלית העליונה בתיקון נפשו לאלוקים, ואילו היה קרוב למלאכים במידותיהם הטובות ומנהגייהם המושבחים... אינם כזכויות מי שמורה בני אדם אל הדרך הטובה, ומיישר רשעים על עבודת הבורא ית"ש, שזכויותיו נכפלות בעבור זכויותיהם בכל הימים ובכל הזמנים... ומי שאין מתקן אלא נפשו בלבד, תהיה זכותו מועטה. ומי שמתקן נפשו ונפשות רבות, תכפל זכותו כפי זכויות כל מי שיתקן לאלוקים..."

הגאון מטשיבין - רבי דוב בעריש ווינדנפלד זצ"ל רמז ענין זה בפסוק (ויחזקאל מד-יט) "ובצאתם אל החצר החיצונה אל העם יפשטו את בגדיהם אשר המה משרתים בם, והניחו אותם בלשכות הקודש, ולבשו בגדים אחרים, ולא יקדשו את העם בבגדיהם".

נרמז בפסוק שעל אף שהכהנים בבתי גוואי לובשים בגדי כהונה, מכל מקום בצאתם אל המון העם הפשוט, יפשטו את בגדיהם אשר הם משרתים בם, עליהם לרדת מהפסגה הרוחנית שהם מצוים בה ולהתאים את עצמם לצאן מרעייתם. כי לא כל אחד מסוגל לקבל את הדרכת המנהיג כשהוא ברום השגותיו הגדולות, אלא "ולבשו בגדים אחרים" - שיכניעו את עצמם למדרגת המקבל, ולא יקדשו את העם בבגדיהם, כי המנהיג צריך להשפיע על העם ולנהוג עמו בקירוב.

הגאון רבי הלל זקס זצ"ל היה אומר שלפני ביאת המשיח, תשתלשל מחיצה של ברזל בין שומרי התורה לבין עוזבי התורה רח"ל, ומחיצה זו תיצור את הבירור לקראת בוא יום ה' הגדול והנורא, אבל אנו שומרים שמחיצה זו לא תגיע ממש עד למטה, שישאר רווח כדי מעבר של נשמות מהסיטרא השניה אל תוך מחנה ה'..."

בענין קירוב או ריחוק תלמידים, אמר **הגראי"ל שטיינמן זצ"ל** כי זקוקים לזה לסייעתא דשמיא גדולה ולתפילה, כי בקלות יכולים להכשל, הנה רואים מה קרה עם תמנע שריחקו אותה ובסוף יצא ממנה עמלק. וכן יהושע בן פרחיה שריחק תלמיד ומוזה נהיה ה"נוצרי". ומצד שני, זה שקירבו יותר מדי את ה'ערב רב' שהיו מסתמא מטובי המצרים, עשה הדבר צרות צרורות לעם ישראל במדבר.

הוסיף הרב שטיינמן: גם בדורינו, לפעמים ה,משגיח' אומר לאיזה בחור ביקורת חריפה מדי, ואז התלמיד נעלב ועלול להגיע עד לדיוטא התחתונה ממש ולהיות פושע. ולפעמים קורה ההפך: מילה טובה של מישהו הנאמרת לאדם יכולה להועיל לו להיות כשר וירא, למרות שהיה קודם במצב נמוך מאוד.

נמצאנו למדים עד כמה צריך לחשב כל מילה שיש בכוחה להציל או להרוס. ו"הצלה" הנחשבת בתורה היא הצלה ברוחניות. למד זאת הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל** מפרשת מכירת יוסף, שם נאמר "וישמע ראובן ויצלחו מידם" (בראשית לז-כב). ותמוה: מדוע מייחסת התורה את הצלת יוסף לראובן ולא ליהודה, הרי ראובן אמר להשליכו לבור נחשים שהיא סכנת חיים ואילו יהודה הרחיקו מסכנה זו!?

אלא, תירץ הרב צדקה, נכון שיהודה הצילו מסכנה גופנית, אבל למעשה הכניסו לסכנה רוחנית כשאמר "מכרוהו לישמעאלים". והיא חמורה יותר. לא כן ראובן שאמנם הכניסו למקום של סכנה גופנית אבל אין בו נזק רוחני, לכן ייחסה התורה את ההצלה לראובן ולא ליהודה.

"עלינו לחטוף ולהעיל כמה שיותר..."

כאשר משמשו של כ"ק האדמו"ר מסטמאר ביקר בארץ, נכנס לשאול את הגרי"ז **סלוביניצ'יק זצ"ל**, מה למסור בשמו לרבו. הרה"צ **רבי עמרם בלוי זצ"ל** שנכח במקום, החל להתבטא בחריפות שצריך לצעוק ולמחות שיש במדינה רשעים, והם רוצים לעקור את הדת...

נענה הגרי"ז ואמר: ידוע משלו של **החפץ חיים** על האשה שעמדה בשוק עם סל מלא תפוחים ורצתה למוכרם ובא אחד והעיף הכל, התפוחים התגלגלו לכל עבר והרבה אנשים חטפו... התחילה האשה לצעוק ולבכות וכפרה ידיה ברוב יאוש...

עבר שם פיקח ואמר לה: "מה לך לצעוק, לכי חטפי גם את מן התפוחים, שאם לא תעשי כן, לא ישאר בידך מאומה..."

סיים הגרי"ז ואמר: "תמסור לרבי מסטמאר שעכשיו המצב בארץ ישראל הוא שכולם חוטפים... הם חוטפים וגם עלינו להשתדל לחטוף כמה שיותר... על כן העצה שהרבי ישלח לארץ ישראל, כמה שיותר תרומות, כדי שנוכל להציל עוד ועוד ילדים יהודים..."

במחיצתם

בהשפעת דרשה אחת...

גם לאחר שתקפו את הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל** חולאים קשים, בערוב ימיו, לא שינה ממנהגו לשאת מדברותיו בקרב העם. שאלוהו: מדוע אינו חדל מכך כדי לשמור על בריאות גופו, אחר שנצטווה על ידי הרופאים להרבות במנוחה?

השיב הרב צדקה: "וכי ידעתם איזו אחריות אני מקבל עלי אם אנוח? וכי אפשר לדעת אילו תוצאות ישנן לדרשה אחת? הנה זה מקרוב בא אלי יהודי בעל חזות חרדית מובהקת, כשהוא מוקף בילדיו, זרע ברך ה', והוא מספר לי, שבעבר הלא רחוק היה חילוני גמור, אבל בהשפעת דרשה אחת שלי, בשכונת "קטמוון", חזר בתשובה והציל עצמו ובני ביתו מרדת שחת..."

וזאת ליהודה

"יתגדל ויתקדש שמייה רבא..."

המעשה שלפנינו אירע לפני שנים בכפר חסידים: פעילים חרדים הצליחו להציל ילד ממשפחה חילונית, מחינוכו הקולקל, ולהכניסו למוסד בתי אבות של ישיבת פוניבז' בב"ב.

לאחר תקופה שב הילד לביתו לביקור, לשהות שם בשבת. והנה רואה את אביו ניגש להדליק את החשמל בשבת. הילד פנה לאביו ואמר לו: "לימדו אותי שאסור להדליק חשמל בשבת". האב התייחס לדבריו בבוז והדליק את החשמל.

בפעם השניה כשחזר האבא שוב להדליק חשמל אמר לו הילד בחרדה: "למדנו שמי שמחלל שבת, עליו נאמר "מחלליה מות יומתו" אבל האבא הדליק שוב את החשמל רח"ל.

או-אז קם הילד ואמר: עפ"י הפסוק הנ"ל, הרי מי שמחלל שבת נחשב כמות, כי בית דין צריכים להרוג אותו, ואם כן עלי לומר עתה קדיש יתום!..." האב הנדהם עוד לא הספיק להוציא מילה מפיו, וכבר הילד פתח ואמר בקול בוכים: "יתגדל ויתקדש שמייה רבא..."

האבא היה המום, לזאת לא פילל כלל וכלל. מילות הקדיש נכנסו ללבו כנחלים בוערות... מאותה שבת ואילך, חזרה כל המשפחה בתשובה והחלו לשמור תורה ומצוות.

קול ברמה

להתרחק מחברים רעים וממקום קלוקל שהשפעתו רעה!

נלמד מהפסוק: "זה אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו" (פרק יד-יג) וכתב רש"י: "כל זמן שהרשע עמו היה הדיבור פורש ממנו" וכן ברש"י על הפסוק "ואנשי סדום רעים וחטאים" (ג,יג) נדרש לוט לגנאי. שאף על פי שהיו רעים וחטאים, לא נמנע לוט מלשכון עמהם.

על הנאמר בפסוק (במדבר לג-לא, לח) "ויסעו מקדש ויחנו בהר ההר בקצה ארץ אדם ועל אהרן..." דרשו חז"ל (במדב"ר יט-טז) "זהו שאמר הכתוב בהתחברך עם אחיזהו פרץ ה' את מעשיך, על שנתחברו לרשע הזה [אדום] לעבור בארץ, חסרו לאותו צדיק [אהרן]. לכך נסמכה פרשת אסיפת אהרן לאחר פרשת מלך אדום.

לומדים אנו מכאן - אמר הגאון **רבי אהרן קוטלר זצ"ל** (במשנת רבי אהרן) - עד כמה חמורה היא ההתקרבות לרשע. שהרי בעצם זו היתה הדרך הקרובה להכנס לארץ, ככתוב "ויסעו מהר ההר דרך ים סוף לסבב את ארץ אדום, ותקצר נפש העם בדרך" (כא-ד) במשמע, שאם לא רוצים להאריך הדרך עד שתקצר נפש העם, צריך לקצר דרך ארץ אדום.

יתירה מזו: הרי לבסוף לא יצא הדבר לפועל, משום סירובו של מלך אדום, ולא נתחברו אליו כלל, אעפ"כ נענשו, אך ורק על רצונם לעבור דרכו. ונסתלקו ענני כבוד והסתבכו במלחמה, וסופם שנאלצו לחזור שבע מסעות לאחור, וגרם הדבר להתמרמרות רבה בבני ישראל ולעונש הנחשים השרפים.

רואים מכאן, עד כמה חמורה היא הסכנה מהתקרבות כל שהיא אל רשעים. כי עיננו הרואות, שלא רק מנהיגי הדור ההוא נענשו אלא כל העם. כל זאת רק משום שרצו וביקשו להתחבר אל אדום במדבר בארצו.

כיצד יש להתרחק מן הרשעים? המחיש זאת **הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל** במשל: משל לרכבת עמוסה קרונות ובה הרבה אנשים, שירדה מן הפסים, והיא נוטה להתהפך ולהתדרדר ולשקוע בתוך הביצה הטובענית. הרי כל היושבים בתוך הרכבת נמצאים בסכנה גדולה, ופחד מות אופף את כל ישותם. והנה אחד מן הנוסעים מתחכם ואומר: "אני יעמוד על הספסל, וכך אהיה גבוה יותר מכל שאר האנשים, ובוה אנוצל." הלא לשוטה יחשב! וכי תחבולה זו תעזור לו להנצל הרי הרכבת תשקע בוודאי. והוא ישקע עמה... הדרך היחידה להנצל היא לחמוק ולעזוב את הרכבת בטרם תשקע, ולעבור לרכבת אחרת שתקח אותו למחוז חפצו.

והנמשל: כאשר הרכבת של הרשעים יורדת מן הפסים, כשסרים מן הדרך הישרה, לא מספיק שישארו האנשים הטובים ברכבת זו, ורק יגביהו עצמם, אלא עליהם לעבור לרכבת אחרת, רכבת כזו העולה במסילה התורנית בית ה'.

"הסתפח לצד החזק..."

סיפר הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל: מרשיעי ברית תיכננו ליסד בעיר פוניבז' שבליטא, בית ספר לפי רוחם והשקפתם הקלוקלת. רב העיר **הגרי"ש כהנמן זצ"ל** יצא חוצץ כנגדם. פתחו הם כנגדו במלחמת חרמה, ערערו את מעמדו בעיר ואיימו בהדחתו.

נסע הרב כהנמן לראדין לשאול בעצתו של **החפץ חיים**, מה עליו לעשות? אם יתמיד בהתנגדותו להם, יסלקוהו מן הרבנות ויבחרו רב קלוקל כחפצם, ואם יכנע להם למראית עין, אולי יוכל להפעיל השפעתו ולמתן את ההתדרדרות, מה יעשה?

השיב לו הח"ח: "אינני לך עצה פרקטית. כאשר מתרחשת הפיכה והמורדים נלחמים בחילות השלטון, מבכרים האזרחים השלמים להצטנע ולהתחבא עד שתתברר תמונת המצב וידעו מי ניצח ומי הובס. אבל למעשה, הצדדים הניצים דורשים מכל אחד להצהיר במי הוא תומך, למען ידעו האם שייך להם או לצריהם. לפיכך על כל בית חייב להתנוסס דגל שיבהיר למי ניתנת תמיכת בעליו, ואז המבוכה רבה, לא יודעים במי לתמוך, ואז יש ליעץ להם: בחנו מי משני הצדדים חזק יותר ותעמדו לצידו!"

תמה הרב כהנמן לתשובת הח"ח ושאל: הרי במקרה שלנו אני כמעט בודד במערכה, וכאשר תקיפי העיר כולם לוחמים נגדי, מה עלי לעשות, האם להכנע למרותם ולהתחבר אליהם?

אמר לו הח"ח: "במקרה שלכם נבחן את תמונת המצב. אם תכנעו לרצון התקיפים, יהיו הם לצידכם, אבל הקב"ה יהיה נגדכם... ואם תעמדו בתקיפות נגדם, יהיה הקב"ה לצידכם והם ילחמו בכם. התבוננו וראו מי כאן הצד החזק והסתפחו אליו..."

הלמות עמלים-ח"ב

איסור גזל

"התכריכים שלו..."

פעם נוכח הגה"צ **רבי ישראל סלנטר זצ"ל** בהלווית המת ושמע שאנשים משוחחים על הנפטר כיצד היה פעם עשיר גדול וירד מנכסיו, עד שלבסוף נפטר ונקבר בתכריכים שאינם שלו.

אמר להם רבי ישראל: טעות היא בידכם! הנפטר הזה מת בתכריכים שלו: כי מכיון שניתנו עבורו הם שלו. ואילו אדם שמת בתכריכים שלו ספק אם הם שלו, כי מי יודע מה הם הדרכים שרכש בהם את רכושו, אם אין בהם חשש של גזל ואונאה! **תורת רבי ישראל מסלנט**

נקי כפים ובר לבב...

הצדיק רבי סלמאן מוצפי זצ"ל נזהר מאוד שלא לקבל טובת הנאה מזולתו. פעם אירעה תקלה ברחיים של יד שהיה לרבי סלמאן. ניגש אל הצדיק **רבי צדקה חוצין זצ"ל** וביקש ממנו שישאל לו את הריחיים שלו, הרב חוצין שהיה כבר זקן לימים וממילא לא השתמש בריחיים, נתנם לו במתנה גמורה.

משנפטר הרב חוצין לבית עולמו, כאשר כלו ימי ה"שבעה", נשא רבי סלמאן את הריחיים בעגלה והוליכם אל האלמנה.

ואולם האלמנה טענה: "הרי במתנה נתנה לך ושלך הם, ומה אעשה אני בהם". אמר לה רבי סלמאן, אם כן, טלי מעותי תמורתם. שעה ארוכה התנהל ויכוח למי הריחיים. משראה כי האלמנה מסרבת לקבל את המעות, נטלם והלך לו ובלבד שלא יצערה.

עולמו של צדיק

שלא להפסיד ממון חברו ולא להשתמש ברכושו ללא רשות!

נלמד מהפסוק: "זיהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט" (פרק יג-א)

וכתב רש"י: לפי שהיו רועיו של לוט רשעים ומרעים בהמתם בשדות אחרים, ורועי אברם מוכיחים אותם על הגזל, והם אומרים נתנה הארץ לאברם ולו אין יורש ולוט יורשו ואין זה גזל, והכתוב אומר "והכנעני והפריזי אז יושב בארץ" ולא זכה בהם אברם עדין.

אחד מד' דברים שעליהם נגעים באים הוא הגזל (ערכין טז). ובגמרא (שבת לב): אומרים חז"ל שבעוון גזל מגיע גובאי [=ארבה] ונהיה רעב ובני אדם אוכלים בשר בניהם ובנותיהם, רח"ל. עוד אומרים חז"ל (במד"ר שמות כב) כי מי שידי מלוכלכות בגזל, אף שקורא ומתפלל להקב"ה, אינו נענה! וכל כך למה? משום שתפלתו בעבירה.

ומובא בספר **כד הקמת**, שמהפסוק "מי יעלה בהר ה'..." נקי כפיים" למדו חז"ל שמי שיש בידו עוון גזל, מרוחק הוא מהר ה' ויודח למעלה ממקום הקדושה. וכן דרשו: כל מי שיש בידו גזל אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה שנאמר "לא יגורך רע" (תהלים ה) - לא יגור במקומך אדם רע.

בספר יסוד ושורש העבודה (שער יא פרק יא) מבאר, מדוע הודגש בתפלת נעילה עוון "עושק ידני" יותר משאר עוונות, משום שהוא חמור ביותר, שעליו נחתם גזר דינם של דור המבול, וגם בעוון זה אין מקבלים תפלותיו, ודוחים תפלותיו מחוץ לפרגוד אל המקטרגים.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

תעשה טובה לעצמך!

השעה 09:30:

מזה כשעה וחצי!! ממתין דוב בתור לפני חדר רופא-ילדים. התינוק שלו ממתין בעגלה, הוא מנסה לעיין בספר שהביא איתו, אך קשה לו להתרכז.

עם התקרב התור שלו, שינן לעצמו את כל הדברים שאשתו ביקשה לציין באוזני הרופא: רזונו של הילד, חוסר התיאבון שלו וכל הסימפטומים המשונים שהופיעו אצל התינוק בשבועות האחרונים.

הילד שאחריו בתור בכה ללא הרף כשסבתו מנסה להרגיעו. הזקנה עצמה נאנחה מפעם לפעם, והתלוננה על כאביה שלה עצמה. כיון שהתייצב דוב סמוך לדלת הרופא, מוכן ומזומן להיכנס, פנתה אליו הזקנה בתחינה כי ירשה לה להיכנס לפניו. היא עצמה חולה, כך אמרה, והנכד שלה עם חום, והיא מקווה שזה יקח רק דקות. דוב התלבט, נאבק עם עצמו אך לבסוף הסיט בסבר פנים יפות את העגלה שלו הצידה ומסר לזקנה את מקומו ליד הדלת. זו הרעיפה עליו ועל ילדו ברכות ואיחולי רפואה שלימה מכל ליבה.

09:37:

תחושת הסיפוק הנפלאה של עשיית חסד, החלה להתפוגג בליבו של דוב...

09:44:

ניצנים של עצבנות צצו בקרבו: האם נהג בחוכמה כשנתן את תורו לזקנה? גם התינוק שלו החל לנוע באי-שקט והוסיף על סרדתו. קול חדש נשמע בקרבו: הייתי שוטה ותמים, אמר הקול. אך הצליחה הזקנה לשכנע אותי כל כך מהר? וכי אני באתי לכאן עם תינוק בריא? וכי זמני שלי פנוי? לא היה קורה לה כלום אם היא היתה ממתנה כמה דקות לתור שלה. הנה היא יושבת עכשיו בפנים ומפטפטת. 14 דקות חלפו כבר מאז נכנסה, קבע דוב בכעס בהסתכלו בשעונו.

עם היפתח דלתו של הרופא זינק אל הפתח כשהתינוק על זרועו. בקושי הצליחה הזקנה לצאת עם נכדה, אחריה יצאה האחות ונעלה את הדלת בהכריזה: הפסקה!

דוב נזכר עכשיו שבאמת ברבע לעשר יש הפסקה לרופאים. הרופא יצא כנראה מהצד השני. 'כמה זמן נמשכת ההפסקה?' שאל. 'רבע שעה', ענתה אחת הממתנות. 'הלוואי בעוד 25 דקות ישוב לקבל חולים!' הוסיפה במרירות שכנתה.

הפעם נתקף דוב בתסכול הקול בקרבו פצח בנימת תוכחה: זה עונשם של שוטים! גמילות-חסד תעשה בבית עם אשתך וילדיך, ולא עם איזו זקנה, ולא על חשבון ילדך...

09:59:

ניסה להתרכז בספר שלו, אך הרגיעה ממנו והלאה. כולו זיעה, ומגרד לו בכל חלקי גופו. מחוגי השעון זוחלים באיטיות. אנשים נוספים מגיעים. שתי אימהות נדחקו אל דלת הרופא עם תינוקותיהן. אחד עם חום גבוה והשני עם פריחה החשודה כמדביקה.

10:00:

האחות מאשרת שתי האימהות - עם המקרים הדחופים - תיכנסנה ראשונות ללא תור.

ייאוש ותסכולו הגיעו לשיא. אם לא היה גבר בעל משפחה ואב לילדים היה פורץ בבכי. את כל זה אני עשיתי לעצמי, אמר.

איזה שוטה לא-יוצלח אני. גבר בגילי לא צריך להיות תמים. הגיע הזמן להתבגר. אם ירצה השם אני יותר לא עושה טובות כאלה.

מחשש להדבקה התרחק עם תינוקו לפינת הפרוזדור. שם היה שקט יותר והוא ניסה להירגע. רגע אחד, אמר לעצמו, הרי עשיתי טובה מתוך שיקול נכון. אני לא אשם שיצא כך שהפסדתי יותר ממה שתכננתי מראש. אף אחד לא אשם בכך, גם לא הזקנה. מדוע אני צריך להתחרט על מעשה טוב שעשיתי? אינני רוצה להיות "תוהה על הראשונות". כך עוד אפסיד גם את המצוה. הרי ה' מנהל את העולם, כנראה שהוא רוצה לנסות אותי. זהו זה!

10:15:

דוב נרגע, אך סאת ניסיונותיו טרם הסתיימה. כאשר גברה התמרמרות הממתנים והחלו להישמע טונים גבוהים, יצאה האחות והודיעה שהרופא היה צריך ללכת והוזמן ממלא-מקום. הוא עומד להגיע בכל רגע.

10:41:

כל רופא לא הגיע, ורגיעתו של דוב הלכה שוב והתפוגגה דקה אחר דקה. אך עצבנותו הגיעה לשיאה כשנזכר שהתינוק צריך לאכול ב-10:30 את הדייסה המבושלת שלו שמוכנה במקרר בבית. הוא היה אמור להעביר אותה עם התינוק למטפלת בבית השכן כשיחזור מהרופא.

10:45:

התינוק החל מייבב, וכל ספקותיו נייעורו מחדש. לולא הטובה שעשה לזקנה היה כבר מזמן אחרי כל הסייט הזה. בדמינו ראה את הזקנה מסתובבת לה בנחת בביתה בעוד הוא תקוע פה עם תינוק חולה ורעב בלי רופא. סידרתי את עצמי, אני טיפש גדול, אמר, ובייאושו הפסיק כבר להסתכל בשעון. אבל מיד התעשת. מה עם כל השיחות של המשגיח בישיבה על 'אברהם אבינו' ועל 'עולם חסד יבנה'. זה לא "קונץ" גדול לעשות חסד שמחירו 5 דקות. הקונץ הוא להשאר נאמן בעקביות לחסד שעשיתי גם אחרי שהנסיבות מראות לי שכביכול הפסדתי בגלל החסד. לא! אמר בעוז כשהוא מגייס את כל כוחותיו הנפשיים, איני חוזר בו! גם לא אם אחזור הביתה בשעה 01:00.

10:48:

הרופא הגיע. תוך דקות סיים את הטיפול בשני המקרים הדחופים וקיבל את דוב ותינוקו. הרופא בדק בענין רב את התינוק, הרבה בשאלות וחקר את פרטי תזונתו.

יש לך מזל! - אמר הרופא - התינוק סובל מאלרגיה לסוג של אב-מזון. זוהי אלרגיה נדירה. רופא אחר היה מאבחן את המחלה רק אחרי שבועות ואולי חודשים של בדיקות שונות ומסובכות וניסיונות עם מזונות שונים. למזלכם זהו תחום התמחותי המיוחד וזיהיתי מיד את הרגישות הזאת. קח דף ורשום את הדיאטה המיוחדת של הילד לחודשים הקרובים. את הדייסה שלו שפוך לכיור, זה רעל בשבילו. תנהגו לפי הדיאטה הזאת והילד יבריא! -

* * *

כל מילה נוספת - מיותרת.

(ע"פ 'בעין יהודית')

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 1088

פרשת לך לך - י"א חשוון תשפ"ג - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה אדם מצווה שלא להנות ממעשי ניסים וכפי שמובא בגמרא במסכת תענית (דף כב ע"א) על אותו אחד שלא רצה להנות מהחייטים שנתמלאו בנס בחדר. וכן מובא במסכת שבת (דף נג ע"ב) בנוגע לגבר שנעשו דדיו כדדי אישה ונחשב הדבר לגריעותא כי נשתנה עליו מעשה בראשית.

המקור בפרשה: "אם מחוט ועד שרוך נעל וכו' ולא תאמר אני העשרתי את אברהם, כי כבר הבטיחני ה' על העושר. וקשה: וכי יעשה ה' ארובות בשמים וימטיר על אברהם כסף וזהב?! אלא ודאי ה' יתברך יזמין לו סיבה להעשירו, אם כן זוהי הסיבה.

הוראה למעשה

אדם צריך שיקרב קרוביו בכל יכולתו.
המקור בפרשה: "וישמע אברם כי נשבה

איפא שאברהם לא רצה לבטל עבור ממונו רגע אחד מלימודו.

הוראה למעשה

האדם צריך להתרחק מאד ממחלוקת ובאם חס ושלוש מתחיל איזה ריב, עליו לכבות תיכף ומיד את אש הריב וכמו שדרשו רבותינו ז"ל במסכת סנהדרין (דף ו' ע"ב): "פוטר מים ראשית מדון".

המקור בפרשה: "אל נא תהי מריבה ביני וביניך".

ושמעתי על דרך הצחות: תיבת "מריבה" היא מלשון נקבה. ולא אמר אברהם "אל נא תהי ריב", כי ריב כבר הותחל בין הרועים. אמר אברהם: למען ה', יפסיקו דברי ריב ולא יוליד כדרך המחלוקת שתמיד עושה פרי ומתרבה, על זה אמר: "אל נא תהי מריבה" לשון נקבה כאשה המולידה פרי מפרי ודי בזה שהתחיל הריב, יהיה כזכר שאינו מוליד.

אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמונה עשר ושלוש מאות וירדוף עד דן". רואים מכאן שאברהם מסר גופו עבור אחיינו לוט.

הוראה למעשה

האדם צריך להיות צנוע אפילו בינו לבין אשתו - שיהיו צנועים וביישנים יחד.

המקור בפרשה: "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" "עד עכשיו לא הכיר בה מתוך צניעות שביניהם" (רש"י, של"ה הק').

הוראה למעשה

האדם צריך שלא לשים עיניו על העושר שלו.

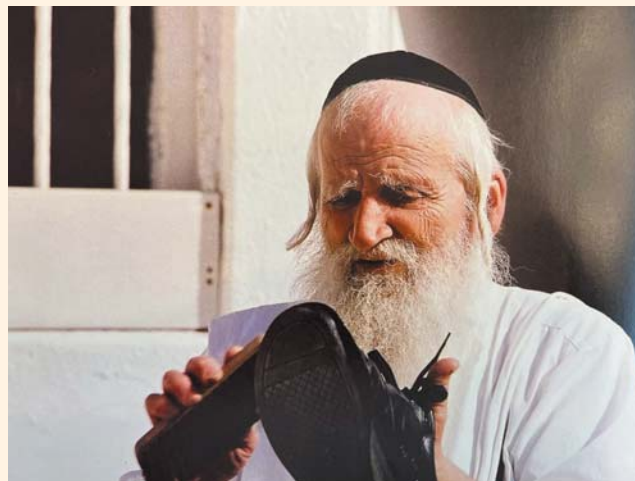
המקור בפרשה: "ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב וילך למסעיו". כבר פרשתי למעלה שמסעיו היו מהשגה להשגה, (היינו שמדובר בעניינים רוחניים). יוצא

נקיי הדעת שברושלים

"דאגתו בליבו וצהלתו על פניו"

עיתותיו ללימוד התורה הקדושה. ניתן לומר על רבי אברהם שהוא מקיים בשלימות את המאמר "דאגתו בליבו וצהלתו על פניו". על אף שבמהלך חייו עבר אירועים מורכבים ואף כואבים, הוא תמיד משרד שמחה, תקוה והודיה לבורא עולם על כל מה שנתן לו. אפילו בתמונה המתפרסמת כאן, ניתן לראות על פניו את המאור שהוא מקרין על כל סביבתו.

והי רצון שרבי אברהם ימשיך לאורך ימים ושנים טובות את עבודת הקודש שלו ויזכה בקרוב ממש יחד עם כל אחיו מעם ישראל להקביל את פני משיח צדקנו.

הרה"ח רבי אברהם אייזנבאך שליט"א נראה ממרק את מנעליו במברשת בדחילו לכבוד שבת מלכתא. (צילום: ברוך יערי)

ד י שרוצה לפגוש ביהודי בא בימים (לאורך ימים ושנים טובות) אשר מתנהל כאברך מן השורה ומאיר פנים לכל הסובבים אותו, כדאי שיגיע לביתו של הרה"ח רבי אברהם אייזנבאך שליט"א הממוקם ברחוב חיי אדם שברושלים.

רבי אברהם הוא אחד מנקיי הדעת שבעיר הקודש ושריד לדור דעה. הוא נולד לגה"צ המפורסם בגדולתו התורנית ובענוותנותו המופלאה רבי שניאור זלמן זצ"ל. במהלך שנותיו שימש רבי אברהם כמלמד של דרדקי וכן עבד לפרנסתו באפיית מצות.

כמו אביו, אף הוא מקדיש את כל

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

אמרי נא אחותי את (יב, יג)

הקשה הרמב"ן, שהיה לו לבטוח בה' שיציל אותו ואת אשתו.

זהו תמוה, הלא במקום ששכיח היזק אין סומכין על הנס (קידושין לט, ב). וברור שאברהם היה צריך לעשות כל התחבולות לקיים "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" (דברים ד, טו), ולא לסמוך על הנס.

הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את והיה כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואותך יחיו אמרי נא אחותי את (יב, יא-יב)

אפשר לומר שאברהם התכוון, שמתוך גודל הצניעות שבשרה אמנו, לפיכך, כי יראו אותך, יבינו ויאמרו אשתו זאת, שבגלל שהיא אשתו של אברהם יש בה צניעות כזו.

והמצרים שטופי זימה, ויאמרו איך יוכלו להתקרב אליך, הדבר הראשון יהרגו אותי. ואחר כך ואותך יחיו, יתנו לך כל צרכך כדי להשפיע עליך שתצאי מגדר הצניעות. נמצא שזה שאותך יחיו הוא יותר גרוע ממה שיהרגו אותך, כי קשה המחטיאו יותר מן ההורגו.

ולכך, אמרי נא אחותי את, שהצניעות שיש בך הוא מצד שאחותי את, שאנו אחים לדעה, כלומר, משתיים בדעה כאח ואחות, אם כן מה שיהרגו אותי לא יועיל להם להעביר אותך מגדרי הצניעות חס ושלוש.

עשו מלחמה את ברע מלך סדום וגו' (יד, ב)

פירש רש"י: "רע לשמים ורע לבריות" (כלומר: ב' רע).

אפשר לומר שרש"י בא בזה ליתן טעם על מה שאמר אברהם אבינו עליו השלום למלך סדום (להלן פסוק כב) "הרמותי ידי" וגו' אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך וגו', ופירש רש"י, לשון שבועה. ולכאורה אינו מובן למה היה צריך להשבע על זה, מה זה חמור כל כך אם יקח.

לכך פירש רש"י שהתורה העידה שהיה רע לשמים וגם רע לבריות, ואמרו רבותינו ז"ל במסכת סוטה (לח, ב): "אמר רבי יהושע בן לוי כל הנהנה מצרי העין עובר בלאו, שנאמר (משלי כג, ו) "אל תלחם את לחם רע עין וגו'". וכיון שקיים אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא ניתנה, לכן נשבע שלא יקח ממנו.

לאברהם העברי (יד, יג)

"שכל העולם כולו היה בעבר אחד והוא היה בעבר השני" (לשון המדרש - בראשית רבה פרשה מב, ח).

הביאור הוא, בזמנו של אברהם אבינו סברו כל העולם שעזב ה' את הארץ, ורק על השמים כבודו. ואברהם אבינו מסר את נפשו להראות אלקותו יתברך שמו בעולם, וגלה לכל שמלוא כל הארץ כבודו.

זהו שנאמר (בראשית יג, ד) "ויקרא שם אברם בשם ה' אל עולם", ופירש בליקוטי תורה של אדמו"ר בעל

התניא נשמתו עדן (פרשת תבא מב, ד), "שהוא יתברך אל עולם ולא אל העולם, שאין העולם עניין בפני עצמו, אלא הוא בחינת התפשטות הארה וזיו מאורו יתברך", עיין שם.

ועל זה מובא במדרש (בראשית רבה פרשה ב, ג) שעד אברהם היה העולם מתנהג באפלה, בא אברהם והתחיל להאיר, שנאמר (ישעיה מא, ב) "מי העיר ממזרח צדק", אל תקרי העיר אלא האיר.

וזהו עבודת הצדיקים בכל דור ודור, לגלות ולפרסם אלקותו יתברך בעולם.

וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו וגו' (יד, יד)

לכאורה אינו מובן, איך הותר לאברהם אבינו להכניס את עצמו בסכנה עצומה בשביל לוט שכתוב עליו (לעיל יג, יא) "ויסע לוט מקדם", פירש רש"י "הסיע עצמו מקדמונו של עולם, אמר אי אפשר לא באברם ולא באלקיו". וביותר קשה שהכניס גם את חניכיו לידי ביתו בסכנה זו.

אפשר להסביר את זה, על פי מה שפירש הספורנו על הפסוק ויבא הפליט (פסוק יג): "לא שידע הפליט שהיה אברהם קרוב ללוט, רק ידע שהיה מחזיק בדעות עבר כמוהו". אם כן מזה למד אברהם, שזה לא סתם מלחמה בין שני מלכים הנלחמים אלו עם אלו, אלא מלחמה נגד דעות עבר, נגד האמונה שהשרישו שם ועבר.

ובשביל זה לקח עמו חניכיו לידי ביתו, כי גם זה נוגע לחינוך, שידע שאם הגוי בא להעביר על הדת אז יהרג ואל יעבור.

ובשביל זה מלכי צדק מלך שלם, שהוא שם, החזיק טובה לאברהם, ופירש רש"י (פסוק יח) שהראה לו שאין בליבו עליו על שהרג את בניו. רמז לו בזה, שכאשר זה נוגע לאמונה, אזי "את אחיו לא הכיר ואת בנו לא ידע כי שמרו אמרתך" וגו' (דברים לג, ט).

ויחלק עליהם לילה וגו' (יד, טו)

פירש רש"י: "מדרש אגדה שנחלק הלילה, ובחציו הראשון נעשה לו נס, וחציו השני נשמר ובה לו לחצות לילה של מצרים".

אפשר לומר שנרמז זה כאן, בשביל שכתוב לעיל (פסוק יד) "וירק את חניכיו". ואמרו רבותינו ז"ל במסכת נדרים (לב, א) שנענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים, מפני שעשה אנגריא בתלמידי חכמים, שהולך למלחמה את חניכיו.

והקדוש ברוך הוא מקדים הרפואה למכה, מספרת לנו התורה שבשעה שנגזרה גזירת גלות מצרים, מקודם היה כבר שמור חצות לילה לגאולת מצרים.

בעצם היום הזה נמול אברהם וגו' (יז, כו)

בקושי המפרשים, הלא אברהם אבינו קיים את כל התורה עד שלא ניתנה (קדושין פב, א), ומפני

שאלות קצרות ותשובות ביצין:

1. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת פרשת נח לתחילת פרשתנו פרשת לך לך?

תשובה: העובדה שהרשע בבחינת תקוע ועומד על מקומו ואילו הצדיק מתקדם וצועד קדימה, היא הקשר בין הסוף להתחלה. בסוף הפרשה הקודמת נאמר: "וימת תרח בחרן" ואילו פרשתנו נפתחת בפסוק "לך לך מארצך". ומכאן שהרשע הוא בבחינת מת ועומד על מקומו ואילו הצדיק המיוצג בדמותו של אברהם אבינו הוא חי והולך קדימה.

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו פרשת לך לך לסיומה?

תשובה: העובדה שהעולם עומד וקיים בזכות הצדיקים, היא הקשר בין תחילתה של הפרשה לסיומה. הפרשה פותחת במילה "ויאמר" שאודותיה כותב בעל הטורים: "ויאמר - פתח באמירה, בלשון שנברא בו העולם שבעשרה מאמרות נברא העולם." הפרשה מסיימת בברית המילה שנעשתה לאנשי ביתו של אברהם. ובנוגע לברית המילה נאמר בזהוה הקדוש על הפסוק "ועמך כולם צדיקים": בזכות שעם ישראל עושים ברית, הם נקראים צדיקים. ומכאן מובן שבזכות הברית שגרמה להם להפוך לצדיקים (כפי שמובא בסוף הפרשה), יש קיום לבריאת העולם שכאמור מרומזת בתחילת הפרשה.

3. מה הקשר בין תחילת פירושו של רש"י בפרשה, וסיום דבריו באותה הפרשה?

תשובה: המספר מאה הוא הקשר בין ההתחלה לסוף. בתחילת הפרשה מצטט רש"י את שמה של הפרשה - לך לך. כידוע הגימטריה של "לך לך" זה מאה. ואילו את סוף הפרשה מסיים רש"י במילים: "שמלאו לאברהם צ"ט שנה", היינו שהוא נכנס לשנת המאה לחייו.

מה לא מל את עצמו קודם שנצטווה.

אפשר לפרש, שכל המצוות יכולים לקיים אפילו שאינם מצווים, מה שאין כן מצות מילה שכל עניינה כריתת ברית עם הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר (לעיל פסוק י) "זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם" וגו', שענין הברית הוא כמו ששני אנשים מתקשרים יחד, ככתוב (בראשית כא, כז) "ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכתרו שניהם ברית", מובן ששניהם צריכים להשתתף בזה. כמו כן יובן, בריתו של אברהם אבינו שייך דוקא אחרי ששמע מהקדוש ברוך הוא "זאת בריתי" וגו'.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה בו' ניסן תשע"ג

קול ברמה נשמע

חום כבד שרר באותו בוקר ברוסיה הגדולה. אנו מספרים על הקיץ שלפני כעשר שנים, בו דיווחו המומחים שמזג אוויר כזה לא היו ברוסיה זה מאה וחמישים שנה. הכל להט וכל היוצא לרחוב הסתכן.

התושבים בעיירות ובכפרים סבלו סבל רב. על מזגנים הם לא מעולם שמעו.

אך עבור משולם קובלסקי זוגתו ובתם היחידה לא היו אלו חדשות רחוקות כי אם שאלת חיים

שריפות ענק פרצו ביערות ובאזורים פראיים של רוסיה רבתי. כוחות הכיבוי לא הצליחו להשתלט על האש. אם עלה בידם להתגבר על שריפה אחת פרצו כמה וכמה בסמוך לה. האש הגיעה אל אזורים מיושבים. לרגעים נראה היה שהבעירה מאיימת לכלות את החיים מעל אדמתה של אימא רוסיה.

השלטונות הפעילו את הצבא שהודיע בכל כמה שעות לתושבי איזור נוסף שעליהם לפנות את בתיהם. למנוע אבידות בנפש.

אנו, תושבי ארץ הקודש ידענו על גל השריפות המתחולל ברוסיה מפי השמועה. אך עבור משולם קובלסקי זוגתו ובתם היחידה לא היו אלו חדשות רחוקות כי אם שאלת חיים. משולם ומשפחתו הקטנה (שם בדוי לסיפור אמיתי) מתגוררים בעיירה רוסית קטנה, ורוני' שמה. איך הגיעו לשם? מי בחר עבורם מקום מגורים נידח שכזה? ומדוע גל החום האימנטי איים עליהם יותר מאשר על מיליוני רוסים נמלטים?

בחרנו להעניק למשולם עצמו את רשות הסיפור. למען דעת כוחה של תפילה וצדקה.

ואולי, בזכות בניית עולמם הרוחני של ילדי הקב"ה נזכה לילדים משלנו

שבע שנים חלפו מאז שהקמנו, אני וזוגתי, בית בישראל. בכל אותן שנים העתרנו שנוזכה להיות להורים. אך דומה ששערי שמיים ננעלו עבורנו. השתדלנו להעסיק את עצמנו במשך היום. להרגיש כמה שפחות את הבדידות והריקנות הצורבת.

ופתאום, ביום בהיר בא אלינו יהודי יקר עם הצעה מעניינת:

"בעיירה רוסית ובה משפחות יהודיות לרוב מתגבשת קהילה של שומרי תורה ומתקרבם. זקוקים שם לזוג כמותכם, לחנך ולהשפיע".

ההתבלטות הייתה קצרה. התייעצנו עם רבותינו שבירכו על הצעד. בסתר ליבנו קיוונו שיתקיים בנו 'משנה מקום משנה מזל' ואולי, בזכות בניית עולמם הרוחני של ילדי הקב"ה נזכה לילדים משלנו.

כך מצאנו את עצמינו בעיירה קפואה שבאיזור העיר ורוני'. היה עלינו להסתגל לקור הפיזי וגם לקור הרוחני, למרחק העצום מן ההורים והמשפחה ומן החיים היהודיים בארץ הקודש.

הפעילות הצליחה מעבר למשוער. חשנו סייעתא דשמיא בכל צעד. היהודים תושבי המקום נקשרו אלינו וזהותם היהודית התעצמה.

ואף גם זאת: כעבור שנה ומחצה מאז שנחתנו ברוסיה זכינו לחבוק בת למזל טוב. לאושרנו לא היה גבול. באותם ימים התחלנו לחשוב על שיבה לארץ. אבל בסופו של דבר החלטנו שלא. היהודים כאן צריכים אותנו. כך נותרנו בעיירה הרוסית הנידחת, זוג הורים וילדה אחת. עתה כבר חלפו יותר מעשר שנים מאז באנו הלום.

כשהייתה הילדה בת שמונה בערך התבשרנו בבשורה לא משמחת: בילדתנו התגלתה סוכרת נעורים.

דאגנו להצטייד תמיד בכמות מספיקה של אינסולין שהגיעה מהעיר הגדולה. הסוכרת הפכה להיות חלק משגרת חיינו

הידיעה הכתה בנו. הסוכרת דורשת טיפול צמוד. אם מופרת הערנות והמעקב לשעה קלה, המצב יכול להיות בלתי הפיך. אך התחזקנו. האלוקים הרועה אותנו מעודנו הוא ייתן לנו, ולה, כוח לחיות ולשרוד.

קיבלנו עזרה רפואית וילדה הוצמדה משאבת אינסולין עם לחצן. עלינו למלא בכל פעם את הערכה עם נוזל האינסולין שחודר לדמה בכמות מבוקרת. דאגנו להצטייד תמיד בכמות מספיקה של אינסולין שהגיעה מהעיר הגדולה. הסוכרת הפכה להיות חלק משגרת חיינו.

ואז הגיעה השריפה הנוראה באיזור ושיבשה את הכל. בתחילה היה זה ריח קלוש של עשן. אחרי שעה הגיעו אל העיירה כוחות צבא ומכבי אש והורו לנו להתארגן ולעלות על אוטובוסים שהמתינו לנו. מפנים את העיירה כולה מחשש שהאש עד כאן.

לא הייתה לנו ברירה. אספנו לתוך מזוודות גדולות חפצים הכרחיים. לא שכחנו כמובן את כמות האינסולין הנכבדת שהייתה עמנו. נפרדנו מהבית בתקווה שלכוחות הכיבוי תהיה סייעתא דשמיא למנוע מהאש להתקרב. שעתיים תמימות ארכה הנסיעה אל הבלתי נודע בחום קשה מנשוא. הגענו לעיירה לא מוכרת.

ההתנהלות הרוסית המסורבלת הפתיעה אותנו לטובה. הביאו אותנו אל פתחו של בית ספר מקומי. כל משפחה קיבלה חדר. ואז הכריזו אנשי הרשות המקומית שאירחו אותנו בחביבות שבתוך כמה שעות יביאו לנו דברי מאכל.

ברגע שהזכירו את עניין המזון נבהלתי: הנה מודיעים על חלוקת מזון ולנו אין בהכרזה כל תועלת. לא הבאנו עימנו מזון כשר ומה נאכל. אולי אנו נעביר את הימים בצום ממושך, אבל מה יהיה על ילדתנו? חולת סוכר חייבת בשביל קיומה ארוחות מסודרות. לא ידעתי בכלל היכן אנו נמצאים כדי לנסות לאתר קהילה יהודית באיזור.

מה עושים!?

עקבנו אחריה והנה אנו רואים תסמינים מדאיגים: רמת הסוכר בגופה עולה במהירות מסוכנת

אנשי המקום הביאו לנו ארגזים עם מוצרי טריפה בהם כמובן לא נגענו. נטלנו רק פירות וירקות. הילדה

הייתה עייפה ורעבה והיא אכלה כמות גדולה מידי של פירות במקום הארוחות הקבועות. עקבנו אחריה והנה אנו רואים תסמינים מדאיגים: רמת הסוכר בגופה עולה במהירות מסוכנת. כמות גדולה של פירות מתוקים אסורה בתכלית האיסור למחלת הסוכרת.

נטלנו את מכשיר האינסולין ולחצנו על השלט, האינסולין זורם אל הוריד, ואינו משפיע!

נאחזנו חרדה. האינסולין לא עוזר ורמת הסוכר בגופה של בתנו יחידתנו מטפס ועולה בפראות. אנו במקום זר ומנוכר. מדוע אין זה משפיע. הנחנו למשאבה המשוכללת והזרקנו לנו אינסולין באופן ידני אך גם זה לא השפיע.

ופתאום נזכרנו וליבנו החל הולם בפחד נורא: הרופאים הזהירו אותנו שדרגת חום קיצונית מפגינה את כוחו של האינסולין לאזן את רמת הסוכר בגוף. לא היינו צריכים עד כה להישמר מן החום ברוסיה הקרה בדרך כלל. אבל עתה מתגלה ההסבר לאי השפעתו של האינסולין. בדרך הארוכה שעשינו מהבית לכאן נחשף החומר מציל החיים לחום כבד ונהרס.

מה יהיה?

הילדה שכבה על ספסל בית ספר, שפתייה יבשות, חיוורת ורפויות כוח. היא לא ידעה בדיוק מדוע אינה חשה בטוב. אבל אנו ידענו שחיייה בסכנה.

מדדנו מידי פעם את רמת הסוכר בגופה והנה הוא עתה כבר על 270 ומטפס ועולה.

חייבים להשיג אינסולין ששומר ברמת טמפרטורה נמוכה.

סיפורתי להם על המצוקה. הבטחתי סך של אלף דולרים לצדקה לזכותה של בתי

פנינו אל גויים רוסיים מקומיים. כמה מהם שהבינו את המצוקה שלנו נטלו אותנו במהירות אל שירותי הרפואה בעיירה אך הרופא המקומי כלל לא ידע מה הוא 'אינסולין'...

והילדה היחידה והאהובה שלנו הולכת ודועכת לנגד עיננו.

מהטלפון הנייד שברשותי התקשרתי אל בני משפחתי שבארץ. סיפורתי להם על המצוקה. הבטחתי סך של אלף דולרים לצדקה לזכותה של בתי. תוך כדי שיחה עם בני המשפחה אומרת לי רעייתי:

"תבקש מהם שמישהו ילך להתפלל על קברה של ה'מאמע רחל'. מקננת בי הרגשה עזה שהיא תעזיר בעדנו".

בן המשפחה לא הבין כנראה את הסכנה, והציע שייסע מחר לקבר רחל, עכשיו לילה...

"מחר לו", אמרתי לו, "מחר כבר עלול להיות מאוחר מידי".

קרוב המשפחה נסע במונית במחיר מופקע אל קברה של אַם כל הדורות הטמונה בבית לחם. קול ברמה נשמע. הסוכר עמד על שלוש מאות וחמישים...

רדו מן ההר.

אל תתבלבלו, צריכים משיח.

נראה לי שכל בר דעת ממחנה יראי ה' חש ביום רביעי השבוע (לאחר ששמע את תוצאות הבחירות) תחושת הקלה, הרפיה, השקטה, הנחה, הרווחה, הרחבה, הפגה, הפחתה והרגעה לשמע הבשורה שרודפי הדת בארצנו הקדושה אשר חרטו על דגלם לגייס את בחורי הישיבות לצבא, לגרום לתחבורה הציבורית לעבוד בשבת, לפתוח את כל בתי העסק בשבת, לעקור את הגיורים על פי ההלכה, להחיל נישואים אזרחיים וחוקי סדום רבים אחרים, נחלו תבוסה מוחצת וקויים בהם הפסוק "עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום כי עימנו א-ל-ל".

אולם יחד עם תחושה זו, אסור לנו להסחף לאיפוריה ולזיחיות הדעת. צריכים לזכור שאנו מצויים עדיין בגלות מרה שבה עלינו להתמודד על חיינו היהודיים בכל צעד ושעל.

עלינו איפוא להודות ל-ה' על הטוב שגמל איתנו ובאותה הנשימה להתחנן בפניו שיחיש עבורנו את הגאולה השלמה.

כמו כן אני קורא בשורות אלה קריאה נרגשת מעומק ליבי לאחיי משני המתרסים (אלה ששוללים את הבחירות ואלה שמצדדים בהן) לשים את המחלוקות הצידה ולהתאחד עבור המטרה העיקרית של דורנו - להביא את משיח צדקנו שרק הוא ישתית את חוקי התורה הקדושה בשלמות בארצנו ובכל העולם כולו. ויהי רצון שזה יקרה בקרוב ממש.

י"ח שבט תשס"ח

נראה בתמונה הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א (שמחזיק את שקית הטלית והתפילין שלו) אשר דאג שיתלה שלט ויועמד שומר אשר יתריע בנוגע לאיסור החמור שבעליה להר הבית. לידו נראה גיסו אליהו גרומן ז"ל ששימש בתור השומר.

ישלח לו רפואה שלימה במהרה) שאמר שהאיסור לעלות להר הבית הוא מהאיסורים החמורים ביותר בתורה ובהקשר הזה ציין את העובדה שמורינו המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א היה הראשון אשר העמיד שומר ותלה שלט בכניסה להר הבית המורה ליהודים שאסור לעלות לשם.

ויהי רצון שבקרוב ממש נזכה לגאולה השלימה ואז נוכל לעלות להר הבית ולבית המקדש השלישי מתוך קדושה וטהרה.

בד בבד עם ההתעלות הרוחנית שחשתי בימי חול המועד ברחבת הכותל המערבי, נחמץ ליבי להיווכח שישנם עדיין יהודים אשר מעיזים לעבור על האיסור החמור של העליה להר הבית. באחד מימי חול המועד, ניצבתי בכניסה בעליה להר הבית בניסיון להניא את אלה שרוצים לעלות לשם, מהחלטתם. ואכן בסיוע דשמיא זכיתי שכמה יהודים תמימים אשר לא ידעו על חומרת האיסור הזה, נמלכו מדעתם ונמנעו מלעלות להר הבית.

חושבני שהאחריות הזאת למנוע מאותם היהודים התמימים מלעלות להר הבית, מוטלת על כתפי כולנו. ברצוני להציע איפוא שכל יהודי אשר פוקד את הכותל המערבי, יקדיש שעה קלה מזמנו וינסה למנוע את אלה שרוצים לעלות להר הבית מלבצע את זממם.

ובהקשר לכך ברצוני לציין את דבריו של כבוד קדושת האדמו"ר הזקן רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א אשר כתב בפרק ל"ב בספר התניא שגם אם לא מצליחים להשפיע על יהודי לקיים את המצוות, לא מפסידיים בכך את קיום המצוה של אהבת ישראל שקיימה באמצעות ההשתדלות להחזיר בתשובה את אחינו הטועים.

ומעניין לעניין באותו עניין: התגלגל לידי בימי חול המועד סוכות עלון אשר בו צוטט הגאון האדיר פוסק הדור רבי משה שטרנבוך שליט"א (שה' יתברך

קול ברמה נשמע - המשך מעמוד קודם

אני מבין שהגעתי בזמן..."

הבחור לא עלה על הרכב הדו גלגלי בטרם בישר לנו משהו נוסף: "אחי בדרך לכאן עם טנדר גדול. הוא יביא אתכם לבית שלנו. אימי הישישה מצוידת באינסולין בשפע, לצערי, ואולי כעת לשמחתי..."

התארחנו בביתו רק כמה שעות. כי אז הגיע גרשון-גריגורי בעצמו. הוא הביא ארגז עם אוכל כשר למהדרין ומזין ואחרי אכילה ומנוחה לקח אותנו לביתו שלו, שהתנהל כבית יהודי, שם שהינו כמה ימים עד שניתן היה לשוב הבייתה.

שוב ושוב שיחזרנו את הסיפור. הלא בדעתי כלל לא עלה להתקשר לגרשון-גריגורי בשעה טרופה זו ולרגע לא חשבתי שיש ביכולתו לעזור.

שיחת הטלפון ממנו הגיעה זמן קצר אחרי שהעתרנו, מכאן, ישר לתוך ליבה הגדול של אימא רחל היושבת ומסכיחה לבניה ומתחננת עבורם לפני כיסא הכבוד...

ונלחמנו עם הייאוש שחלחל בלב. ולפתע נשמעו מחוץ לבניין בית הספר קרקורי מנוע של אופנוע. הרוכב ירד מהאופנוע ודהר בשני רגליו אלינו. כנראה זיהה אותנו לפי מראנו היהודי. הוא הסיר את קסדת האופנוע מעל ראשו. הכניס את ידו לכיס פנימי והוציא בחיך שקית עם מים בתוכה שטו קוביות קרח וביניהם לא פחות ולא יותר:

חמישה מזרקי אינסולין!!! ברגע הראשון רותקו רגלינו לרצפה בתדהמה. האכן ניצלה הילדה? מיהרנו להתעשת. הזרקנו לילדה את המנה הראשונה.

בתוך דקות היא התאוששה. הצבע חזר לפניה והיא שבה להיות חיונית. ביקשנו מהאופנוען הסבר... וכך הבנתי מאותו בחור זריז: הוא חבר טוב של גרשון ומתגורר באחד הכפרים הסמוכים. לפני כחצי שעה התקשר אליו גרשון וביקש ממנו לעזור לו להציל את חייה של ילדה, בת לחבר טוב.

נטלתי מיד כמה מזרקי אינסולין הנחתי בתוך שקית קירור ודהרתי לכאן עם האופנוע

"אני שמעתי במה המדובר", מספר האופנוען, "והתארגנתי מיד. אימי חולת סוכרת ואני מכיר מקרוב את המחלה. נטלתי מיד כמה מזרקי אינסולין הנחתי בתוך שקית קירור ודהרתי לכאן עם האופנוע.

תוך זמן קצר הגיע האיש לקבר רחל. הוא הניח את מכשיר הטלפון שלו בסמוך למצבת קבורתה, וזוגתי זעקה לתוך מכשיר הטלפון הנייד שבידה:

"מאמע רחל! את הלא טעמת את הטעם המר של להיות עקרה, כמה חיכיתי לילדה הזאת, תעשי משהו, בקעי רקיעים, שלא יקחו אותה ממני... אני לא אוכל לעמוד בצער הזה, אל תמנעי קולך מבכי".

ורף רמת הסוכר עומד כבר על 400.

לפתע נשמעו מחוץ לבניין בית הספר קרקורי מנוע של אופנוע

כמה דקות אחרי שנותק הקשר הטלפוני בינינו לבין בית לחם שבארץ ישראל, צלצל הטלפון הנייד שלי.

על הקו היה גריגורי. צעיר יהודי רוסי שזכינו לקרבו תחת כנפי השכינה ולהשיבו אל אביו שבשמיים. גריגורי כבר אינו 'גריגורי' כיום כי אם 'גרשון'. מידי כמה ימים הוא מתקשר אליי להתייעץ בענייני תורה ואמונה. גרשון-גריגורי נבהל כששמע את קולי הרועד וזיהה את הלחץ. לבקשתו סירפתי לו היכן אנו ומה מצב הילדה. הוא בירר כמה פרטים והשיב שינסה לעזור.

שבנו לניסיונות הנואשים להשיג אינסולין. התקשרנו לכל מי שעלה בדעתנו שאולי יוכל לעזור במשהו

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגני מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת לך לך"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com - 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

כך הצליח אברהם אבינו להרוג את המלכים בכח הדמיון?

בספר "ילקוט מעם לועז" כתוב דבר פלא: שכאשר ערך אברהם אבינו ע"ה מלחמה עם המלכים, ראו המלכים שהחרכות והחיצים שזרקו על אברהם לא הזיקו לו מאומה. וכאשר ראו שזרק הוא עליהם עפר, חשבו בדמיונם שבדאי זה מין אבק שריפה ארסי מסוכן מאד, וכח הדמיון גבר עליהם מאד ונהרגו מן הריח של העפר לבד. והו עומק כוונת חכמינו ז"ל (סנהדרין קח ע"ב) שאברהם זרק עפר ונעשה חיצים, דהיינו שכך עלה בדמיון המלכים שנעשה חצים מהעפר, וע"י כח דמיון זה מתו. והביא ה"ילקוט מעם לועז" מעשה פלא שבדומה לזה עשה הרמב"ם ז"ל עם רופא נכרי במצרים, ומעשה שהיה כך היה:

כאשר שימש הרמב"ם ז"ל כרופא של מלך מצרים, ואהבו המלך מאד, נתקנא בו ראש הרופאים שהיה מושאר האומות, ולא היה יכול לסבול שיהודי יהיה חשוב כל כך בעיני המלך. מיכס הרופא הגוי עצה להרוג את הרמב"ם ולהפטר ממנו, על כן בא לפני המלך ושאל ממנו: "איזו מעלה מצא המלך ברופא היהודי שאוהב אותו כל כך? ואם מפני שהוא רופא גדול, הנני מוכן להבחן עמו מי רופא גדול יותר, אני או הוא, והבחינה תהיה באופן שאני אכין לו משקה והוא ישתה אותו בפני המלך, ואם ישאר בחיים, סימן שהוא רופא גדול ממני. וכן אשתה משקה שיכין הוא לי, ואם אוכל לרפאות עצמי ולהישאר בחיים, תחזיקני המלך לרופא גדול ממני. ואתן לו זמן של ארבעים יום, ואם יופיע לפני המלך לסוף ארבעים יום בריא ושלם, אתן אימון בחכמתו שהוא רופא גדול ממני, ואם לא יבוא לפני המלך לזמן המיועד בריא ושלם, יתן המלך אימון בחכמתי שאני רופא גדול ממנו."

בשמוע המלך דברי הרופא הנכרי, אע"פ שאהב את הרמב"ם לא היה יכול להתנגד לדבריו ולמנוע אותו מסכנת מות. וביחוד כשהרמב"ם עצמו היה מוכן למבחן בלב שלם. וכך נכתב כתב 'הסכס' לעיני המלך, כדי שיהיה ברור כי כך הוא התנאי בין שני הרופאים, ואם ימות אחד מהם מאותו משקה לא יתבעו ממנו היררשים כלום.

ואמר הרמב"ם לרופא הנכרי שהוא יכין המשקה תחילה, כי הוא מוכן לשתות המשקה. והרופא הגוי עשה משקה שהיו בו את כל הסמים והרעלים שבעולם. והרמב"ם עשה משקה הפוך מזה, שפעולתו הקיאה הדברים המזיקים, והורה הרמב"ם לתלמידיו ואמר להם שכיום פלוני יתנו לו לשתות ממשקה פלוני, והסביר להם יפה כיצד ינהגו עמו בלילה שלאחריו.

כאשר הופיעו הרמב"ם והרופא הנכרי לפני המלך, לקח הרופא הנכרי בידו את המשקה שהכין ונתן לרמב"ם לשתות. שתה הרמב"ם מן המשקה, והיה הארס הזק מאד, עד שנעשה הרמב"ם שחור, ולשונו נשתרבה לחוץ כשהיא יבשה כמו עץ. מיד הובילו תלמידיו הרמב"ם את רבם לביתו, ונתנו לו מן המשקה שהכין לעצמו, ומיד הקיאה את כל הארס, וקם בריא ושלם כאילו היה איש אחר.

אח"כ לקח הרמב"ם קצת צוקע"ר (סוכר) מפרחים נקיים מאד, מן המין שהיו עושים משקה למלך בכל יום, והניח אותו לתוך צנצנת סגורה יפה, והצנצנת נתן בקופסא, וכיסה אותו בכמה מטפחות, והלך לבית הסוהר ולקח אחד מן האסירים שנידונו למיתה ע"י המלך, ונתן לו הקופסא שיביא אותו למלך, והלכו למלך.

ובראותם את הרמב"ם שהולך כתמול שלשום בריא ושלם, התפלאו והשתוממו מאד, כיצד היה יכול להציל עצמו, וביחוד היה גדול צערו של הרופא הגוי...

אמר הרמב"ם למלך: מאחר שאני עשיתי את הוכתי, בדין הוא שגם הרופא יעשה הוכתו, וישתה מה שהכינתי לו. וכולם הצדיקו אותו ואמרו: ודאי אין ספק בדבר אחרי שאתה עמדת בניסיון.

לקח הרמב"ם מטפחת אחת וכתם נחוריו, וכן אמר למלך שיעשה כן ושיתרחק מן המקום כדי שלא יכנס לגופו ריח המשקה שהוא מסוכן מאד, וכן עשה. ואח"כ ציוה הרמב"ם להאיש הנידון למוות לפתוח את הקופסא מכלי שיסתום את אפו, ופתח אותו ותיכף נסתחרר ונתמוטט ומת האיש מן הריח. כשראה זאת הרופא הנכרי נפל עליו פחד גדול מאד, וחשב בדעתו אם ברגע שמריחים אותו מתים, אזי אם ישתה כולו על אחת כמה וכמה, והכין את עצמו לגרוע מכל!...

אח"כ לקח הרמב"ם כוס מהמשקה שלו וביקש מהמלך לשתות ממנו. אמר לו המלך: "נדמה לי כי המשקה שנתן לך הרופא אע"פ שלא המית אותך, מכל מקום נחלשה דעתך, כי אם אתה מעיז פנים לתת לי לשתות מן המשקה שלך, בודאי יצאת מדעתך!"

השיב הרמב"ם למלך ואמר: חי ראשך שאין במשקה הזה שום סכנה, ואינו מכיל רק צוקע"ר מזוקק מאד כמו שאתה רגיל לשתות בכל יום ויום, אבל מאחר שהרופא הוא טיפש גדול ואינו יודע אחד מני אלף מהכמה ומדע, אינו יכול לתאר לעצמו שיכולתי להנצל מן המשקה הארסי שנתן לי, והוא הושב בלבו שמפני שלא ניזקתי מהמשקה שלו בודאי אתן לו משקה ארסי פי שבע מהמשקה שלו, אבל באמת פעולת כח הדמיון שלו עלולה להרוג אותו, כפי שמת האיש הזה שפתח הקופסא.

והרמב"ם שהיה בעל דיבור נעים, הפציר במלך לשתות מן המשקה שהכין, ונתרצה לו המלך ושתה מהמשקה, ולא אירע לו שום דבר, והתפלאו כולם מאד. ומאז היו כולם מכבדים את הרמב"ם ומאמינים בחכמתו, ונסתם פיו של הרופא הנכרי.

ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספור את הכוכבים אם תוכל לספור אותם ויאמר לו כה יהיה זרעך (טו.ה.)

הרה"ק בעל ה"דברי חיים" מצאנו זי"ע הסביר את הכתוב: שהמסתכל על הכוכבים, מלמטה הם נראים קטנים, אבל למעלה הם גדולים מאד. – וזהו ההבטחה שהבטיח הקב"ה לאברהם – "כה יהיה זרעך" כך יהיו עם ישראל אף שבארץ הם יכולים להיות ולהתנהג כקטנים ושפלים, אבל למעלה בשמים כל אחד הוא בנו של הקב"ה ולמעלה הם חשובים וגדולים מאד מאד...

הגה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זי"ע הסביר: שהקב"ה רצה להראות לאברהם, למרות שידוע אתה מראש, כי לא תוכל לספור את הכוכבים, הרי אתה בכל זאת מביט השמימה ומנסה לספור, כלומר אברהם אינו מסרב לבצע את התפקיד הבלתי אפשרי בטענה שאינו יכול לעשות, כיון שעז רצונו לקיים צו הבורא. לכתחילה הוא מנסה, אם אחר כך יתברר שאינו יכול בשום אופן לעשות זאת, רק אז יפרוש. על זה מוסף ה' ואומר לו: "כה יהיה זרעך" – כלומר, גם בזרעך "לא ימדדו את הרצון במידת היכולת, אלא את היכולת במידת הרצון". וכאשר יש רצון אמיתי, מתגלים בדרך כלל כוחות חדשים ומתברר שהיכולת היא גדולה בהרבה מכפי שהעריכו מראש....

בעצם היום הזה נמול אברהם וישמעאל בנו (יז. ב)
הגה"ק החיד"א ז"ל בספרו "מדבר קדמות" (מערכת א' אות מו) הביא מדרש נפלא מאד (תנחומא "לך לך" סימן יז), שהיה אברהם אבינו ע"ה ירא למול את עצמו, ובא עקרב ועקצו והתך ערלתו. ודבר זה מרומז בפסוק "זימל את בשר ערלתם בעצם היום הזה", בעצ"ם ר"ת: בעקיצת עקרב צדיק מל.

אולם ב"ילקוט שמעוני" (נחמיה רמז תתרא) על הפסוק (שם מ, ח) "זכרות עמו הברית" איתא, שהיה אברהם מתיירא להתוך, מה עשה הקב"ה שלא ידו ואחו עמו והיה אברהם הותך, שנאמר זכרות "עמו" הברית, שהיה הקב"ה אוהו עמו ואברהם הותך.

ועוד דעה שלישית מובא ב"פרקי דרבי אליעזר" (פרק כט): ששם בן נח מל את אברהם אבינו ואת ישמעאל בנו.

ובספר הנפלא "אוצר פלאות התורה" מיישב ששלוש דעות אלו לא יהיו סותרות זו את זו, על פי מה דאיתא במסכת יבמות (דף ע"ב, ע"ב), שלא ניתנה מצות "פריעת מילה" לאברהם אבינו. וכתבו התוספות (שם ד"ה לא ניתנה) שמכל מקום קיים אברהם אבינו מצות "פריעת" אע"ג שלא נצטווה עליה, שהרי אפילו עירובי תבשילין קיים אברהם אבינו.

ולפי זה יש לבאר בדרך אפשר, שנימול אברהם באופן זה, מתחילה אהו הקב"ה את ידו של אברהם "וחתכו" יחד את עור המילה, ואח"כ בא עקרב ועקצו "ופרע" את עור הפריעה, ולאחר מכן מציץ שם בן נח לקיים מצות מציצה, ומעתה נמצא שאלו דברי אלקים חיים.

המול ימול יליר ביתך ומקנת כספך והיתה בריתי בכשרכם לברית עולם (יו, יג)

הרא"ש על התורה כתב כאן חידוש נפלא מאד, שאברהם אבינו מל הרבה ולדות קודם שמל את עצמו, ומתו כל הולדות. וכן מל את ענר ואשכול ומתו. עד שהרגיש ממרא בלשון ציווי הבורא "המול ימול", שהכוונה, שקודם ימול את עצמו ורק אח"כ יוכל למול אחרים. כי אמר לו ממרא: "מה אמר לך הקב"ה, 'המול ימול', פירושו, המל ראוי למול אחרים, ועדיין אינך מהול. אזי מהל אברהם את עצמו ואחר כך את ממרא. וזו העצה שנתן ממרא לאברהם שימול את עצמו תחילה, ורק אח"כ יוכל למול גם אחרים.

ובזה מיישב הרא"ש מה שמקשין העולם, איך אפשר שצדיק כאברהם אבינו ע"ה היה שואל עצה אם לקיים מצות הבורא או לא. וכתב הרא"ש, שלפי הנ"ל ניהא, שמה שנתן ממרא עצה על המילה לאברהם, היינו רק על פרט זה, שאברהם ימול את עצמו תחילה, ואח"כ ימול אחרים.

קטע מהמדרש תנחומא על מילת אברהם וסיפור נורא ופלאי שהיה בזמן הגה"ק ה"חתם סופר" זי"ע במילת גר

ויהי אברהם בן תשעים שנה ותשע שנים וכו'. ולמה לא נמול אלא לכן תשעים ותשע שנה, ללמד לגרים שאם בקש אדם להתגיר, לא יהא אומר זקן אני והיאך אני מתגיר, ולמד מאברהם שפול בן תשעים ותשע שנה, לכה לא מל אלא בן תשעים ותשע שנה.

אמר רבי אהא, בא וראה שנתן הקדוש ברוך הוא פה באברהם, שפיוס שפול את עצמו, מל ישמעאל ואת כל אנשי ביתו והיה ה'ם מנפח. וכמה היו ילדי ביתו, שמה עשר ושש מאות. מקנת כספו על אחת פמה וכמה, שנאמר: ויקח אברהם את ישמעאל בנו וגו', וכתוב בעצם היום הזה נמול וגו', וכל אנשי ביתו וגו', עד שהעמיד אברהם מן הערלות גבעה, ונקר של דם יוצא מביטו. ואמר לכן הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת: בואו ונבקש את ההולך. אמרו לו: רבוננו של עולם, מה אנש ותדעוהו בן אדם ותחשבוהו. אתה הולך למקום הפנפת למקום של דם ושל שגין וסריות. אמר להם: תייבם, ערב עלי אותו דם של ערלות ממור ולבונה. וכן שלמה אומר: עד שיפוח היום ונסו הצללים אלה לי אל הר המור (שה"ש ד, ו). זה אברהם שנקרא מור, שנאמר: מור ואהלות קציעות כל בגדתיך (תהלים מה, ט).

וירא אליו ה' באלני ממרא. ולמה באלני ממרא? יתברך שמו של הקדוש ברוך הוא שאינו מקפח שכר של כל בריה. שלשה אותבים היו לאברהם: ענר אשכול וממרא. ובין שאמר לו הקדוש ברוך הוא שימול, הלה לקחת מהם עצה. הלה אצל ענר, אמר: כה וכה אמר לי הקדוש ברוך הוא. אמר לו: ענר: בעל מום רוצה אתה לעשותך שיהיו קרוביהו של המלכים שהרגת באין והורגין אותך ואין אתה יכול לברח מפניהם? הניחו והלה אצל אשכול, אמר לו: כה וכה אמר לי הקדוש ברוך הוא. אמר לו אשכול: אתה זקן, אם אתה תמול יצא ממך דם הרבה ולא תוכל לקבל ותמות. הניחו והלה אצל ממרא, אמר לו: כה וכה אמר לי הקדוש ברוך הוא: מה תיעצני? אמר לו ממרא: בדרך הנה אתה מבקש עצה, הלא הוא שהצילך מבקשן האש ועשה לך כל הנסים, והצילך מן המלכים, ואולי כהו ונבחרתו היו הורגין אותך, והציל רמ"ח אברים שבה, ומקצת אבר אחד אתה מבקש עצה, עשה כמדתו. אמר הקדוש ברוך הוא ויתברך, אתה שנתת עצה שימול, איני נגלה אליו אלא בתהומה, ה' הוא דכתיב: וירא אליו ה' באלני ממרא.

מעשה נורא ופלאי שהיה בזמן הגה"ק ה"חתם סופר" זי"ע במילת גר צדק

בספר "אוצר פלאות התורה" מובא מעשה נורא המובא בספר "זכרון למושה" להגה"ק רבי יוסף הכהן שווארץ זי"ע מגדולי רבני הונגריה:

כימי הגה"ק מרן ה"חתם סופר" זי"ע אירע מעשה פלא באחת הקהילות הקטנות סמוך לפרעשבורג, שבא גוי אחד להרב דמתא להתגיר, ואחר החקירה שכוונתו לשמים גירוהו כדת וכדין, וליום שלישי למילתו נחלה ר"ל מחלה אנושה עד שהרופאים נתייאשו מהיו. ונעשה רעש גדול אצל קרוביו הגוים, שאמרו שהיהודים הרגו אותו שבמילתו גרמו לו מחלה זו, וסכנה גדולה היתה מרחפת לא רק על הקהלה הנ"ל רק על הכלל כולו. הרב לא היה יודע לשות עצה בנפשו מה לעשות, והלך לפרעשבורג וסיפר הדבר למרן ה"חתם סופר" זי"ל. וגער בו ההת"ס: היתכן לקבל דבר זה בעיר קטנה כזו אשר אינם מלומדים למול איש מבוגר כלתי הכנה נכונה לזה, אבל מכיון שנעשה מעשה לא נשאר שום עצה להרב רק שיעשה מה שיצוהו ההת"ס בכדי להסיר הסכנה מכלל ישראל. והציווי הוא כי מחויבים הם הרב והמוהל למסור נפשם למיתה בעד הכלל, כי הסכנה באה על ידי התרשלותם.

ויצו אותם, לקחת עגלה ויתנו את הגר הנימול עליה והרב והמוהל ישבו שם על העגלה, ואחד מהם ינהל את העגלה, ויאמרו שהם נוסעים עם החולה לאיזה עיר גדולה אל רופא מומחה, ובדרך נסיעתם בבואם אצל "הנהר דאנו" יכנסו עם העגלה אל שבות המים והנהר ישמוף אותם הכל יהו, באופן שגם הרב והמוהל יטבעו ואז לא יחשוב אדם שהיתה כוונתם לאבד את הגר, ועל ידי זה ינצל הכלל כולו שאז יאמרו הגוים שבאונם מתו ולא מחמת המילה. כה היה דברו של רבנו החתם סופר ז"ל להרב הנ"ל.

והרב קיבל עליו דברי ה"חתם סופר" באהבה, ואמר בלבו: "הריני כפרת כל ישראל", והלך לעירו וסיפר הדברים האלה אל המוהל, וגם הוא קיבל על עצמו למסור נפשו בעד הכלל, שידע בנפשו כי ממנו יצאו הדברים, והוא אשר גרם את כל הסכנה. וכה עשו הכנה נכונה לזה, וקדשו עצמם בתפילות וביודיים למסור נפשם בעד כלל ישראל. ולקחו עגלה ונתנו החולה עליה, ונסעו לדרכם ולא הגידו מה שבכוונתם לעשות לשום איש אפילו לבני ביתם, רק נפרדו איש מכיתו בכיות גדולות ובדמעות שלישי.

ויהי כבואם סמוך לנהר דאנו וכבר היו ממש עם העגלה בתוך הנהר, בפתע ראו איש יהודי קופץ לקראתם וצועק לעברם: "לאן אתם נוסעים, עוד מעט ואתם טובעים במים!" ועמד נגדם ועצר בעדם מלהמשיך, עד שירד הרב מן העגלה ונכנס עמו בדברים, והכיר בו שהוא ת"ח וירא שמים וסיפר לו את כל הענין. ענה להם אותו יהודי: "בטלנים, הרי יש לי קצת מים בצלחת, ואם תתנו מהם קצת על מקום המילה של החולה ורפא לו מיד". ויעשו כן, וברגע כמימרא ראו בעליל שהחולה נתרפא לגמרי כשאר כל אדם. ונסעו בחזרה אל ביתם שמחים וטובי לב, וחמת משפחת הגר שככה, וליהודים היתה אורה.

אחר הדברים האלו, נסעו הרב והמוהל ל"החתם סופר", וסיפרו לו כל הדברים, ובת שחוק עבר על שפתיו באומרו שהצטרך אליהו מלאך הברית לבוא ולרפאות את הגר הנימול, אלא שרצה ה"חתם סופר" שיוכזו לראות אותו ולא היו כדאין לכך כלתי אם יקבלו עליהם מסירות נפש עבור הכלל, על כן צויה עליהם לעשות כזאת, אבל הוא ידע מראש שלא יאונה אליהם שם רע ח"ו כי שומר מצוה לא ידע דבר רע.

חיוזק נפלא לשכר העצום של לומדי התורה – מגלה לנו הרה"ק רבי אלימלך מליעזנסק זי"ע בפרשתנו:

על הפסוק (טו, א) "אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברהם במחזה לאמר אל תירא אברהם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד" כתב הרה"ק רבי אלימלך מליעזנסק זי"ע בספרו "נועם אלימלך" חיוזק נפלא לשכר העצום של לומדי התורה:

"עוד יש לפרש אנכי מגן לך כו' פירושו ע"ד דאיתא בגמרא (סוטה כא). "מצוה בעידנא דעסיק בה מוגינה ומצלת, תורה בין בעידנא דעסיק בה

ובין בעידנא דלא עסיק בה מוגינה ומצלת". ונמצא כשלומד תורה פעם אחת התורה מוגינה עליו גם בשעה שאינו לומד, וכשלומד שוב אזי מוגיע לו שכר בעד הלימוד הזה, כי מה שלמד כבר הוא מגיין עליו ואין צריך הלימוד השני להגן עליו.

וזהו "אנכי", רמז להתורה הקדושה, (כדאיתא במדרש ותנחומא דברים ז) "ואנכי השמדתני את האמורי מפניכם", כאיזה זכות, בזכות התורה שקבלתם שמתהלת "אנכי ה' אלהיך", בשביל "אנכי" השמדתני את האמורי מפניכם" הוא 'מגן לך', ולכן "שכרך הרבה מאד" כנ"ל עבור כל לימוד ולימוד שמגיע לך שכר. וקל להבין.

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 910

פרשת לך לך - "עמידה בניסיונות"

להשליך ארצה את לפיד האמת שנשאו בידם. על כל יהודי הבודד במאבקיו, משקיף אברהם אבינו מנקודת הראשית של האומה, לראות היעמוד במבחן. והמבחן אכן קשה, אך אין המבחן יכול להיות קשה ביותר, שהרי הדרך כבר נסללה על ידי אבינו הראשון ועל ידי צאצאיו לאורך היסטוריה ארוכה של גלות בין גויים רבים ועצומים.

עתה, לאור אלה הדברים, נפתח לנו צוהר להבין כיצד ניתן להתמודד עם הניסיונות. כל שלב בחיי האדם הינו רצוף ניסיונות מניסיונות שונים. כלשונו של הרמח"ל ("מסילת ישרים" פרק א): "כי עיקר מציאות האדם בעולם הזה, הוא רק לקיים מצוות ולעבוד ולעמוד בניסיון". והידיעה שהחיים, ובפרט חיי היהודי הם רצף של קשיים, ניסיונות והתמודדויות מסייעות לו להתמודד בשעת הקושי, בשעה של נפילה בעת הניסיון. הידיעה שהניסיון הוא 'רק' ניסיון, יש בכוחה להמריץ ולדרבן את האדם עד כדי מאמץ אמיתי לבל ייפול לזרועות הייאוש, ולעמוד כצור איתן באמונת אומן. הנה כי כן, לו ידע אדם שהניסיון הוא רק ניסיון, שהניסיון הוא משהו זמני, קושי ארעי שיהיה תיכף מאחוריו הוא היה מתייחס אליו אחרת, מקבל אותו בצורה שונה, ובכך היה מקל על עצמו את התקופה הקשה של ההתמודדות עם הניסיון. המעשה הבא שלפנינו יבהיר לנו דברים אלו היטב. בוקר אחד הגיע חסיד אל רבו ושאלו: "רבי, מה אעשה עם מידת הכעס? אני מתעצבן מהר, רוטן וכועס. אני לא מצליח להתגבר על הניסיון הזה?!" השיב לו הרב: "בעוד יומיים תשוב אלי ואתן לך תשובה, בינתיים חכה בחוץ רגעים מספר ואז תלך לדרכך". יצא החסיד והמתין בחוץ. בינתיים קרא הרב לשמשו ואמר לו בקול כדי שגם החסיד היושב בחוץ ישמע: "ביומיים הקרובים תפקידך לעצבן את החסיד ולהביא אותו לכעס גדול". במשך היומיים הללו ניסה השמש לעצבן ולהכעיס את החסיד שפך עליו קפה, גרם לו ליפול, עקף אותו בתור למכולת ועוד כהנה וכהנה. אך החסיד לא כעס כלל ושמר על רוח טובה. כעבור יומיים חזר החסיד אל הרב כדי לקבל ממנו תשובה לשאלתו, אך מתגברים על הכעס. אמר לו הרב: "אינני מבין כל כך את בעייתך, דווקא שמעתי מהשמש שלי שאתה האדם המאופק ביותר שהוא ראה". אמר לו החסיד: "כבודו לא שם לב, אך כשדיברת עם השמש הגבתה את קולך, אני חיכיתי בחוץ ושמעתי שאתה אומר לו שיכעיס אותי. לכן, בכל פעם שהוא ניסה להכעיס אותי לא כעסתי בכלל כי ידעתי שאתה מנסה אותי, זו לא חכמה גדולה לא לכעוס כשאתה יודע שמנסים אותך...". אמר לו הרב: "כעת ענית לעצמך את התשובה, אם תבין שכל מה שבא עליך הוא ניסיון מהקדוש ברוך הוא תוכל לעמוד בו...". יום אחר יום אנו מקבלים ניסיונות, חלקם פשוטים ואנו עומדים בהם ובחלקם אנו נופלים, מתייאשים ומלקים את עצמנו. אם נשכיל להבין שכל ניסיון נשלח אלינו מבורא עולם הצופה בנו, יהיה לנו קל יותר לעמוד בו. אם הכעיסו אותך, עצבנו והוציאו אותך "מהכלים" אל תמהר ליפול ברשת, עצור, זכור שזהו הניסיון שלך, בורא עולם מבין בך עקשיו. אדם המבין שכל מה שעובר עליו במשך היום נשלח מהקדוש ברוך הוא, יוצר לעצמו חיים טובים יותר, שלווים יותר ונעימים יותר. על מה יש לך לכעוס? ואם תכעס, זה יעזור? אדם מאמין לא אמור להגיע לכלל כעס, שהרי בורא עולם לחש לאדם שהכעיסך לעשות זאת, אתה הרי יודע שהוא שליח... חזק את אמונתך, זכור שהכול מלמעלה ותגיע להיות האדם השלם ביותר עלי האדמות...

על הפסוק בפרשתנו "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר ארצך" (בראשית יב, א) אמרו רבותינו במשנה (אבות פרק ה משנה ג) עשרה ניסיונות היה על אברהם לעבור, כדי להראות עד כמה אוהב אותו הקדוש ברוך הוא "להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו עליו השלום". ולכאורה, ברגע הראשון זה נשמע מוזר. ככה מגלים אהבה למישהו? קודם כל, אתה מכניס אותו לכבשן האש, ואז אתה אומר לו לארוז את המזוודות ולעבור לארץ זרה; כשהוא מציית, אתה מביא רעב על הארץ הזאת, ואז, כשהוא נודד כדי למצוא אוכל, אתה גורם לשליט המקום החדש לחטוף את אשתו. הוא מחזיר אותה וחוזר למקום המיועד לו במרחקים, ומייד שומע ההוראה להרוג את בנו היחיד. בשובו, לאחר שעמד בניסיון הקשה ביותר בחייו, הוא מגלה שאשתו נפטרה ונדרש ממנו לשלם סכום עצום כדי לרכוש חלקת קבר בעבורה, באדמה שהקדוש ברוך הוא הבטיח להוריש לו. וכי כל אלה מגלים את אהבת הקדוש ברוך הוא לאברהם?! כן! זוהי בדיקת אהבתו של הקדוש ברוך הוא. משום שדרך האתגרים האלה, אברהם יכול להתקרב לקדוש ברוך הוא. הוא מימש את הפוטנציאל שלו והפך לאדם הגדול שכולנו מכירים, לאבי העם שהנחיל את התאומה בא-ל אחד לרוב העולם, הסבל היה קצר טווח; התוצאה היתה נצחית. אברהם יושב במקומו לנצח, לא למרות הסבל, אלא בגללו. הסבל שלו חלף. הגדולה שלו נותרה לנצח. לעתים קרובות לאדם יש כוחות אדירים שיבואו לידי מימוש רק דרך תהליך של ניסיון. הסבל שלו אינו אות לכישלון, אלא ניסיון המהווה פוטנציאל לגדולה. למילה "ניסיון" ישנם שתי משמעויות. המשמעות הראשונה היא – עמידה במבחן. כשהאדם מוצב בפני מצבים קשים נבחנת מידת נאמנותו. המשמעות השנייה היא, מלשון "להרים על נס", להתעלות, לרומם. כמו שאמר משה רבינו לישראל במתן תורה (שמות פרק כ פסוק יז) "כי לבעבור נסות אתכם", לנשא ולרומם אתכם מעל לכל העמים. כך ביארו רבותינו הקדושים במדרש (בראשית רבה פרשה נה, א) שהמושג ניסיון נגזר מן השורש "נס", שהוא המוט הגבוה הבולט מן הספינה. כל ניסיון שהסתיים בהצלחה – מרומם את האדם ומעלהו לדרגה רמה מזו שבעבר.

צועדים אנו בניו בדרכו של אברהם אבינו ועוברים אנו יום ניסיונות וייסורים שונים, ועל כן, כשקורה לאדם ניסיון או צרה חס ושלום, ומרגיש שהוא לבד במערכה, אין מי שיבין ללבטיו וייסוריו, ילמד מאברהם אבינו, שעל אף שהיה בודד לא היה מי שיבין לליבו, ידע והאמין שיש מי שיודע את ייסוריו, מאזין לתפילותיו ויושיע אותו – אבינו אב הרחמן הקדוש ברוך הוא. ומטעם זה נקראים אנחנו בני אברהם אבינו, כי מהותו של היהודי זה להיות בן יחיד לאלוקיו. כל יהודי יש בו בזעיר אנפין ממידותיו של אברהם אבינו, שהינו בודד בניסיונותיו ובמאבקיו יום יום, אבל עם זאת ביכולתו לעמוד בהם באמונה ובגבורה כאביו אברהם אבינו. אברהם אבינו קרוי 'אברהם העברי', משום שכל העולם כולו מעבר אחד הוא מעבר השני. כוח איתנים היה בו באברהם מיסד אומנתו לעמוד לבדו עם האמת שלו מעבר אחד ולראות בעבר האחר את אביו ואת כל משפחתו ואת כל חכמי דורו ואת כל העולם כולו, ואף על פי כן לעמוד איתן בדעתו, ואכן "איתן הוא אברהם" (ב"ב ט"ו). תכונת איתנות זו הוריש אברהם אבינו לעם ישראל והיא קשיות העורף שלהם. הכינוי "עם קשה עורף" מופיע גם כתכונה חיובית של העם, ותכונה זו איפשרה להם לעבור את כל אורכה של ההיסטוריה מבלי

האדמו"ר בעל ה"באר יעקב" מנדבורנה זי"ע, אמר פעם באחת מדרשותיו כי כדאי לזכור זאת, כדי שבעת הגעת הניסיון נהיה ערוכים ונבין כי זה רגע מכריע. באותו רגע, צריך לזכור שבורא עולם שלח את הניסיון הזה כי הוא מעריך אותי, רוצה לתת לי כלי להתקרב אליו, נותן לי הזדמנות לקפוץ לקרבתו. אחד מחלקי הניסיון הוא העובדה שבאותו רגע אנו עשויים לשכוח זאת, ולכן כה חשוב לשנן זאת בעתות פנאי ורוגע, כדי שברגע הגעת הניסיון נזכור היטב: אם אני עומד מול דיבור מאוד מסקרן אך הוא אסור... אם אני עומד מול הבטה מעניינת, אך היא אסורה... אם אני מאוד מאוד עייף, אך השיעור עומד להתחיל - זה הרגע בו קיבלתי מתנה. זה הרגע בו אני יכול להתגבר ולהתקרב לרמות קירבת אלוקים שלא הכרתי בעבר. כי הניסיון, ככל שהוא גדול יותר הוא מקפצה גבוהה יותר. כשהוא מגיע וניצב מנגד, כשהוא מגרה וקשה וכמעט בלתי אפשרי, אות וסימן הוא כי הניסיון הזה יקפיץ גבוה, יוביל לשיאים חדשים של הישגים! זה לא הרגע להישבר זה בדיוק הרגע להתעקש, להחזיק מעמד, להילחם בציפורניים! מסופר על אב ובנו אשר יצאו לטיול במדבר. הם עברו חולות ונווי מדבר, הטיול היה מהנה ולאחר מספר שעות הם החליטו לחזור... בדרכם חזרה בדרך פתח הם נפלו לבלוען עמוק. השניים צעקו לעזרה, אך איש לא עבר במקום. הם ניסו שוב ושוב לעלות מעלה אל פתח האור הבוקע אך לשווא, הפתח היה גבוה מאוד. עבר יום נוסף, נותר בחיקם רק ליטר מים אחד, הייאוש גבר ודרך היציאה מהבולען הייתה רחוקה מתמיד. לפתע, כאילו בלי לשים לב האב החל לעבוד כמו דחפור - הוא החל לחפור לעומק הבולען, העמיק וחפר, חפר והעמיק. בנו היה המום מהמראה והחל צועק לעברו: "אבא! מה אתה עושה?! אתה מעמיק את הצרה שלנו!" אך האב בשלו המשיך לחפור לעומק, האדמה הפכה קשה יותר ולתדהמת הבן, אביו לקח את בקבוק המים - כוח החיים האחרון שלהם ושפך את תכולתו על האדמה! התחיל הבן לאבד את סבלנותו והשתולל. קרא לו אביו והראה לו את מעשיו: "חפרתי בתחתית הבולען ומהחול בניתי לנו 'גבעונת' כדי שנוכל דרכה לטפס ולצאת מהבולען! כשהיה קשה מדי לחפור, השתמשתי במים שנשארו לנו כדי שאוכל להמשיך לחפור. ראה! הדרך ליציאה קלה עכשיו מאי פעם!" כך, לעיתים גם אנו נופלים לבורות הבולעים אותנו פנימה לתוכם, מחפשים את נקודת האור כדי לצאת, אך הבור עמוק ביותר... דע! גם אם נפלת לבור עמוק, לפעמים היציאה שלך נמצאת בצד ההפוך, בצד שהכי פחות חשבת עליו... כל קושי הוא תחילתה של ישועה, תפילה היא עתר (כלי חפירה) שחופר לך את הישועה, דמעות הינן המים המרככים את הסלע הקשה והופ... אתה בחוץ... גם אם נראה לך שאתה מתדרדר למטה, הירידה הזו היא לצורך עלייה, עלייה אל פסגה גבוהה יותר משהיית לפני. העיקר בניסיון הוא לא ליפול לייאוש, מי שהביא אותך אל הניסיון יתן לך גם את הפתח לצאת ממנו ... (חיזוק יומי).

הרמח"ל, בספרו "דרך הי", נוגע בשאלה של מטרת הבריאה ושואל מדוע האדם נברא בעולם בצורה כזאת שעליו לעבור כל כך ניסיונות כדי להגיע למטרה. הוא מסביר שנקודת ההנחה היא שהבורא טוב, והטוב רוצה להיטיב. מאחר שמי שמקבל מתנות חינם סובל גם מתסמונת הבושה שנלווית להן, נתן הבורא לבני האדם את האפשרות להתפתח ולזכות בכל הטוב באמצעות השקעה ועבודה עצמית. ככה אנחנו משיגים את הטוב מתוך עצמנו, וזהו מצב של טוב שלם. ככל שאדם עמל יותר כדי להשיג את הטוב, הוא ירגיש, בסופו של דבר, שמח, מסופק ומאושר יותר. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. מאה מיליארד דולרים, זה היה הונו העצום של העשיר הנודע. במשך עשרות שנים הוא צבר הון רב, אך יום אחד, לעת זקנתו, עלה במוחו רעיון, "לשם מה נחוץ לי כל כך הרבה כסף? הרי גם מיליארד דולרים 'בלבד' יספיקו לי ולמשפחתי לחיות בעושר עד יומי האחרון, הגיע הזמן לעשות משהו מועיל עם הכסף". למחרת התפרסמו מודעות צנועות בעיתונים החשובים בעולם, שהודיעו שהמיליארד הנודע הקים קרן מיוחדת שתעניק פרס של חמישים מיליוני דולרים למאה האנשים

שיעמדו במשימה מיוחדת שתוצב בפניהם. הידיעה הציתה את דמיונם של רבים, מי לא ירצה לקבל סכום אגדי שכזה?! בתוך חודש הגיעו מאות אלפי טפסי הרשמה למשרדי הוועדה המיוחדת ואנשים מכל קצוות תבל הציעו את מועמדותם. הוועדה זנה בבקשות הרבות, ולאחר חצי שנה הודיעה שבחרה חמישים אנשים ממדינות שונות שיקבלו הודעות וכל מי שימלא את המשימה שהוטלה עליו יזכה בפרס של חמישים מיליוני דולרים. כמו בכל יום, דיק סמואלס הוציא מכתבים מתיבת הדואר שלו, כשלתפע ראה מעטפה גדולה ויוקרתית עם סמל הוועדה שהקים המיליארדר. "אני מיליונר! אני מיליונר!" פרץ בצעקות שמחה, קרע את המעטפה במהירות וגילה בתוכה מכתב: "מר סמואלס היקר, נבחרת, מתוך מאות אלפי הפונים, וכעת נציב בפניך אתגר. אם תעמוד בו בהצלחה תקבל פרס בסך חמישים מיליוני דולרים". בידיים רועדות פתח דיק מעטפה קטנה נוספת שהיתה שם ושלף ממנה פתק "משימתך: להגיע לפסגת האוורסט בתוך שלוש שנים". שמחתו של דיק הפכה לאכזבה מרה, "הכל עבודה בעיניים", הרהר לעצמו, "הם ערכו תחקיר אודותיי וגילו שאני סובל מפחד גבהים חריף. אפילו ממרפסת הקומה השנייה אינני יכול להביט מטה!". אך אגיע לפסגת האוורסט?! זה פשוט חסר סיכוי!". במשך שבוע שלם הוא הסתובב ממורמר ומאוכזב, ואז גמלה בלבו החלטה: "אני אעמוד במשימה ויהי מה!". הדבר הראשון שעשה היה קבע תור לפסיכולוג כדי להתגבר על פחדיו. התהליך לא היה קל, ולאחר חודשיים של טיפול הוא הצליח לעלות לקומה השלישית ולהציץ מהחלון. שנה תמימה חלפה עד שהצליח לעלות לגורד שחקים ולהתגבר באופן סופי על המחסום הראשון. אחרי כן הוא נרשם לקורס מקצועי למטפסי הרים. הוא התחיל בקבוצת המתחילים, המשיך לקבוצת המתקדמים ובתום שנה של אימונים הצליח לטפס בתנאים טופוגרפיים קשים, באזור הררי ובמזג אוויר סוער במיוחד. חלפו שנתיים מהיום שבו קיבל את המכתב, ובשנה שנתורה לו הוא תכנן את המסע עצמו - רכש ציוד טיפוס משובח, אסף קבוצת מטפסים מקצועיים וערך תוכניות מדויקות למסע. חודש ימים לפני המועד האחרון דיק התייצב בפארק הלאומי גרמאטאה שבנפאל. משם נראו הרי ההימלאיה העצומים והר האוורסט התנשא מעליהם בגובה 8,850 מטרים. דיק וחבריו הקימו מחנה אוהלים כבסיס ומשם החלו לטפס אל פסגת ההר. רוחות עזות ומקפיאות נשבו ותנאי מזג האוויר היה אימים. בתחילה הם התקדמו יפה, אך לאחר שלושה שבועות נתקעו ולא הצליחו להעפיל עוד. דיק כבר החל להתיאש, הוא קרוב כל כך למשימת חייו אך נראה שלא יצליח לסיימה. שלושה ימים בלבד לפני תום המועד החליט דיק שהוא מגיע לפסגת ההר, גם אם הדבר יעלה לו בחייו. הוא העמיס על גבו בלוני חמצן, מזון, אוהל וכלי טיפוס ויצא אל מקטע ההר האחרון. במשך יומיים טיפס בכוחות על אנושיים, לא פעם הרגיש שהוא עומד להתמוטט ועם זאת הוא המשיך בצעידה בלי לאות. לקראת סוף היום האחרון הניח דיק את רגלו על פסגת ההר, ואפילו כוח לחיך בסיפוק לא היה לו. הוא נשכב על הקרקע באפיסת כוחות וידע שאלה רגעיו האחרונים, כשלתפע שמע מעליו רעש מוזר. דיק פקח את עיניו, ראה שמסוק פרטי גדול ריחף מעליו והבחין שממנו השתלשלו כמה אנשים שהרימו אותו פנימה. הם הגישו לו תה חם, סיעו לו להשיב את רוחו, ולפתע הבחין דיק באדם שפניו מוכרות - זה היה המיליארדר הנודע. הוא קרב אל דיק והושיט לו מעטפה בחיך רחב, "קנית את הכסף ביושר, בעמל ובכוח רצון עז", אמר לו, "ואני מאחל לך שתראה ברכה בכסףך". הפתעתו של דיק הייתה גדולה, אך הוא היה מופתע הרבה יותר מהעובדה שלא הרגיש כל בושה כשנטל את הכסף. הוא הרי דמיין לעצמו לא פעם את הרגע הזה והיה בטוח שאודם יציף את פניו כשיקבל את המתנה מהעשיר, אבל עכשיו הוא הרגיש שהכסף באמת מגיע לו, שעבד וטרח למענו במשך שלוש שנים תמימות. הוא שינה את אישיותו ועמל ברכינות, במסירות ובמחויבות כדי להפוך את תכונותיו הבסיסיות, חשף מתוכו כוחות נפש גדולים שהיו טמונים בו

צבע ושינה את המים, שיבא אותם, עשה את הקושי מקפצה לעתיד טוב יותר... " (הרב יצחק פנגר).

כולנו עוברים תקופות קשות במהלך חינו, אין אדם שהקושי פוסח עליו ולפעמים ככל שהזמן עובר הקושי מתגבר ומתעצם. עליך לדעת שקושי הוא קושי! הוא לא נעים, הוא מכאיב השאלה איך אתה לוקח אותו... אם תישבר ממנו יהיה לך קשה לקום, לא רק לך אלא אתה תשפיע גם על הסובבים אותך. אם תבין שהקושי הוא זמני וחולף, שהוא ניסיון מלמעלה, אתה רק תתחזק ממנו ותתגבר עליו בקלות עם אמונה חזקה יותר וכוח להמשך. אם תשכיל להבין שהקושי הוא מקפצה לעתיד טוב יותר, הוא מתנה בשבילך, הוא זיכוכך נשמתך, לא רק שתעבור אותו ותהיה עם אמונה חזקה יותר אלא תשפיע בכוח הזה על הסובבים אותך, תחזק אחרים ותמשוך מתוך בורות החושך מדוכאים אחרים. קושי הוא בעיקר איך שאתה לוקח אותו. אתה יכול לראות בו סוף העולם, ואז במו ידיך אתה חופר לך את בורא החושך, ואתה יכול לראות בו דרישת שלום מבורא עולם, להתחזק, להתקרב ולחזק את האחרים יחד איתך... הכל תלוי באמונה שלך!

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שסיפר רבי אשר קובלסקי שליט"א, המוביל אותנו לתובנה, כי הניסיון הוא רגע קשה הדורש כוחות נפש וגוף... אולם אין ספק כלל כי בסופו של דבר העמידה בניסיון משתלמת ושכרה משולם בשפע רב...

הסיפור הבא אירע בשנת תשע"ח, בלשכתו של יהודי נכבד, בורר מפורסם, העוסק בבירור סכסוכים ומחלוקות. מתוקף תפקידו הוא בעל ידע מקצועי נרחב, נהנה משם טוב ואמינות גבוהה, ולא פעם אף מכריע בסכסוכים בשווי מיליוני דולרים, שמתגלעים בין שותפים, קרובי משפחה ואנשי עסקים שונים. במקצוע כזה שמו הטוב של הבורר הוא הערך הנחוץ ביותר, כאשר כל טענה כלפיו מעמידה את כל הקריירה המקצועית שלו בסכנה. ביום מן הימים באו לפניו שני אנשי עסקים, מיליונרים ידועי שם, כל אחד מהם מלווה בעורך דין בכיר. התובע פרש את טענותיו ואחר כך הנתבע אמר את שלו. הסכום הנידון היה עשרה מיליון דולר וכל אחד מהצדדים עשה הכל כדי להציג את עמדתו בצורה הטובה ביותר וגם הבורר התמסר לברר את התיבעה כראוי בדיונים ארוכים ופרטניים. לסיום, קבע הבורר כי את פסק הדין יגיש עד סוף החודש, שיחול ביום שישי. מטבע הדברים, אנשי העסקים ביקשו לקבל את הפסק מהר ככל האפשר וגם מבחינת הבורר עמידה בזמנים היא חלק בלתי נפרד מהרף המקצועי הגבוה הנדרש ממנו. כך שלכל הצדדים היה נחוץ לקבל את הפסק עד לאותו יום שישי גורלי, והבורר עשה הכל כדי לעמוד בתאריך היעד שקבע. באותו יום שישי, בשעת בוקר מוקדמת, כבר ישב הבורר במשרדו, עובר על הפסק שוב ושוב, מלטש אותו יפה יפה. הוא הביט בקובץ הממוחשב שלפניו בסיפוק, כי אכן כן, גם הפעם, הוא חש שעלה בידו לברר את הדין לאשורו, והפסיקה היוצאת מתחת ידיו מושלמת. עתה העת לתת למדפסת את ההוראה "הדפס", ואז הפסק ייצא לאור עולם ויהפוך למציאות קיימת... אלא שלפתע פתאום תקלה במדפסת. הבורר מביט במדפסת המסרבת לבצע את ההוראה שהוטלה עליה ובדק מה קרה. שולף את הדין, מנער את מגש הדפים, מנסה מכאן ומנסה משם. בינתיים השעה הולכת ומתאחרת והוא מבחין כי שעת חצות היום מתקרבת... עברו, חצות יום שישי הוא רגע מכריע. מאז שלמד ב'שולחן ערוך' אורח חיים סימן רנ"א שאסור לעשות מלאכה ביום שישי מן המנחה ולמעלה, והעושה מלאכה בעת הזו אינו רואה סימן ברכה קיבל על עצמו כי מידי יום שישי, בחצות היום, הוא פוסק מעבודתו, ויהי מה. לא פעם התנסה בכך, אולם תמיד התגבר ועמד איתן בדעתו. הפעם, היה לו קשה... הן הפסק מוכן ועומד והוא התחייב להגישו עד היום. כל מה שנדרש הוא להשקיע כמה דקות ולבחון מה קרה למדפסת שהיא מסרבת לבצע את משימתה, ולתקנה. הוא יכול לעשות זאת תוך כמה דקות, אך שעת חצות היום, היא ממש עכשיו! מלחמה התחוללה בתוכו. מחד גיסא, חשוב לו מאוד לעמוד בזמן שקבע. זה חשוב ללקוחותיו ולא

והגיע להישגים חסרי תקדים. כן, כל ניסיון הוא בעצם קושי שמטרתו לבחון את כושר ההתמודדות של האדם. "וזהו סוד הניסיונות", כתב רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל - "שאינם רק בחינה לאדם אם נאמן הוא לבוראו, אלא, אדרבא, לטובת האדם הם ניתנים, לחיזוק הכרתו ואמונתו, שעל ידי העמידה בניסיון מתעוררת הכרת הלב ומתחשלת האמונה בבורא". לאמור: אמת נכון הוא כי כל ניסיון הוא בגדר מבחן לגאמנות האדם לאלוקיו גם בשעות קשות לו, גם ברגעים של "הסתר פנים". אבל מעבר לזה, כל ניסיון הוא בגדר מבחן לאדם בינו לבין עצמו: האם ישכיל לצמוח ממנו, לגדול ולהתעלות דווקא מתוך תהום יסוריו? האם הניסיונות יאירו בלבו הכרה גדולה במסבב הסיבות ובגוזר הניסיונות? אל לו לאדם להסתכל על ניסיונותיו בעולם כעל שגרת חיים ש"ממילא", כי במבט כזה הוא גורם לעצמו "קהות חושים" ביחס לתפקידים המוטלים עליו בתוך הניסיונות. אדרבא, מוטלת עליו החובה להיות ערני ולאחר כל ניסיון חדש שמתרגש לבוא עליו, כדי שיוכל להפעיל בכל ניסיון את ה"אסטרטגיה" המתאימה ועל ידי כך להגיע לניצחון. אכן, אין ספק אם יש לך ניסיון - יש לך הזדמנות. אם אתה חש במבחן - זה לא כי אתה חלש, אלא כי נותנים לך הזדמנות להוכיח עד כמה אתה חזק. עמוד בניסיון בגבורה ואז תגלה כי בורא עולם העמיד אותך בניסיון כדי לרומם אותך ולהעניק לך, ותזכה ליהנות ולקבל משפע טובתו ברוחניות ובגשמיות!... לחידוד הדברים נתבונן במעשה הבא שלפנינו. שני חמורים נשאו על גבם משא כבד. חמור אחד סחב שק מלח והחמור השני סחב שק מלא בספוגים. בתחילת המסע הצטער מאוד החמור בעל שק המלח מהמשא שהוא סחב בגלל משקלו הרב. לעומתו החמור השני הלך במהירות ובשמחה כשהוא "מדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות"... לאחר מספר ימי הליכה הגיעו שני החמורים לנהר, חייבים הם היו לעוברו כדי להמשיך במסעם. המים בנהר היו עמוקים וכיסו את החמורים. בשחייתם בנהר הרגיש החמור עם שק המלח שהמלח שעליו נמס והמשקל נעשה קל הרבה יותר, ממש כאילו לא היה. לעומתו שקו של החמור השני החל לספוג את המים ומשקלו עלה, החמור לא עמד במשקל טבעי... לבסוף החמור שסבל במסעו פדה את שכרו למרות הייסורים שעבר, לעומתו החמור השני שנהנה במסעו קיבל בסוף את המכה עד שאבד מן מהעולם! (רבי יוסף חיים). כן, כל אחד מאיתנו זכה להיוולד יהודי, כובד האחריות עלינו גדול. לעיתים אנו מצטערים מכובד המשא שהוטל עלינו קשה לשמור ולקיים תרי"ג מצוות... קשה לעיתים לקום בבוקר לתפילה, קשה לשמור שבת, קשה לקבוע עיתים לתורה וקשה להוות דוגמה לכל אדם, עלינו לזכור את סוף הדרך בה נקבל את שכרו מהמלך ששלח אותנו אל המסע... בכל פעם שיש לך קושי לקיים מצווה, בכל פעם שאתה רואה שאחרים נהנים ואינם מבצעים את שליחותם זכור! עכשיו אולי קצת קשה לך אף בסוף המסע אתה זה שתוכל לעבור את הנהר, שכרך עצום! ישנם מקרים בהם אנו חושבים שלכאורה אנו "מאבדים" את העולם הזה, לא נהנים מכל התענוגות שיש בו, עלינו לזכור שההפך הוא הנכון, אנו אלה שהכי נהנים בו, אנו מבינים מהי שליחותנו, אנו יודעים מהי מטרתנו, רק לנו יש הדרכה כיצד לעבור את הנהר... היה מאושר, זכית להיות יהודי! המצווה שלפניך, עם כל הקושי בה, היא זו שתעניק לך כל כך הרבה נחת בעתיד... מסופר כי יום אחד ניגש בן לאביו ואמר: "אבא, קשה לי מאוד וכל יום הקושי רק גובר ומתעצם. האמת אבא, נמאס לי מהחיים האלו!". השיב לו אביו: "בוא איתי למטבח והבא לי תפוח אדמה, ביצה וקפה שחור". הביא הבן את המצרכים לאביו והאב הרתיח מים בשלושה סירים ושם בכל אחד מהם את המצרכים... כעבור שעה חזרו השניים אל המטבח. אמר האב לבנו: "הסתכל מה קרה לכל אחד מהמצרכים תפוח האדמה התרכך כולו והתפורר, הביצה נעשתה קשה יותר ממה שהייתה והקפה צבע ושינה את כל המים... ראה בני, כל השלושה עברו תקופה קשה, זה לא נעים אך כל אחד מהם לקח זאת בצורה שונה, הביצה התחזקה, היא לקחה את הקושי והתחזקה ממנו, תפוח האדמה התרכך ונמעך, הקושי החליש ושביר אותו. הקפה

חש הבורר שהוא עצמו עומד בפני דום לב. ראשית, כי איש העסקים היה בריא למדי לא מבוגר, והעובדה כי נפטר בחטף מדום לב מסעירה את הנפש. אך הרבה יותר מזה - הוא פשוט הבין איזה נס עלה בגורלו... הלא אם היה מתעכב במשרד אחר חצות היום ומוציא את הפסק מתחת ידיו עוד ביום שישי - הרי אין ספק שהכל היו מרננים שסיבת דום הלב תלויה בו, שהעשיר עבר דום לב בשבת עקב העובדה שבורר פלוני חייב אותו בערב שבת ב- 10 מיליון דולר וליבו לא עמד בזה. רק העובדה שהתעכב מהדפסת הפסק ביום שישי - הצילה אותו ואת שמו הטוב מביזיון נורא, מהעובדה שהיו תולים בו את נסיבות המוות של העשיר הנוודע! עתה התברר, כי עמידתו בניסיון לא רק שלא סיכנה את שמו הטוב, אלא ההיפך, היא היא שהצילה את שמו הטוב. אם היה מתפתה לעסוק במלאכתו אחר חצות היום אין ספק כי פרנסתו היתה חובטת מהלומה ושמו הטוב היה הופך לבזוי ונאלח, כמי שאשם בגרימת דום הלב של העשיר. ואילו בכך שהתגבר, עמד איתן בניסיון ושמר על קבלתו זכה להינצל מבושות איומות ולהמשיך במקצועו כמקדם. סיפור נפלא זה, פותח בפנינו צוהר להבנה מעמיקה עד כמה רגע הניסיון עשוי להפוך לגורלי בחיינו, רגע שכל העתיד שלנו תלוי בו. וככל שנתגבר, נתאמץ, מתחזק ונילחם כדי לעמוד בניסיון בגבורה - כך מובטח לנו שרגע הניסיון ירום אותנו, יגרום לנו להתעלות ולפעמים - אפילו נזכה לראות במו עינינו עד כמה זכינו בזכות העמידה בניסיון. ככל שנתגבר ונעמוד בניסיונות כראוי כך נזכה לראות שהניסיון ממנף אותנו, מקרב אותנו לבורא עולם ופותח בפנינו שערי שפע ורחמים!...

פחות מכך חשוב גם לשמו הטוב. מה עוד שהפסק מוכן, אלא שהמדפסת סוררת. וכי יוותר על הגשת הפסק במועדו רק בגלל התקלה במדפסת? וכי יסכן את שביעות רצונם של עורכי הדין ואנשי העסקים, עקב איחור בהגשת הפסק!?! מאידך, שעת חצות כבר הגיעה. ואחר חצות הוא לא עובד, נקודה, בכל מחיר שבעולם. אין הוא יכול להתעכב במשרד ולו עוד רגע, את המדפסת כבר יסדר ביום ראשון. הוא כבר לא עובד, כבר אחר חצות! גם אם עורכי הדין יכעסו, אנשי העסקים יתרגזו, ואפילו שמו הטוב עשוי להיפגע, רק כי גזר עליהם שבת מתוחה בהמתנה לפסק! היה זה רגע של ניסיון. הוא חש כי שמו הטוב עומד על כף המאזניים, הערכים המובילים אותו במקצועו נתונים למבחן. ובכל זאת, בתום מלחמה קשה בעומק לבו, החליט לעמוד בניסיון בגבורה: לא. הוא לא ידפיס את הפסק היום, הוא עוזב את המשרד עכשיו, הרגע. חצות היום כבר כאן, וזה אומר שעליו לצאת לביתו בעת הזו ממש. לעבור על קבלתו - לא יעבור, זו עובדה יצוקה אצלו! שבת קודש נכנסה ובאה, בלי שהפסק עשה את דרכו אל הצדדים ובאי כוחם. לראשונה לא עמד בזמן שקבע, לא הצליח לשלוח את הפסק במועד שהבטיח. את ליבו מילאה תחושת סיפוק עצומה: כן, הוא עמד בגבורה בניסיון, הוא סיכן את הקריירה שלו עבור קבלה טובה, הוא לא עבד ביום שישי אחר חצות על אף שהדבר דרש ממנו קורבן יקר! ואז, ביום ראשון, בשעת בוקר מוקדמת מאוד, צלצל הסלולרי שלו, ועל הקו עורך הדין שמייצג את הגביר שהפסיד בתביעה וחוייב לשלם עשרה מיליון דולר. הבורר ענה מיד לשיחה, מתנצל על האיחור, מספר כי טרם הדפיס את הפסק, אולם עורך הדין מהסה אותו מהתנצלויותיו, ואומר לו בקצרה: "הוא נפטר בשבת מדום לב!". באותו רגע

אחים יקרים!

הידיעה שהחיים ובפרט חייו של היהודי, הם רצף של קשיים, ניסיונות והתמודדויות, מסייעת להתמודד בשעת קושי ובזמן של נפילה. הכנה מוקדמת במחשבה, היא דרך להתמודדות. לימוד מתאים מכין את האדם לשעה שייבחן על ידי ה' ויימצא ערוך ומוכן למלחמה. הניסיונות שונים הם מאדם לאדם וגם תעצומות הנפש שלו שונות. רק הכרה אחת חייבת להיות זהה ומשותפת לכולם: סוד ההתגברות על הניסיון. הרצון להילחם מול המכשולים, להדוף את עצת היצר, להיאבק בו ולבחור בטוב! אם נשכיל לצעוד בדרך זו ולהגיע עד סופה כשידינו על העליונה, אם נתגבר על כל ניסיון, הרי שהשלמנו את ייעודנו וישולם שכרנו בעולם הזה ובעולם הבא. נחתום במשפט מאלף שהנחילנו הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל, בספרו "מכתב מאליהו" (ח"ג עמוד 306) אודות משמעות הניסיונות: "העבר - אך זכרונות, והעתיד - לתקוות דמיונות, אך ההווה - כולו רק ניסיונות...!".

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

העלון מוקדש

לרפואת שפרה בת ציפורה

ולרפואת הילד יעקב בן רבקה חיה

לרפו"ש בתוך שאר חולי ישראל

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר זצ"ל
 ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
 זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

638

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-10,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ו או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל: 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת שרה בת פכ"ה

סיפור לשבת קודש

על כן באתי לספר את סיפורו של אבי שהיה אברך פשוט, לכאורה, שהתחיל מדיבורי אמונה פשוטים, והלך צעד אחר צעד בצניעות ובנעימות שובת לב.

ומנין באמת המיומן של המפעל האדיר הזה? אבא מעולם לא ביקש שקל מאיש, לא נסע לחוץ לארץ ותמיד שילם הכל בזמן. שלושים ושנים שנה הוא ניהל את המוסדות, ומעולם לא אירע שמשכורתו של אי מי התעכבה אי פעם. הכל על ידי אמונה תמימה. בתחילת הדרך, אחרי שכבר הקים את התלמוד תורה, נודע לו שהבעלים של השטח הצמוד אליו עומדים למכור אותו לאנשים שרוצים להקים עליו בית ספר מעורב ר"ל. כמה עמל וזיעה משקיעים כדי להוציא יקר מזולל, להביא ילד נוסף לחינוך תורני. מתאמצים כל כך להרחיק את הילדים הרכים והיקרים האלה מהשפעות רעות, אחר כך יבוא בית ספר מעורב במבנה צמוד ויהרוס הכל? לא יתכן. אבא דיבר עם בעלי השטח ושאל אם יש לו ענין למכור דווקא לאנשי בית הספר ההוא. "אין שום ענין", אמר הבעלים, "אם אתה חוצה תקנה אתה. תניח מיליון דולר והשטח שלך".

"אני קונה", ענה אבא, "מחר אביא את הכסף בעזרת השם". מהירות - זה שם המשחק. אם אבא לא יקנה, החילונים יקנו, וזאת סכנה לכל המוסדות.

לאבא לא היה כסף ולא שום רעיון מנין להביא אותו. אני זוכר את הלילה ההוא עד היום. אבא הסתגר בחדר עם הספר 'שומרי אמונים' ולמד בו. הוא הגיע לפירוש שמביא בשם הבעל שם טוב על המילים, "ברוך הגבר אשר יבטח בהשם והיה השם מבטחו" - שיש מבטיח, בוטח ומובטח. בוטח - הוא האדם הבוטח, מבטיח - הוא הקב"ה שהוא המבטיח, ומובטח - הוא הסיבה והאופן שהוא בוטח שעל ידי השתדלות זו תבוא לו הדבר שהוא בוטח בו. ואמר הכתוב ברוך הגבר אשר יבטח בהשם והיה ה' מבטחו, שהוא לא בוטח באיזה סיבה שהיא, אלא בוטח רק בהקב"ה הוא יהיה הסיבה, והוא אינו צריך לשום סיבה או הכנה להביא לו את כל מה שהוא צריך. אבא הסתובב ואמר את המילים האלה שוב ושוב, ממש בער כאש: "והיה ה' מבטחו".... "והיה ה' מבטחו".... כל הלילה התחזק והתאמן, והעמיק ושיין, השם מבטחו, השם מבטחו.

הבוקר הגיע. אבא יצא מהבית, והנה פוגש את הירקן, אחד האוהדים הגדולים של אבא. "אפשר לתרום למוסדות שלכם?" הוא שאל.

"בודאי", ענה אבא, ולבקשת הירקן הוא נתן לו את חשבון הבנק. כעבור זמן מה מתקשר מנהל הבנק ומיידע אותו על סכום של 1,800,000 דולר שנכנס לחשבון שלו. השטח ניצל, ואת היתרה לקח אבא לבניה.

כיצד מגיע ביום בהיר סכום כסף רב כל כך לידי של ירקן פשוט? חמיו גר בלונדון וחי את חיייו בחסכנות מרובה. הוא גר בבית שקנה בארבע מאות פונט, ומעולם לא ידעו שהוא מחביא 'קצת' כסף. שבועות ספורים לפני כן הוא לא חש בטוב, וגיסו של הירקן נסע אליו. כשנכנס לאשפוז בבית החולים, הוא הבחין שבכיסו של חמיו יש חבילה של שטרות - שבעים אלף דולר. "של מי זה?" הוא שאל. "שלי".

התברר שהחם הצנוע והכמעט עני הוא אחד מעשירי תבל,

הסוד הגדול של האבא

הרה"ג רבי אהרון דיאמנט שליט"א, ראש כולל קבר רחל, מספר לקו השגחה פרטית מעשה מופלא מהרב י.ח.ג. שליט"א מנתניה (בעל המעשה ביקש לא לפרסם את שמו):

אבי הרב ש.ג. זצ"ל, בשנת תשכ"ב, בהיותו בן שנים עשרה שנים, הוא עלה עם הוריו לארץ ישראל. ההורים היו יהודים פשוטים, האב עובד אדמה שכל שיחו ושיגו ביהדות הסתכם בשיעור קצר בין מנחה למעריב. הילד בן השנים עשרה הצליח להשפיע על הוריו שישלחו אותו לשיבת באר יעקב. בישיבה הסתובבו כמה קונטרסים של מאמרים לצעירים מתוך הספר "שומרי אמונים". הסגנון דיבר אליו והלהיב את נפשו, והוא החליט להשיג את הספר כולו וללמוד אותו.

בהיותו תלמיד ישיבה תקף אותו חולי מעיים חמור, תוך כמה חודשים מאז התפרצות המחלה כבר היה מטופל בשלושים ותשעה כדורים. ימים שלמים שכב במיטה בחולשה ולמד את הספר 'שומרי אמונים'. הוא למד ושיין את מאמר 'בטחון והתחזקות' ואת מאמר 'השגחה פרטית' בעיון ובהעמקה. אין דבר שקורה ללא השגחה, הכל מאת השם ויתברך, הכל טוב, אין רע. אבי ז"ל אמר לי פעם כי במשך חייו הוא חזר על הספר יותר משבע מאות פעמים, וזה הציל אותו. אבא התרפא מחוליו, נשא אשה ובא לגור בעיר נתניה. רבו, הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, היה מגיע פעם בשנה לנפוש בעיר נתניה, ובאותה הזדמנות היה האבא מבקרו. באחת הפעמים אמר לו רבי בן ציון זצ"ל: "הגיע הזמן שתעשה משהו למען הקדוש ברוך הוא. יש כאן אלפי יהודים שאינם יודעים דבר ביהדות. תעשה משהו כדי לקרב אותם".

באותם ימים היתה נתניה כעיר הנידחת, מלבד קרית צאנז לא היה כמעט זכר ליהדות והעזובה היתה רבה. "אני אברך צעיר", ענה אבא, "ואין לי שום מושג איך מחזירים בתשובה".

"זה בסדר", הרגיעו הרב, "אתה צריך לומר רק מה שאתה יודע, כשאתה הוא יהודי תדבר איתו דברים טובים, תחדיר לו קצת אמונה". זו היתה ההדרכה שאבא קיבל, והוא התחיל. ראה יהודי שאינו שומר תורה ומצוות ודיבר איתו דברי אמונה על הריבונות של עולם, בלי לחשוב כיצד דיבורים פשוטים יכולים להשפיע משהו. עם הזמן יהודים התקרבו ושינו את אורח החיים שלהם. נולדו להם ילדים והם היו זקוקים למוסדות לימוד מתאימים. אבא ראה שמוכרחים לעזור להם גם בנושא הזה, וכך נפתחו המוסדות בנתניה, לפי הצורך והביקוש. תלמוד תורה, גנים, בית ספר, שתי ישיבות קטנות, כולל לאברכים ואגף לבעלי תשובה. המוסדות ממוקמים בקריה שמשתרעת על פני שבעה עשר אלף דונם. מי שנכנס לשם מתפעם מהיופי וההדר של המבנים, הבניינים מורכבים מהחומרים היקרים ביותר בעולם, עמודי שיש וגילופים מרהיבי עין. נכנסים לכעין ארמון, שכל כולו נועד לתורה ותפילה ולהתקרבות אמיתית לבורא העולם.

מי שראה את הבניינים היפהיים ואת ההתנהלות של כל המוסד האדיר הזה, בטוח שיהודי עשיר כקורח עומד מאחורי זה.

לעילוי נשמת משה בן אסתר

הוא איזה נשמה מזמן אברהם אבינו. איך יכול להיות דבר כזה בימינו? אבל אני רואה שהוא גם הוריש את דרכו לילדים. לא מדובר באיזה דרגות של רוח הקודש, מדובר באמונה פשוטה. תמימה. כל אחד יכול. הספר 'שומרי אמונים' אינו עוסק בכוננות ובייחודים גבוהים, זהו ספר הכתוב בשפה השווה לכל נפש. כשיש מצוקה- מה עושים? לוקחים ספר בענייני ביטחון ומאמצים אותו.

כתבתי את הסיפור הזה ותליתי אותו בבית המדרש של 'תולדות אברהם יצחק'. כמה ימים אחר כך, בשבת, פנו אלי חמישה אברכים, וכל אחד לחוד סיפר לי שהוא החליט ליישם את השיטה וראה ישועה בעיניים: אחד בשידוך, אחד בפרנסה, אחד ברפואה. פשוט שזה כך כשחוזרים אמונה ואמונה בלי חכמות.

ברוך הגבר אשר יבטח בהשם, והיה השם מבטחו.

(24/7)

יש עוד גדר אמונה אחרת, אשר ממנה נמשכות כמה מעלות טובות, דהינו להאמין בהשגחתו יתברך בתחתונים על כל פרט ופרט, ושאינו אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן גוזרין עליו מלמעלה (חולין ז ב), ומפי עליון תצא הרעות והטוב, בין הבאות בידי שמים בין הבאות בידי אדם, כי הרבה שלוחים למקום הן לטוב והן למוטב, והוא הנותן כח לעשות חיל (דברים ח יח), כי לא לחכמים לחם ולא לקלים המרוץ (קהלת ט יא), ומתוך כך לא יחוס על חסרון ממונו במקום עבודת קונו לעשות רצונו, ולא ייגע להעשיר במידי דאסיה, רק יכלכל דבריו במשפט כהגן וכשורה על פי התורה, ולא יקפיד ולא יחניף ולא ישנא את אחיו ולא יקם ולא יטה, כי ידע ויאמין כי ה' אמר לו קלל, והכל מאתו לנכות את מעותו לטובתו. אל אמונה ואין עול, צדיק וישר הוא (דברים לב ד). צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו (תהלים קמה יז). וכל דעבד רחמנא, לטב עבד (ברכות ס ב). ומתוך כך יקבל עליו דין שמים בשמחה, ולא יקוץ בתוכחתו...

והנה גם מצוות אלו, להאמין במציאות ה' ולהאמין בהשגחתו, הם ממנין תרי"ג מצוות, והם מצוות תדיריות שיכול לקימן בכל עת ובכל רגע על ידי זכירה לבד. הנה כי כן טוב לגבר שיזכר בפה ואל ישכח בלב, וכפעם בפעם אמור יאמר העבד הישראלי מה לך יצרי, תמיד תרדפני. יגער ה' בך השטן, כי אני יהודי בן יהודי, ואני מאמין באמונה שלמה במציאות ה' לנגדי תמיד ובהשגחתו פרטית בפרטי פרטות, וכי הוא משלם שכר טוב על כל דהוא דבר טוב מחשבה, דבור ומעשה וענש רע ומר על כל דהוא דבר רע, אפלו על שיחה קלה ועל כל מחשבה רעה. הנה כי כן ראוי לי לעשות כך וכך, ולהתנהג בדרך זה באופן זה, ולמשך ידי ולהזהר ולהשמר מזה וזה, עד שיהא זך וישר פעלי במחשבה דבור ומעשה, לא ימצא בהם נפתל ועקש, כדי שלא תהא אמונתי כוזבת, ככה אעשה ולא אשנה. וכזאת וכזאת החי יתן אל לבו, ויתמיד במחשבתו ועמיק בה לארכה ולרחבה ללכת בשבילי אמונה, והיו ידיו אמונה, ידים מוכיחות כאשר היתה באמנה. אז טוב אמנה, לזכות לחיי העולם הבא למנוחה נכונה, ועקר הכל לעשות נחת רוח לפני שוכן מעונה: (פלא יועץ)

שמבצע את עסקאות הנשק הגדולות ביותר באירופה. הוא היה ניצל שואה, ומחמת הפחד שנשא עימו הוא התחבא כל כך שאפילו לא חתם בעצמו על המסמכים שלו. שני גויים יפנים היו מורשי חתימה, ואם לא הגילוי האגבי של חפיסת השטרות הם היו יורשים אותו חוקית בלי להשאיר פרוטה למשפחתו. הגיס סידר מיד שהירושה תעבור לילדים, ואחרי כמה שבועות הוא נפטר.

כמה שבועות אחרי התרומה המופלאה, באותו בוקר גורלי להצלת השטח, סיפר הירקן לאבא שהוא עשה את כל החשבונות והוא רוצה לתת את המעשרות למוסדות שלו. "ככה יהיה לך שקט כמה שנים, ותוכל לשבת על התורה ועל העבודה". בכמה כסף מדובר? תקשיבו טוב! עשרים מיליון דולר מעשרות.

ועכשיו תקשיבו טוב יותר. אבא ענה לירקן: "אני לא לוקח את זה, לא מחפש שקט. לקחתי את המיליון ושמונה מאות כשנזקקתי לזה, אבל עכשיו איני צריך, וכשאצטרך הקב"ה ישלח לי. אני מפחד לקחת את הכסף, כל השנים אני עובד על אמונה וביטחון, ועכשיו אתה בא 'לסדר' אותי?"

אבא הזמין את הירקן לשבת איתו ולחלק את המיליונים למוסדות תורה וקירוב.

אבא לא למד כל יום שיעור במשך חמש דקות, אלא חי עם האמונה יומם ולילה, וכל פעם נשלח מושיע מהשמים. היה עשיר בארה"ב ששמו דניאל אימריס, מיליארדר שזכה בארבע בנות, וכולן חזרו בתשובה. אחת מהן גרה בנתניה. הוא חילק את הירושה כשהוא חי, כי לפי חוקי ארה"ב אם לא מחלקים בחיים חלק גדול הולך למדינה. בעלה של הבת בנתניה הוא מהאזהדים הגדולים של אבא, והוא תרם שני בניינים. הוא רצה לתת לאבא גם מיליון דולר ביד, "שיהיה לך לשוטף", ואבא לא הסכים לקחת. וכך הסביר: "אסור שיהיה לי כסף מיותר בבית. אני לא רוצה להפסיד את הקשר עם הקב"ה, את האמונה, את הקיוויו, את הביטחון, את התפילות".

כשהייתי אברך צעיר הגיע פעם סכום כסף גדול מאוד. אבא לקח כמה שהוזקק לו באותו זמן, ואת השאר חילק. אני כבר ניהלתי איזה מוסד, ונדהמתי לשמוע שאבי מחלק כספים. באתי אליו למחרת וטענתי: "אבא, לכולם אתה מחלק, ואותי, הבן שלך, אתה שוכח".

ענה לי אבא: "בני חביבי, דע לך שאני אוהב אותך יותר מכולם. בכונה לא נתתי לך, כי אני רואה שאתה בתחילת הדרך, והאמונה לא מספיק מוחשית אצלך, לכן לא זכית לקבל. תעבוד עוד כמה שנים על הביטחון ותראה שהקב"ה יתן לך הכל".

והוא באמת נותן הכל. אבא צ"ל נפטר לפני שמונה שנים. הבן החשוב ר' יח. ממשיך לנהל את המוסדות באותה שיטה. אינו מבקש דבר מבשר ודם, והקב"ה שולח לו את המשכורות לכולם כל חודש. השם יהיה בעזרו הלאה, שיוכל להגדיל תורה ולהאדירה מתוך אמונה וביטחון כמו שאביו לימד אותו.

הרה"ג ר' אהרון דיאמנט שליט"א מוסיף: בתחילה חשבתי שהיהודי

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!

לרפואה שלימה:
מיכל בת שמחה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה,

לעילוי נשמת: זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי, עמנואל בן אירן, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זולכיה, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר.

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!

יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְקָמִיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פיניה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

הצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזווג הגון:
איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה - 21:00 - 22:30
טל: 036766049

שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה 9:00 - 10:00
058-3297225
ניתן לפרסם פרטים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
c9595@okmail.co.il

מוהל מוסקר לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסקר לשם שמים, תלמידו של הרב אורי: 0583207037. אברך מוהל מוסקר לשם שמים 0527646963.

פניני ביה"ל

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

צריך לעשות את הצעד הראשון

לסגור וללכת, אבל את הצעד הראשון בודאי שחייבים לעשות, ומי שמתחיל ועושה את הפעולה הראשונה, הקב"ה פותח לו את כל השערים.

השבת (י"א חשוון) חלה ההילולא של רחל אימנו ע"ה, אמה של כלל ישראל, שהיתה בוכה על כל הבנים, "רחל מבכה על בניה", איזו זכות היתה לה שהקב"ה שמע דוקא לתחנונים שלה, משום שהיתה לה מידת הויתור מופלגת, היא ויתרה לאחותה באופן יוצא מן הכלל, מעשה מופלא ביותר, אפילו לא אמרה לאחותה שהיא מוותרת על יעקב, אלא רק הראתה לה כמה עניינים וסימנים, וכך זכתה שכולם פונים אליה וצועקים "אמא תרחמי".

ישנו סיפור מיוחד מאוד שהתרחש לפני הרבה שנים, היה בחור ישיבה שקראו לו נפתלי, שהיה יושב ולומד ומתעלה במעלות התורה, והנה יום אחד הוא ראה איזה עיתון, ומשם התחיל לדבר עם חברים, והתחיל להתקרב מעט בלימוד ובעבודת ה', ולאט לאט התדרדר. הרבנים בישיבה לא הבינו מה קרה לנפתלי, שהיה יושב ולומד 12 שעות ביממה, והנה הוא מתחיל לדבר בסדרים, והיה יוצא ובא וגם התחיל לעשן, דברים שהוא לא היה רגיל בהם. ניסו לדבר איתו ולהשפיע עליו, אבל זה לא עזר, והדבר החמור ביותר היה שהוא השפיע על בחורים אחרים, הביא כל מיני דברים שלא לרוח הישיבה והיה מראה לחברים, והיה קשה מאוד להשאיר בחור כזה בישיבה.

לבסוף התקשרו להוריו מהישיבה, והזמינו אותם לבוא באופן דחוף למשרדי הישיבה. ההורים הגיעו בפחד, יודעים שהבן שלהם כבר לא מה שהיה, וגם להם היה צער גדול מכך. ראש הישיבה אמר להורים בשורה שקשה מאוד לאמרה, הבן שלכם לא יכול להשאר יותר בישיבה. הם קיבלו את הבשורה ממש במפח נפש, כל עוד הבן שלהם בישיבה, זו היתה הנחמה האחרונה, אם עכשיו הוא יצא מהישיבה, לאן יתדרדר ולהיכן יגיע, אבל זו היתה ההחלטה פה אחד של כל מנהלי הישיבה.

הבחור יצא מהישיבה והמשיך להתדרדר, עד שיום אחד עזב את הבית, והלך לדרום תל אביב עם קבוצה של בחורים נושרים, ושכר איתם דירה עלובה, וכלל לא היה לו כסף לשלם את השכירות. הוא חשב שירויח משהו מכך, ושיהיו לו חיים טובים ומאושרים, אבל תוך כמה שבועות התברר לו שהחברים הללו אינם חברים טובים, והם בכלל לא אוהבים אותו, הם התחילו להתנכל אליו בכל מיני עקיצות ואמירות, "תראה מאיפה באת, אינך שווה שום

תבונן על פסוק מעניין בפרשה, אומרת התורה הקדושה "וַיֵּצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה, וַיֹּאמֶר הֲבֵט נָא הַשְּׁמַיִמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים, אִם תּוּכַל לְסַפֵּר אֹתָם" (בראשית טו, ה), אומר המהר"ם שפירא מלובלין, הקב"ה מצווה את אברהם אבינו, לצאת תחת כיפת השמים ולספור את הכוכבים. האם זה מציאותי ושייך לספור את הכוכבים, מישוהו יכול? הרי אין מספר לכוכבים, מה שייך לספור אותם. אבל אברהם אבינו לא התיימש ואמר לעצמו, את ההתחלה אני יכול לעשות, אז אתחיל לספור, ואם לא אצליח הקב"ה יעשה בשבילי, "אֶקְרָא לְאֱלֹקִים עֲלֵיוֹן, לְאֵל גַּמְרֵ עֲלֵי". הקב"ה ראה את החשק והרצון של אברהם אבינו לקיים את ציוויו, למרות שזה דבר לא אפשרי, אברהם אבינו הלך בתמימות אחרי הקב"ה ואמר, אספור כמה שאוכל, ומה שמעבר לכוחותי הקב"ה יעשה.

עונה הקב"ה לאברהם אבינו, את המעשה הזה אני רוצה שתלמד את הבנים שלך, לכן אמר לאברהם "וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זְרַעְךָ", זה מה שארצה שיהיה עם זרעך אחריו, שהם יבואו להתחיל מצוה הם ילמדו ממך, שלא עליך המלאכה לגמור, לא מוטל על האדם לגמור את העשייה, אבל את ההתחלה הוא מחויב לעשות, את הצעד הראשון כל אחד ישתדל ויעשה, ולמרות שלעיתים זה נראה קשה וכבד מאוד והאדם לא מסוגל, אבל אם אפשר - צריך להתחיל, כגון אם אדם לא יכול ללמוד חמש שעות ביום, שילמד מה שהוא מסוגל ויכול, והשאר הקב"ה יעזור.

זהו יסוד שאנו רואים בהרבה מקומות, שכאשר אדם עושה את הצעד הראשון, מן השמיים יסייעו בידו ויהיו לו נסים ונפלאות. כך ראינו גם אצל יעקב אבינו בדרכו לחרן, "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה" (בראשית כה, י), לאחר שכבר הגיע לחרן נזכר שעבר ליד קברי אבותיו ולא התפלל, והרי היתה לו סכנה גדולה, עשוי מחפש אותו ורוצה להורגו, מה עושים? לחזור את כל הדרך חזרה

כשהוא עייף בשעת סכנה - זה לא שייך. אבל יעקב אבינו יודע דבר אחד, לעשות את הצעדים הראשונים אני כן יכול, 'היב ליבה', יעקב אבינו גמר בליבו התחיל לחזור, ואז הגיעה קפיצת הדרך, ואומר רש"י, שתוך כמה רגעים הוא הגיע להר המוריה, שם התפלל וחלם חלום, וקיבל את כל הגילויים וההבטחות מהקב"ה, "לֹא אֶעֱזָבָךָ, עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ", וכל זאת בזכות הניכונות והרצון והצעד הראשון.

זה דבר שמחייב כל אחד ואחד, לפעמים אדם אומר כל מיני משפטים "אני לא יכול, לא מסוגל, זה קשה, זה גדול עלי", וכך הוא מתיימש עוד לפני שהתחיל, אבל למה לא לנסות את הצעד הראשון, ולפחות להגיע לאן שיוכל, שינסה לפחות לשבת ולפתוח ספר, אם זה קשה אפשר

"וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זְרַעְךָ", זה מה שארצה שיהיה עם זרעך אחריו, שהם יבואו להתחיל מצוה הם ילמדו ממך, שלא עליך המלאכה לגמור מוטל על האדם לגמור את העשייה, אבל את ההתחלה הוא מחויב לעשות

המשך בעמוד 4 >>

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים	ר"ת	מוצ"ש	הדלקת נרות	לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל	לע"נ אברהם בן עזיזא ז"ל	לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל	לע"נ משה בן רחל ז"ל
	17:59	17:23	16:12				

הכסף שהוכן מבעוד מועד

הטלפון שנשמרו בידם מלפני שבועיים, כשעוד חיפשו דירות... הם מתקשרים לדירה ברחוב 'יונה הנביא', שהוצעה במחיר זול במיוחד, אולם עד כה איש לא ענה לשיחות הטלפון... הפעם, אשה מבוגרת עונה, ולאחר שהשיבה על כמה שאלות - הזמינה אותם לראות את הדירה.

בביקור התברר כי האשה המבוגרת עתידה לעבור לדיר מוגן, ולכן החליטה למכור את הבית בו התגוררה כמה שיותר מהר - כך שהיא לא עומדת על המחיר... אולם בשבועיים האחרונים היתה מאושפזת בבית החולים, ולפיכך לא ענתה לשיחות עד אותו יום... הם התרשמו מהדירה מאוד, והאשה אמרה שהיא אינה מנהלת את המכירה, כי אם בנה, שיבוא בשעה 9:00 בערב אל הדירה. בני הזוג קיוו כי הפעם יעלה בידם לסגור את העסקה, אלא שבהגיעם למקום בשעה 9:00 בערב - התברר כי עוד ארבעה אנשים שחשקו בדירה, כולם התייצבו באותה שעה.

המוכר ניצב שם, והוא אומר כי יוציא את הדירה למכרז ביניהם, אלא אם אחד מהם יכול כבר מחר להעביר 350,000 ש"ח - כי אז הוא יהיה הזוכה, שכן הם זקוקים למזומנים רבים! ר' אברהם קפץ על המציאה, והכריז כי הוא יכול גם כן. הסכום עומד מוכן ומזומן, הן במשך שבועיים עמל הוא להסדירו... שאר המבקשים לרכוש נסוגו לאחור, ולמחרת היום רכשה משפחת פ. את הדירה המבוקשת, דירה גדולה ורחבת ידיים, במחיר זול משמעותית ממחיר השוק!

הם מתקשרים לדירה ברחוב 'יונה הנביא', שהוצעה במחיר זול במיוחד, אולם עד כה איש לא ענה לשיחות הטלפון... הפעם, אשה מבוגרת עונה, שהזמינה אותם לראות את הדירה

את הסיפור קיבלנו מר' אברהם פ. בעצמו, בהוסיפו תובנה מעצימה: 'כשרכשנו את הדירה, יותר משמחנו על העסקה המוצלחת, דירת החלומות, המחיר המוזל וכדומה, שמחנו שבעתיים על תובנת החיים שנגלתה לעינינו. הנה כי כן, בטחנו באבא שבשמים, ידענו שהוא מוביל אותנו. הוא הוביל אותנו להתארגן מראש עם הרבה מזומנים, וכשחשבנו שלמרות זאת נכונה לנו אכזבה - הוכח לנו עד כמה הוא יתברך סידר מראש שתהיה לנו הצלחה כבריה!'

אחים יקרים! כל אחד מאיתנו, בכל שלבי חייו, עשוי למצוא עצמו במצבים מעין אלו. בתום מאמצים כבירים עלולים להגיע - רעיון שפשוט לא מצליח, אכזבה גדולה, תקווה שמתנפצת. אפשר להתאכזב ולהצטער וזה אפילו מובן, אבל הרבה יותר כדאי לבטוח באבא שבשמים, להאמין בו, לתת לו להוביל, לדעת שהוא עושה לנו רק טוב. וככל שהביטחון הזה יהיה חי ומחודד לנגד עינינו - כך נוכח שבזרע עולם באמת יאיר את חיינו באור ישועותיו, על מי מנוחות ינהלנו!

בפרשת השבוע אנו יוצאים למסע חייו של אברהם אבינו, היהודי הראשון. מסע החיים שלו מטלטל ועתיר סיכונים, ובו עשרה נסיונות קשים ומורכבים בהם עמד בגבורה. בספה"ק 'בת עין' נחשף הסוד שנתן לו את הכח, והוא - מידת הביטחון המופלגת בבורא עולם. הדבר רמוז בפרשת השבוע בפסוק 'ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן', המספר 'שבעים וחמש' הוא בגימטריא 'בטחון', ללמדך שאת מידה זו, השקולה למספר 75, נטל אברם עמו בצאתו למסע חייו, והיא שעמדה לו בכל נסיונותיו.

הרב אשר קובלסקי שליט"א

ית משפחת פ. בבני ברק, הוא בית חי ותוסס, ילדים כשתילי זיתים. עם השנים, ככל שהמשפחה גדלה, הבית הלך ונעשה צפוף יותר, עד שנפל הפור שיוצאים לפרוייקט מכירת הדירה וקניית דירה אחרת. משפחת פ. אינה משופעת באמצעים, ורכישת דירה רחבת ידיים - מהווה עבורה משימה כמעט בלתי אפשרית, ובכל זאת הם התחילו לחפש... חורף תשע"ה עבר על ר' אברהם פ. ורעייתו בחיפוש דירות, מלאכה קשה ומתישה שאכזבות רבות בצידה. הגיע חג הפסח וישועה אין, על בשרם חשו את הצורך לצאת מאפילה לאור גדול וממחנק צפוף לדירה מרחיבת דעת, אבל כזו לא נמצאה. הם התחזקו באמונה ובביטחון בה' כי הדירה שלהם מחכה להם אי שם, והם עוד ימצאו אותה, זה רק עניין של זמן... לאחר חג הפסח, הסתער ר' אברהם שוב על שוק הדיר, וחיפש בנרות דירה המתאימה להם. והנה כי כן, כשבועיים חלפו, ועלתה בפניו הצעה קוסמת, לרכוש דירה ברחוב 'חידושי הרי"ם' בבני ברק, דירה נוחה וגדולה יחסית, אם כי במחיר שהוא קצת יקר.

בני הזוג לא קיבלו את ההחלטה לבד. הוריהם נקראו אחר כבוד לבוא ולבדוק את הדירה המוצעת, וכשכל המעורבים הכריזו 'כזה ראה וקדש' - ישב ר' אברהם עם המוכר וסיכם את פרטי העסקה, אבל לבו צנח באחת, כששמע את תנאי של המוכר. למחיר הגבוה כבר הסכים - אף שהוא למעלה מיכולתו, אבל התנאי הבא היה כמעט בלתי ניתן למימוש: המוכר דרש 350,000 ש"ח טבין ותקילין, כבר בסגירת החוזה. לא סכום ראשוני מקובל, ואף לא עשרה אחוז. 350,000 ש"ח! ר' אברהם כמעט נאלץ לוותר על העסקה, אולם כעבור מספר ימים - לאחר שהתפלל ארוכות ושם מבטחו בבורא עולם - בישר לו חמיו כי השיג הלוואה על סך 200,000 ש"ח במוזמן. עתה הצטרף ר' אברהם למאמץ, ותוך כמה ימים, ביום שלישי כ"ג באייר תשע"ה, התקשר ר' אברהם צוהל ומאושר למוכר, ובישרו כי הכסף ישנו. המוכר צהל אף הוא, והשניים סיכמו להיפגש אצל עורך הדין ביום המחרת, בשעה 13:30 יום רביעי כ"ד אייר.

ר' אברהם פותח את היום בתפילה נרגשת, צעדיו קלים ומאוששים. הן זה היום קיוונו לו... הוא כוסס את אצבעותיו עד הגיע השעה המיועדת, אלא שמעט קודם לכן, בשעה 12:00 בצהריים, התקשר אליו עורך הדין של המוכר ובפיו הודעה קצרה ויבשה: 'המוכר חזר בו מרצונו למכור. אני מתנצל בשמו ושיהיה לכם בהצלחה!'. הדבר נפל על ר' אברהם ובני משפחתו כרעם ביום בהיר. הם היו בטוחים שתלאות רכישת הדירה הסתיימו, לא רק שמצאו דירה - אלא אפילו התגברו על הקושי בגיוס המזומנים לרכישתה. והנה כי כן - ברגע האחרון ממש, העסקה חמקה להם מבין האצבעות. איזו אכזבה!

בפנים נפולות גרר ר' אברהם את רגליו הביתה, ועל אם הדרך פגש רב שהכיר. הרב זיהה עצב על פניו, וכשהתעניין לפשר העניין - חש ר' אברהם כי אין לו מה להפסיד, ובקול נכאים סיפר לרב את תלאותיו בחיפוש אחר דירה, את המאמץ להשגת הכסף, ואיך כל העניין התנפץ בבת אחת - למרות כל המאמצים הכבירים שנעשו! הרב הקשיב לו בתשומת לב כנה, והשיא לו עצה:

'עצתי לך, כי תפתח את ספר התהלים, ואמור מכל הלב פרקי הודאה להשם על חסדו הטוב עד הנה, מתוך אמונה כי גם ביטול העסקה הוא טוב עבורך. התחזק נא באמונה זו בכל ליבך, מתוך ביטחון ברור בהשם, שהוא עושה לך רק טוב, ולבטח יש לו סיבה טובה בכל עגמת הנפש הזו...' ואז הוסיף הרב מסר מאלף לחיים: 'הרה"ק רבי בונם מפשיסחא זי"ע גילה משמעות מטלטלת בדברי דוד מלך ישראל בפרק י"ג בתהלים, בפסוק 'עד אנה אשית עצות בנפשי יגון בלבבי יומם', והיא שכל עוד האדם נמצא במצב של 'אשית עצות בנפשי', שהוא חש שהוא מסוגל להתמודד בכוחות עצמו ובמאמציו, אזי המצב הוא 'יגון בלבבי יומם'... רק כשהאדם נושא עיניים בוטחות אל על, ומאמין ובוטח רק בה' - רק אז הוא רואה הצלחות!'

הרב סיים את דבריו, ור' אברהם שב הביתה מאושר ומחוזק. הוא סיפר לרעייתו את הדברים, ויחדיו הם התחזקו באמונה וביטחון בבורא עולם, שכל מה שעברו הוא בהכרח טוב עבורם. לצד זאת המשיכו בהשתדלות, והתקשרו למספרי

לע"נ אסתר בת נזירה ע"ה

לע"נ מנחם בן תקוה גזר גיאה ז"ל

לע"נ אברהם אבהרון בן גיניה ז"ל

לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל

לע"נ בנימין בן טאוס ז"ל

לע"נ אסתר בת חנה ז"ל

לע"נ הרבנית חסיה ליליאן בת סוליקה ע"ה

למה לישר את הקרקע?

"לָךְ לָךְ מֵאֲרָצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ... וְאָעֵשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל" (בראשית יב, א-ב). מקשה הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"ז ד"ה במדרש ויתאו), וכי צריך הקב"ה להחניף לאברהם בזה ההבטחה, הרי וודאי שגם בלא זה יעשה רצון הקב"ה.

בשביל להבין את תשובת הרב, נפתח במשל מהרב מפוניב' ז"ל, לעשיר שעמד בצד 'שדה אימונים' - מקום שבו מרגילים את החיילים ואנשי המלחמה, והנה הוא רואה שהחיילים קופצים ומדלגים מעל בורות מים גדולים ועמוקים, ונדרש מהם להתכופף מטה מתחת ל'גדר תיל', ולטפס מעל גבעות וסלעים, וכל זה כדי להרגילים לעמוד איתן בכל מצבי המלחמה. העשיר ה'גולם' הלז לא הבין כי יש תכלית ומטרה בכל אלו מניעות ונפילות, נכמרו רחמיו עליהם מדוע יצטרכו 'מסכנים' הללו לדלג על ההרים ולקפץ על הגבעות... ברוב רחמנותו ניגש אל ה'מפקד' ואמר לו, עשיר כקרח אנכי, זהב וכסף נחשבים בעיני כמאומה, אבקשך שתיקח 'בעלי מלאכה' על חשבון כספי, והם יישרו את כל השדה אשר אנו עומדים עליה - להוריד את ההרים, למלא את הבורות בעפר, וכך לא יצטרכו החיילים להתייגע חינם. שחק המפקד על רוב סכלותו ואמר, אם אכן נדבה ליבך, ההיפך הוא הנצרך, אנא סייע בעדנו לסגור את ה'חובות' שנצטברו מבניית והעמדת כל אלו המכשולות ומהמורות משוכללים, אשר דווקא בזכותם יתחזקו החיילים.

זהו ההסבר אומר ה'שפת אמת', הודיע הקב"ה לאברהם 'ואעשך לגוי גדול', לומר לו שהכל תלוי בו, שידע שבהתחזקותו בעבודת ה' יטה את כל בני ישראל אחריו לטובה, ולכן אמר לו 'ואעשך לגוי גדול', לא כהבטחה מהקב"ה אם יעמוד בנסיון, אלא זוהי התוצאה והשכר של עמידתו בנסיון. כך צריך כל אחד לידע, שהכל תלוי בו, כלומר שבעמוד האדם בנסיון קשה, יבין שכל חייו ודורותיו אחריו תלויים בעמידתו בנסיון זה, ובזה תקל עליו המלאכה.

ביאר הרה"ק רבי מאיר הלוי מאפטא, בספרו 'אור לשמים' (לך ד"ה ויאמר ה') את דברי הגמרא (מנחות כט): 'עתיד רבי עקיבא לדרוש על כל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות', לומר לך שעל כל קוץ וקוץ שהכאיב לו הרבי עקיבא, כלומר בזכות כל אחד מהם, זכה לדרוש תילי תילים של הלכות, כי הקוצים המכאיבים - הם הנסיונות מהם מתעלה האדם.

השקפה לבית היהודי

אין להיות אהובו של המלך?

נמצאים אנו בפרשה ממנה כל אחד ואחד מאיתנו צריך ויכול לשאוב כוחות לחיי היום יום, אבל לא פחות חשוב מכך, כל אחד יכול ללמוד מפרשה זו כיצד להיות אהוב אצל הקב"ה, והכל תלוי באדם. כולם יודעים שאברהם אבינו עבר עשרה נסיונות מאמצים ומפרכים, אשר זיכו אותו שממנו תתחיל שושלת עם ישראל הקדושים. אבל האם זה רק בגלל שהוא עמד בנסיונות וצלח אותם? הרי כל אחד מאיתנו שיצטווה מנבואה מפי הקב"ה בודאי שיעשה רצונו יתברך, אם יתגלו אלינו מלאכים ויבשרו את רצון ה', או אם תשכון השכינה הקדושה מעל אהלינו, וכן אם נזכה לראות מראות אלוקים, רובם ככולם יעשו רצון ה', ולא יהיו להמרות פי הקב"ה המדבר אליהם. מה אם כן המיוחד באופן שעבר אברהם אבינו את הנסיונות הללו?

אומר הקב"ה למשה רבינו (שמות רבה ו, ד): "וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם", אמר לו הקב"ה למשה, חבל על דאבדין ולא משתכחין, הרבה פעמים נגליתי על אברהם יצחק ויעקב, באל-ש-די, ולא הודעתי להם כי שמי ה', כשם שאמרתי

השיעור שצמח תוך זמן קצר

"אֲנֹשִׁים אֲחִים אֲנַחְנוּ" - דומין בקלסתר פנים

שאלה: מעשה בחתן שהלך להסתפר ביום חופתו, ולאחר שהתחיל להסתפר הודיע לספר: "בעזרת ה', הערב עומד אני להכנס לחופה", כמבקש תספורת יפה כיאה לחתן. בשמוע הספר את הדברים, החליט לנצל את המצב, ונקב במחיר כפול ומכופל מהסכום עבור תספורת רגילה... החתן חיפש עצה טובה, כיצד יוכל ללמד לקח את הספר... ועלה בליבו רעיון מבריק!

לאחר סיום התספורת אמר החתן: 'מה תעשה, אם אגלה לך שהתספורת שלך תועיל לי רק במעט, כי טבע השערות שלי לגדול שנית מספר שעות מתום התספורת?...'. הספר סירב להאמין לדבריו המזורים, לכן המשיך החתן: 'אם אוכיח לך - האם תסכים לקבל רק שלוש שקלים?' (המחיר הרגיל עבור תספורת במספרה זו). הספר השיב בחיוב והוסיף: 'שלם לי כעת שלוש ש"ח, ותחזור בעוד שעה, והיה אם שערויך יגדלו, תיפטר מיתר הסכום'.

כעבור שעה שב הבחור למספרה. הספר התבונן בשיערו הארוך וכמעט שאחזו השבץ, והחתן שוחרר ללא תשלום נוסף. מה היתה האמת? ובכן לחתן יש אח תאום, ותווי פניהם דומים במדויק, ואיש שאינו מכירם לא יוכל בשום אופן להבדיל ביניהם. אחיו התאום הוא שחזר למספרה בהוראת החתן שהרגיש שבכוונת הספר ליטול ממנו מחיר מופקע. לאחר שעשה מה שעשה, בא החתן לשאול, האם ה'קונץ' שעשה תקף מבחינה הלכתית?...

תשובה: במסכת בבא קמא (קט"ז). מסופר על אדם שברח מבית האסורים של נכרים, והיה צריך לעבור את הנהר. מחיר הנסיעה במעבורת הנהר הוא כמה פרוטות, אך ספן המעבורת הבחין במצוקת הבורח, ודרש מחיר מפולפל עבור ההפלגה - דינר זהב. בליט ברירה הסכים האסיר לשלם לו את הסכום. אמרת הגמרא, שלאחר שעבר בנהר, יכול האסיר לשלם לספן רק את שכרו הרגיל, ולא את הדינר שהבטיח, והטענה שבגללה אינו משלם נקראת 'משטה אני בך'.

גם בשאלתנו, הבחור יכול היה לומר לספר: 'משטה הייתי בך', ומן הדין חייב לשלם רק את השכר הראוי, כפי שאכן שלם. ממילא, רשאי היה גם להערים על הספר, על מנת שלא לשלם לו את הסכום המופרז שדרש, (ויעוין ב'פתחי חשן' אונאה פרק י"א, שכתב שאפשר שמותר לכתחילה לגנוב דעתו של מוכר שמציג מחיר מופרז, ואין כאן משום גניבת דעת, כיון שהמוכר עשה איסור בכך שדרש סכום גבוה ביותר מהסכום האמיתי).

(אחת שאלתי 1, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

לך, ולא הרהרו אחר מדותיי. העובדה שאפילו לא היה הרהור בליבו היא שזיכתה את אברהם אבינו להגיע למעלות נשגבות אלו. כל הנסיונות לא היו אלא בדיקת מאמץ, לדעת כמה הלב שלו שמור לה' יתברך, ואברהם אבינו זכה לעבור זאת בהצלחה, והוא אף זכה להיקרא "אַבְרָהָם אֲבִיךָ" (ישעיהו מא, ח)

הרב 'תפארת ישראל' מבאר על הפסוק בתהילים: "אָבָא בָּם אוֹדָה יְ-הוָה. זֶה הַשֵּׁעַר לֵה' צְדִיקִים יָבֹאוּ בו" (תהלים קיח, ט-כ), אלו צדיקים נכנסים לשער של ה' צדיקים כאלה שהם בבחינת "אוֹדָה יְ-הוָה", שהם מודים לבורא עולם על כל מה שקורה עימם, כולל על אותם הדברים שנראים להם לא טובים. תיבת "יְ-הוָה" היא בחינת יסורים, כנאמר בפסוק שלפניו "יִסַּר יִסְרֵי יְ-הוָה" (תהלים קיח, יח). וזוהי המעלה האמיתית, להודות לבורא עולם ולשמוח גם כשיש יסורים קשיים, וזה יקרב את הגאולה הפרטית של האדם.

לאנשים רבים יש קשיים בחייהם, אולם כאן האדם נמדד בקרבתו ואהבתו לקב"ה, האדם למעשה נמדד בקשיים שלו. על האדם להראות לבורא עולם שהוא לא עוזב אותו על אף הקשיים שמלפנים אותו, כמו אברהם אבינו ע"ה. (מבוסס על דברי הרב אליהו פנחסי שליט"א)

אלו צדיקים נכנסים לשער של ה' צדיקים נאלה שהם בבחינת "אוֹדָה יְ-הוָה", שהם מודים לבורא עולם על כל מה שקורה עימם, כולל על אותם הדברים שנראים להם לא טובים

הוא ישאר במקום. הוא עמד בפניה ליד המחיצה כדי שלא יפריעו לו, פתח את ספר התהילים והתחיל לקרוא. תוך כדי שהוא קורא הוא שמע מבעד למחיצה קול בכי תמרורים, היתה זו אשה מעזרת הנשים, ומיד לאחר מכן הוא שמע אותה מדברת, ומה היא אמרה? ריבונו של עולם, תחזיר לי את הבן שלי נפתלי, ואני מבטיחה שאני אתן צדקות ואעשה למענך, אנא החזר לי את נפתלי.

זו היתה אמא שלו! הוא שמע אותה והתעלף במקום. מיד קראו ל'הצלה' וכולם סביבו ניסו להעירו, אך הוא לא התעורר. ניסו לברר אודותיו מי אביו ומי אמו, אבל אף אחד לא ידע, שמו מיד על אלונקה ומיהרו להוציא אותו, וכל הגברים הסתכלו ואף אחד לא זיהה מיהו הבחור. כשרצו להוציא אותו דרך עזרת הגברים היה עומס ולחץ נוראי, ומשום שהזמן דוחק החליטו להוציא אותו דרך עזרת הנשים.

ברגע שעברו דרך עזרת הנשים היתה המולה גדולה, אמא שלו שמעה מכשירי קשר והצלה, התבוננה וחשב לעצמה, אולי אעשה עימו חסד, בחור ששוכב כך חסר אונים ללא הכרה, אקרא עליו פרק תהילים, היא התקדמה לעברו ולא האמינה למראה עיניה, הבן שלה היה על האלונקה, היא התחילה לצעוק וכמעט שהתעלפה גם היא, ומיד חיבקה אותו כשהוא עדיין ללא הכרה. היא נסעה איתו יחד באמבולנס. באמצע הדרך הוא התעורר, כשהיא מחבקת ומנשקת אותו, וברוך ה' הוא חזר בתשובה שלמה, 'ושבו בנים לגבולם', וכל זה בזכות הצעד הראשון, להרים את החוברת ולקרוא סיפורים במשך מספר דקות, זה הצעד שבזכותו נפתחו לו שערי שמיים, ואת כל השאר הקב"ה עשה. זה מה שהתורה מלמדת אותנו, לספור את הכוכבים זה אמנם לא שייך, אבל להתחיל אפשר, לכן עלינו להתחיל ומשם הקב"ה יעזור ויפתח לנו את שערי השמיים במהרה, אמן ואמן.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

דבר, ולא עושה כלום", וכל הזמן היו יורדים לחייו. נמצא שאין לו בית וגם אין לו חברים, וחיייו אינם חיים, היה לו קשה מאוד עם כך, והוא חשב מה לעשות ואיך אפשר לשרוד. לאחר כמה ימים של מחשבה הוא קיבל החלטה נוראית, שלא עלינו הוא רוצה לאבד עצמו לדעת, הוא קבע לעצמו יום ושעה ללכת למגדלי עזריאלי, לעלות לקומה האחרונה ומשם הדרך למטה קצרה מאוד, זו היתה החלטה נחושה, ולכן הוא לא סיפר לאף אחד, כדי שלא יניאו אותו מרצונו.

הוא יצא מהדירה ולקח אוטובוס והגיע למגדלים, נכנס דרך החניה התת קרקעית, מחפש את המעליות כדי לעלות לקומה האחרונה, תוך כדי חיפוש הוא הבחין בחוברת צבעונית זרוקה על הרצפה, ומשום מה נמשך להרים אותה, הוא הסתכל וראה שם תמונה יפה וכי טוב גדול "אמא רחל", היתה זו חוברת על סיפורים וישועות בזכות רחל אימנו, הוא התחיל לקרוא, הרי בין כך הוא לא ממהר לשום מקום. הוא קרא סיפורי מופת אחד אחרי השני, של אנשים שהלכו לשם והתפללו, וכיצד אנשים נושעו, ואז חשב לעצמו, רגע לפני שאעלה למעלה, אני נותן לעצמי הזדמנות אחרונה, נסיון אחרון לפני שהוא כבר לא בין החיים, אלך לקבר רחל, ואם יהיה לי שם איזה מופת כמו שקראתי בסיפורים שאשר שם, ואם לא אחזור למגדלים.

הוא לקח אוטובוס והגיע לקבר רחל שהיה עמוס באנשים רבים, וברגע שנכנס הוא מאוד הזדעזע, לנגד עיניו היה שלט גדול, שכל מי שנכנס רואה את הכתוב בשלט באותיות של קידוש לבנה, "נא העתירו עבור הבחור נפתלי בן אסתר" (שמו ושם אמו), וגם שם אביו וסבו וסבתו היה כתוב שם, "שיחזור במהרה בתשובה, שהקב"ה יפתח את ליבו וישוב הביתה". הוא הזדעזע, זה גרם לו להרהורים, אבל מצד שני זה עדיין לא מופת.

הוא החליט לקחת ספר תהילים ולעמוד בצד ולהתפלל, ואם יהיה מופת או נס

בסימ

אולם האירועים המיוחדש
של בית הכנסת "בית לוי"

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות
ולערון את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ:
בריית מילה // סימיו מסכת // אזכרות // שבת חתן // נסיעים והרצאות

הכנסות קודש להחזקת הכולל • לתחזוקת המקוה • לנוקמים

בית לוי

אולם אירועים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות:
054-4222931 // 054-3551383 // 02-6540906

ח' יוסף חנמי ליד מלון רימונים-שלום
שכונת מדורתי בית וגן ירושלים

לפניות לתרומות לעלון לזכירי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -
02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)
 לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:
ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM
 לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת
 וואטסאפ שקמה, נא לשלוח בקשה במייל

פניני הפרשה

לך-לך

עלון מס' 1162

שנה כ"ד התשפ"ג

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

היום - לעשותם!

וילך אברם כאשר דבר אליו ה' וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן (יב. ד)
 אין הרי תג מיותר בתורה, והנה - שואל האור החיים הקדוש - נדמה לכאורה כי פסוק זה לחנם נכתב חלילה, שכן הפסוק הבא מפרט: "ויקה אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו" וגו'?
 ומיישב, שהתורה באה לגלות לנו גודל חיבתו של אברהם אבינו לקדוש ברוך הוא, שמיד שצוה עליו "לך לך", לא השתהה אפילו שעה אחת ולא חישב חשבונות "איך אצא בלי לדעת לאן פני מועדות?", "כמה זמן יארך המסע?", "כיצד אעזוב את אבי ומולדתי?", אלא מיד "וילך אברם כאשר דבר אליו ה'", דהיינו שהלך מיד כאשר דיבר אליו ה'.

*

מסופר על הצדיק רבי לוי יצחק מברדיטשוב שהיה מפעם לפעם מתארח בעיירה סמוכה אצל בעל אכסניה שהיה מקבלו בסבר פנים יפות. אמר לו הצדיק אם תצטרך טובה תבוא אלי ותבקש, ובעז"ה אשתדל לעזור לך. לימים, המצב הכלכלי היה קשה. אנשים לא התארחו כמעט באכסניה, ולא היה כסף לשלם לבעה"ב הפריץ. ראה זאת הפריץ ואיים על בעל האכסניה שאם לא ישלם עד תאריך מסוים ישליך אותו ואת משפחתו לכלא. בצר לו, נסע לרבי לוי יצחק מברדיטשוב.

ביקש הצדיק גליון נייר, נכנס לתוך החדר, סגר את הדלת וישב שם זמן מה. הכניס את הדרף לתוך מעטפה, סגרה היטב ונתן לבעל האכסניה, ובה אמר לו: "מסור את המעטפה לפריץ ותראה ישועות גדולות". לקח בעל האכסניה את המעטפה בעודו דואג ותוהה: "כיצד אכנס לפריץ, מי יודע איך יקבלני, האם יתפעל ממה שכתב הרבי, ובכלל לא שמעתי שהצדיק כתב משהו בעמ'...".

לא התאפק ופתח את המעטפה. השתומם לגלות שהדרף ריק וחלק. התחיל לחשוב מה יאמר הפריץ אבל בכל זאת סמך על קדושתו של הצדיק. הלך ומסר את המכתב לידי הפריץ בידיים רועדות. הפריץ הסתכל בנייר, חשב, עיין בו ושוב חשב עד שאמר לו כי הוא מתחשב במצבו הקשה ונותן לו את האכסניה לשלש שנים בלי תשלום ומוותר לו על כל החוב. שמח בעל האכסניה ומיד נסע לרבי לוי יצחק לבשרו ולהודות לו. שאלו הצדיק "האם לא העניק לך דברים נוספים?" התפלא הלה. שאלו הצדיק האם מסרת את המכתב כפי שאמרתי לך. הודה בעל האכסניה שלא אזור אומץ ופתחה. אמר לו הצדיק: "דע שהיה מגיע לך את כל האכסניה במתנה לך ולדורותיך, אך מאחר שנפתחה המעטפה, לפחות הרווחת שלש שנים ללא תשלום". ללמדנו כי מי שהולך אחר דבר ה' והכמי ישראל בעיניים עצומות ומקיים את דבריהם "ככל אשר יורוך", זוכה לישועות שלא כדרך הטבע.

מכל מלמדי השכלתי

עצה טובה

מה לומדים מ - אילן

שְׁתִּילִים רַבִּים זְקוּקִים לְמוֹט תּוֹמָה שְׂיִכּוֹן אֶת גְּדִילָתָם. אִם תִּחְסַר לְנִטְיָעָה הַרְפָּה תְּמִיכָה מִתְאַיְמָה, הִיא עֲלוּלָה לְהִתְפַּתֵּחַ בְּכוּוֹן בְּלַתִּי רְצוּי.
 כִּךְ גַּם הָאָדָם! הוֹרִיו וּמוֹרִיו תִּיבִים לְשִׁמּוֹשׁ לוֹ מְשַׁעֲנֵת. וְכֵן יִלְד זְקוּק לְתִמְיָכָה בְּמִדָּה שׁוֹנָה. בְּשֵׁם שְׂבָאֵילָנוֹת יֵשׁ שְׂצָרִיכִים יִשׁוּר מוֹעֵט וְהַשְׁנָחָה קָלָה, וְיֵשׁ הַצָּרִיכִים עָקוּם לְעֵבֶר הַשְּׂנִי וְהַשְׁנָחָה קִפְדָּנִית וּמִתְמַדֵּת לְבַל יִשׁוּבוּ לְסוּרָם. ("קִכֵּץ מְאֻמְרִים").

כדי לברך ברכת המזון בשולחן שבת מלה במלה ובכוונה, כדאי שכל בני הבית יברכו יחד, כשעל כל קטע אפשר "להלביש" שיר מוכר. (מרן הגרש"מ עמאר שליט"א בספרו "תומת ישרים" עמ' ל"ט).

מניד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סערון זצ"ל

"יש לפרש הכתוב "טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הולדו", שמימי הילדות ישים נגד עיניו יום המיתה".
 ("מגיד חדשות" ח"י דרוש ט"ז)

ויראו המצרים את האשה כי יפה היא מאד (יב. יד) – יש לדקדק למה לא כתוב רק "כי יפה היא" כמו"ש לעיל פס' י"א, ולמה הוסיף תיבת "מאד"? וי"ל שכיון שהמצרים היו שחורים ומכוערים (כמו"ש רש"י לעיל פס' י"א) לכן מה שבעיני אברהם "יפה", בעיניהם זה נראה "יפה מאד". ועוד י"ל ע"פ הידוע שאשה שחיה כמה שנים עם בעלה פחות יפה בעיניו מאשר בעיני אדם אחר, כדאמרינן בב"ר (פי"ז פ"ט ז'): א"ל [ההיא מטרוניתא לר"ן] אמורה הייתי להינשא לאחי אמו, וע"י שגדלתי עמו בבית התכערת בעיניו, והלך ונשא לו אשה אחרת ואינה נאה כמוני. ע"ש. וזה שהוסיפו המצרים מאברהם ואמרו "יפה היא מאד". (הרה"ג ר' רחביה חזק שליט"א).

ויאמר אברם אל לוט וגו' הפרד נא מעלי (יג. ה) – ויש לשאול מדוע אברהם עצמו לא הוכיח את לוט ורועיו על הגזל, כמו שרועיו הוכיחום? ואפשר כיון שרועי לוט התחילו בפלפולים והתחכמויות, שניתנה הארץ לאברם, ולו אין יורש, ולוט יורשו וכו' (רש"י לעיל פס' ז'), הבין אברהם שאין מה להוכיח מי שיודע את האמת ומנסה להתחכם ולהתחמק, ולכן מיהר להרחיקם מעליו. (מכת"י הגאון רבי יצחק חן זצ"ל).

אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים (יז. א) – איתא במדרש: זו מצות מילה, ובדבר זה תהיה תמים, שכל זמן שהערלה כך אתה בעל מום לפני. עד כאן. ואפשר לרמוז שסופי התיבות "שדי התהלך לפני והיה תמים" עולים בגימטריא מילה, לרמוז להאמור. גם ידוע שעל ידי המילה והפריעה מתגלה שם הוי"ה ברוך הוא בבשר האדם (עיין להלן ריש פרשת וירא על הפסוק וירא אליו ה'). וזה מה שאמר הכתוב והיה – רצונו לומר שם הוי"ה ברוך הוא, יהיה תמים – כלומר יושלם בגופך. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

הנסיון שסלל את הדרך

לאחרים...

בתגובה הם ענו במבוכה כי לעת עתה קשה עליהם הדבר ביותר, היות שלכל אחד מהם עמדה כלכלית חשובה בעירו ובמקומו, ואי אפשר לחסל את העסקים, ולעלות לארץ ישראל שבה אין כעת אפשרות של התפתחות כלכלית והפרנסה אינה מצויה בשפע.

רבי שמואל שלחם לסייר בארץ בלויית שמשו ובקשם במיוחד לבקר בעיר חברון. לאחר שחזרו אמר להם: "הראיתם את רבה של חברון הגאון רבי שמעון מנשה חייקין? הוא גדול בתורה ויכול לשבת על כסא הרבנות באחת הערים הגדולות בחו"ל, וכאן הוא משמש כשמש, הולך בלילות עם הפנס בידו ומבוסס בבוץ כדי להשיג מנין לתפלת ערבית, ואינו חושב כלל לעזוב את ארץ ישראל. ולא רק הוא, אלא כל תושבי ארץ ישראל יכלו להשאר בחוץ לארץ ולהתפרנס בעושר. אף לי עצמי היה נשקף עתיד מזהיר בחוץ לארץ, ובכל זאת עזבנו הכל ועלינו לארץ ישראל לסבול יסוריה ולחיות בתנאים הגרועים ביותר.

"והנה אנו", סיים רבי שמואל בתוכחה גלויה "איננו נקראים 'חובבי ציון', רק אלה המדברים גבוהה גבוהה על אהבת ארץ ישראל וחיבת ציון, אבל בעצמם אינם מוכנים להפרד מסיר הבשר ולעלות לארץ ישראל, הם הם 'חובבי ציון'!..."

הגאון רבי אברהם אביחצירא זצ"ל (רבה של יבנה ורמלה) שואל בספרו "תולדות אברהם" (עמ' ז'): הן אברהם אבינו עשה נפשות בחרן, והשליך עצמו לכבשן האש על אמונתו וקידש שם שמים, מדוע לקחו ה' ועקרו מארצו וממולדתו ומבית אביו, נסיון שאמרו עליו חכמים שהיה קשה עבורו כנסיון העקדה (תנחומא לך-לך, ג)?

וישב שגלוי וידוע לפני קורא הדורות מראש שעתידים ישראל להיות שקועים בארצות גלותם, ולא יחסרו דבר בגשמיות ואף ירבו פעלים ברוחניות, ועם כל זאת יעזבו הכל ויעלו לארץ הקודש ברנה, מבלי להתחשב ביסורים שארץ ישראל נקנית בהם.

מנין ישאבו את הכח לעמוד בנסיון קשה כזה?

אין זה אלא מכח "מעשי אבות סימן לבנים" (סוטה ל"ד ע"א) - הנסיון שעמד בו את אברהם אבינו לעקור מארץ מולדתו לארץ ישראל, סלל את הדרך בפני בניו לעמוד בנסיון זה. וכאברהם אבינו בשעתו יתקיים בהם: "ואעשך לגוי גדול, ואברכך, ואגדלה שמך, והיה ברכה!".

*

אל הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל הגיעו פעם חברי תנועת "חובבי ציון" בבקשה שיתן להם תעודת המלצה בעד תנועתם. הרב שאלם האם הם מוכנים בעצמם לעלות לארץ ישראל ולשמש דוגמא

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

גאון בחסד

הקוצים והעשבים השוטים הצומחים בשולי המחנה, וכך מתקבלת תמונה מעוותת על ה"דתיים"... דע לך כי פניה האמיתיות של החברה החרדית, באה לידי ביטוי באהבת חינוס, גמילות חסדים, עזרה לזולת ורגש חם עם כבוד לבריות. חבל מאוד שאת אלה לא זכית להכיר..."

נהג המונית הביט ברבנו כשהוא נרעש כולו. תוכן הדברים, הנעימה בה הם נאמרו, האישיות הקורנת, עשו בו רושם רב. הוא חש כי עולמו הפנימי זועזע. "כבוד הרב" - הוא פונה עתה בנעימה סלחנית - "אומר לך את האמת. כשראיתי אותך ואת המשפחה שלך - לא רציתי לעצור בכלל, אני לא אוהב דתיים... אבל, אתה מבין, פרנסה, אין לי ברירה, והחלטתי לפחות לנקוב במחיר כמעט כפול מהרגיל... כעת שהכרתי אותך ושמעתי את דבריך, אני מצטער, אך כמובן אקח רק 40 ש"ח המגיעים לי... להפתעתו הניד רבנו בראשו בשלילה ואמר: "מה שנקבע בינינו וכבר הסכמתי לכך - תקבל". אך מכאן ולהבא נקוה כי בעזרת ה' תפתח דף חדש ביחסך לדתיים... נתן רבנו 70 ש"ח לנהג ההמוס, נפרד ממנו לשלום ויצא מהמונית. הנהג המופתע עוד הספיק לקרוא אתריו: "כבוד הרב, עוד יבוא יום ואני אחזור בתשובה!"

באותה הזדמנות אמר רבנו לילדיו: צריכים אנו להודות לה' על ההזדמנות שנקרתה בדרכנו לעשות קידוש ה' ואולי אף לגרום להצלתו של יהודי נוסף בעולם.

הגאון רבי משה לוי זצ"ל שהשבת יחול יום הילולתו, ידוע בקרב הציבור כגאון מופלג בתורה וכפוסק בעל שיעור קומה, אך את גאונותו בחסד ובכך אדם לחברו, הצליח בכל זאת להסתיר מאתנו. בספר "האיש משה", מתגלה טפח מאישיותו הגדולה גם בתחום זה. הנה אחד מהסיפורים שהובאו שם:

נהג המונית שעצר סוף סוף למשפחת לוי, ניכר היה בו כי אינו ממכבדי התורה ולומדיה. שער, מראה פניו, עיניו העוינות... ובכל זאת, פרנסתו היא והריהו עוצר וממתין לנוסעים שיעלו: רבנו ומשפחתו. "האם תוכל להסיענו לבני ברק?" מברר רבנו בנעם. "יאללה, תעלו כבר", מגיעה תשובת הנהג בגסות. "ומהו המחיר בבקשה?" "שבעים שקלים!" (באותה תקופה היה מחיר הנסיעה המבוקשת כארבעים ש"ח בלבד!). רבנו נרתע מעט, הסכום מופקע ממש. אך השעה כבר מאוחרת והוא עלול לאחר לתפילת מנחה... הנהג אינו מניח להם גם בעת הנסיעה: "אני לא סובל דתיים, כולם גנבים, שקרנים..." רבנו, בשלוות נפש ובעדינותו עונה לו: "אכן צודק אתה. יש כאלו שאינם בסדר, והם באמת אינם ראויים לתואר "דתי". וכך הוא ממשיך ומבאר באריכות, מסביר לו בדרכו הבהירה את השקפת התורה, את אורח החיים הנכון, והנהג מקשיב פעור פה, אינו מאמין למשמע אזניו: "תגיד לי, כל הדתיים כמוך?" ורבנו ממשיך: "ראה נא, האנשים הנושאים ביושר את ההגדרה "דתי" הם כמוני. צריך רק למצוא אותם ולהכיר אותם. אתם - פונה אליו רבנו - ניזונים לצערי מהתקשורת המשתדלת להראות את

ראשון בקודש

הסנדק הראשון

במדרש תחילים ("שוחר טוב", סימן לה) מבואר שהקב"ה שימש כסנדק הראשון. כאשר אברהם אבינו היה ירא למול את עצמו, אחוז הקב"ה ופייע לו, ובכך הפך לסנדק של אברהם אבינו.

שמועה טובה תדשן עינם!

לאחר ציפיה ארוכה, שמחים אנו לבשר כי הכרך השלישי בסדרת

שו"ת "מקור נאמן"

ראה אור עולם!

כרך זה התברך בכפליים לתושיה - אלפיים שאלות ותשובות מרתקות בנושאים רבים ומגוונים

מאוצרו הבלתי נדלה של מרן ראש הישיבה הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

זכינו שהתשובות בספר התפרסמו לראשונה בעלונו במדור "אור המאיר".

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאוזו שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ד שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: במשנה אבות (פרק ו' משנה ג') שנינו: "והלא דברים קל וחומר, ומה דוד מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד קראו רבו אלופו ומיודעו, הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או דבור אחד או אפילו אות אחת על אחת כמה וכמה שצריך לנהוג בו כבוד". האם זה להלכה, ואם כן כל אדם שיסביר לחברו דבר שלא ידע צריך לקרוא לו "רבי"? תשובה: דוד המלך עשה מדת חסידות.

שאלה: אדם שמתחיל ללמוד גמרא, באיזו מסכת הרב מציע לו שיתחיל? תשובה: ברכות.

שאלה: מדוע יש לפעמים משניות כפולות, כגון המשנה "בראשונה היה לולב" שנמצאת בר"ה (פרק ד', משנה ג') וגם בסוכה (פרק ג', משנה י"ב), וכן המשנה "האומר יברכוך טובים" שנמצאת בברכות (פרק ה' משנה ג') וגם במגילה (פרק ד' משנה ט')? תשובה: כדי להקל על הזכרון, כל מקום שמזכיר דבר דומה לו נשנו ביחד. "בראשונה היה לולב" נשנה בר"ה אגב דין שופר שעמו. ו"האומר יברכוך טובים" נשנה במגלה אגב דיני העובר לפני התיבה.

שאלה: האם בטלית שייך לומר "כאשר יחנו כן יסעו", דהיינו שגם קיפול הטלית צריך להיות מעומד? תשובה: לא שמענו זה.

שאלה: האם יש ליזהר שלא תקפל האשה טלית הבעל? תשובה: כמה פעמים לפי זכרוני קיפלה אמא נ"ע טלית ותפלין של אבא.

שאלה: האם יש בעיה שנער בן י"ב שנה יניח תפלין? תשובה: אין שום איסור. אם הנער ירא שמים ולומד גמרא אין בעיה.

שאלה: לפני ארבעה חודשים נתגלו אצלי ממצאים רפואיים חמורים. שלחתי את המזוזות והתפלין שלי לבדיקה. בתפלין התגלו מספר דיבוקים והם תוקנו. לפני כחודש התבררו ממצאים רפואיים חמורים עוד יותר. על אף שהתפלין נבדקו ותוקנו, יעצו לי להחליף את התפלין, משתי סיבות: א. הממצאים החדשים הם מצב חדש המצריך בדיקה מחודשת. ב. תפלין חדשות עדיפות ממתקנות. האם באמת יש הבדל בין תפלין מתקנות לחדשות?

תשובה: אין הבדל. אבל יש הבדל אם תבחר סופר טוב וירא שמים או סופר פשוט. לגבי הממצאים הרפואיים – אינני יודע בדיוק ממה אתה סובל. אבל כדאי להקפיד על כמה דברים: 1) לאכול 7 תמרים ביום (אם אין לך סוכרת). 2) לאכול רמונים או לשתות מיץ רמונים (כנ"ל). 3) לסחוט שתי כוסות מיץ גזר ליום. 4) לשתות מים מינרלים. 5) מים שנתבשלו עם כורכום. רפואה שלימה בעזרת ה'. כדאי לקרוא ספר "נפלאות התודה" להרב שלום ארוש הי"ו.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'
פרשת לך לך תשפ"ג שנה ט | גליון מס' 456

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

מתלמידיו של אברהם אבינו

פרשה זו היא הפרשה של אברהם אבינו הידוע כגנויו 'ראש למאמינים' (פסיקתא שה"ש ד). לתאר מיוחד זה זכה, לא רק משום שהיה הראשון שפבר באילימ, אלא משום שלא הסתפק בהיותו מאמין בעצמו, אלא אף הוסיף ונדאג להרבות אמונה בעולם. חז"ל (סוטה י ב) מספרים שאברהם אבינו היה מארח באהלו את כל העוברים והשבים, וכל מי שהיה נכנס לאכל ולשתות באהלו - במקום תשלום - היה אברהם דורש מקונו להודות ולברך לבורא יתברך שמשלו אכל. בדרך זו הוסיף והרבה רבבות מאמינים בעולם.

אברהם אבינו, אבי האמה, היה הראשון בעולם שהקדיש מזמנו כדי לגרם לאנשים לברך כראוי. כמה נפלא לראות שגם בדורנו ישנם רבים הזוכים ללכת בדרך, וכפי שנאמר באברהם (בראשית יט כז): "וישכם אברהם בבקר, אף הם משקימים קום ומתנצבים לענות אמן אחר ברכותיהם של יהודים רבים. בכך הם גורמים שיהודים יברכו כראוי וישתתבה האמונה בעולם!

הנמרא במסכת ברכות (ו ב) קובעת שכאשר הקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת ואינו מוצא בו עשרה מייד הוא פועס, פתוב (ישעיהו נ ב): "מדוע באתי ואין איש", ולכאורה, הנמרא מחפשת מקור לכה שהקדוש ברוך הוא פועס כשאין עשרה, ומביאה את הפסוק שבו נכתב 'איש' - לשון יחיד?

דועה תשובת העולם לכה: אם אין 'איש' שאכפת לו, ממילא אין עשרה... נתן לומר שאיש שאכפת לו הוא אותו 'איש' שהתנדב לענות אמן אחר ברכות הצבור.

במהלך הקנין התקנים מיזם דרך אמונה לזכרו של מרן הגר"ח קנייבסקי שהקפיד מדי יום לברך ברכות השחר באזני מי ששלים ברכותיו באמן, ואף הקשיב וענה אמן על ברכות זולתו.

במהלך המיזם נרתמו רבים מהמתנדבים בעם שהתעוררו להשכים קום כדי לענות אמן אחר ברכות זולתם. ואכן, מרגש לראות ברבים מבתי הכנסת בעולם, מתפללים המפיצים את אור האמונה בעולם בדרך של אברהם אבינו ע"ה.

גם אני זוכה להקדיש מדי בקר כשלוש שעות כדי לענות אמן אחר המברכים בבית הכנסת שאתו קבעתי במקום תפילתי, בית הכנסת 'ברי'דוביץ' בברוקלין שבניו יורק. ברוך ה' אפטר לומר שזהו בית כנסת שבו אין יהודי שברכותיו אינן נענות באמן. בית כנסת של 'ברכה שלמה'.

על הפסוק בפרשתנו (יב ב): "והיה ברכה" מפרש רש"י בשם המדרש: "בך חותמים", כלומר: את ברכת 'אבות' חותמים באברהם - 'מגן אברהם'. ללא ספק בזכות הברכות והאמינים החותמות אותן אנו זוכים להגנה ושמירה; ברכות שלמות - הגנה שלמה!

בברכת 'והיה ברכה',
שבת שלום!

278 213 מחולקת

המדקדק יבחין כי הגימטריה של 'כהנים המברכים בני' [524] פחותה בשתיים מהגימטריה של: "ואברהם מברכה" [526]. ואולם, אם נוסיף למספר החסר את שני ה'כהנים המברכים תעלה הגימטריה בדקדוק (אמת לעיניכם).

להקדים 'חוט' לנעל

"אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מפל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם" (יד כג)

אמרו חכמים (חלו פט א) כי בשכר שסרב לקחת אברהם "מחוט ועד שרוך נעל" משללה של סדום וכו' בניו "לחוט של תכלת [בציצית] ורצועה של תפלין".

המשך חכמה מצין את עבדה שאנו נוהגים ללבש טלית גדול ולהניח תפלין דוקא בתפלת שחרית שהיא התפלה שתקנו אברהם אבינו (ראה ברכות כו ב). יש להוסיף על דבריו, שאף סדר קיימן של מצוות אלו לפני תפלת שחרית תואם לסדר הכתוב: כפי שהקדים אברהם 'חוט' ל'שרוך נעל', כך גם אנו מקדימים את ההתעטפות בטלית להנחת התפלין (דברי יחיאל, 'ר' זק"ש).

הזכרת אברהם בברכת החליצה

"אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מפל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם" (יד כג)

בסדר חליצה (סעיף נז) המדפס בשלחן ערוך (אבו העור קסט) מובא בשם חז"ל (ראה בר"מ ט) שבשכר שסרב אברהם לקחת משלל סדום אפלו "שרוך נעל", וכו' בניו למצות חליצה המתקיימת באמצעות נעל (דברים כה ז). ולפי שלמצות החליצה זכינו בזכות אברהם אבינו, מברך אב בית הדין שבפניו היא נעשית: "ברוך אשר קדשנו במצוותיו וצונו במצוות וחקים של אברהם אבינו" (ראה שו"ת מהרש"ל סי' צ). עוד מובא שם, שעל אף שיש שסברו שצריך לברך ברכה זו בשם ומלכות, למעשה יש לברכה בלא הזכרת שם ומלכות, לפי שלא נזכרה ברכה זו בנמרא (באור הגר"א שם פו).

אברהם מהוה את הברכה

"ואעשה לגוי גדול ואברכה ואגדלה שמך והיה ברכה" (יב ב)

במסכת ברכות (מ ב) אמרו חכמים כי "כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה", כלומר: ברכה שהמברך לא הזכיר בה ש'ה' יתברך הוא "מלך העולם" (ראה שו"ע או"ח ריז), אין יוצאים בה ידי חובה. לפי זה יש להבין: כיצד זה בברכת 'אבות' הפותחת את תפלת העמידה לא תקנו לומר "מלך העולם"? תרצו התוספות (שם ד"ה אמר) כי תבות 'אלקי אברהם' שתקנו בה משמשות במקום הזכרת מלכות, שכן אברהם אבינו פרסם לכל את מלכות ה'.

רבי ישראל זאבי אב"ד חברון כתב כי דברי התוספות נרמזו בפסוק שלפנינו: חכמים (פסחים קז ב, הובא ברש"י) דרשו את הבטחת ה' לאברהם כפי: "ואעשה לגוי גדול" - שזפירוהו בברכה ראשונה של שמונה עשרה: "אלקי אברהם". "ואברכה" - שאף יזכירו בה: "אלקי יצחק". "ואגדלה שמך" - שיוסיפו ויאמרו בה "אלקי יעקב". ואולם, למרות ששלשת האבות הזכרו בברכה, "והיה ברכה" - "בך חותמים": 'מגן אברהם'. יש לומר שלשון 'והיה ברכה' אף מלמד שכדברי התוספות הזכרת שמו של אברהם היא זו שמהוה את הברכה בכך שהופכת אותה לברכה כהלכה - כזו שיש בה מלכות (פני דוד [ליחידא] אות יב).

ברכת פהנים בשנים

"ואברכה מברכה ומקללה אור ונברכו בך כל משפחת האדמה" (יב א)

מלשון הפסוק: "ואברכה מברכה" למדו חכמים (סוטה לח ב) שכהנים המברכים את ישראל - מתברכים בעצמם. ומז לכה הביא בעל הטורים' מקף שתבות "ואברכה מברכה" הו גגימטריה "כהנים המברכים בני", והוסיף וברר לאור זאת שלדעת הסוברים שמון התורה חובת ברכת כהנים אינה נוהגת אלא כאשר ישנם בבית הכנסת לכל הפחות שני כהנים (ראה טור או"ח קכח), מובן מדוע נקט הכתוב "מברכה" - לשון רבים, ואלו 'מקללה' - לשון יחיד. הוסיף וכתב רבי יעקב קמינצקי:

‘מפני שיבה תקום’

מהר שכחת כיצד היית נוכח בעצמך בדרשה שגשוא אתמול הדין דמתא? האם כבר הספקת לשכח את הדברים שהביא בתוכה וביניהם דברי הרמ"ק כי עגית אמן היא סגלה לאריכות ימים, ואזהרתו כי מי שמזלזל חלילה באסור חמור זה עשוי להעגש בהפך אריכות ימים!?"

לשמע הדברים הנכוחים נאלם נפתלי דם. וכי מה היה יכול לטען להגנתו מול דברים ברורים כל כך? לבדו עמד נפתלי מול בית הדין וצפה לשוא לקול הסגור, אף זה בושש מלהגיע...

ולפתע, כאשר נראה היה שכלו כל הקצים, כמו מאליה בקעה הזעקה מגרונה: "תנו לי בבקשה הזדמנות אחת נוספת! אני מקבל על עצמי כי מיום זה ועד אחרית ימי אקפיד בכל תקף שלא להוציא הגה של חלין מפי בשעת התפלה, וכי אשתדל בכל מאווי שלא להחמיץ ולו אמן אחת, ואף אפרסם לצבור כלו את הנאמר בדיון זה."

נפתלי התעורר בחרדה כשזעקתו עדין על שפתותיו וכל גופו רועד ממתח והתרגשות. דבר החלום פלו נותר חקוק בזכרונו. החלום וההבטחה שנתן עם סיומו נראים היו מוחשיים כל כך, הוא ראה בכך כמסר נוקב מבית דין של מעלה.

כפי שהבטיח בחלומו פרסם נפתלי את הספור לכל מכריו. עד מהרה עשתה לה השמועה כנפים. כל מי ששמע את החלום והקשיב לפרטיו, התחזק והצטרף אף הוא למעגל החזק, והישועות שנבעו מכך גדלו בהתאם.

מאותו יום ואילך השתנה המצב מהקצה אל הקצה. נפתלי הפך מ'ראש המדברים' ל'ראש השותקים', והשתיקה שררה ברחבת בית הכנסת. נפתלי שהבין כי חזיו נצלו בזכות הקבלה, דאג להפיץ את דבר המעשה בכל בתי הכנסת, ואף כחלף שנים רבות מאז, עדין נתן היה למצא בבתי כנסת רבים את השלט שפרסם: "סגלה לשיבה" - שתיקה פה בשעת התפלה."

הדין רבי אברהם שטערן הי"ד אשר נספה בשנות הזעם, זכה לחמשה בנים מפלגים, ביניהם שנים שגמנו על גדולי הפוסקים: הגאון הנודע רבי בצלאל שטערן, מגדולי רבני אוסטריה ובעל 'בצל החכמה', ואחיו הגאון הנודע רבי משה שטערן מדברעצו, מגדולי רבני ארצות הברית ובעל ה'באר משה', אשר הוא זה ששח לדורות את דבר המעשה בספרו שו"ת 'באר משה' (ח"ז סי' קט), ואף העיד בפתח דבריו: "אני עצמי הייתי עד רואה למעשה, ועדין ארכבותי דא לדא נוקשות בהעלותי על לבי".

"מורי ורבותי!" פתח הדין את חלקה השני של הדרשה, 'ברצוני להוסיף ולהשיח בפניכם את המעיק על לבי בזמן האחרון: בתקופה האחרונה אני עד לדאבני לתופעה קשה שבה רבים ממתפללי בית הכנסת אינם שומרים את פיהם שלא להשיח דברי חלין בשעת התפלה, ואיני יכול עוד לחשות."

בדקות הבאות, הוכיח הדין בניה רצינית את הצבור על הנגע שפשה בקרבם וכה קאב ללבו - נגע הדבור בשעת התפלה. בדבריו הוא הרבה להביא מדברי חז"ל ורבותינו הראשונים והאחרונים על אודות חמרת הענין, ואף ציטט את אשר דרש המקביל רבנו משה קורדובירו זיע"א שראשי התבות של המלה 'שיבה' הן: "שתיקה פה בשעת התפלה", ומפאן שהשתיקה בשעת התפלה היא סגלה לאריכות ימים.

"המקפיד שלא לדבר דברי חלין בשעת התפלה ומקיים את חובתו לענות 'אמן' ו'אמן' יהא שמה רבא' כהלכה, זוכה לאריכות ימים. ולהפך, חלילה, למי שאינו מקפיד על כך..." - זעק הדין בקולו המעורר.

הדברים הנוקבים שיצאו מלבו הטהור של הרב שטרן חדרו אל הלב. בתפלה שלאחר הדרשה שרתה הדממה בבית הכנסת. איש לא ההין לשוח בדברי חלין בשעת התפלה. הקהל פלו קבל על עצמו כאיש אחד בלב אחד, להקפיד מעתה שלא לדבר בשעת התפלה.

הכל, מלבד צעיר אחד בשם נפתלי, אשר משום מה בחר לאטם את לבו לשמע הדברים.

יכול היה נפתלי זה לזלזל ולהתריס כנגד דברי הדין הדגול ולקרר את יתר המתפללים, אלא שכבר בלילה שלאחר מכן, עם עלותו על יצועו חלם נפתלי חלום מצמרר ונורא הוד. בחלומו ראה עצמו עומד בפני בית דין של מעלה בחיל ובמורא, בעוד קול נורא מהדהד למולו ומבשר לו כי הוא נמצא חייב בדינו ונגזר עליו למות בטרם עת. נפתלי ההמום נסה להתחנן על חזיו: "הן צעיר אני לימים, יש לי משפחה וילדים רכים לפרנס. טרם הספקתי לבצע ולו מקצת מהתכניות שתכננתי לבצע בחיי, ומדוע נגזר עלי למות בגיל כה צעיר?!"

"נגזר עליה למות משום שדברת באמצע התפלות והקדישים ולא עגית 'אמן' ו'יהא שמה רבא'" - פסק הקול בחדות.

"לא ידעתי עד כמה הדבר חמור" - נסה נפתלי להתמס, אולם אז הופיע מאי שם קולו של הקטגור ורעם כנגדו: "האם כה

היה זה בצערי יום השבת בעירה הסלובקית 'נובה-זמקי' המכנה בפי היהודים 'נייהייל'. בשבת זו הופרה השלוה האפניית לשעות אלו. תחת קול מצהלות הילדים שבדרך כלל היו רגילים לשחק ברחובות העירה, המו הרחובות מהמון יהודים אנשים וטרף שצעדו לעבר בית הכנסת עטויים בבגדי השבת.

העבדה שגרמה לכלם לצעד לעבר בית הכנסת, הייתה שמועה שפשטה בקרב יהודי הקהלה, לפיה הדין המפורסם והנערץ רבי אברהם שטערן, חתנו של רב העירה רבי יוסף מאיר טייגרמן, עומד לשאת דרשה בצערי יום השבת.

לשמע הדברים הנכוחים נאלם נפתלי דם. וכי מה היה יכול לטען להגנתו מול דברים ברורים כל כך? לבדו עמד נפתלי מול בית הדין וצפה לשוא לקול הסגור, אף זה בושש מלהגיע...

בית הכנסת בעירה 'נובה זמקי' [נייהייל] שבסלובקיה

במהלך השנים שבהן כהן כדין, לא רבות היו הדרשות שגשוא בפני צבור. ואולם פיון שבכל אחת מהדרשות שגשוא הוכיח את כחו כדרשן מפלא ורב תכן, איש מיהודי העירה לא רצה עתה להחמיץ את ההזדמנות שנוקרתה לפניו, לשמע דברי אלקים חיים מפיו מפיח המרגליות של הדין דמתא.

בית הכנסת היה מלא מפה לפה. הדין פתח בדרשה חוצבת להבות בעניני דיומא, כשהוא שוזר בתוכה ברב כשרונו ועשר ידיעותיו נקודות מתוך פרשת השבוע. השומעים הקשיבו בפיות פעורים, וכאשר לקראת סיום עבר הרב במפתיע לשוחח על נושא שונה לחלוטין, היו כלם דרוכים לשמע את דבריו.

בְּרֻכּוֹת שֵׁאִינֵן נִעֲנֹת בְּאֵמֵן

בְּרֻכָּה שֵׁאִינָה צְרִיכָה

הַמְבָרֵךְ בְּרֻכָּה שֵׁאִינָה צְרִיכָה, פְּגוֹן שֶׁמְבָרֵךְ בְּתוֹךְ הַסְעָדָה עַל מֵאֲכָל שֶׁנִּפְטָר בְּבִרְכַּת הַפֶּת, אֲסוּר לְעֲנוֹת אַחֲרָיו אָמֵן.

מקורות ובאורים:

על פי רמב"ם (ברכות א טו), טוש"ע (או"ח רטו ז) ומשנה ברורה' (שם יח). המשנה ברורה' (שם כא) מביא בשם 'באור הגר"א' (שם) שמקור דברי הרמב"ם מדברי הגמרא בברכות (נג ב) שאין לענות אמן אחר ברכת התינוקות הנאמרת כדי להתלמד, אף שרשאים התינוקות לאומרה, לפי שאין פונתם לברך. ומעתה אם על ברכה הנאמרת ברשות אין לענות אמן כאשר אין עליה תורת ברכה, כל שכן שאין לענות אמן אחר ברכה הנאמרת באסור.

רבנו מנוח (על הרמב"ם שם) פרש שהטעם שאסור לענות אמן על 'ברכה שאינה צריכה' הוא לפי שבעניית אמן מקים העונה את הברכה ונותן לה תקף וחוק, ואין לעשות כן לברכה שנאמרה באסור. מוסף ומבאר בעל הפלא יועץ בספרו 'חסד לאלפים' (רטו ו): כתבו ראשונים שהעונה אמן אחר ברכה הרי הוא כמוציא את הברכה מפיו. כך כתב הרמב"ם (ברכות א יא): 'וכל העונה אמן אחר המברך - הרי זה כמברך' (ראה מגיד משנה' שם), ואף הרשב"א (שו"ת, ח"א סי' ככו) כתב: 'שהאומר אמן - כמוציא ברכה מפיו דמיי'. נמצא שהעונה אמן אחר 'ברכה שאינה צריכה', הרי הוא כמי שמבכר בה בעצמו, ולכך אסרו זאת.

המברך על דבר אסור

א. המברך על דבר האסור באכילה, אסור לענות אחריו אמן.

מקורות ובאורים:

מקור הלכה זו בתוספתא (דמאי ב כד. הביאה המשנה ברורה' קצו ב). אסור זה נוהג בין אם עצם המאכל אסור על המברך מדאורייתא או מדרבנן, ובין אם המברך אסור על עצמו בנדר או בשבועה (משנה

ברורה שם א). את האסור לברך על מאכל שפנה לומדת הברייתא (בבא קמא צד א. וראה רש"י ברכות מז א ד"ה הא) מהפסוק בתהלים (י ג): 'ובצע [גזלן] ברוך נאץ ה'" - מכאן שכל המברך על דבר אסור אינו אלא מנאץ.

הגר"ש"ז אויערבך הסתפק במי ששומע את חברו מברך מתוך פנה לאכל דבר אסור, אולם השומע יודע שהוא דבר מתר, האם צריך לענות אמן אחר ברכתו. לדגמה: המברך על פרות שחושבים לטבל, והשומע יודע שהפרשו מהם תרומות ומעשרות פדין. שכן על אף שהברכה נאמרה על דבר התר, מפל מקום עבר המברך אסור באכילה זו, כפי שאמרו במסכת קדושין (פא ב) שהעושה מעשה בכנות אסור צריך פירה, אף על פי שבפעל לא עשה אסור ('הליכות שלמה' - תפלה פרק כב דבר הלכה אות כט).

ב. מאכל שיש שנוהגים בו אסור ויש שנוהגים בו התר, אם ברך עליו אדם הנוהג בו התר, צריך השומע לענות אמן, אף אם הוא עצמו נוהג אסור בדבר.

מקורות ובאורים:

ה'ברכי יוסף' (קצו ד) כתב שאף מי שנוהג מאכילת פת עכו"ם צריך לענות אמן על ברכתו של האוכל ממנה, שמאחר שהמברך אינו נוהג בה אסור, אין ברכתו גאוץ (ראה שו"ע יו"ד קיב ב שיש מקומות שהקלו בפת עכו"ם). ב'הגהות רבי עקיבא איגר' (שם א) כתב שאף על פי שאסרו חכמים לאכל פת שנלושה בחלב, שמא יפלו ויאכלוה עם בשר (ראה יו"ד צא א), מפל מקום מאחר 'ואינו נקרא כל כך אסור', העובר ואוכלה חיב בברכה. בספר 'לקט הקמח החדש' (או"ח קכד כד), הביא בשם ספר 'שילחן מלכים' שיש ללמד מן להקל לענות אמן אחר ברכתו של האוכל מאכלי חלב תוך שש שעות מאכילת בשר. עוד דן שם על פי מה שמשמע מ'פ' החיים' (קצו ז) שבמקום שהמאכל עצמו מתר ורק דבר אחר גורם לו אסור, יהיה מתר לענות אמן אחר ברכתו. בספר 'חקר הלכה' (עניני ברכות אות יב) וב'אגרות משה' (או"ח ח"ד סי' סט) הזכירו סברא זו אף לגבי מי שאכל קדם קדוש או קדם הבדלה, שמאחר שאכל דבר של התר, אף שהיה זה בזמן אסור, מסתבר שהוא חיב בברכה.

הגאון רבי יצחק אֵיזֶרֶחִי מראשי ישיבת מיר

שהם יענו אחריו אמן. השוטרם הסכימו והתאספו סביבו, הקשיבו לברכה וענו אמן בהתלהבות רבה.

הרכבת המשיכה בנסיעתה, אולם כעבר כמה דקות נעצרה בחריקה. לאחר מכן, המתינו הנוסעים כמחצית השעה מבלי שהבינו את הקורה סביבם. ואז נגש קצין הבטחון ואמר לנוסעים: "דעו לכם שגם גדול קרה כאן. פצצה גדולה ומסכנת הנחה מידי מחבלים על פסי הרכבת. לו היתה מתפוצצת, ח"ו לא היה נותר שריד ופליט מנוסעי הקרון".

מתברר שכשר' אליהו בקש מהשוטרם שנסעו ברכבת שישמעו את הברכה ויענו אמן בכל כחם, זהו הדבר שהציל את כל הנוסעים.

זהו כחה של עניית אמן!

מתוך דברים שנשא בכנס 'בני אמונים' כ"ה במני"א תשע"ד

דוֹרְשֵׁי אֲמוּנִים מַדְבְּרֵי מְרֵנָה וְרַבֵּנוּ עַל עֲנִיית אָמֵן

עֲנִיית אָמֵן פּוֹעֶלֶת גְּדוּלוֹת וְנִצְרוֹת

היא המסקמת את הברכה. נמצא שעניית אמן נראית אולי פעלה קטנה, אבל השלכתה היא עצומה לכל יראת השמים שלנו.

בדורות הקודמים הקפידו מאד על עניית אמן כראוי. זכורני כיצד היה המשגיח דכפר חסידים הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל מברך - אי אפשר לשכח זאת! ששהו היה מתפלל בישיבת חברון האמן שלו הדהדה בכל היכל הישיבה. ואכן, רק בזכות אדם גדול כמוהו, שידע מהי אמן, יכול היה להתרחש ספור הגס המפלא הבא שהובא בהקדמת ספרו 'לב אליהו':

פעם נסע רבי אליהו ברכבת מירושלים לחיפה. כמה דקות לאחר תחילת הנסיעה הוא הצריך לברך ברכת 'אשר יצר'. לשם כך הוא נכנס יחד עם תלמידו לאחד הקרונות שבו שהו שוטרם רבים, נעמד במרכז הקרון ובקש מפל השוטרם שיתאספו סביבו. הם הביטו בו בפליאה ולא הבינו מה הוא רוצה מהם, אך הוא הסביר להם מיד שהוא רוצה לברך ברכת 'אשר יצר' ומבקש

חז"ל (מנחות מג ב, ע"פ רש"י שם) דרשו מלשון הפסוק (דברים י ב): "מה ה' אלקינו, שאל מעמך כי אם ליראה" - "אל תקרי מה' אלא מאה" - שחיב אדם לברך מאה ברכות בכל יום. דברי חכמינו זכרונם לברכה ברורים, אולם יש להבין, מה השכיחות בין מצות מאה ברכות ליראת שמים? נראה שחז"ל באו להדגיש לנו כאן, שיראת שמים יכולה לשרות עלינו רק אם נודה להקדוש ברוך הוא מאה פעמים ביום! דהיינו, רק על ידי שניכיר ונפנים שמי ש'פוקת עור' הוא רבוננו של עולם, 'מלביש ערמים' - רבוננו של עולם, 'המכין מצעדי גבר' - זה טוב רק הוא, וכך בכל הברכות, רק אז תשרה עלינו יראת שמים.

על ידי שמברכים מאה ברכות וכך מכירים תודה לרבוננו של עולם, מגיעים לבסוף ליראת שמים!

אולם זאת עלינו לדעת כי כדי לזכות לסגלת 'מאה ברכות' עלינו להקפיד אף על עניית אמן. משום שרבנו בחיי (שמות יד לא) כותב שהאמן

לך לך בגימטריה מאה

בגימטריה מאה, לרמז כי אותם בגים ברכו מאה ברכות מדי יום.

רבי חיים ירוחם לנץ תלמיד הדעת קדושים מבוטאטש אומר, כי יש בפסוק זה אף רמז לדברי חכמים (במ"ר יח כא) כי דוד המלך תקן לישראל לברך מאה ברכות, כדי לבטל גזרה שהיתה בימיו שבה מתו מאה נפשות מישראל מדי יום: אם תברך מדי יום "לך לך" ברכות, כפי שהתחייבת טרם רדת נשמתך "אל הארץ אשר אראך", מבטח לך: "ואעשה לגוי גדול ואברכה ואגדלה שמך" - שלא ימותו ח"ו מבניך, אך זאת בתנאי: "והיה ברכה" - שתברך מאה ברכות ביום (דברי חיים).

המקבל רבי יצחק הוברמן מרעננה הוסיף ואמר: ידועה היא אמרתו של ה'חדושי הרי"מ' על הפסוק בתהלים (קטו טז): "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם" - הארץ נתנה לבני אדם שיזכרה להיות טהורה כשמים. על זאת צוה הקדוש ברוך הוא על אברהם: "לך לך מארצה" - בך מדי יום "לך לך" ברכות על ההנאות הארציות, ובכך תזכר את הארץ להיות כשמים (בן לאשר).

רדתה לעולם הזה (זהר לך לך סתרי תורה עז א; 'אספקלריא המאירה' שם; 'מתוך מדבש' שם).

שנינו במשנה (אבות ה ג): "עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכלם". המשנה אינה מפרטת מה הם עשרת הנסיונות, וקצוות פמה דעות בענין זה: יש המונים את השלכת אברהם לכבשן האש כנסיון ראשון (רבנו יונה וברטנורא שם), ואולם דעת הרמב"ם (שם) שהנסיון הראשון הוא הצווי: "לך לך מארצה וממולדתך". הנסיון האחרון לדעת הרמב"ם ורב המפרשים הוא נסיון העקדה, שבו הצטוו אברהם: "ולך לך אל ארץ המורה" (בראשית כב ב).

רבי יהושע אבן שועיב, תלמיד הרשב"א, מביא מדרש נפלא בענין זה: "פתח [את עשרת הנסיונות] ב'לך לך' וסיים ב'לך לך', ו'לך לך' עולה [בגימטריה] מאה - רמז למאה ברכות. ולכן לא נולד יצחק עד שהיה אברהם בן מאה שנה" (דברשות רבי יהושע אבן שועיב).

את המלים "לך לך", מפרש רש"י: "לך לך" - לצורך עצמך - שם אעשה לגוי גדול וכאן אי אתה זוכה לבנים". ה'פענח רזא' מוסיף ודורש שלכך נאמר "לך לך" -

הזהר הקדוש בפרשתנו (סתרי תורה עז א) מצין כי המלים "לך לך" הן בגימטריה מאה ודורש כי הפסוק הראשון בפרשתנו מגלה, כי טרם ירדת הנשמה לעולם מתנה עמה הקדוש ברוך הוא על קיום מצות מאה ברכות בכל יום. אמירת מאה ברכות אלו פותחת את מקורות השפע העליונים בפני האדם ומסיעת בידו לשמר על מצוות התורה ולהשמר מאחיזת החיצוניים.

וכך נדרש הפסוק: "ויאמר ה' אל אברהם" - הקדוש ברוך הוא מתנה עם כל איש מזרע אברהם, טרם לכתו "מארצה וממולדתך ומבית אביך" - ממקור מחצבתו בגן עדן, "אל הארץ אשר אראך" - לעולם הזה, שיקפיד לברך "לך לך" [מאה] ברכות מדי יום, ובכך יבטח לו שפע ברכה וסיוע שמימי בקיום תורה ומצוות.

המקבל רבי צבי הירש הורוויץ אמר כי דברי הזהר מדיקים בפסוק שעליו הסמיכו חכמים (מנחות מג ב) את מצות אמירת מאה ברכות ביום (דברים י יב): "ועתה ישראל מה [מאה] ה' אלקיך שאל מעמך"; הכתוב מדיק שאל מעמך, לפי שאות שמירת מצות מאה ברכות תובע הקדוש ברוך הוא מפרשות מעמך" - מאת כל נפש מישראל טרם

צדיק באמונתו

ברכות ואמן במשנת בעל ההלולא

הגר"י צדקה זצ"ל

הגר"י צדקה זצ"ל י"ב בחשוון תשנ"ב

הגאון רבי יהודה יהושע צדקה זצ"ל נולד בירושלים בג' בשבט ה'תר"ע, לאביו רבי שאול. למד בתלמוד תורה בג' ציון בירושלים ולאחר מכן בישיבת 'פרת יוסף'. בשנת תרצ"ז מנה על ידי רבי עזרא עטיה, ראש ישיבת 'פרת יוסף', למסר שעורים בישיבה, ובשנת תש"ל נתמנה לעמד בראשות הישיבה.

כל ימיו עסק בתורה, תוך התנזרות מחלטת מח"י העולם הזה. היה גומל חסדים בצורה מפלאה, ענותן במיוחד וזהיר מאד בכבוד הזולת. דאגתו לכלל ולפרט היתה לשם דבר. דברי תורתו נדפסו בספרו 'קול יהודה'.

נפטר ב'י"ב בחשוון תשנ"ב. קהל רב לווה בדרך האחרונה לבית העלמין סנהדריה בירושלים.

זוכים לברך בלשון נוכח את הבורא יתברך שמו. ב. באמצעה - "אלקינו מלך העולם", יש לכוון כראוי, לקבל על עצמנו אלקותו יתברך ולהמליכו על עולם ומלואו. ג. בסיום הברכה יש לכוון להודאה מעמך לב על הטובה שגמל עמנו יוצרנו.

במיוחד שגן סדר זה לתינוקות של בית רבן. דבריו חדרו כה עמק ללבם, עד שבכל פעם שהיה מבקר בתלמוד תורה היו הילדים שמחים לקראתו: "הנה בא הרב בעל הברכות..."

אמן על ברכה נדירה

ספר אחד מתלמידי שמש כשוחט: יום אחד עמדתי ברחוב רייכמן שבשכונת בית ישראל כשבדי תרגולת לשחיטה, פתאום נגש אלי רבנו בצעדים מהירים באומרו אלי: "תברך בקול כדי שאוכל לענות אמן אחר ברכתך, כי זה זמן רב לא ענית אמן אחר ברכת 'על השחיטה'..."

פרשה מיוחדת במסכת חיי של הגר"י צדקה היתה זהירותו היתרה בעניני ברכות ועגית אמן אחריו. בספר 'זאת ליהודה' שנכתב על תולדות חיי, הקדש פרק שלם (פרק טו) על ענין זה. להלן כמה עבודות שהובאו שם:

חבו ממתקים

כשהיה הגר"י מדבר על אודות ברכה, היה הוא נראה כמדבר על הפענח הפותח ביותר שבא בפיו מאז ומעולם. אם היה מציע לאורח שיאכל ויסעד לבו, והלה התביש, נהג לשדלו בטעון שהאורח לא יכול היה לעמד בפניו: "כלום אינך רוצה לברך את הקדוש ברוך הוא!?"

ברכה משלשת

רגיל היה לעורר תמיד שאות אמירת הברכה ואת פונתה יש לחלק לשלושה חלקים: תחלה, אמצע וסוף: א. בתחלת הברכה - "ברוך אתה ה'", יש לתת לב לעבודה המפלאה שאנו קורצי חמר,

נר לשולחן שבת

פרשת לך לך

גליון 804 תשפ"ג

לע"נ סבי רבי דוד בונם
ב"ר שמשון סומפולינסקי זצ"ל
גלב"ע ט' חשוון תשפ"ב

"והיה שמך אברהם... ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית".

הנהגות האישית של הגאון רבי אליהו מישקובסקי

ידועה שיטת הגאון רבי אברהם דובער כהנא שפירא, ה"דבר אברהם" כי מי שיש לפניו שני תינוקות למול. האחד, מילתו בזמנה. והשני, מילתו דחוויה, יקדים את זה שמילתו שלא בזמנה, כדי שלא יבטל מצות עשה, שבכל רגע ורגע שמשהה מילתו עובר בעשה. על הלכה זו חלקו רבים ולמעשה אין נוהגים כמוהו.

כאשר נולד בן זקוניו של הרב מישקובסקי, התארח בכפר חסידים נכדו של הגה"צ רבי אליהו לאפיאן, והיה איתו בנו התינוק שהוכרחו לעכב את מילתו עד שיבריא.

יום מילתו הדחוויה חל ביום השמיני להולדת בנו של הרב מישקובסקי. שתי הבריתות נערכו בביתו של הרב מישקובסקי ורבינו בעצמו מל את שני התינוקות והקדים את המילה הדחוויה על פני מילת בנו, כדברי ה"דבר אברהם", ויקרא שמו של בנו 'אברהם' - לימים ידידי, חשוב ויקר - שיחיה לאורך ימים ושנים. (הגאון ר' זלמן קורן "מוריה" ניסן תשמ"א גליון ק"ג-ד' ועיין דב"א ח"א ל"ד, ח"ב ל"ג פת"ש ר"ס ה"ט, גליון מהרש"א ר"ס ב' ועוד - נציין כי מרן רבי חיים מבריסק הסכים לדעת הדב"א לדינא. שו"ת "תשובות והנהגות" א' תקצ"ה)

"וימל את בשר ערלתם... כאשר דבר אתו אלקים". (י"ז כ"ג)

חכם עדיף מנביא - שיעור קצר, אך מאלף על חכמתם ובינתם של גדולי הדור, עומק ראייתם!

היינו ארבעה מרצים, שהתכנסנו לדון על הפעלת סמינר ליהדות באחת מעיירות הארץ, בביתו של אחד מגדולי הדור, מצניע לכת, ראש וראשון לכל פעילות שיש בה הפצת היהדות ועזרה לזולת - היה מוטה על צידו ובחן בעיניו הפיקחות את היושבים סביבו, שישבו כפופים כדי להאזין לכל אשר יאמר.

פתאום נכנס אברך לאכסדרת הבית, הרב הבחין בו ממקום משכבו קרא: "נו, בוא בוא, הכנס הכנס!" האברך נכנס על קצות אצבעותיו, בפחד ובריאה, התייצב בפנית החדר, סמוך לדלת וניסה להבלע בקיר.

נו, מה רצונך? שאל הרב. באתי לשאול, מתי לערוך את "הברית"!

מה שלום התינוק? בסדר, ברוך ה'.

כמה זמן הוא בבית? יום.

בן כמה הוא עתה? בן חודשיים.

מה משקלו? שני קילוגרמים.

מי קבע שצריך לקיים ברית? הרופא בבית החולים, אתמול בערב לפני השחרור.

רק הוא? לא, היום היה המוהל בביתנו, בדק את הילד ואף הוא קבע שניתן למולו.

רק שני אלה? כן.

מתי רצונך לקיים את הברית? מחר.

למה לא היום? אנחנו לא מוכנים עדיין.

מה יש להיות מוכן?! אסוף עשרה יהודים, תעשה "ברית" וכבד אותם בעוגיות ומשקה.

שתיקה. לאחר זמן האברך מתעשת, זע ממקומו ואומר: אם הרב כך אומר - אני הולך לקיים את "הברית" מיד.

טרם יצא, תוך כדי הפטרת שלום, אמר לו הרב: כמה ילדים יש לך בבית? שמונה. כמה חדרים יש לך בדירתך? שניים.

שוב שתיקה. הרב המשיך: היום יום רביעי, אל תעשה את "הברית". שוב לביתך וחזור אלי בשבוע הבא, ביום רביעי, להתיעצות נוספת.

הגאון הצדיק רבי יצחק זילבר לימד בשיעורו לתלמידיו על אברהם אבינו, שירד מצרימה. "ויהי רעב בארץ... ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה, ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי..." למה כל כך חשוב לציין, שהשיחה בין אברהם לשרה התנהלה לפני הכניסה למצרים? נדמה כאילו חמש מילים - "ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה" נמצאות שלא במקומן, אם מורידים אותם, הכל נשמע "חלק". מה זה משנה - שאל הרב זילבר - מתי בדיוק הוא דיבר עם שרה? מוקדם או מאוחר יותר? הרי כאן בארץ יש רעב כבד מאד ושם במצרים - יש סיכוי לשרוד.

אלא זה בא ללמדנו מוסר השכל חשוב: אברהם הולך מארץ ישראל למצרים, הליכה של חודש, חודשיים. רק כאשר הקריב לבוא מצרימה, ממש לפני הכניסה, הוא מתחיל לדבר עם שרה. כי כל יום היה יכול להביא בכנפיו ישועה. זה נכון, אברהם עושה כל מה שבידו. הוא הולך ממקום בו שורר הרעב לכיוון מצרים, מדינה שיש בה שפע ואוכל. אבל ה' הרי יכול לשלוח להם ישועה כל יום! אז למה לדבר עם שרה סתם, מראש? ואם ה' לפתע יציל אותם - אז למה צריך לדבר?

כזה היה הרב זילבר: כאשר הוא לימד אותנו על אברהם אבינו - ניתן היה להבין שהוא מלמד אותנו גם על עצמו, על יחסיו עם אשתו. למה לדבר בדרך מצרימה, כשיהיה צורך אגיד, לא לפני... כאשר פרצו גנבים לביתו - פרצו את המנעול, הפכו את תכולת הדירה, גנבו כסף וגם עגילים של אשתו גנבו...

הרב מיהר לסדר את כל הבלגן, תיקן את המנעול. ולאשתו ששבה הביתה מאוחר ולא ראתה ושמעה מה שהתחולל לא אמר מילה, כדי שלא לצער אותה, למה להגיד?

ועד יום מותה לא נודע לה שפרצו לדירתם. רק לפעמים שאלה: "לאן יכלו להעלים העגילים שלי?!"

"ויהי בימי אמרפל-הוא נמרוד". (י"ד א' ר"ש)

שאל המוהל הנודע, הגאון ר' שלמה שוחט, כאשר יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות רוצים לקרוא לתינוק 'נמרוד', כיצד על המוהל לנהוג?

השיבו מורו ורבו, הגאון רבי חיים פנחס שיינברג: לכתחילה על המוהל להניא אותם מכך. ואם לא יצליח, לכל הפחות שהמוהל לא יזכיר את השם הזה, וכשיאמר "ויקרא שמו" יפסיק ויתן לאב להשלים ולומר את השם.

נב. בתחילה, הרב שיינברג התפלל על כך מאד, תמה, מפני מה ההורים בחרו שם זה... כשאמרו לו ששם זה מוצא חן בעיניהם, שאל: "מדוע לא המן?!..."

(מילה שלמה" פסקים י"ב ג' ט"ט)

בפשטות: קריאת שם של רשע, יש בה איסור, כדברי הגמרא "שם רשעים ירקב" - לא יקרא אדם בשם אדם רשע. (יומא לה)

אמנם לענין השם נמרוד יש לעיין, ונביא בזה חידוש גדול להלכה: על הפסוק "ויהי בימי אמרפל" נחלקו רב ושמואל: חד אמר 'נמרוד' שמו, ולמה נקרא שמו 'אמרפל', שאמר והפיל לאברהם אבינו בכבשן האש, וחד אמר 'אמרפל' שמו, ולמה נקרא 'נמרוד', שהמריד את העולם כולו עליו במלכותו. (עירובין נג)

ב"תורת חיים" כתב: יש לומר שהנפקא מינה למחלוקת זו היא אותה הלכה שאין לקרוא שם לאדם על שם רשעים.

למאן דאמר 'אמרפל' שמו המובהק ונמרוד הוא כינוי, יכול אדם לקרוא שם בנו נמרוד ולא אמרפל. ולמאן דאמר 'נמרוד' הוא שמו ואמרפל הוא רק כינוי, הוי איפכא, יכול אדם לקרוא שם בנו אמרפל ולא נמרוד. (שם)

דירתו היתה בחברון, רק בעת המילה הלך להר המוריה כדי למול במקום קדוש. גם שיהיה סמוך לארמונו של שם, שהיה גר בירושלים, שיוכל לבוא למולו. (פרד"א כ"ט) "אלך לי אל הר המור!"

זמן קדוש - "בעצם היום הזה נמול אברהם וישמעאל" - יום כיפור הוא, בו נמול אברהם, וכל שנה ה' רואה דם בריתו של אברהם אבינו, ומכפר על כל עוונותינו.
(פרד"א כ"ט ועיין תוס' ר"ה י"א)

סיפר הר"ר זוסמן ציטרנבוים: בשלהי חודש אלול תשי"א נולד לנו בן למזל טוב, ה"חזון איש" ניאות לשמש כסנדק. יום הברית חל ביום הראשון של ראש השנה. לפי הצעת רבינו נקבע זמן הברית לתשע בבוקר.

בזמן המיועד הגעתי אל ביתו ללוותו למקום הברית. הלכנו בזריזות, מדי פעם החיש ה"חזון איש" את צעדיו ופסע בצעדי ענק, כמעט במרוצה, למרבה פליאתי ופליאת האנשים בדרך. היו מספר אנשים שביקשו ממני לדעת מה ארע, מדוע מן הולך במרוצה...

ה"חזון איש" שהבחין בתמייהת האנשים פנה אלי ואמר: "הם אינם יודעים את הענין והזכות של הכנסת ילד בבריתו של אברהם אבינו ביום הדין!"
(מעשה איש" ד')

האברך לא הניד עפעף, הודה בעדינות וצעד אחורה בצעדי נסיגה איטיים, בעלי כבוד והערצה.

אף אנו שתקנו, אך בתמהון.

הרב הבחין בכך, פנה אלינו והסביר: אתם מבינים - זהו תינוק שנולד פג. נשמתו פרפרה בו שבועות אחדים, והוא היה תלוי בין החיים ולבין החדלון. היה ספק רב אם יהיה לבן קיימא. סוף סוף הוא התפתח, גדל מעט, הוסיף משקל.

כפי ששמעתם שחררו אותו מבית החולים רק אתמול. עתה הוא נמצא בדירה קטנה, בחברתה של משפחה ברוכת ילדים. מעתה הוא נמצא ללא השגחה רפואית וללא טיפול מקצועי. כל מה שאליו התרגל בשני חודשי קיומו הוחלף.

וכי יודע אני כיצד יסתגל תינוק רופס זה לתנאים החדשים אליהם נקלעו? שמא יקבל זיהום בדירה צפופה זו? שמא גופו החלש לא יקלוט את החלב החדש? כלום רשאי אני לסכן תינוק זה בברית מילה?!

הרופא רואה את גופו ובודק את חוסנו. המוהל משער על פי נסיונו. אך שניהם אינם רואים את התמונה הכוללת בה נתון התינוק. כיצד אסמוך על שיקול דעתם? אני לעומתם חייב לאחד את כל הנתונים ולהכריע, הרי לשם כך הוא בא אלי.

שתק, אף אנו שתקנו. אך את השיעור המאלף על - אודות שיקול הדעת של תלמיד חכם גדול בתורה למדנו ולמדנו יפה!
(מפנקסו של מרצה" - הרב רבי מאיר צבי גרוזמן)

המוהל הצדיק רבי יעקב ששון היה מגדולי המוהלים בעיה"ק ירושלים אבינו התפרסם במומחיותו, הן בידעיה והבנת המלאכה, הן בביצועה בזריזות מופלאה ובקלות ידים והן במסירות נפש לקיום מצוה זו. שמו נודע בשערים בכל שכבות הציבור.

הגאון רבי בן ציון אבא שאול הורה לנו לחרוט על מצבתו "יחיד הדור במצות המילה!" עוד הוסיף, שמצוה לנשק את רגליו, כי אין רגלים בעולם שרצו לדבר מצוה כמוהו, כלשונו, בעת שלום היה רץ בחום ובשגל לכל קצווי העיר. גם בעיתות מלחמה כשהיתה ירושלים במצור תחת הפגזות, לא נמנע למול, ולא חש להכניס עצמו לסכנה, להכניס עוד בני תחת כנפי השכינה.

אבינו גם היה בעל צדקה נדיר, כשנוכח לדעת שהורי הנימול זקוקים לסיוע כספי, היה מוזיל מכספו לתמוך במשפחה. פעמים רבות אף נטל על עצמו את הוצאות סעודת המצוה. לא אבה לקחת שכר טרחה מאברך או בן תורה.

זכה והכניס עשרות אלפי ילדים בבריתו של אברהם אבינו. והעמיד מוהלים רבים ששימשו במלאכת קודש זו. ביניהם, הגאונים רבי בן ציון אבא שאול, רבי ציון לוי, רבי יוסף בר שלום. תלמידיו אף למדו ממנו ארחות חיים, דרך ארץ, מידות נאצלות, שכל אלו התגלמו בו, שהיה זך ונקי רחוק מקנאה, תאוה וכבוד. אציין עובדה אחת המעידה על כך. בימי זקנותו הוזקק לטיפול רפואי שבמהלכו עבר הדמיה. התוצאות גרמו לרופאים התפעלות נדירה: עצמותיו היו כעצמות בחור צעיר, לא בלו ולא הזקינו. התקיים בו מאמר החכם מכל אדם "ורקב עצמות קנאה!"
(מתוך הקדמה לספר "תורת הברית" מבנו הגאון ר' מרדכי ששון)

מעשה שהיה בברית מילה בנוכחות הגאון רבי יוסף שלום אלישיב. בזמן אמירת "עלינו" האב נזכר ששכח לכבד את אחד האורחים, שהיה אחד מגדולי מחזיקי התורה. המוהל הכריז אחר ה"קדיש" שאותו אורח מכובד ב"חייקה אחרונה"...

מתגובת הרב אלישיב היה נראה שיש מקום להנהגה זו, למרות שכבר אין בזה סיוע לברית. הגה"צ רבי דן סגל שהיה במקום ניחם את אותו אורח ואמר לו בדרך צחות: "הגולל נוטל שכר כולם..."
(מילה שלמה" י"ב ג' ל"א)

היה זה בברית מילה, שנערכה בי"ט טבת שנת תש"פ, בביתו של מרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין, שמתו לב לדבר מעניין: בדרך כלל אחרי הברית נוהג בעל הברית להציג לברכה לפני רבי גרשון את הסבים "זה חמי, זה אבי". ואילו כאן, מפני הלחץ והדוחק פרח ממנו אחד מהם...

והנה רבי גרשון לאחר שלחץ את ידי האב והסב, פנה אל אבי הבן בשאלה, האם יש כאן עוד סבא. האב "תפס את ראשו" - אוי, אוי, וקרא אל אביו, שהיה בצידו השני של החדר לבוא.
(נר לשולחן שבת" מידידי הרה"ג י"א)

מקום ומוהל קדוש - שלח אברהם וקרא לשם בן נח ומל את ערלתו וערלת ישמעאל. באותו המקום שנימול ונתר דמו, שם נבנה המזבח.

האצה היא גמול?

מאוצרו המנוצח של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית מרכז הספרים בהנהלת הרב יצחק פרידמן 03-6194114

ודקדקניים אחר הקלפים בכל חור ובכל מקום ואף בכל בגדי האסירים, כשאני מעלה על דעתו שהקלפים המבוקשים כל כך עומדים מן המוכן תחת ידו בכיס שלו עצמו! בטרם צאת השומר החוצה, מתקרב אליו בלא משים הכיסי' האומן שולף כלאחר יד את הקלפים בחזרה החוצה, וכך מיד עם צאת השומר נפרשים הקלפים שוב על השולחן, לסבב משחק נוסף... המוסר השכל שלמדתי מטיב זה המעשה, סיים רבי מענדל את שיחתו הנוקבת, שעממים רבות נמצא האוצר שהנך מחפש דורש אחריו כל כך בתוך הכיס שלך בעצמו... עליך רק לגלות ולהאיר את הנקודה הפנימית, חלק אלקי ממעל, השוכן וקיים בקרבך מאז ומעולם, שזריח אורו בלבבך ובנפשך, וממילא תמצא ותגלה את מי שאמרו והיה העולם.

על דרך שמועיד בנו הכתוב לאמר (דברים ל, יא-ד): "פִּי הַפְּצֶנָה הָאֵת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַנֵּף הַיּוֹם, לֹא נִפְלְאֵת הִיא מִפֶּה וְלֹא יִרְאֶה הוּא. לֹא בְּשִׂמְלִים הִיא כו', וְלֹא מְעַבְרֵי לַיָּם הִיא כו', פִּי קֵרֹב אֶלְךָ הַדְּבָר מֵאֵד וְיִבְלַכְּךָ לְעִשׂוֹתוֹ".
על פי זה המעשה הסיבירי רבי מענדל את המעלה הגדולה של טיב ארץ הקודש, כאשר נאמר עליה (שם יא, ב): "אֶרֶץ אֲשֶׁר... תָּמִיד עֵינֵי ה' אֶלְכֶם בָּהּ", ובסגולתה לפקוח עיניים עיוורות כדי לגלות את אוצרותיה הגדולים הטמונים בתוך האדם בעצמו, אבל בחשכות טומאת ארץ העמים קשה יותר לגלות מטמון יקר זה.
זו היא אפוא הבטחתו יתברך שמו לאברהם אבינו בניסין יְלָךְ שִׁבְרֵשְׁתָּנֹךָ, שְׂכָשָׁךְ תִּקְיִים בּוֹפֶשֶׁךְ לְצֵאת מֵאֶרֶץ אֵל הָאָרֶץ הָעֲלִינָה, אֲזוּ יָקִיִּים בְּךָ מִמְּלֵא אֵת "אֲשֶׁר אָרְאָךְ - וַאֲבָרְכְּךָ וְאֶגְדַּלְךָ שֶׁמָּךְ וְהָיָה כְּרָכְךָ", שתתגלה הברכה הטמונה וגנוזה עבורך מאז ומקדם, ושם בסגולת קדושתה 'אֶרֶץ אֵל' אותה ברכה עליונה, וממילא ייצא ויתגלה טבעך בעולם.

רבו אמר בדמעות ובבכייה רבה שחור בו וברצונו להישאר כאן במעוזו תחות צילא דמהימנותא במחיצת הרבי הק', והוא גונז את כל הרעיון של הנסיעה לארץ ישראל, הבעש"ט הסכים עימו בדבר ופטרו לשלום. לאחר שיצא רבי דוד מן הרבי הקיפוחו חבריו בני חב"ד קדישתא, כשפליאתם בפיהם, מדוע זה שינה פתאום את דעתו, אחר שמה שנים רבות מבקש ומתפלל על נסיעתו לארץ ישראל, ומה קרה שם בטבילת המקווה ששינתה את דעתו לגמרי. סיפר להם רבי דוד את אשר התרחש עימו באותה טבילה עילאה, שעשה בשליחות והוראת רבי הקדוש. הנה בטבילה הראשונה, סיפר רבי דוד, ראיתי שהגעתי עד שערי ארץ ישראל העליונה, ותיכף חשתי במעלת קדושת הארץ וטוהר סגולותיה.

[מעין סטציוני גבי משה רבינו עליה (דברים ג, כ): "עַלְה ראש הפקעה וְשֵׂא עֵינֶיךָ וְשֵׂא בְּעֵינֶיךָ וְשֵׂא תִּסְקַה וְיִסְקַה קֶדֶם עֵינֶיךָ, פִּי לֹא מַסְבִּי עַת מִרְדָּן קָדָי" - הנה באותה ראייה והסתכלות לחוש ולהשיג את מעלת הארץ העליונה, כדומת בסוגיא דברכות (לג) שבכך נותקת תפילת (שם כג) "אתחונן על ה' כו' אעברה נא", כמיש בממרא שם דמשה רבינו נענה בתפילה, שנאמר (שם כ) "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה", וסמך ליה "עלה ראש הפסגה הזו", עיי"ש].
ולאחר מכן בטבילה השנית, סיפר רבי דוד, ראיתי את עצמי נכנס בשערי ירושלים, והשגתי בה אכן את קדושת ירושלים וטובתה, כפי שנקראת בצלוחת דמשה (שם סא): "ההר הטוב הזה", ופירש רש"י: "זו ירושלים".
ושוב בטבילה השלישית חשתי שהגעתי אל בית המקדש שלמעלה, בליבו דיוכך העונות משלם, כד"א (שם סג): "ההלכנו - זה בית המקדש".
ובטבילה הרביעית זכיתי בהשפעת קדושתו של רבינו הבעש"ט הק' שנפשו קשורה בנפשי בקשר איתן, כאשר כל טבילות המקווה הללו היו על פי שליחותי, לחוש ולהשיג את הקדושה העליונה של 'קודש הקדשים'.
איברא, בהיותי אז בקדושת קודש הקדשים וחיפשתי אחר הארון, נחרדתי מאוד כאשר לא זכיתי להשגת קדושת ארון הברית הגנוז במקומו (שם סג), ולא ידעתי את נפשי מדוע זה אין הארון בתוכי קודש הקדשים שבבית המקדש שבירושלים כדן.
והנה בטבילה החמישית אורו עיני, והראו לפני מן השמים את ארון הברית שהוא נמצא עימנו בקדושתו העליונה כאן במעוזבו'... [כאשר נודע מדרשות הר"ן שבמון הזה הצדיקים שבזרוע הימין ה' בקרבם והם הם מסכן שכירת השכינה הק', עיי"ש].
לפיכך מהאי טעמא, סיים רבי דוד, חזרתי בי מכל משאלות לבי לעלות לארץ ישראל, למה לי לנסוע את כל אותה דרך קשה, כדי להגיע אל הארץ וממנה לקדושת ירושלים ובית המקדש וקודש הקדשים, כאשר ארון הברית בכבודו ובעצמו נמצא עמנו כאן, לפיכך איני זז מכאן ונשאור בדבקות רבינו, 'אתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולם היום', אמן.

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארציט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון כפייל (דוא"ר) נא לשלוח לפייל המצוי"ב

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירסיהו ובלומה	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יחודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העיניים	שרה שיינדל בת טילה רחא בכל הצלחה בכל העיניים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע יסיון תנצבה.	לע"י הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטיא רבי ישראל יצחק נלביע יח נסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מנחם יצחק וירושלם פרידמן 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גל 19
------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	--	--	---	--	------------------------	---	-------

יז"ל ע"י קהילת שבת בביית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוריק ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון כפייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 60

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עניין של חינוך

"בטחון כלכלי"

ממון. כסף. רכוש. מילות מפתח בחיי עולם הזה. בעל המאה הוא בעל הדעה. כולנו רוצים "בטחון כלכלי" עבור ילדינו, אך מבינים גם את הצורך לחנכם לבריחה ממותרות, ולהתנזר מהתגשמות ורדיפה אחר המטבע המתגלגל. אברהם אבינו ידע כיצד להתנהל בעשירותו, בלי לאבד את סדרי העדיפויות. מעשי החסד הרבים כרוכים היו בהוצאת כלכליות מרובות. אברהם אבינו עשיר מופלג היה, ומבקש מה' שיוכה למסור לבנו את "הנהגת הממון". מהי הנהגה זו? ואברם כבד מאוד במקנה בכסף ובוזהב. היות והכסף היה רק אמצעי ולא מטרה, טפל ולא עיקר, חש כבודות! הכסף היה כבד עבורו. אדם אוהב כסף יישא משא עצום של כסף וזהב בקלות באהבתו אותם. לא כן אברהם. כבד מאוד. הנהגה זו מבקש כדברי ר"ע ספורנו – להעביר לבנו הבא אחריו. יש כאן תבנית הנהגה של אבותינו הקדושים. רכוש, כן! התמכרות לממון לא!

(חינוך בפרשה)

שבת שלום

מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מַלְכִים

בְּשֵׁם אֲמָרָם – מֶרֶן הַגֵּר"ח קִנְיָבְסְקִי זִיע"א

"מה בין אברהם אבינו לנח?"

על הפסוק: 'נַח אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדִרְתָּיו' (א, ו) אמר רש"י ז"ל: 'יש מרבותינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאלו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום':

על כך סח מרן שר התורה זצ"ל, בשם מרן החזו"א זיע"א: שיתכן ושתי הדרשות משלימות הא' את השניה, שאכן נח היה צדיק בדורותיו ואף בדורו של אברהם היה צדיק, אולם ביחס לאברהם אבינו לא היה נחשב, כי אברהם היה בדרגה גבוהה יותר, אולם נח בעצמו היה מגיע לדרגה גבוהה יותר אילו היה חי בדורות של צדיקים. (כלומר שאם נח היה חי בדורו של אברהם הרי שביחס לעצמו- היה צדיק יותר, אמנם ביחס לאברהם לא היה נחשב). ע"כ.

ודברים אלו באים ללמדנו שאדם צריך לדבוק בצדיקים ולגור בקרבתם שאז לבטח יושפע מהנהגותיהם. והם הם דברי הרמב"ם הידועים שכתב: 'דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחביריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם, הוא ששלמה אומר הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע' (הלכות דעות פרק ו).

ואכן לימוד זה ניתן לשייכו אף לחינוך ילדינו, שהרי חובה נעימה לנו לבדוק אחר רעיו וחבריו של הבן יקר, נבדוק לאן הוא הולך והיכן הוא מסתובב, פעמים שאפ"י הליכה תמימה ברחובות קריה יש בה כוח הרסני לכל חינוכו. על כן נבדוק היטב את חבריו על ידי שנוזמנים לביתנו ונתהה על קנקניהם. והוא הדין אף ביחס למקום הלימוד של הבן. פעמים שההורים רוצים בעבורו ישיבה או חידר בעל שם, או מוכר יותר, ואינם שמים לב לטיב התלמידים ולסגנון ואורחות חייהם, הרי לנו מדברי הרמב"ם שישנו חיוב להדבק בצדיקים אפילו שהמקום לא מוכר או לא נחשב בעל שם, ובלבד ששם יוכל הבן להיות בחברת ילדים הבאים מבתיים הנאמנים לה' ותורתו.

סגולת השבוע: אמירת שם אמו של אברהם אבינו ע"ה: 'אמתלאי בת כרנבו'

אצל אברהם אבינו נכתב: 'ואברכה מברכך' – שהאדם המברך את אברהם אבינו- מתברך ואפילו לאחר מותו, לכן טוב לידע שם אמו לברכו בשם אמו, ולמדנו מכאן שאדם הרוצה להתברך, די לו שיברך את א"א ע"ה ויזכיר שם אימו- ובעבור זה יתברך! (בספר 'בעליל לארץ' להגאון ר' משה אריה לייב ליטש-רוזנבוים זצ"ל, תלמיד מרנא החת"ס זיע"א.

בנוסף אמירת שמה היא סגולה לכל צרה וכתב בספר אורות אילים (תקל"ד): 'להצליח בפני שר ושלטון, קודם שיעמוד לפניו יאמר 'אמתלאי בת כרנבו טו"ב פעם (17) ויצליח!'

מעשה שהיה...

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן
רבי מאיר
שפירא
מלובלין
זצוק"ל
(ז' בחשוון)

גדול הדור, מחולל ומייסד מהפכת הדף היומי, ראש ישיבת יח"ל (ישיבת חכמי לובלין) עליה נמנו בין היתר תלמידו המובהק מרן רבי שמואל וואזנר זיע"א כן היה דודו של הרה"ר רבי ישראל מאיר לאו שליט"א, רבו של המהר"ם זצ"ל היה רבי ישראל פרידמן מטשורטקוב זצ"ל - נכד הרבי ישראל מרוזין זיע"א.

החזון: בטי' באילול תרפ"ג הכריז רבי מאיר שפירא מלובלין על רעיון 'הדף היומי', ועל פיו ילמדו כל בית ישראל מדי יום דף משתף מתוך התלמוד הבבלי שמכיל 2,711 דפים, ויסיימוהו מדי שבוע שנים ומחצה. הרעיון הפך גלים והוא מאחד את עם ישראל כולו על כל שבטיו עד היום הזה.

מאמרותיו: "ישראל נמשלו לקמים: מטבעם של מים שיכולים להתפשט ולשטף שטחים עצומים, להפרות מדבריות, להסיע הרים, לגשר הדורים, ולהבקיע דרך, אף על פי שיש מפריעים ומעצורים גדולים. אולם כל זה רק אם הם במצב של נזילה. אולם כשהם קפואים אין להם כל כוח. אף ישראל כך: במצב של קפאון וקר, הם לא ישיגו שום דבר אבל במצב של התלהבות אפשר להשיג הכל".

ת.נ.צ.ב.ה.

זכותו יגן עלינו ועכ"א אמן

בטרם יסד את ישיבתו המפרסמת "ישיבת חכמי לובלין" סבב הגאון רבי מאיר שפירא בבתו נדיבים כדי לאסוף כסף להקמת הישיבה. "רבי", שאל נדיב אחד, "כתוב בתורה: 'אדם כי ימות באהלו', ואנו לומדים מן שאתם צריך להמית עצמו באוהלה של תורה, ואלו אתה מתקין לבחורים חדרים גאים, מטבח ומיטות נוחות!..." "אכן כן", השיב רבי מאיר, "דוקא מפני כך אני מתקין להם כל זאת, כי אם לא יהיו להם תנאים מתאימים הם ימיתו עצמם על פת לחם או על שמירה וקרית, ואלו כאשר אני דואג לכל צרכיהם לא נותר להם אלא להמית עצמם באוהלה של תורה!"

- הגה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זי"ע היה חוזר ומשנון לתלמידיו: מה שאמר יעקב אבינו וכל אשר נתנו לי עשר אעשרנו לך (בראשית כח, כב) והסביר כי אין הפונה דוקא בנוגע לממון, אלא חיוב "מעשר" שיש בכל מה שהקב"ה חונן בו את האדם. אפילו מהחכמה והדעת שחונן בהם, עליו לעשר. ובשכר זאת, יזכה להצלחה גם בחכמה, כדכתיב "עשר בשביל שתתעשר"... כן היה רבה של לובלין אומר ועושה, והנהיג בישיבתו, שבני הישיבה יעניקו שעה ליום, להחכים אחרים, וכנה זמן זה בשם "עבודת הקדש"!!!

שיעורי לב ארי שיעורי השקפה ומוסר

מפי הרב אריה יוסף שליט"א
אור יהודה - בני ברק - פתח תקוה

"שמעו ותחי נפשיכם"

להזמנת הרצאות ופרטים על השיעורים:
במייל: ornm123@gmail.com

עלון שבועי על פרשת השבוע ועוד נושאים.

העלון נכתב לעילוי נשמת סבינו מורינו הרב ששון ב"ר ישעיהו ומרת מרים זצ"ל

תענוג הפרשה

שבת קודש פרשת לך לך. י"א חשוון ה'תשפ"ג (5/11/2022)

כניסת שבת: י-י: 16:12. ת"א: 16:26. חיפה: 16:14. ב"ש: 16:30

צאת השבת: י-י: 17:24. ת"א: 17:26. חיפה: 17:24. ב"ש: 17:27

תענוג בפרשת השבוע:

ה"אלשיך" הקדוש כותב דהפירוש על "לך לך" הוא: "לך" ולעצמך אתה הולך, היינו, שיגיע לשורש ומקור נשמתו כמו שהיא למעלה. דהנה ידוע שלא כל הנשמה נמשכה למטה בגוף, אלא רק הארה ממנה לבד נמשכה למטה, אבל עיקר הנשמה נשארה למעלה, לפי שבקדושה אי אפשר שיומשך הכל למטה ולא יישאר שום רושם וכ"ו, כי כל דבר שבקדושה אינו נעקר ממקומו לגמרי, ובנוגע לנשמה, עיקר שורשה נשאר למעלה בארץ העליונה, ארץ חפץ, ורק הארה ממנה מתפשטת ויורדת להתלבש בגוף. וכדי להגיע לשורש הנשמה, הרי זה דווקא על ידי ההליכה לארץ ישראל שהיא מכוונת כנגד הארץ העליונה. וזהו "לך לך" (לך ולעצמך אתה הולך) אל הארץ" כי בהיותו בחוץ לארץ הרי הוא נפרד מעיקרו ושורשו, אך בלכתו אל הארץ הרי הוא כהולך ומתחבר אל עצמו ושורשו. (הרבי מליובאוויטש. שיחת שבת פרשת לך לך י"א מרחשון, ה'תשכ"ה)

תענוג לספר מהצדיקים

הרבי המהר"ש (האדמו"ר הרביעי מליובאוויטש) אמר לאחד שהיה משקר על כולם ועל עצמו: על הקב"ה אתה לא יכול לעבוד, על אשתך אתה לא יכול לעבוד, על החברים אתה גם לא יכול לעבוד, היחיד שאתה יכול לעבוד עליו זה על עצמך. ומה החכמה לעבוד על טיפשי?...

כבוד קדושת אדוני אבי מורי ורבי (הרשב"ב) אמר לאחד על יחידות: מאז שאמר הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה "לך לך מארצך" וכ"ו וכתוב "ויסע אברהם הלך ונסוע הגנבה" התחיל סוד הבירורים. ועל פי גורת ההשגחה העליונה האדם הולך למסעיו במקום אשר הניצוצות הצריכים להתברר על ידו מחכים לגאולתם. הצדיקים שהם בעלי ראייה, רואים הם באיזה מקום הברורים שלהם מחכים להם והולכים שמה בעצמם. והאנשים חוץ מהם, הנה עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות מסבב כמה עילות וסיבות שיביאו למקום ההוא, אשר שם הטלה עליהם העבודה בעבודת הברורים. (היום יום, הרבי מליובאוויטש)

בראשית היא פרשה שמחה, למרות שהסוף אינו כל כך נעים, נח הוא המבול, אך סוף שבוע שמח – אברהם אבינו נולד. השבוע השמח באמת הוא פרשת "לך לך". כל ימות השבוע חיים עם אברהם אבינו, הראשון שמסר נפשו על פרסום אלוקות בעולם. ואת מסירות הנפש שלו הוריש אברהם אבינו בירושה לכל היהודים. (היום יום, הרבי מליובאוויטש)

תענוג מעניני דיוא, אברהם אבינו :

כולנו הולכים מעכשיו לקרוא ולחיות עם אברהם אבינו. כשהתחלה של הסיפור שהוא בעצם הסיפור של כולנו, ושל כל אחד ואחד מאיתנו. "לך לך מארצך, ממולדתך, ומבית אביך" ולאיפה? אין כתובת מדויקת... אי אפשר לכתוב יעד בוויז... רק תתחיל לנסוע... בהמשך "אראך" אני יראה לך את היעד בהמשך... קודם תרים את הרגליים ותעזוב את כל מה שהיית בו מאחורך, וצא לדרך חדשה. יש היום מישהו שמוכן לעלות לאוטו, או לעלות על מטוס בלי לדעת את יעד הנחיתה? ולא רק זאת, אלא לעזוב את כל מה שהיית עד היום... ? ? ? רבי נתן מברסלב כותב הרבה ב"ליקוטי הלכות" שכל העניין של יהודי זה החיפוש. לחפש את הצדיק, את הדרך הנכונה, ובעיקר ועולה על כולנה לחפש ולבקש את ה'. כל ספר התהילים מלא בבקשות חיפוש של דוד המלך אחרי ה'. "הורני ה' דרכך אהלך באמיתך", "את פניך ה' אבקש" לא הבנתי? וכי דוד המלך הוא גר צדק או איזה בעל תשובה טרי מדרום אמריקה, שלא יודע כלום מהיהדות? פעם הרים רבי נחמן מברסלב את עינו למרום וביקש: "איך זוכים להיות יהודי?" וזה אחרי כל חייו וכל מה שזכה ע"י עבודתו ויגיעתו בעבודת ה'. כי בעצם זה הסיפור והשליחות של יהודי בעולם הזה, ללכת מעצמו ומהרגליו והנחות העולם שקבועים לו בראש... ונקדים ונפתח עם קטע קצד מספר ליקוטי מוהר"ן "אחד היה אברהם" (יחזקאל לג) שאברהם עבד ה' רק על ידי שהיה אחד, שחשב בדעתו שהוא רק

יחיד בעולם, ולא הסתכל כלל על בני העולם, שרים מאחרי ה' ומונעים אותו, ולא על אביו ושאר המונעים, רק כאילו הוא אחד בעולם וזהו: 'אחד היה אברהם'. וכן כל הרוצה לכוונס בעבודת ה', אי אפשר לו לכוונס כי אם על ידי בחינת שיחשוב שאין בעולם כי אם הוא לבדו יחיד בעולם. ולא יסתכל על שום אדם המונעו, כגון: אביו ואימו או חותנו ואשתו ובניו וכיוצא, או המניעות שיש משאר בני העולם, המלעיגים ומסיתים ומונעים מעבודתו יתברך. וצריך שלא יחוש ויסתכל עליהם כלל, רק יהיה בבחינת 'אחד היה אברהם' כאילו הוא יחיד בעולם.

הבעל התניא אומר: למה מזכירים בכל תפילה: "אלוקי אברהם יצחק ויעקב"? מה זה צריך להיות קשור אלי? הכוונה היא לאלוקי אברהם שנמצא בי וכן ביצחק ויעקב. (נרחיב על כך בשבועות הבאים על כל אחד מהאבות, איך שזה נמצא בדיוק בנו ובעבודה שלנו) אני בנוי מהיסוד שלי בנאני מושרש מאברהם אבינו. אני רק צריך לחפש ולבקש את האמת באמת, ולא להרים ידיים מהנחות העולם שקבועות בי עמוק עמוק, הדק היטב הדק... בסביבה שאברהם אבינו חי בה הוא עבר את אותם נסיונות שאנחנו עוברים היום... כן בדיוק את אותם נסיונות. העולם היה מלא במפלגות ופוליטיקות של שיטות שונות ומשונות בעבודה זרה, כל מיני תנועות חדשות עם רעיונות איך אפשר לשכלל את השיטות והכפירות של דור המבול ודור אנוש... איך אפשר יותר ויותר להכעיס את ה' ולמרוד בו. אבל היה את הטרנד הכי מוצלח והכי מצליח של אותה תקופה, המפלגה הכי גדולה... והיא מפלגה שעמד בראשה האדם הכי מפורסם והכי אהוד על הציבור... נמרוד! יאללההה כולם להתחיל למרוד. לשכוח מאדם הראשון, לשכוח ממתושלח הצדיק, לשכוח מנח הזקן עם סיפורי התיבה שלו... יאללההה אנחנו עושים מה שבא לנו. דור חדש... עם כל מיני פיסלונים קטנים ומגולפים... בכל סוגי הגדלים... גם כאלו שנכנסים לכיסים... אנחנו לא פרימיטיבים כמו דור אנוש שעבדו לשמש לירח ולכוכבים ולגרמי השמים, אנחנו דור מפותח עם היצע של פיתוחים בכל הגדלים של כל גרמי השמים. פיסלון 10 פיסלון 11 פיסלון 12, צורת ירח דור 2, צורת כוכב מאדים דור 4, לנו יש את הכל בכיס... אנחנו דור הפיתוחים, בנינו מגדל שהגיע כמעט לשמים... מי צריך את הקב"ה, מסתדרים לבד [עפ"ל] אתה צריך משהו? אתה מרגיש תקוע? בא תסגוד לנמרוד? בא תקבל משהו גשמי לסגוד לו? ילמדו אותך לתפוס קשרים... ולפתח תלות בנדיבים ובבני אדם שאין להם תשועה... ואברהם אבינו נולד לתוך כל זה, ולא סתם, הוא הבן של מספר 2 במפלגה השלטת, אדון תרח הנכבד, סגנו של נמרוד ובעל מפעלי הייצור הגדולים של

כל הפיתוחים החדשניים שנמרוד מוכר לכולם... אברהם נולד בבית מהמיינסטרים... בשכונה הכי יוקרתית... בצפון ה... יש שער חשמלי בכניסה... לא רואים שם את פשוטי העם הנבערים... רק את האליטה השלטת... את בכירי האקדמיה... והמדע... והמחקר... ולתוך כל זה נולד אברהם אבינו. ותתפלאו לשמוע, אף אחד לא קירב אותו... הוא לא נקלע לפתע להרצאה... הוא לא מצא לפתע ספר... עלון... את כל הדרך שלו הוא התחיל ל ב ד. הוא הבין שמהו כאן לא מסתדר... יש הרבה סתירות, משהו לא עובד, מוכרים פה הרבה לוקשים, אף אחד לא מרוצה... לא רגוע... אף אחד לא יודע מה התכלית ולמה הוא חי? אף אחד לא יודע לענות לי על שאלות, כולם הולכים אחרי כולם... כולם עושים את מה שכולם עושים, וחוזר חלילה. ואז הוא התחיל לבקש ולחפש מי עשה את כל זה? מה המטרה של כל זה? האם אני כמו פרה שהולכת בעדר אחרי כולם, כי כולם הולכים ימינה, ועכשיו בורחים מאריה אז רצים... ועכשיו שמאלה, כי כולם הולכים... ואחרי חיפוש ארוך, התגלה אליו בעל הבירה. והוא קיבל כוחות אדירים ודעת נכונה לעזוב הההכחכללל, את כל העבר להשאיר וללכת ולשרת את האמת.

כל אחד מאיתנו יכול להגיע לדעת האמת בדיוק כמו אברהם אבינו, אם הוא רק ירצה. אם הוא רק יחפש. אבל המפתח נמצא בלעזוב את כל הדעות הקדומות. את כל הרעל שהכניסו לי בראש מכל מיני מחלוקות קדומות. על הציבור הזה ועל הדרך הזאת... אלפי פעמים נתקלתי באנשים המיוסרים בדעה מסויימת והולכים עם קושיות, ומשוכנעים שאין מצב לתשובה. אין תקווה. המצב לא ברור. ואתה פותח להם ספר חסידות או מאמר והם פשוט בהלם: "איך לא ידעתי שיש ספר כזה עד היום?" כי היית מקובע! כי לא הסכמת לעשות "לך לך" מכל מה שהכרת עד היום, מבית אביר, מארצך, ממולדתך, מכל מה שמולד וטבוע בך... תתחיל להגדיל ראש, תעניין בעוד ספרים חוץ מהכמה ספרי מוסר שאתה מכיר מאז שנולדת, שהם טובים מאוד, אבל אנחנו היום בדור שהטכנולוגיות מתחדשות חדשים לבקרים, ואתה חייב טכנאים מעודכנים, עם כלים מעודכנים לדור הזה בדיוק. ויש צדיקים שבורא עולם גילה סודו לעבדיו הנביאים, והם הכינו ארגז כלים מדוייק להפליא לכל הוירוסים העדכניים של הדור הזה... ואתה מוותר על זה במחיר יד... כי סבא שלך לא אחז מזה... סבא שלך גם נסע על סוס ועגלה, ולא היה לו מקרר ומכונת כביסה... תראה את הנביאים, בכל דור ה' שלח נביא מסוג אחר, ישעיה מדבר בכיוון כזה, ירמיה מדבר אחרת, "דור דור ודורשיו" תנסה להתעמק בספרי החסידות. ניסית פעם למצוא תשובות לכל מה שמעיק לך בספרייה הענפה של כל אדמור"י חב"ד שאין לה אח ורע בשום מקום. ניסית פעם לפתוח ספרי רבי נחמן ותלמידיו ולראות ולטעום מעץ החיים, ואז: "ואכל וחי לעולם" אני מכיר עשרות אנשים שהלכו כעיוורים ולא ידעו את נפשם, עד שמצאו את שאהבה נפשם בספרי החסידות. ולא הבינו איך לא עשו זאת עד עכשיו. כמה אנשים מסתובבים היום עם שאלות על בורא עולם הטוב והמטיב, והולכים ממורמרים, או מקיימים הכל כמצוות אנשים מלומדה... בלי שום חיות והבנה מינימלית באלוקות, בו בזמן ששתי מטר לידם או על המושב ליד בשייבל מתפלל אדם עם מלא חיות והבנה באלוקות ובשיויית ה' לנגדי תמיד. ידעת פעם שכל אדמור"י חב"ד אמרו אלפי מאמרים שמתחילים במילים "להבין עניין חנוכה" "להבין עניין שבת" "להבין עניין רשב"י" אדמור"ר האמצעי שמאוד נגע לו וכאב לו גזירת הקנטוניסטים, אמר מאמר: "להבין עניין לקיחת אנשי חייל מישראל" אחרי לימוד מאמר זה אדם מבין את כל מטרת הייסורים העוברים על הפרט והכלל, את כל מטרת הגזירות והשמדות שבנ"י עוברים בגלות. ניסית פעם לפתוח ספרים ולחפש? ניסית להקשיב למשפיעים וותיקים אנשי אלוקים זכים וטהורים שאין להם כלום בעולם חוץ ממחשבת החסידות ואחדות הוויה? ניסית

פעם לצאת מארצך וממולדתך ומבית אביר, לא ליעד מסויים, אבל כן ליעד הכי נכון "אל הארץ אשר אראך" תחפש באמת בלי לעבוד על עצמך, תהיה משרת של האמת, אל תיקח את האמת אליך, כי אז זה כבר לא אמת זה דבר אישי שלך... עם מלא פניות ונטול כל יופי וחוץ אמיתי... תהיה משרת של האמת כמות שהיא, תחפש אותה, אז יהיה "אראך" אתה תראה הסתכלות אחרת. גילויים נפלאים.

אני זוכר כשהייתי בחור בן 15.5, עם כל ההתמודדויות של גיל הטיפש עשרה, וחיפשתי וחיפשתי את הקב"ה, רציתי לראות האם יש מי שחי אותה באמת? והגעתי לבני ברק לביתו של הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, ואני לא ישכח את הסתירה שקיבלתי על כל מה שהכרתי עד היום... איזה בית פשוט, איזה פשטות, איזה קדושה, איזה ספרים משומשים עד כדי בליאה... איזה פנים קדושות עם חיוך לבבי לכל אחד, איזה יחס לכל שואל, והתפללתי שם כחצי שנה מנחה גדולה, וראיתי שם עשרות עובדות וסיפורים מדהימים (אני יכול לכתוב מלא סיפורים מפליאים ומעוררים) מגדלו של יהודי שמחפש ורוצה את ה' באמת.

כשר' לוי"צ מברדיטשוב חזר מהנסיעה הראשונה שלו למגיד ממעזריטש, שאלו חותנו שהיה מתנגד גדול, מה למדת שם? ענה לו: שיש אלוקים בעולם! את זה הרי ידעת קודם? ענה לו: קודם אולי ידעתי, עכשיו אני חי את זה. וחמיו קרא למשרתת הגויה, ושאל אותה: יש אלוקים? ענתה: כן. אמר לו ר' לוי"צ: היא אומרת, אני יודע. אנחנו הרבה אומרים... ומתנהגים... מהשפה ולחוץ. אבל בין אמירה לידיעה אמיתית, המרחק הוא רב מאוד.

בזמן המחלוקת הגדולה על תלמידי הבעש"ט שלח המגיד ממעזריטש את תלמידו הגדול ה"בעל התניא" לבראד. עיר גדולה לאלוקים ומלאה בלמדנים שכולם התנגדו לדרך החסידות בלי לדעת על מה ולמה, רק כי ככה צריך... והבעל התניא לא נקט כמו שאר התלמידים שהיו עורכים איתם ויכוחים על דרך הבעש"ט, אלא ניגש מיד לבימת בית המדרש הגדול שהיה מלא בלומדים עד אפס מקום, דפק על הבימה ואמר במנגינה עריבה: "טעמו וראו כי טוב ה'" וירד מהבימה. מסופר שחצי מהלמדנים שהיו שם קמו והלכו אחריו ונדבקו בו, ונהיו מגדולי תלמידיו, חלקם מפורסמים עד היום בסיפורים ובתורות שהשאירו אחריהם.

ונסיים בסיפור המראה מה יכול לעשות לאדם התודעות לדרך החסידות, מה השינוי שיכול לחול באדם שמבין את ההסתכלות החסידית דרך עיני הצדיקים. המשפיע הנודע הרב שמעון וויצהנדרל שליט"א ראש ישיבת "תומכי תמימים" בראשון לציון. סיפר שעבר עליו ועל משפחתו תקופה לא פשוטה של התמודדות עם אחד הילדים מבני המשפחה במחלה הידועה ה"י. ובכל משך הטיפול בבית הרפואה לילדים "שניידר" הם ראו שם עוד נערה מאזור השומרון שגם נמצאת במצב לא טוב ה"י, והוריה היו מדוכדכים עד נפש מהמצב, ופעם אחת בעת ההמתנה מחוץ לחדר הניתוח הוא יושב מול הוריה, והחליט שזה עכשיו השליחות שלו, לעזור להם, ושאל אותם והתעניין בביתם, והם סיפרו לו שהיא ילדה מחוננת מאוד, ובורכה בכשרונות נדירים, והייתה הילדה הכי מוצלחת בביה"ס ובכל המושבים באזור השומרון. והיו לה הרבה תכונות לחיים, ולפתע היא נפלה למחלה הארורה ה"י, ועכשיו הבעיה העיקרית היא העצבות והדיכודן שהיא נמצאת בו, והרופאים אומרים שזה לא נותן לה כל סיכוי להתקדם ולהבריא. ומה שהם לא ניסו לעשות לא עזר, אין שום דבר בעולם שיכול לשמח אותה או לתת לה שמץ של תקווה כדי שיחזור לה קצת התקווה ושמחת החיים, אין ארגון או שחקן וידוען שלא הגיעו אליה, כדי לדבר איתה, אפילו שרי ממשלה ניסו לדבר איתה ולהבטיח לה עולם ומלואו, טיסות לחו"ל לתקופה ארוכה, עם כל הפינוקים, ושום דבר

לא מוציא אותה מהעצבות שלה. ועכשיו גם הם כבר מתחילים להתייבש מהמצב. ור' שמעון שומע וחושב מה אפשר לעשות בשבילה על פי דרך הרבי מליובאוויטש? כי מה אתה יכול להגיד לילדה במצב כזה? ילדה שכל עולמה היה לפניך, ילדה שהייתה מלאה בתכניות על החיים, והנה הכל נעצר, ואין כל תקווה לשיפור המצב, מה אפשר להגיד לה כדי שתשמח ותקבל תקווה? איזה מילים? איך אפשר בכלל להסתכל לה בפנים?

ונזכר בשיחה של הרבי מליובאוויטש שאמר בביקור של "נכי צה"ל" ממלחמת יום כיפור, שביקרו אצלו. כידוע שהתבוסה הישראלית והמחדל המודיעיני של מלחמת יום כיפור, עם כל ההרוגים והפצועים הרבים, הותירו ייאוש ואכזבה עמוקה ברוב הציבור שחש נבגד מההנהגה שלא צפתה מראש את המלחמה למרות ההתרעות הרבות שהיו לפניך, והדיכודך באותו זמן היה מזעזע. אנשים איבדו כל תקווה וכל אמונה במשהו, ובפרט במשפחות הפצועים הרבים, ובצה"ל החליטו לקחת את הפצועים שיכולים לנסוע, לנוי יורק לביקור אצל הרבי, וכולם היו במתח לשמוע מה הרבי יגיד לאנשים שבורי לב ונפש אלו? וכי מה אפשר לומר לאנשים שאיבדו את רגליהם, ידיהם, אבריהם, ופתיל ותקוות חייהם נגדע בבת אחת ונהפכו לבעלי מום, נכים, ומוגבלים?

וכולם ישבו מסודרים בהיכל, ומאחוריהם בני המשפחה ובכירי מערכת הביטחון, ועוד אנשים רבים, וכולם מחכים לשמוע את הרבי. והרבי מגיע ונעמד מולם עם ראש מורכן, ומביט למטה על הסטנדר הגדול שלו, והתחיל מדבר למיקרופון, ובעברית (זה מהפעמים היחידות בהם הרבי דיבר בעברית רצופה שיחה שלימה בפני אנשים) ולהלן התוכן של הדברים: מכיוון שהינכם במצב של מוגבלות בגלל כל הפצעים והמכות שקיבלתם, מה שהפך אותכם לנכים ומוגבלים פיזית, אבל כידוע שום כוח שבעולם לא יכול לגעת בנפשו ונשמתו של יהודי באשר הוא, ולכן כאשר מתמעט אצל האדם כוחו הגופני, או שגופו נהיה חסר ומוגבל, אז כידוע ששכלו וכוח הנפש והנשמה שבו עובדים ביתר שאת ועוז. וגם אתם שהשגחה העליונה סיבבה שהגיע לכם מה שהגיע, ונפצעתם בגוף, בוודאי הדבר שבכוח הנפש הנכם יותר מכל אדם אחר. ולכן אסור להדביק לכם ולקרוא לכם בשם: "נכים" חלילה, אלא בשם: "מצויינים" והינכם לא: "נכי צה"ל" אלא: "מצוייני צה"ל" "מצויינים שבישראל" כל מי שהיה שם העיד שהדמעות שזלגו מעיניהם של הנכים, שהרבה מהם היו מפקדים ולוחמים בכירים, לא הפסיקו לזלוג. והרבה מהם שעד לאותם רגעים היו שבורים ורצוצים נפשית, מזדכאים במצב שאין כל תקווה להוציא אותם מהמצב, התחילו לחייך ולתת תקווה ותכלית לעצמם ולהמשך חייהם.

חלק מהם התפרסמו אח"כ כיוצרים וכאמנים וממציאים, שהשתמשו עם התקווה ומילות העידוד של הרבי, וזה הוליד אותם מחדש. והחלטתי לקחת את ההקלטה של הרבי מאותה שיחה ולהשמיע לה את זה, והיא בהתחלה לא הסכימה לשמוע כלום, וביקשתי שתתן הזדמנות, והיא הקשיבה לשיחה, והסברתי לה את הרעיון, שהיא לא אבודה וזה שהגוף משדר בתדר מסויים, אפשר להעלות את הנפש, ולהיפך עכשיו כוחות הנפש הם באין ערוך ממקודם. והיא שמעה את זה, ובפעם הראשונה נתנה חיך על השפתיים, ותוך יום הרופאים אמרו שהם רואים שיפור עצום בבדיקות דם, והם אמרו שרואים שהשמחה והתקווה שתפסה אותה, משפיעה על הטבה בבריאות ובבדיקות. והיא פתחה קבוצה וקראה לה: "מצויינות השומרון" וצירפה את כל חברותיה, ועוד מלא בנות ששמעו מהסיפור, ופיקדה על מאות בנות שיקבלו על עצמם לעשות התנדבות ומעשים טובים, כדי להיות "מצויינות". והתחילה פשוט לחיות.

תחפש את האמת בלי פניות וכלי לנכס אותו לעצמך, תחפש להיות משרת של האמת, תקבל את האמת ממי שאמרו, אם תקבל דברי אלוקים חיים ממי שהשיג אותם בלי כל דעות קדומות, אתה תראה עולמך בחיך. וכמו שאומר שלמה המלך במשלי (כח, ה) "ומבקשי ה' יבינו כל" ... הרגשתי צורך בכתיבת טור זה ובאריכות. כי זה לכאורה פלא עצום, איך אנו מתחילים את כל האמונה וכל היהדות מאברהם אבינו, שהתחלה של הכל היא בפרשה זו. דווקא אחרי פרשת נח, אדם שהתורה מעידה עליו: "צדיק, תמים" וכתוב עליו פעמיים: "נח נח" שזה מראה על צדקות מלאה. הקב"ה מדבר איתו חופשי, מציל רק אותו מכל המליארדים... מהמבול, מקים ממנו את כל העולם מחדש. ומיד אח"כ אברהם הוא העיקר? זוהי נקודה למחשבה. רואים מה קרה לנח עם הכרם מיד בצאתו מהתיבה (לא שיש לנו השגה ושמץ של מושג בסיפור זה) אבל אברהם ההתחלה שלו הייתה ה"לך לך" מכל העבר שלך... גם מבית אביר... והחיפוש התמידי אחר ה"ארץ" שרוצה לעשות רצון קונו. והעמידה בנסינות אחרי נסינות ולא לעזוב את ה' לרגע. שנזכה.

תענוג לדעת !

כל הדברים הם על הארץ, או באים מהארץ. כולנו למדנו על כוח המשיכה והכבידה. לכל אחד מאיתנו נפל חפץ יקר ונעלם כלא היה, או בחריץ בין המעלות לרצפה... או בטיילת על הגדר בחוף הים, ונעלם עם הגלים... או שהתגלגל לנו לאיזה עמק בטיול שטח... כולנו מתמודדים כל היום עם חפצים שנמשכים מאיתנו לכיוון האדמה כאילו הם ממוגנטים לאדמה. גם על האדם נאמר "כי עפר אתה ואל עפר תשוב" ... משם באנו ולשם נחזור אם נרצה או לא...

רק לאחרונה כולנו נפעמנו מעוצמת הבולען שנפער בכביש סואן ומרכזי במרכז הארץ, כאשר תופעת הבולענים במדינות רבות היא תופעה שכיחה ומצויה שגורמת נזקים עצומים. כולנו עדים ורואים שעם כל הטכנולוגיה והמיכשור, שום דבר לא יכול לקדם בניית בניינים במהירות מסחררת כמו הרבה דברים אחרים שהתקדמו בתהליך הייצור שלהם עם התקדמות הטכנולוגיה. רק עבודות פיתוח הקרקע לפני הבנייה והיסודות, לוקחת חודשים ארוכים, והתעסקות אין סופית עם הקרקע. כל מה שקיים סביבנו בא מהארץ. הברזל, הפחם, הנפט, הפלסטיק, העץ, הירק והמזון, ואפילו היהלומים והזהב נכרים במעמקי האדמה בעבודת קרקע מייגעת ומפרכת. אם נתבונן נראה שכל דבר שאינו על הקרקע, זה בגלל שהוא מחובר לכוח אחר שמחזיק ומושך אותו מהקרקע, ואם ייפסק אותו כוח הוא יימשך מיידידת חזרה לארץ. ככל שתפעיל כוח בזריקת אבן או חפץ מהאדמה כך הוא יעוף יותר גבוה, אבל מיד יחזור לארץ...

אם נתבונן על עצמינו ועל הגוף שלנו נראה את אותו דבר... ביסוד שלנו אנו נמשכים לעצלות ועייפות... אוהבים למצוץ את הזמן ולהתמרח... תן לי רק חופש ונופש, אל תתן לי מטלות ועבודות, אל תדרוש ממני הרבה... ידוע בספרים שהעצלות העייפות והכבדות באים מיסוד העפר, שהוא החזק ביותר מבין ארבעת היסודות, כאשר נשרוף חפץ מסויים נראה שיסוד הרוח יוצא ממנו מיד דרך העשן ונעלם באוויר, יסוד האש הולך ומתכלה, יסוד המים נעלם, ולבסוף נשאר רק עפר ועפר. לא סתם בחר רבי יוסף קארו להתחיל את השולחן ערוך במילה: "יתגבר" על נקודה זו אנו צריכים כל הזמן לעבוד. ואי אפשר בשום דרך לבנות את בניין הדעת שלנו בלי המהנדסים המומחים בעניין שתיקנו את כל הארבעה יסודות. והם הצדיקים יחידים הדורות. שיש בספריהם כוח עצום ואדיר להוציא כל מי שמחפש באמת מהתרדמת והשינה העמוקה בו הוא נמצא... בהצלחה!

תענוג לילדים בפרשה

מוסף לעלון. עלון מס' 12

העלון נכתב לעילוי נשמת סביו מוריני הרב ששון ב"ר ישעיהו ומרת מרים זצ"ל

תענוג לענות

איך כתוב בפסוק ?

- (1) פרק יב פסוק ה: "הרבה תלמידים"?
- (2) יב-ה: "עבר דירה" ?
- (3) יב-יג: "הפעם תשני מכל פעם" ?
- (4) יב-טו: "שיבחו אותה מאוד" ?
- (5) יג-ב: "עשיר בכל המובנים" ?
- (6) יג-ו: "לא הספיק להם" ?
- (7) יג-ז: "לכל הכיוונים" ?
- (8) יד-ג: "הרבה שדות" ?
- (9) טו-יד: "הרבה כסף" ?
- (10) טו-טז: "אחרי הרבה שנים יחזרו חזרה" ?
- (11) טז-ד: "זילולה בה" ?
- (12) טז-ח: "מה התכנית שלך" ?
- (13) טז-יב: "הכי גרוע שיכול להיות" ?
- (14) יז-כא: "באותו תאריך" ?

- (1) מי העתיק ? ומה הוא העתיק ?
- (2) מי הייתה חייבת לשנות מהאמת ? ומה היא אמרה ?
- (3) איזה ארץ הייתה מלאה במים ?
- (4) במקום לריב בא נתרחק אחד מהשני, לכיוונים שונים ?
- (5) מי הם אלו שנפלו ושקעו בטיט יותר ויותר ?
- (6) אל תביא לי בחינם אפילו פירור ?
- (7) שום דבר לא שווה לי אם אין לי ילד, מי אמר את זה ?
- (8) למי הבטיחו ילד שאף אחד לא רוצה כזה ילד ?
- (9) מי התחיל ללכת בלי לדעת לאיזה מקום ?
- (10) מי קיבל הבטחה שהשם שלו יגדל וכולם יידעו ממנו ?
- (11) את מי תפסו בשבי ? ומי שיחרר אותו ?
- (12) למי, ולכמה אנשים החליפו את שמותיהם ?
- (13) מי נרדם חזק ? ומה הוא ראה בשינה ?
- (14) איך יכול להיות בן שעדיין לא נולד, והוא יירש את כל הרכוש ?

בין הפותרים נמנה יוגרל 50 נה, וכן מי שכתבו שקיבלו שבת חצי שעה לפני הזמן לעי"נ סביו, למייל: tbvbl2586@gmail.com

הזוכים בהגרלה: משפחת אמזל, תל אביב.

במשך ההיסטוריה מאז שעם ישראל יצא לגלות לאחר חורבן בית שני, העם היהודי עבר הרבה גלויות, גירושים והליכה וטלטול מארץ לארץ. בתחילה הייתה מרכז היהדות והשיבות הגדולות בבבל, עיראק של היום. אח"כ נדדו לפרס השכנה היא איראן של היום. אח"כ נדדו לצרפת ספרד ואנגליה באירופה, משם גורשו היהודים, חלקם הגדול נדד לגאוקו ומדינות צפון אפריקה. חלק גדול נדד והתיישב בטורקיה ויוון, וחלק זעיר בארץ ישראל הערים: ירושלים וצפת. לפני כשש מאות שנה נדדו גאורשי היהודים מאערב אירופה למזרח והגיעו לגדינת "פולין" שם נתנו להם השליטים להתיישב והם פירשו את שם המדינה: "פה לין" כאן בארץ פולין נמצא מקום ללון ולמנוחה, ואכן משם התפזרו וגדלו היהודים לכל האזור: ליטא, רומניה, רוסיה, ואוקראינה. אבל כידוע מנוחה זו נגדעה באכזריות ע"י הצורך הנאצי ימ"ש ושותפיו שכל מדינות אירופה. הרבי גליובאוויטש שהצליח להימלט מאירופה הבערת יחד עם חותנו הרבי הקודם, מסביר למה לאחר השואה יהודים מכל העולם החלו להתיישב ב"חצי כדור התחתון" של כדור הארץ, ביבשת אמריקה, שם לא היו יהודים עד אז? כי לקראת ביאת המשיח ותיקן העולם כולו, בני ישראל צריכים לברר את כל הבידורים והניצוצות שנפלו מחטא אדם הראשון, והיו כמעט בכל העולם ועכשיו הגיע הזמן לברר את מה שנשאר בכל העולם, והיא "יבשת אמריקה"

דע לך, דע לך

תורה ותפילה

חבורת תות

מאיר, איצי, בני

פרק ח'

לאחר המבצע הראשון של "חבורת תות" עם פקדונות בקבוקים, אנחנו רוצים להודיע לכם שהמבצע ממשיך עם כל המרץ. והוא מנוהל על ידי שלושתינו: מאיר אחראי על כל הכספים, ומעביר אותם לאחזקת ה"מתמידים" איצי אחראי על כל הפעילים והמתנדבים שאחראים בנקודות האיסוף ובניינים ובבתי הכנסת והאולמות. ובני אחראי על הטיפעול בשטח, למיין ולמספר ולהיות בקשר עם חברות האיסוף.

ועכשיו אנחנו רוצים לבשר לכם על עונה חדשה ושנה חדשה שהגיעה אלינו, ואחרי הברכות והעידוד של רב השכונה, אנחנו ממש הולכים מ"חיל אל חיל" וחשבנו יחד באסיפה של שלושתינו עם אבא של מאיר, במרכז החבורה שלנו במשרדים הנמצאים במחסן של אבא של מאיר. ועכשיו אנו הולכים לצאת ל"מבצע תורה שבעל פה" בדרשה של הרב בשבת הוא דיבר על גודל מעלת הלימוד בעל פה, וסיפר שבזמן השואה היה מאוד קשה ליהודים שברחו מאירופה לארצות הברית. כי לא הכירו שם את היהדות, ולא הסכימו לשמור שבת ולהיעדר מהעבודה בשבת קודש, ומי שלא הגיע לעבודה בשבת פוטר מיידית. והרבה לא עמדו בנסיון, וגם בנסיון העושר שמדינה זו הציעה לכל אחד, והתחילו לומר שם שארצות הברית היא שונה מאירופה וארץ ישראל. שם אי אפשר להיות יהודי שומר תורה ומצוות.

והרבי הריי"צ מליובאוויטש זצ"ל הגיע לארצות הברית לאחר שניצל מאירופה הבערת. והכריז מיד: "אמריקה אינה שונה" באמריקה ובכל מקום אפשר וצריך להיות יהודי כמו שהקב"ה רוצה וכמו שהתורה מוחייבת. והוא הצליח איפה שאף אחד לא האמין שאפשר לשנות משהו. והוא דיבר בהתוועדות על כך שצריך לטהר את האוויר ברחובות ניו יורק ושיקאגו שמלאים בחומרות וקורצים עם כל תאוות העולם, ולכן תיקן שהחסידיים יחזרו משניות בעל פה, ותניא בעל פה, ותהילים, בלכתם ברחובות, וכך יטהרו את אוויר העולם. ואחר כך הגיע מאירופה חתנו היקר: הרבי מליובאוויטש והגדיל את כל הפעילות של הרבי הקודם, ושלה שלוחים בכל העולם לפעול בדרך חותנו, ולא לתת לעולם לנצח את היהדות, ולא להיכנע להנחות העולם. אלא להיות יהודי בגאון. והפעיל "מפעל תניא בע"פ" שעודד כל אחד לשגן ולחזור תניא בעל פה, ואף חיברו ספר "שינון התניא" כמו שיש "שינון המשנה" והרבה יהודים התחזקו מזה וזה שינה את העולם.

ולכן גם אנחנו רוצים להפנות חלק מהתרומות שנקבל מהבקבוקים וכן מעוד התרומות שנעשה, כי כבר קיבלנו כמה הבטחות מאנשים אמידים שהם יתמכו במפעל הזה. ונעודד ילדים מכיתה ג' ומעלה לחזור משניות בעל פה, ותניא, ופרקי תהילים. וישבנו לעשות תקנון מדויק, כמה יתוגמל כל ילד, ועל מה הוא יתוגמל, וחילקנו את זה לפי גילאים ולפי רמות של הילדים, כך שבכיתות הנמוכות, הילדים יקבלו מתנות ופרסים. ובכיתות הגבוהות יקבלו כרטיסים מוטענים עם שווי כספי, לקניית ספרים בחנויות הספרים המובחרות.

וסיכמנו שההורים שלנו ידברו עם מנהלי התלמודי תורה, כדי שישכמו לצרף את התלמידים למבצע. כמוכן שזה לא יהיה על חשבון השיעורים והלימוד השוטף בכיתות, אלא רק על חשבון הזמן הפנוי שלהם, בהפסקות או אחרי הצהריים. והלכנו לדפוס השכונתי כדי להדפיס מודעות ושליטים על הפרוייקט. וגם כרטיסים עם ניקובים לכל ילד ומוחלקים לפי צבעים וגילאים וכיתות. ובעל הדפוס שכל כך נהנה מהרעיון הסכים לקחת חסות על כל המודעות והכרטיסים ולהדפיס לנו בחינם.

לתגובות הערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:28

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:25

ר"ת: 18:00

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 574 4.11.2022 - י' מרחשוון תשפ"ג

וְהַשְּׁמַעַתְּ לְהַאֲזִינָם וְלִבְעָאֵם בְּנֵי

פְּרִשֶׁת - קָהָל קָהָל

**קטן שהוא גדול או גדול שהוא קטן? הרב אפרים שרבני שליט"א
(מתוך 'מחנה אפרים')**

אמר דוד המלך בתהילים: "וְאֲנִי בְעַר וְלֹא אֲדַע בְּהִמּוֹת הַיָּיְתִי עִמָּךְ". והאמת, שקשה מאוד להלום את המילים האלו. אדם כמו דוד המלך, בזמן שהיה בשיא, עומד ומצהיר מפורשות בספר הכי מבוקש בעולם- "אין לי שכל". מי לנו כדוד המלך, שהתלמוד מעיד עליו, שיום אחד של לימוד תורה שלו שווה יותר מאלף עולות שעתיד שלמה בנו להקריב על גבי המזבח. וכיצד הוא אומר על עצמו ביטויים חריפים כאלו, כמה היו רוצים להתחלף איתו ואפילו ליום אחד! כמה היו מתחננים לזכות לכתוב פרק אחד של תהילים, והוא עומד ואומר בקהל עם ועדה שהוא כלום?

התשובה היא, שקבלה היא ביד הצדיקים, שה' יתברך מתעסק רק עם אלה שלא גדלים, ה' יתברך מתעסק עם אלו שלא תופסים מקום. אומרים חז"ל, כל האותיות תפסו גדולה ורק האות יו"ד תפסה קטנות, לכן ה' בחר בה להיות האות הראשונה של שמו. כי אות יו"ד לא גדלה, אם אות יו"ד תגדל ותשתנה צורתה, היא תדמה לוא"ו, או לרי"ש קטנה, ולכן 'יהודי' מתחיל ביו"ד ומסיים ביו"ד, כי הוא נולד קטן ונשאר קטן/

ולכן אנו מוצאים, שלמרות שאת דוד המלך רדפו אויבים רבים ולא הניחו לו לחיות, וכמו שהעיד הוא בעצמו: "רְבוּ מַשְׁעָרוֹת רֵאשֵׁי שְׁנָאֵי חֲנָם" - יש לי שונאים יותר מן השערות שעל ראשי. מה היה הסוף? "דוד מלך ישראל חי וקיים!" איפה כל אלה שלא אהבו אותו? אף אחד לא מזכיר אותם, אבל את דוד המלך כולם מכירים. אפילו גויים מכירים את ספר תהילים.

אומרת הגמרא, אפילו גנב שהולך לבצע שוד, הולך עם תהלים בכיס. וכל זה למה? כי ה' אהב אותו. גלית עומד ומחרף ארבעים יום דברים קשים ביותר, אף אחד לא מוכן לגשת אליו, מי יכול עליו?! ואף שהיו שם מיליון איש שאם כל אחד מהם היה זורק עליו אבן אחת, לא היה נשאר ממנו מאומה, אף על פי כן כולם פחדו. יום אחד מגיע דוד ושואל: "מה הקולות האלה שאני שומע? מי זה האיש הזה? חייבים להפסיק אותו מיד!".

הלך והכה אותו. גלית היה מוגן מכף רגלו ועד קודקודו, אך זה לא עזר לו כלום, ומיד: "וַיֵּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי-מַת גְּבוּרָם, וַיִּנְסוּ". איך הוא הצליח לעשות מה שמיליון איש לא הצליחו? כי היה לו את כלים לדעת שאין לו כלום, זה לא אני, לא הצליפה שלי, לא המיומנות שלי, לא הטכניקה, לא האינטליגנציה שלי ולא החדות שבי, רק דבר אחד אני יודע: "וְאַנְכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ". לכן אף אחד לא עמד בפניו, אף לא גלית, כי הוא חשב שהוא תולעת, ותולעת מצליחה להרקיב אף עץ ענק.

אומר הבעל שם טוב: "אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים, מֵאֵין יָבֵא עֶזְרִי" - כשאני מרגיש כמו הר, השכינה מסתלקת, אבל כשאני מרגיש אֵין, מיד יָבֵא עֶזְרִי. וכן להיפך, כל מי שהאמין בכוחו ובכישוריו, לא משנה מי הוא זה ואי זה הוא, לבסוף כשל ואיבד הכל.

כשבר כוכבא, אותו יהודי שנלחם בצבא הרומאי ועשה בהם שמות, עד שר' עקיבא התבטא ואמר שאלו סימנים של מלך המשיח. היו לו לבר כוכבא 200 אלף חיילים קטועי אצבע (שהפגינו אומץ וחיל ועקרו אצבע בשיניהם כדי להימנות על צבאו של בר כוכבא), ואף מטבעות של כסף עם דיוקנו. וחז"ל מספרים על גבורתו היוצאת דופן, שהיה מקבל אבני בליסטראות באחת מארכובותיו (עוצר אבנים גדולות שנזרקו ברגליו) וזורקן והורג בהן כמה נפשות מהצבא הרומאי.

ומה היה סופו? לאחר שנתיים וחצי של דיכוי והתשה של הצבא הרומאי האדיר, הרגיש בר כוכבא הרגשת עליונות בלב, עד שהתבטא ואמר: "ולא תצא אלקים בצבאותינו" - "דבונו של עולם, גם אם אתה לא עוזר לי, אין צורך, אני מעוגן, גם אם אצא לבד אני אנצח אותם".

והתלמוד מספר, שלא לקח הרבה זמן, ובאותו היום הוא נפטר. הוא נכנס לבית הכסא עקץ אותו שם איזה נחש, ומשם כבר הוא לא יצא, שם הוא סיים את מסלול חייו.

אדם שמצליח באיזה עסק ב"ה, אך מבין שזו המיומנות שלו או היזמות שלו, ומתהלך וחי עם המחשבות האלו, אין הוא בכיוון הנכון, זה לא זה, ובצורה כזו העסק לא יניב פירות ויעמוד לאורך זמן. יהודי צריך להתהלך עם מחשבה, שכל מה שיש לו זה של ה' יתברך, וכשם שהוא נתן לו - יכול הוא היה לתת למישהו אחר.

וכמו שמסופר על בתו של החתם סופר זצוק"ל, שהייתה כלילת המעלות. אביה חיתן אותה עם אחד מגדולי ישראל, בחור שהיה מעט מעל גיל עשרים והיה בקי בכל הש"ס ובפוסקים. אותו בחור מיד לאחר החתונה התמנה להיות דיין בכיר, הוא היה חריף מאוד. והנה, תמיד באמצע הדיון, כאשר כל בעלי הדין היו יושבים, הייתה נכנסת בתו של החתם סופר, עומדת בפתח בית הדין וצועקת על בעלה בפני כולם והולכת.

בתחילה, לא העירו לה, בכל זאת היא אשתו של הדיין, אבל כך לא מתנהגים לשפוך כד את דמו של הרב. וכך הייתה נוהגת יום-יום במשך ארבעים שנה. אפילו החתם סופר בעצמו הסביר לה שהיא לא מתנהגת בצורה טובה, אבל היא התעלמה מכולם והמשיכה במנהגה עד שבעלה נפטר.

בלוויה עמד החתם סופר והספיד אותו באופן שאי אפשר לתאר, הוא עצמו היה מתבטל בפני החתן שלו בגלל גודל הידיעה שלו בתורה. אחרי שכולם סיימו להספיד אותו, קמה אשתו והתקרבה אל הנפטר ובקשה רשות לומר כמה מילים.

החתם סופר חשש שמא גם עכשיו חלילה יש לה מה לומר עליו ובקש ממנה שאולי תאמר את דבריה בבית רק בפני המשפחה, אבל היא אמרה שהיא חייבת לומר את דבריה בפני כולם. היא פנתה אל בעלה הנפטר ואמרה אני מבקשת ממוך שתקום כעת ותודיע לכל הקהל מה אני עשיתי עבורך במשך כל החיים, האם אני מעצמי עשיתי זאת או שאתה ציווית אותי לבזות אותך כל יום?

ומספרים, שהנפטר קם ממצב של שכיבה לישיבה, נענע בראשו לאשר את דבריה וחזר לשכב במקומו. אז התברר למפרע שהוא אמר לה שהתיקון שלו הוא שהיא תבזה אותו בכל יום. היא ידעה שאין לך כשרה בנשים אלא אישה שעושה רצון בעלה, ולכן קיימה את דבריו על אף כל הבזיונות שספגה. הוא אמר לה: "כיוון שיש לי קצת נטייה לגאווה, לכן אם כל יום תבואי לבית הדין ותצעקי עלי מעט, אני אדע היכן מקומי ולא אתגאה" – ואת זה כאמור, היא גילתה רק ביומו האחרון. לעניו לעולם לא יהיה חסר כלום, לעניו תמיד יהיה הכל.

המדרש אומר: "אמר לו הקב"ה ליהושע, בא תנהיג את עם ישראל אחרי משה". אמר לו יהושע, אבל מי אני, ששת אלפים אנשים יש עוד לפני? מיד: "ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו" – אני רוצה אותו. אפילו משה התפלא על המינוי של יהושע, יהושע אולי טוב בלהיות שמש, אבל מכאן ועד להיות מנהיג של העם עוד רחוקה הדרך. ואז הבין משה שאצל הקב"ה תופס רק דבר אחד, כמה אחוזים אתה בטל אצלו, רק כך אתה תקבל הכל מיד. הלוואי שנזכה לזה, זו גם המשאלה שלי, לזכות לענווה ולגדל תלמידים ענוותנים, לשמוע יום אחד שיגידו לי: "התלמידים שלך ענוותנים, הצלחת לגדל תלמידים פשוטים, תלמידים שלא מחזיקים מעצמם", ואין כבוד גדול יותר מלשמוע דבר כזה, שזכית להיות יהודי פשוט. ה' יזכנו! שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.

וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כְּאִשֶּׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה' (יב,ד)

מעשה שהיה ברב חשוב המכהן כרבה של עיר פלונית, ששמע על חילול שבת המתבצע בפרהסיא באחד המפעלים בעירו. השמועה הלא-טובה הגיעה אל הרב והוא בעת שהלך ברחוב ולצידו אחד העסקנים המפורסמים. השמועה החרידה את ליבו של הרב שהציע לעסקן לבוא יחד איתו – בזה הרגע – אל מנכ"ל המפעל, ולמחות על כבוד השבת, ולדרוש את הפסקת חילול השבת.

הרב סבר שלצירופו של העסקן הוא לפגישה עם המנכ"ל, תהיה השפעה מכרעת, כיוון שמדובר באיש מפורסם ובעל קשרים חזקים במיוחד. העסקן לא היה לבוש כדבעי; הוא הלך בנעלי בית, וגם חולצתו התלכלכה כמה דקות לפני כן מבויץ שניתז עליו על ידי מכונית חולפת.

הוא ביקש מהרב שיאפשר לו לסור לביתו, להחליף את הבגדים ולנעול את הנעלים. 'ומיד לאחר מכן אבוא עם הרב אל המפעל'. אבל הרב סירב להיענות לבקשתו, ואמר שאם ידחו את המפגש אפילו ב-10 דקות, כבר יש חשש שמא ייכנס יצר הרע לתמונה, וימנע בעדם לממש את המשימה החשובה.

'אני חושש שהיצר הרע יכניס פתאום לראשנו דבר אחר, ויטול באחת את החשק העז למחות על כבודה של השבת, והדבר כבר לא ייצא לפועל', אמר הרב, והוסיף שלא יקרה שום דבר אם תבוא ללשכת המנכ"ל בנעלי בית'.

העסקן השתכנע והלך עם הרב אל המפעל. הם מתדפקים על לשכת המנכ"ל, שהיה יהודי שומר מצוות, ויהי כשומעו את חילולי השבת המתבצעים במפעל, הודיע בצורה חד-משמעית שהדבר לא נעשה באישור, ו'אני הולך מיד לטפל בכך, ואדרוש את הפסקת חילולי השבת'. הפגישה הסתיימה באווירה טובה מאוד, והמנכ"ל אכן מימש את הבטחתו, ועוד באותו מעמד התקשר אל האחראים, והכל סודר על הצד הטוב ביותר.

הרב והעסקן קמו ממקומותיהם, נפרדו מהמנכ"ל בלחיצת ידיים לבבית, אלא שבהיותם כבר מחוץ לדלת, הם שומעים אותו קורא להם שנית. 'שתי שאלות יש לי אליכם.

הראשונה, מי גילה לכם שבעוד דקות ספורות אני אמור לעזוב את המפעל, בדרכי לוועידה כלכלית בחו"ל, שבה אני אמור לשהות במשך שבועיים?'

והשנייה, כיצד זה שנכנסתם לחדרי בצורה ישירה, והמוזכירה לא עצרה אתכם בפתח?'

מה התברר? המנכ"ל היה בשלבים האחרונים שלפני יציאתו משטח המפעל לוועידה הכלכלית ההיא, ואם היו הרב והעסקן מתדפקים על דלת לשכתו כמה דקות יותר מאוחר – כפי שהציע העסקן, שרצה להחליף את נעליו – כבר לא היו מוצאים אותו במקום, וממלאי-מקומו היו משתמטים בתואנה שאין להם סמכות לפעול בעניין חילולי השבת.

מי יודע כמה מקלות היה היצר הרע מכניס בגלגלי המחאה על כבוד השבת במהלך השבועיים הבאים, עד לשובו של המנכ"ל מחו"ל... רק משום שהחליטו לבוא למפעל באופן מיידי, סייעם השי"ת ומצאו עדיין את האיש בלשכתו. ורק משום כך, אירע להם דבר מופלא שאינו מתרחש אף פעם, והוא, שהמוזכירה יצאה לרגע מחדרה, והשאירה את הדלת פתוחה, ובכך איפשרה להם להיכנס למנכ"ל בלא ביקורת, ובלא צורך בהמתנה.

זה מה שנקרא 'לחטוף מצוות'. ומי שרוצה לחטוף, צריך לדעת, כאמור, שאסור לו להשתהות ולוא לרגע אחד. ומצאנו במשנה במסכת כלאים תנא ששמו היה 'רבי יוסי בן החוטף', ונקרא כך משום שנהג לחטוף מצוות (ברכי נפשי).

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בעיה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוול, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארוז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 706 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 595 שנה י"ג העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל ו' חשון תשפ"ג

לך לך - תוכן ענייני הפרשה

- א. נסיון אברהם אבינו בהליכה לחרון, ומשם לארץ ישראל.
- ב. נסיונות: רעב בארץ, אברהם ושרה יורדים למצרים, שרה נלקחת לפרעה, ובדרך נס, עולים ממצרים בכבוד.
- ג. ריב רועי אברהם עם רועי לוט, כתוצאה מכך נפרד לוט מאברהם ומתיישב בסדום (יג, ה-יח).
- ד. מלחמת המלכים, רדיפת אברהם להצלת לוט, וניצח את המלכים, והשיב לחמשת המלכים את הרכוש, קיבל את ברכת שם - מלך שלם, ונשבע למלך סדום שלא יקח מרכושו. (פרק יד).
- ה. הבטחת ה' לאברהם: פה יהיה זרעך, והאמן בה'. ו. ברית בין הבתרים ונבואת השעבוד במצרים והגאולה משם (פרק טו).
- ז. שרה והגר המצרית, והולדת ישמעאל (פרק טז).
- ח. הבטחת ה' לאברהם על הולדת יצחק.
- ט. בריתו של אברהם אבינו - מצות מילה (פרק יז).

"עד מקום שכם" (יב, ו) - כל המתפלל על

חברו נענה תחילה - סיפור

וברש"י: "להתפלל על בני יעקב כשיבואו להלחם בשכם". כיוצא בזה פירש רש"י על הפסוק להלן "ויגן שם מַצְבַּח" (יב, ח): נתנבא שעתידין בניו להיכשל שם על עוון עֶקֶן והתפלל שם עליהם.

כמו כן אומרים חז"ל (מדרש רבה לט, א) על אברהם אבינו: היה מתפלל על עקרות והן נפקדות, על החולים והם מרוויחים. מובא בגמרא (בבא קמא צב.): אמר ליה רבא לרבה בר מרי, מנא הא מילתא דאמור רבנן כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה. אמר ליה דכתיב וְה' שָׁב אֶת שְׁבוֹת אִיּוֹב בְּהִתְפַּלְלוֹ בְּעַד רָעוֹהוּ (איוב מב, ז). אמר ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהכא, "וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּרְפָּא אֶלְקִים אֶת אַבְיִמֶלֶךְ וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְאִמְהָתָיו" (בראשית כ, יז), וכתוב "וְה' פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר" (בראשית כא, א), כאשר אמר אברהם אל אבימלך. ע"כ.

סיפר הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א, ראש ישיבת 'עטרת ישראל', כי על דלתו של רב חשוב במגדל העמק התדפק אברך מתושבי העיר, שבא לבכות תמרורים על כך שכבר חלפו שנים רבות מאז נישואיו ועדיין לא נפקד בילדים. ננער הרב ההוא ממקומו, תפס בידיו של האברך ואמר לו בהתרגשות רבה: "אתה יודע הרי שגם אחד מבניי, המתגורר בעיר, לא נפקד בזרע של קימא. ברגע זה עולה במוחי רעיון שבסיעתא דשמיא יעזור לשניכם. אני מציע לך לעשות כדבר הזה: לך לביתו של בני, ואמור לו שכיון שאמרו חז"ל שכל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה. בוא ונעשה הסכם כתוב וחתום, ולפיו אני אקדיש את כל תפילותי בנושא רק עבורך ואתה תתפלל עלי". עשה האברך כפי שהורה לו הרב, וערך את ההסכם. לא עברה שנה ושתי המשפחות חבקו בן...

החל מפרשה זו התורה מתחילה לעסוק באבות הקדושים ובהתגלותו של הקב"ה בפעם הראשונה לאברהם אבינו ע"ה. כתוב בפרשה (יג, ח-ז): "וַיְהִי רִיב בֵּין רָעִי מְקַנְה אַבְרָם וּבֵין רָעִי מְקַנְה לוֹט... וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט אַל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינְךָ וּבֵין רָעִי וּבֵין רָעִיךָ כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אָנַחְנוּ". אומר הש"ה הקדוש (אפריון שלמה): אברהם ראה שיש פה ריב בין הרועים. הוא פנה ללוט ואמר לו, ריב כבר יש בין הרועים, "אל נא תהי מריבה ביני ובינך". כלומר, בוא נדאג שזה לא יהפוך למריבה... שזה לא יגיע גם אלינו. בוא ונשקוט את העניינים, כך שזה לא יתחיל להתפשט. יש להבין מה פשר שינוי הלשון מ"ריב" ל"מריבה"? מדוע פתח הפסוק בלשון "וַיְהִי רִיב" ובהמשך אומר אברהם ללוט: "אל אל נא תהי מריבה"? מבאר הש"ה הקדוש (תוכחת מוסר) בדרך צחות, כי כך דרכו של "ריב", אם לא עוצרים אותו בעודו בראשיתו, מתפתח הוא ומתרבה והופך ל"מריבה". הוא שאמר אברהם ללוט: עלינו להפסיק הריב מיד, כדי שישאר לשון זכר שאינו מוליד, ולא יתפתח ל"מריבה" לשון נקבה שהיא פרה ורבה (ה'בן איש חי').

אין העולם מתקיים, אלא בשביל מי שבולם את עצמו בשעת מריבה! דהיינו מי שבולם פיו בשעת מריבה, שנאמר (איוב כו, ז): "תִּלְהָ אֶרֶץ עַל בְּלִי מֵה". אם נוריד מהמילה "מריבה" את האותיות "מה", נשאר "ריב". וזה בלי - מה. ועל כך אמרו חז"ל "דעת קניית מה חסרת" מי שיש לו דעת, כאשר פורץ ריב הוא עוצר את זה שלא יתפתח למריבה והוא מחסיר מריב את אותיות "מה", אבל אם "דעת חסרת מה קניית" על כל ריב הוא עושה מריבה.

עד כמה חובתינו למנוע מריבות, נלמד מהרעיון שאמר המגיד מקלם: נאמר בפסוק (דברים יז, ח): "כִּי יִפְלֹא מִמֶּךָ דָּבָר לְמַשְׁפָּט בֵּין דָּם לְדָם" - יגיעו ימים שעם ישראל יתפלא על ההבדל בין דם לדם. מדוע דם "גויים" שנשפך ע"י יהודים (כדוגמת הערבים בזמננו) מעורר זעם רב בעולם, ואילו מדמם של יהודים שנשפך רח"ל, לא אכפת לאף אחד!?

התשובה, אומר המגיד מקלם, טמונה בהמשכו של הפסוק: "דַּבְרֵי רִיבַת בְּשַׁעְרֶיךָ" - המחלוקות והמריבות שיש בשערינו בין איש לרעהו, בין שכנים וגם בתוך הבית פנימה, הם-הם הגורמים את ההתייחסות של הגויים לדמם של היהודים, רח"ל. ולמרות שאצל האומות יש מריבות הרבה יותר קשות, אבל אומתנו היא אומה קדושה, ואסור ליתן למריבות שכאלו לשכון בתוכנו.

"הקב"ה מתנהג עם בריותיו כדרך שמתנהגים בני האדם", היה אומר הגר"ש פינקוס בשיחותיו, "וכשם שאדם המתארח בבית שיש בו מריבות וסכסוכים קטנים, קשה לו מאוד לסבול זאת, ומחשבתו היא: הלוואי שלא הגעתי לכאן, וכל רצונו לצאת משם מיד. כך גם הקב"ה, אינו רוצה לשכון בבית שיש שם מריבות, והוא מסלק את שכינתו משם מיד. רח"ל. ולכן היוצא לריב עם רעהו, הדבר החשוב ביותר לרעהו הוא לשתוק! ואף שברורה לו צדקתו, וחורה לו מאוד עוול חברו והרצון להשיב לחברו חזק מאוד".

ומוסיף הרב: "שתיקה היא השירה הגדולה ביותר, יותר מהשיר היפה ביותר שישנו. כשאדם יודע לשתוק לכבוד שמים, כאשר הוא מתפוצץ ורוצה לומר מילה ולעקוץ את השני, להראות את עצמו חשוב יותר. אך הוא צועק שתיקה לכבוד השם יתברך - זוהי הגדלות שבגדלות!"

רבי משה לייב מסאסוב, היה אומר: "פעם אחת כשיהודי בולם פיו ומתאפק מלכעוס - שווה יותר מאלף תעניות!"

"לך לך מארצך וממולדתך..." (יב, א) - סיפור

כאשר רבנו יוסף חיים זצ"ל - ה'בן איש חי' עלה לביקור בארץ ישראל, התנה עם ראש השיירה המוסלמי שביום השבת תשבות השירה כולה. הלה הסכים תמורת תשלום נכבד. שיירת הגמלים עשתה דרכה בדרך לא דרך, במדבר השומם והצחיח, ובהגיע ערב שבת החל ה'בן איש חי' לפרוק את המיטלטלים מעל הגמל.

פנה אליו מנהיג השירה בקולו: "וכי מתכוונים אתם לעכב את השירה כולה בלב המדבר? הלא המקום שורץ חיות רעות ושוודדים. אתם מסכנים את חיי כולנו!"

דבריו היו אמת, אך רבנו לא חת. הוא ענה לו שהשירה רשאית להמשיך בדרכה והוא ופמלייתו ישבתו כאן, ומיד בצאת השבת יאיצו פעמיהם להשיגם.

ואכן, ראש השירה פנה להאיץ בגמליו, אך הללו מיאנו למוש ממקומם... לנוכח התעקשות הגמלים הוכרחו כולם לחנות שם, בלב הישימון. אבל הערבים, שחששו מהתנפלות שוודדים, התפזרו סביב, בצל נקיקי הסלעים.

רבנו ה'בן איש חי' ובני פמלייתו לא שתו ליבם לסכנה, לבשו בגדי שבת ועמדו לקבל את פני שבת המלכה...

ממקום מסתורם עקבו נוסעי השירה הנוכרים בתימהון אחר היהודים השרים ומזמרים כאילו מצויים הם בבית הכנסת במקום יישוב... התפילה הסתיימה, רבנו ה'בן איש חי' קידש על היין והיסב עם בני פמלייתו לסעודות השבת, כאילו היה מסב ליד שולחנו בביתו. קולות השירה הדהדו ברחבי המדבר, והערבים רואים ושומעים.

לפתע נחרדו! הם הבחינו בכנופיית שוודדים שהגיחו מעבר להרים ושעטו לעבר היהודים, ולפתע נסוגו במהירות, עלו על סוסיהם והתרחקו בדהרה!

הערבים הנדהמים הגיחו ממקום מחבואם, סיפרו לרבנו ה'בן איש חי' על נס ההצלה המופלא, נישקו בהערצה את שולי גלימתו ואמרו: "עתה ידענו כי אין כאלוקי ישראל!"

"ויאמר ה' אל אברהם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" (יב, א) -

תרגיש מה עובר על עוברי דרכים - סיפור

וברש"י: "לך לך" - להנאתך ולטובתך", והקשה הצדיק רבי אברהם דוד ירחמיאל זצ"ל, אב בית דין בעיר פאריסאוו: לכאורה יש להבין, איזו הנאה או טובה יכולה לצמוח לאברהם אבינו ממסע זה ומטלטולי הדרך הקשים שהיו מנת חלקו מחרן ועד לארץ כנען?!

והשיב על פי מעשה שאירע עם הצדיק רבי נחום מצ'רנוביל זצ"ל, שפעם אחת היה נתון במאסר על לא עוול בכפו, ובא אליו זקן אחד לבית הסוהר וגילה לו שהסיבה שהוא יושב במאסר היא כיוון שדרכו בקודש הייתה לנדוד בדרכים כדי לקבץ מעות לפדיון שבויים. לכן גלגלו מהשמיים שייכנס אל בית הסוהר גם הוא לזמן מסויים, כדי שירגיש את צערם האמיתי של השבויים וכך יוסיף לדאוג להם בכל כוחו ולא יתרפה מלהצילם, ואף ירגיש את גודל מצות פדיון שבויים ותהיה לו הנאה מקיום המצווה.

ודבר זה הוא מפני שהקב"ה אוהבו והשתדלותו לפדות שבויים רצויה לפניו, ומסורת בידינו שאותו איש זקן היה אליהו הנביא.

וכן היה באברהם אבינו, שהיה בעל לב רחב ומכניס אורחים ונתן לכל אורח אכילה, שתייה ולינה ביד רחבה, ואמר לו ה' יתברך: "לך לך" - להנאתך ולטובתך", כי כשתהיה נע ונד ומיטלטל בדרכים, אז תרגיש מה עובר באמת על עוברי הדרכים, וזוהי "הנאתך וטובתך" - שתכיר ותדע לעשות הכנסת אורחים בצורה המושלמת ביותר.

"ויאמר ה' אל אברהם לך מארצך וממולדתך... והיה ברכה" (יב, א-ב) - סיפור

מעשה ברבנו ה'בן איש חי' זצ"ל, שהעלילו עליו שכביכול חתר תחת המלכות ועל כן הניחוהו בבית הסוהר, והיה לומד שם תורה בימים ובלילות וזכה לחדש חידושים רבים בדרך הסוד בין כותלי בית הסוהר.

כעבור שלושים יום יצא זכאי בדינו ויצא משם. והנה מאותו היום ניקר בו הרצון לדעת על מה נגזר עליו עונש זה מן השמיים. ואכן כעבור זמן מה גילו לו בחלום הלילה שבאותו תא שהיה בו בבית הסוהר היו נשמות רבות מגולגלות שם באבני הבניין, והוא תיקן אותן והעלה אותן למקומן הראוי בעולמות העליונים, וכל זאת פעל על ידי לימודו ותפילותיו. עוד אמרו לו: "דע לך כי כל הנשמות הללו הרי הן נחשבות כילדיך, והן מחכות לך בגן עדן לשמוח עימך בשמחת עולמים!"

וכתב ה'בן איש חי' שמתבאר מכאן שמהלכי האדם וטלטולו ממקום למקום, הכול הוא בהשגחה פרטית מה' יתברך, לתקן תיקונים רוחניים באותם המקומות, וזהו שנאמר באברהם אבינו: "לך לך" - להנאתך ולטובתך", כי בוודאי מסע זה מארצו לארץ כנען הוא לטובתו, לתקן את הנשמות השייכות לנשמתו וגם לפעול תיקונים רוחניים במהלך מסעותיו.

והלך עצום ונפלא! כל מסעות החיים והתחנות שאדם מיטלטל בהם - אין זה לחינם חלילה, אלא הכול בגזירת עליון, לפעול ולתקן תיקונים רוחניים הקשורים לנשמתו.

"וינגע ה' את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברהם" (יב, ז) - באיזה נגע לקה פרעה ומדוע?

במדרש רבה (מ"א, ב) מובא: "ריש לקיש בשם בר קפרא אמר: פרעה בראתן לקה... 'על דבר שרי אשת אברהם', אמר רבי לוי: כל אותו הלילה היה מלאך עומד ומגלב בידו, הווה אמר לה: אין אמרת מחי מחינא, אין אמרת נשבוק שביקנא, (המלאך אמר לה: אם את אומרת לי להכות - אני מכה, אם את אומרת לי לעזוב - אני עוזב). וכל כך למה? שהייתה אומרת לו: אשת איש אני ולא היה פורש".

וב'ספורנו' איתא: רק פרעה לקה בנגעים גדולים, בני ביתו לקו, אך לא בנגעים גדולים כפרעה, כדי שישובו ממעשיהם הרעים שלקחו את שרה, בהיותה אשת איש כאשר למלך. ומדייק כן מלשון הפסוק "וינגע ה' את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו", הפסיקה התורה במילים "נגעים גדלים", ללמדנו שרק פרעה לקה ב'נגעים גדלים', בני ביתו אמנם לקו, אך לא ב'נגעים גדלים'.

ורבנו האברבנאל כתב: פרעה ואנשיו הוכו בנגעים שניכר היה שהגיעו בהשגחה עליונה כתוצאה ישירה מלקיחת שרה ע"י פרעה. "וְאֵת בֵּיתוֹ", מי נכלל בכך? איתא במדרש (תנחומא פרשה ה): "ואת ביתו; לרבות עבדים וכתלים ועמודים וכלים וכל דבר".

והרד"ק כתב: השרים שהביאוהו לבית פרעה.

והרוקח כתב: גם מזלו הוכה.

ה'משך חכמה' כתב: אנשי בית פרעה, גברים ונשים שבביתו.

**“וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לְבוֹא מִצְרַיִם וַיֹּאמֶר
אֵל שְׂרֵי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה נָא יִדְעָתִי כִּי אִשָּׁה יִפְתִּי
מִרְאָה אֶתְ” (יב, יא) – מדוע אברהם אמר אחותי**

מדוע רק כשהתקרבו למצרים אמר אברהם לשרה “הִנֵּה נָא יִדְעָתִי כִּי אִשָּׁה יִפְתִּי מִרְאָה אֶתְ” ביאורים שונים מצינו בעניין זה:

- א. **המדורש** (תנחומא ס' ה') מבאר: “כיוון שהגיעו לפילי של מצרים ועמדו על היאור, ראה אברהם אבינו בבואה של שרה באותו נהר כחמה זורחת. מכאן שנו חכמים, שכל הנשים בפני שרה כקוף בפני אדם (בבא בתרא נח.).
א”ל: “הִנֵּה נָא יִדְעָתִי כִּי אִשָּׁה יִפְתִּי מִרְאָה אֶתְ”.
מכאן אתה למד, שלא היה אברהם יודע אותה קודם כדרך הנשים. אמר לה: מצרים שטופים בזנות הן”.
- ב. **רש”י** מביא מהמדורש רבה (מ, ד): “ע”י טורח הדרך אדם מתבזה, וזו עמדה ביופיה”. אך רש”י פירש לפי פשוטו - אברהם ידע ששרה יפה, אלא שכשהגיעו למצרים, ארץ שאנשיה שחורי עור ומכוערים ואינם מורגלים באשה יפה - חשש שמה ירצו לקחת אותה. לכך אמר שהגיעה השעה שצריך לדאוג על יופייה.
- ג. **ה’אבן עזרא’** מתרץ: בארץ כנען שרה לא היתה היפה היחידה, אולם בארץ מצרים וארץ הנגב - לא היו כמותה ביופי, כי הצורות משתנות בגלל האוויר.
- ד. **הרמב”ן** מבאר: היה להם “נוהל קבוע”, שבכל פעם שמגיעים למקום חדש - אברהם מזדהה כאחיה. משהתקרבו לארץ מצרים, פנה אליה אברהם ואמר לה, כביכול: מחילים את ה”נוהל” המקובל - שאני מזדהה כאחיק.
- ה. **הר”ן** מבאר: בעת היותם בארץ כנען - לא חשש אברהם, משום שהיה שם מחמת ציווי הקב”ה, והבין שלא תגיע תקלה לידו. אולם משירד למצרים על דעת עצמו, ולא בשליחות הקב”ה, החל לחשוש לכך.
- ו. **ה’עמק דבר’** מפרש: בארץ כנען אברהם לא חשש שייקחו את שרה, שהקב”ה הבטיחו כשהולך לארץ: “וּמִקְלָקְלֶךָ אָאֵר”, ואין לך קללה יותר מזו - מי שיגע באשתו, מעבר לשמירה שזכה מחבריו - ענו, אשכול וממרא, בשהותו בארץ כנען. אולם משירד למצרים חשש שהגנה זו חלה רק בארץ ישראל.
- ז. **ה’אור החיים’** מבאר: משהתקרב אברהם למצרים, הבין כי מנהגם הוא שהמלך לוקח לו את הנשים היפות, וחשש שמא ייקח גם את שרה.
- ח. **רבי יהונתן אייבשיץ** זצ”ל מבאר: אברהם חשב שיופיה של שרה מושפע מהמצאותה בארץ כנען, שבה שוכנת השכינה, וסבר שכשיגיעו למצרים, שבה לא שורה השכינה - יסתלק ממנה יופייה, ועל כן לא חשש לרדת למצרים, שאנשיה שטופי זימה. אולם כשהגיעו למצרים וראה אברהם שיופיה לא הסתלק ממנה - החל לחשוש, ואמר לה “הִנֵּה נָא יִדְעָתִי כִּי אִשָּׁה יִפְתִּי מִרְאָה אֶתְ”, אני רואה שיופיך טבעי, ללא השפעת השכינה, וגם כאן במצרים נשאר עמך.
- ט. **ה’טור’** כתב: אברהם חש שנמצא בסכנה גדולה, מפני שהמצרים היו אנשי זימה, ועל כן אמר זאת.
- י. **הנצי”ב מוולוז’ין** מבאר על פי הזוהר, שאברהם ראה שיהיה מלאך שישמור על שרה, שלא תבוא תקלה על ידה.

“אֵל תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לָךְ” (טו, א)

קושיא מופלאה הובאה ב’קובץ המאסף’ (קובץ שיצא בירושלים לפני כמאה שנה): “מדוע נקרא ציור בעל שש קצוות ‘מגן דוד’ ולא ‘מגן אברהם’, הלא ה’ אמר לאברהם ‘אֲנֹכִי מִגֵּן לָךְ’? ואף התירוץ המובא שם תירוץ נפלא:

הנה מסופר בגמרא (סנהדרין צה.) שישבי אחיו של גלית ביקש להרוג את דוד כנקמה על הריגת אחיו. ומעשה שטן היה והגיע דוד לארץ פלישתים, וכשראהו ישבי כפתו והניחו מתחת לקורת בית הבד, וכשהוריד את הקורה נעשה לדוד נס והתרככה הארץ מתחתיו ושקע בה. ואחר כך מסופר שישבי זרק את דוד השמימה ותקע את רומחו בארץ כדי שדוד יפול עליו, ובאותו רגע בא אבישי בן צרויה והוציא מפיו שם קדוש והעמיד את דוד תלוי בין שמים לארץ, וכך הצילו מידי ישבי. והנה אצל אברהם אבינו מצינו שהקב”ה הגן עליו כדרך מלך שמגן על חייליו - מארבע רוחות השמים הסובבות אותם - צפון, דרום, מזרח ומערב. אך על דוד המלך הקב”ה הגן משש רוחות השמים - מארבע רוחותיו בכל המלחמות, ואף מלמעלה ומלמטה. מלמעלה - כאשר קורת בית הבד כמעט מחצה אותו מלמעלה, ומלמטה - כאשר כמעט נפל למטה ונדקר ברומחו של ישבי. על כן נקראת הצורה “מגן דוד”, הואיל ודוד היה מוגן משש רוחות, כפי צורת אותו ציור! [פרדס יוסף]

“וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נִתְּתָה זְרַע” (טו, ג)

הקשה רבנו ה’אור החיים’ הקדוש זיע”א: איך יתכן שאברהם אבינו בא בטענה כלפי הקב”ה ואומר לו: “הֵן לִי לֹא נִתְּתָה זְרַע”? וכי פקפק אברהם אבינו בהבטחתו של ה’ יתברך, שאמר לו בעבר (בראשית יג, טז): “וְשִׁמְתִי אֶת זְרַעְךָ כְּעַפְרַי הָאָרֶץ? מדוע אפוא התרעם ואמר: “הֵן לִי לֹא נִתְּתָה זְרַע”? ועוד קשה, שהיה צריך לכתוב בפסוק: “הֵן לֹא נִתְּתָה זְרַע”, ולמה הפכה התורה את סדר הדברים הנכון וכתבה: “הֵן לִי לֹא נִתְּתָה זְרַע”?

אלא, אברהם אבינו חשב שכוונת ההבטחה שהבטיח לו ה’ יתברך: “וְשִׁמְתִי אֶת זְרַעְךָ כְּעַפְרַי הָאָרֶץ”, שזרעו יהיה אנשים פחותים וגסים בבחינת עפר ואדמה, וכמו שהיה באמת ישמעאל בנו, שהיה אדם חומרי וגשמי. על זה אמר אברהם אבינו לקב”ה שאף שהבטחתו היא אמת וצדק, ומאמין הוא שכל דבריו יתקיימו, בכל זאת “הֵן לִי לֹא נִתְּתָה זְרַע”. כלומר, לא נתת בנים הרצויים לי, דהיינו עובדי ה’ ואוהבי ה’. ועל זאת השיב לו הקב”ה: “הֲבַט נָא הַשְּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים... פֹּה יִהְיֶה זְרַעְךָ!” כלומר, שיהיו יוצאי חלציק בבחינת צדיקים הנמשלים לכוכבים, שנאמר (דניאל יב, ג): “וּמִצְדִּיקֵי הָרַבִּים כְּכּוֹכָבִים”, וגם ההבטחה שיהיו כעפר הארץ, הכוונה שיהיו הרבה מאוד עד אין מספר כעפר הארץ! ומכאן נלמד שצדיקים אנו להתפלל ולבקש תמיד מלפני ה’ שיזכה אותנו בילדים טובים וישרים!

“וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם” (יז, ה)

אמר לו: אתה לקחת ה’ מהגר, לכך יצא ממך ישמעאל, אני נותן לך ה’ משמי, כדי שיצא יצחק צדיק וקדוש. ולשרה נתן ה’ שניה משמו, ו-י’ ביצחק. [השל”ה]

"ובן שמנת ימים ומול לכם כל זכר לדרתיכם" (ז, יא) - "עיניך יונים" - סיפור מרגש

בקשתו המוזרה של היהודי האלמוני הפתיעה את רב העיר מוסקווה. האיש ביקש לערוך ברית לבנו בסתר.

הרב חיים ברלין (בנו של הרב נפתלי-צבי-יהודה ברלין, הידוע בקיצור 'הנצי"ב מוולוז'ין) שימש רבן של וולוז'ין ומוסקווה, ולימים עלה לארץ הקודש ושימש רבה של ירושלים (אחרי פטירת הרב שמואל סלנט). הוא נהג לקרוא בתורה בכל שבת, בבית מדרשו בירושלים. קריאתו היתה נעימה ומיוחדת, והמילים יצאו מפיו בדיוק ובהטעמה. רבים מבני העיר באו לבית מדרשו לשמוע את קריאתו.

בשבת חול המועד פסח גברה הנהירה לבית המדרש. ההמונים ביקשו לשמוע את הרב חיים קורא את מגילת שיר השירים ברגש ובלהט, בהשתפכות מיוחדת.

כשהיה מגיע לפסוק (שיר השירים א, טו): "הֲנֵךְ יָפָה רַעֲיָתִי, הֲנֵךְ יָפָה, עֵינֶיךָ יוֹנִים", הייתה התרגשותו עולה לשיא. הוא היה קורא את המילים האלה בהתלהבות גדולה ומשתפך בדמעות שליש.

תלמיד קרוב היה לו, הרב אריה לוי, שלימים כונה 'רב האסירים'. הוא שאל את רבו מדוע בכל שנה, בהגיעו לפסוק זה, הוא פורץ בבכי נרגש. והלוא זה פסוק שמתאר את האהבה שבין הקב"ה לכנסת ישראל. "הבה אספר לך", השיב לו הרב, והחל לספר: "בימי כהונתי ברבנות מוסקווה בא אליי יום אחד יהודי וביקש לשוחח עימי ביחידות. נכנסנו לחדר צדדי, ולאחר שהדלת נסגרה מאחוריו הופתעתי לשמוע שכל סודו מתבטא בכך שאשתו ילדה בן זכר במזל טוב, ורצונו להזמין אותי למול אותו (הרב ברלין היה מוהל מומחה, וזכה למול רבים מילדי ישראל). שאלתי את היהודי לפשר מעטה הסודיות, והלוא רבים מלים את בניהם כדת ואינם רואים סיבה להסתיר זאת" (זה היה קודם המהפכה הקומוניסטית ברוסיה). "כבוד הרב", השיב היהודי. "אני מתגורר בסביבה של גויים לחלוטין. שום שכן או מכר אינו יודע כי יהודי אני. פרנסתי באה ממסחר בצורכי דת נוצריים. מובן שאם ייודע כי יהודי אני, אאבד את מקור פרנסתי. לכן רצוני לעשות את הברית בסודיות מוחלטת".

הרב הבין כי במקרה הזה לא תוכל המצווה להתקיים בהשתתפות מניין יהודים ובסעודת מצווה, כנהוג בישראל. הצעתי לו, המשיך רבי חיים בסיפורו, כי יהיה הסנדק ויחזיק את הילד על ברכיו, וכך נוכל לערוך את הברית לבדנו. "מצטער רבי, אך לא אוכל לעשות זאת", השיב היהודי בבהלה. "ליבי רך ורגיש. אינני יכול להביט בפצע קטן, ואיך אוכל לראות את מילת בני הרך. ידיי אף עלולות לרעוד והילד עלול להישמש, חלילה".

התחלתי לשאול את היהודי על הנעשה בביתו. לאחר מכן יעצתי לו לשלוח בשעה היעודה את כל משרתות הבית למשימות כלשהן בחוץ, ולהזמין רופא יהודי, שרבים מתושבי העיר נעזרים בשירותיו. לשכנים יסופר כי נמצא בתינוק ליקוי גופני כלשהו, המחייב לעשות לו ניתוח קל. אמרתי שגם אני אבוא בזמן המיועד, הרופא ישמש סנדק, ואף יבוא אחר-כך לביקור בבית, לפקח על ריפוי המילה.

כך היה. ביום המיועד הוביל אותי היהודי לביתו, שהיה מעוצב בסגנון האצילים, בלי שום סממן יהודי. את הפסלים ואבזרי הדת הנוצריים פינינו, וכך ערכנו שלושתנו את הברית בחשאי.

כשנפרדנו, ביקשתי מהיהודי לבוא אליי בעוד שלושה ימים, להודיע לי את שלום הילד. היהודי אכן בא, וחשד שרצוני לקבל ממנו שכר טרחה. מובן שסירבתי לקבל ממנו את הכסף, והוא חשב שכוננתי כי אוסיף על הסכום שהציע...

כשהשתכנע שאיני מעוניין בתשלום, גיליתי לו כי אכן רצוני לבקש ממנו דבר מה. עז היה רצוני לדעת את הסיבה שהניעה אותו לערוך את הברית, מתוך מסירות נפש גדולה כל-כך. בשומעו את שאלתי זלגו דמעות מעיניו, ובראש מורכן אמר: "אני התרחקתי מצור מחצבתי. לפעמים אני מתחרט על כך, אך אינני יודע אם אוכל לשוב בתשובה. חשבתי כי בני הרך יהיה רחוק מן היהדות אף יותר ממני, שכן אני גדלתי בבית יהודי, ואילו הוא לא יראה שום סממן יהודי. ובכל-זאת ייתכן שכשיגדל יכיר חיים יהודיים ואולי יתעורר בו הניצוץ וירצה לחיות כיהודי. רצוני שהדרך ליהדות תהיה פתוחה לפניו... לכן, כבוד הרב, התאמצתי בכל כוחי למול את בני, כדי שאם ירצה לשוב לחיק עמו, הדרך תהיה פתוחה וקלה".

הרב ברלין סיים את סיפורו, ואמר בהתרגשות: בעקבות האירוע הזה התבהר לי מאמר חכמינו על הפסוק "הֲנֵךְ יָפָה רַעֲיָתִי, הֲנֵךְ יָפָה, עֵינֶיךָ יוֹנִים". חכמינו אומרים, כי כפילות הפסוק באה ללמד "הנך יפה לפני החטא והנך יפה לאחר החטא".

התקשיתי תמיד להבין מה היופי שלאחר החטא. התשובה טמונה בסיום הפסוק "עֵינֶיךָ יוֹנִים". אחת מתכונותיה של היונה, שאינה מתרחקת מקינה מרחק שממנו לא תדע את דרכה בחזרה. כך יהודי, אף-על-פי שחטא והתרחק מרחק רב, בכל-זאת הוא מפנה את ראשו לאחור ומשתדל עד כדי מסירות נפש שלא לאבד את דרכו בחזרה לקינו. ואם לא הוא, לכל הפחות שהדרך של בנו תהיה פתוחה לשוב אל חיק היהדות.

[על-פי 'איש צדיק היה']

**ברכת התורה
רון ברינה**

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי : יעקב בן רחל ודוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה נפתלי בן רזה : סמי בן שמחה : גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאור אברהם : רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא : דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל : יפה נדרה בת נעימה : רזה בת שמשון מרים בת עזיזה : כותן בת חביבה : אהובה (דייזי) בת טובה חיה בת יוסף : רחל בת חנה : חנינה בת כמסיה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה : אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: זהבה בת אטו:ג'ימי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה : לאה רחל בת איריס : בתיה בת אסתר

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה : שירה בת שושנה מיטל בת לולו : ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה : עדי בת מזל

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית : אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל : אברהם בן אנט עודד בן הגר : גולן בן דינה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולטי בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות : מרים קין בת רבקה אילה לאה בת ציפורה : שושנה בת שדרה רחל בת נארה : חות בת לינה : מורית בת רחל לימור הודיה, ושחנה בנות תוני יפה

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מאוצרות הפרשה

הוא זקוק לנס שלא כדרך הטבע. אבל ראיתי שאתם עדיין סומכים עלי... היה ברור לי שכל זמן שאתם סומכים עלי – דרך ההצלה היא בדרך הטבע – ובדרך הטבע אין סיכוי. לכם עשיתי כל מצדקי שלא תסמכו עלי, ותבטחו רק בהקב"ה ואז זכינו לנס שלא כדרך הטבע.

אברהם אבינו בדרך הטבע אינו יכול לזכות לבנים. ה'טבע' הוא השונא הגדול של אברהם אבינו; אבל עדיין יש סיכוי קלוש שאולי בכל זאת... באיוושהי דרך יוכל לזכות לבנים, אומר לו הקב"ה "לך מארצך" והדרך ממעטת את הפו"ר, ואז נעלם גם הסיכוי הקלוש האחרון שאולי קיים שאברהם יזכה לבנים בדרך הטבע, וכאשר אין סיכוי כלל לבנים בדרך הטבע – סומכים לגמרי על הקב"ה ויכולה לחול הברכה של "לך לך" – שההליכה לשם תהיה סיבה לבנים.

חבר שלי מלומדי ישיבת מיר היה חייב 32,000 דולר לגמ"ח, בסייעתא דשמיא הצליח לגייס את הסכום עד שלילה לפני תאריך הפרעון כבר בישר לאשתו שב"ה יש לו את כל הסכום. באותו בוקר הוא גם היה זקוק לקנות זוג נעליים. לא היו לו את ה-300 השקלים שהיה זקוק לשם קניית הנעליים, אבל אמר לעצמו שמסתמא יוכל למצוא אחד מאלפי הלומדים בישיבת מיר שילווח לו סכום צנוע זה... הסתובב מאחד לשני ואף אחד לא הלווה לו, זה לא היה לו וזה לא מסתדר לו וכו'. ויהי לפלא! 32,000 דולר הוא השיג, ו-300 שקלים לא השיג... הוא סיפר את הדבר לרבו. כשחיוך גדול נסוך על פניו הסביר לו רבו: הבן נא! פשוט הוא מאוד! 32,000 דולר ידעת שאין לך סיכוי להשיג... וסמכת לגמרי על הקב"ה. 300 השקלים חשבת שתוכל להשיג לבד... לא הסתמכת לגמרי על הקב"ה; אמר לך הקב"ה בוא נראה אותך...

ואת הנפש אשר עשו בחרן (יב, ה)

ורש"י מביא שאברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים וכו', והנה לא מצינו שנשאר משהו מכל אותם מגוירים ובמה זה נקרא "אשר עשו" אם לא נשאר מזה כלום? הגרא"ל שטיינמן זצ"ל נשאל פעם על ידי הגאון ר' יצחק זילברשטיין שיבלחט"א אודות העובדה שהרבה פעמים קורה בארגוני הקירוב שמשיקעים שעות רבות לקרב יהודי ולבסוף הוא לא מתקדם, איזה תועלת יש בזה. והוא השיב והעלה את השאלה הנ"ל וביארה במשל: משל לאדם שראה חבירו נקלע למערבולת בים ועומד לטבוע וקפץ פנימה למים והציל את חייו, ולמחרת הלך אותו חבר שוב לים ושוב נקלע למערבולת ולבסוף טבע, וכי לא מגיע למי שהצילו אמש פרס ואות הוקרה על שהצילו ממות? ואף על פי שאותו חבר מת למחרת?... אבל סוף סוף ביום האתמול הוא נתן לו עוד חיים!! כך אברהם ושרה בזה שקרבו את אותם אנשים תחת כנפי השכינה הם נתנו "חיים" לאותם אנשים.

ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובהב (יג, ב) האדמו"ר ר' חיים מאיר מויזניץ זצ"ל היה אומר: "כבד מאד במקנה בכסף ובהב". כסף זהב – שכל בני האדם ששים בבואם ומנסים להעמיס על עצמם כמה שיותר, לאברהם לא היה אלא נטל מכביד ומעיק... "כבד מאד" – זה הכביד עליו מאד. (הגאון רבי חיים ברוך נבנאל שליט"א, גליון א ישיבישער חומש)

ויאמר ה' אל אברם לך מארצך וגו' (יב, א)

שואל ה'אור החיים' הקדוש: הלא הקב"ה מבטיח לאברהם בענין זה הבטחות גדולות ויקרות, של זרע, שם וממון. אם כך, מהו הניסיון בציווי "לך לך" – הלא אפילו קל שבקלים יעשה זאת? ומשיב: אכן אברהם עשה את הדבר בגלל ציווי השם, ולא בגלל הברכות. הנה על הציווי נאמר "ויאמר ה' אל אברהם", ואילו על המעשה עצמו "וילך אברם כאשר דבר אליו ה' (שם, יד), ולא נאמר "כאשר אמר". וכידוע 'אמירה' – רכה היא, ודיבור – על דבר קשה הוא. השם אמר זאת לאברהם ב'אמירה' לטובתו, כפי שאומר רש"י: "ויאמר ה' אל אברם לך לך – להנאתך ולטובתך", ואולם אברהם עשה זאת מצד הדיבור והציווי האלוקי, ולא בעבור הברכות. (שלמי שלמה)

וברש"י: לא גלה לו מיד, כדי להבבה בעיניו, ולתת לו שכר על כל דבור ודבור. ובמדרש (ב"ר פל"ט אות ט) כתוב בלשון "ליתן לו שכר על כל פסיעה ופסיעה". ויש לתמוה, מה טעם אם היה מגלה לו הקב"ה את היעד עליו ללכת – לארץ ישראל, לא היה מקבל שכר פסיעות, הרי סוף כל סוף הלך? ושמעתי מהגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל בשם מרנא ר' ברוך בער זצ"ל: אם היה מגלה לו את הארץ – המצוה היתה להיות בארץ ישראל; וההליכה לא היתה אלא 'הכשר' מצוה, על הכשר מצוה לא שייך הענין של שכר פסיעות. משא"כ כעת שלא גילה לו להיכן עליו ללכת, אם כן המצוה היא 'ההליכה' עצמה, ויטול שכר על כל פסיעה ופסיעה.

שם. וברש"י לך לך. להנאתך ולטובתך, ושם אעשך לגוי גדול וכאן אי אתה יזכה לבנים. ע"כ. כלומר בגלל שתלך לשם יהיה לך. ההליכה לשם היא הסיבה לזכות לבנים. ובהמשך כתב רש"י: ואעשך לגוי גדול. לפי שהדרך גורמת לשלשה דברים, מומעטת פריה ורבייה, וממעטת את הממון, וממעטת את השם, לכך הוזקק לשלשה ברכות הללו, שהבטיחו על הבנים וכו'. כלומר למרות שההליכה היא סיבה למיעוט הבנים הוא יזכה לבנים. והוא פלא שבתחילה כתוב שההליכה היא הסיבה לבנים ולאחר מכן כתובת שההליכה היא הסיבה שלא יהיה בנים? מסופר על רופא אנגלי בשם ד"ר אדלר (בשעתו הגיע לארץ לטפל במרן הסטייפלר זצ"ל), שפעם הזעיקו אותו למקרה של "פיקוח נפש", הוא אמר להם: אני רק יאכל ארוחת בוקר ואגיע... זעקו לו "פיקוח נפש!!" אמר להם: נכון, אני יאכל לאחר מכן, אבל בדרך לרכב נעמד מול המראה והחל מסדר העניבה כיאה לתרבות האנגלית. שוב הרימו קול זעקה "פיקוח נפש!!" הוא הזדרז להיכנס לרכב ואף התניע את הרכב, אך לפתע יצא מן הרכב בבהלה חזרה הביתה... מה קרה? שכחתי משקפי שמש... בסופו של דבר לאחר כל העיכובים, הוא הגיע לבית החולה, נתן תרופה והכל הסתדר. לאחר מעשה שאלוהו בני המשפחה: למה עשית כאלו 'משחקים'? הרי מדובר היה ב"פיקוח נפש" ממש, וכל רגע היה קריטי? הוא השיב ואמר להם את הדברים הבאים: אני מכיר את החולה הזה ויודע את מצב מחלתו; בשעה שקראתן לי ואמרתן שהמקרה הוא מקרה של פיקוח נפש, ידעתי היטב שבדרך הטבע אין תרופה לחולי זה. בשביל שחולה זה יתרפא

כח ההרגל

אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחייתה נפשי בגלגלך (י"ב, י"ג) אנו מוצאים בפסוק זה, כי אברהם אבינו פונה אל שרה אשתו בלשון תחינה ובקשה, ומפציר בה כי תאמר למצרים שהינה אחותו, מבלי לחשוף את העובדה שהיא אשתו, שכן הוא חושש שמא אם ידעו המצרים ששרה נשואה לו – הם יהרגוהו בכדי ליטול אותה ממנו. ולכאורה, עלינו להבין: אם אכן מדובר בחשש של 'פיקוח נפש' – מדוע אברהם מבקש זאת בלשון 'תחינה' ו'הפצרה'? הלא לכאורה היה עליו להורות לשרה לנהוג כך – חד משמעית! תשובה לשאלתנו, נמצא בעקבות המעשה הבא: בדרך המובילה ל'סלוניקי', עיר הנמל של יוון, נסע ביום מן הימים עגלון יהודי עם עגלתו הנוחה. לפתע, הבחין ביהודי בלתי מוכר העומד על אם הדרך ומנופף בידו נמרצות. משך אפוא העגלון ברסן הסוסים, עצר את עגלתו, ובידר למבוקשו של הזר – שאמר: "אולי תוכל לעזור לי, יהודי יקר? אני כבר שעות הולך בדרכים, רגלי כואבות, וכוחותי אזלו זה מכבר... אם תואיל להעלות אותי על עגלתך, ולקדם אותי בדרכי – יהיה זה חסד של ממש!". ואכן, מיודענו העגלון, נענה. את הדרך – היה עליו לעשות ממילא, ומדוע לא ירוויח מן הצד מצוה יקרה ששכרה בזה ובבא? לאחר שבירר את מחוז חפצו של הזר, ונענה כי הלה צריך להגיע לכפר הסמוך לסלוניקי – הזמינו לעלות אל עגלתו, הניף את שוטו, והמשיך בדרכו. דא עקא, שלאחר מספר שעות, הרגיש מיודענו העגלון כי כוחותיהם של סוסיו הולכים ואוזלים. הם שירכו את צעדיהם בלאות, וניכר היה כי לא יוכלו להמשיך כך עוד זמן רב. משום כך, החליט להכנס אל פונדק דרכים סמוך, כאשר הוא מותיר את העגלה והסוסים בפתח בית האכסניה, כמקובל, ונכנס פנימה עם האורח, אותו הזמין לסעוד עמו ואף להשאיר ללון במקום על חשבוננו, על מנת שיוכלו להמשיך בדרכם למחרת, השכם בבוקר. אלא שבבוקר המחרת, כאשר פקח את עיניו, ציפתה לו הפתעה בלתי נעימה בעליל. לאזניו הגיעו קולות שיחה, שהתנהלה בין האורח אותו ציף למסעו בטוב ליבו, כשהוא מורה לבעל האכסניה להכין את סוסיו ואת עגלתו בהקדם, בכדי שיוכל לצאת לדרך אשר אצה לו עד מאד... כשקורי שינה עדיין מעטרים את עיניו – מיהר מיודענו העגלון לצאת את החדר, ואז, לחדרתו, פנה אליו הנוסע ואמר: "התלבש מהר... עלינו להמשיך במסע! סוסי כבר נחו די והותר, ואפשר לצאת לדרך!". "סוסיך? הלא אלו סוסי שלי הרתומים לעגלתי מימים ימימה!" קרא העגלון, אולם האורח המוחץ לא התבייש להתריס בפניו: "שקרן שכמותך! אני חסתי עליך והעליתי אותך אל עגלתי חנים אין כסף, ואתה עוד מעז לשקר ולטעון לבעלות על סוסי ועגלתי?". העגלון הנבוך וחסר האונים, לא ידע את נפשו. מה יעשה? כיצד יוכיח את צדקתו? אולם אז – פנה בעל האכסניה אל שני הניצים ואמר להם: "יודעים אתם? בסלוניקי – מתגורר החכם היהודי רבי יעקב קובו, והוא, בחכמתו, בוודאי ידע להוציא את משפטכם לאור!". ההצעה התקבלה על דעתם של השנים, שכן טובה ממנה לא נמצאה. עד מהרה שמו את פעמיהם אל סלוניקי, היישר לביתו של רבי יעקב, שאכן, פקחותו היתה לשם דבר, ומכל קצוות המדינה היו באים אליו יהודים וגויים כאחת, בכדי שיכריע בויכוחים שונים שהתגלעו ביניהם מעת לעת. כאשר הגיעו אל ביתו של רבי יעקב, הקשיב הצדיק לטענותיהם בסבלנות רבה. למעשה, שניהם טענו את אותה טענה בדיוק: כל אחד מהם סיפר כי העלה את משנהו על עגלתו בטוב ליבו, וכעת הלה מבקש לעושקו וליטול את ממונו במרמה... לאחר ששמע רבי יעקב את טענותיהם של הצדדים, הורה להם לצאת אל החדר הסמוך ולהמתין שם מעט עד שיתיישב בדבר ויכריע בדינם. בקוצר רוח המתינו שני היהודים לפסק דינו של הרב, אולם ההמתנה התארכה והתארכה, הרבה מעבר למצופה... רק לאחר שעה ארוכה הופיעה בפתח החדר דמותו של הרב, שקרא: "העגלון יגש ראשון אל חדרי!". לשמע הקריאה, מיהר העגלון האמיתי לקום ממקומו ולגשת אל הרב, כאשר רק לאחר שניות ספורות – התעשת גם הנוסע וקם בעקבותיו. כעת, פנה רבי יעקב אל השנים ואמר: "נראה לי, שכעת ברור לכולנו מי הוא העגלון האמיתי... זה שקם מיד כאשר קראתי לו! יהודי זה, הינו עגלון מימים ימימה, והוא רגיל לענות לתואר 'עגלון'... לעומתו, אתה" אמר בפנותו אל הנוסע הרמאי, "מעולם לא היית עגלון, ועל כן חלפו שניות ארוכות עד שהתעשתת והבנת כי עליך לקום ממקומך... אין לי אלא להכריע ולפסוק בבירור כי העגלה שייכת למי שהוכיח כי הינו בעליה האמיתיים, ואילו אתה, בוש והכלם על שביקשת לשלוח יד ברכושו של רעך!" סיים הרב ונעץ מבט מצמיית בנוסע השפל. ואנו על פי דרכנו למדנו, כי קשה מאד לאדם לשנות את הרגלו ואת תפיסתו ביחס לעצמו... מי שרגיל להקרא 'עגלון' – יענה לשם זה מיד, בעוד מי שלא התרגל לכך מעודו – לא יגיב באופן טבעי כאשר יכנוהו בתואר זה. ומכאן, לשאלתנו, עליה משיב היה הגאון רבי איצ'לה מוולאז'ין ואומר כך: אברהם אבינו אכן היה יכול לדרוש משרה כי תציג את עצמה כאחותו כאשר יגיעו מצריימה – שכן פיקוח נפש היה בדבר, אולם התועלת שבכך – היתה מוגבלת: ניתן היה לשער, שמאחר ואינה רגילה להציג את עצמה באופן זה – הרי שכאשר יפנו אליה וישאלו לזהותה, היא תאמר מתוך הרגל כי הינה אשתו של אברהם! לפיכך, כבר בהיותם בדרך, ביקש אברהם משרה כי תתחיל להתרגל להציג את עצמה כאחותו בכדי שבבואה למצרים – כבר תתרגל ל'תואר' זה, ולא תתבלבל מתוך הרגל חלילה... אכן, בשעה זו – עדיין לא היה משום פיקוח נפש בבקשתו של אברהם, שכן לעת עתה טרם נשקפה לו כל סכנה, ולכן לא היה ביכולתו לדרוש משרה שתמלא את בקשתו – אלא רק להפציר בה בלשון 'נא'... (מתוך "ללמדך" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

השאלתי לחבר כרטיס זכרון – האם מותר לו להחזיר לי כרטיס אחר יקר יותר?

שאלה: חברי בקש ממני בדחיפות כרטיס זכרון כדי לצלם ארוע, ונתתי לו, ובשעה שנתתי לו היו שתי אפשרויות להחזיר: או להעביר את התמונות ולהחזיר לי את הכרטיס שלי, או שישאיר אצלו את הכרטיס ויחזיר לי כרטיס אחר. בסופו של דבר העדיף החבר להשאיר אצלו את הכרטיס וקנה לי כרטיס יקר יותר. האם מותר לי לקבלו? תשובה: יש להבדיל בין שתי הנתיבות, שאם נותן כרטיס על דעת שיחזיר כרטיס אחר, הרי זו הלוואה ואסור להחזיר יותר טוב משום ריבית, מה שאין כן באופן שההסכם היה להחזיר את הכרטיס בעצמו, הרי זו השאלה ומותר לו לתת תוספת, כי אין איסור ריבית בהשאלה. בנדרון שלנו שלא פירש כיצד יחזיר, יש לאסור, ע"פ המבואר ב"ד" ס' קע"ו שאם משכיר כלי באופן שהשוכר רשאי להחזירו או להוציאו ולהחזיר אחר תמורתו, אזי אם הכלי הוא דבר שאין בו פחת אסור לשלם עליו שכירות. לכן בכרטיס זכרון שאין בו פחת אסור לתת תוספת. (הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א)

חידה שבועית

מה זולא ריק אחי שהוא יורי, ויורי ריק אחי שהוא זולא?

תשובה לחידה: נשימה. תשובה לחידה פר"ש: השדים שהם יצורים בלתי נראים נכנסו אף הם לתיבה (רש"י ו, ט).

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות גרוסמן להולדת הבן משפחות פינר – ויזנר להולדת הבת הנכדה
גני הדר-עמישב: משפחות מג'נאי – אברהמי להולדת הבן הנכד משפחת כהן להולדת הבן משפחות בוקובסקי - לוינשטיין להולדת הבת הנכדה

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
 מינהל שירותי קהילה

סיפור מההפטרה

מי פעל ועשה קרא הדרות מראש אני ה' ראשון ואת אחרנים אני הוא: היה זה בקיץ שנת תשי"ט, אשה אחת עברה ברחוב רבי עקיבא בבני ברק ליד בית הכנסת הגדול, ורכב הפיל אותה ומתה במקום ל"ע. כמובן שהתאסף שם קהל רב ואף אחד לא הכירה, ומצאו בתעודת זהות שלה שהיא גרה בעיר חולון, ואז היה תקופה קשה מאד בארץ ישראל של ניתוחי מתים ... הקימו בכל בתי החולים מכונים פאתולוגים בקומות שלימות, וכידוע ומפורסם כל זה לאזל שזוכרים את התקופה ההיא, והגיע למצב שאחד מגדולי הרופאים אמר והכריז: לקבור מת בשלמותו הוא ממש בזבוז ובל תשחית... לאור הנ"ל החליטו כמה תלמידי חכמים שהיו במקום להכניסה לבית הכנסת הגדול ולדאוג לקבורתה בשלימות, וכדין מת מצוה, וכן עשו, הכניסוה לבית הכנסת, וכמה תלמידי חכמים שמרו ואמרו תהלים. אחרי זמן מה הגיע המשטרה וטענה שעל פי החוק חייבים לקחתה לבדיקות ולנתחה... אמרו להם שלא ניתן להם, אמרו שיקחו בכוח כיון שזה החוק... ובינתיים התאספו כבר כמה עשרות תלמידי חכמים ושמרו על הנפטרה ואמרו תהלים כל הזמן, אך השוטרים אמרו שלא יעזרו כלום ניקח אותה בכוח, והזמינו עוד עשרות שוטרים. וכששמעו זאת, הזעיקו עוד מאות אנשים כדי למנוע מהמשטרה לקחתה, ובינתיים שלחו לברר במקום כתובתה של הנפטרה, אם יש לה ילדים או משפחה, וחזרו משם בהודעה מהשכנים שאין לה שום משפחה, והיא אשה גלמודה שקטה ופשוטה. המשטרה הגיעה בכוחות גדולים עם אלות בידיהם ורצו לפרוץ בכוח לקחת את הגופה, ומצד שני התאסף כבר קהל בני ישיבות רבנים וסתם עמך כמה אלפים, והיה חשש רציני לשפיקו דמים ממש, גם קציני המשטרה הגיעו ואמרו שיקחו בכוח, ורבנים פסקו שאסור לתת למשטרה לקחתה, אלא חייבים לעשות לה לוויה בבי"ב ולקבורה. כי בפרט נפטרת כזאת שאין לה שום משפחה והיו חותכים כל אנריה ל"ע, ומצד שני היה חשש לשפיקו דמים רח"ל, לאור כל זה לקחו כמה עסקנים יוזמה ודברו עם הקצינים אל לבם, והסבירו להם שעל פי דין זה נקרא "מת מצוה", וכי אין שום קרובים, וחייבים תושבי בני ברק לדאוג לקבורתה וללא כל ניתוח, והראו להם את קהל האלפים, והסבירו להם שלא כדאי ולא יתנו להם בשום אופן לקחתה. ואחרי דיבורים ודיונים החליטה המשטרה לטפל בהלוויה ובקבורתה, ובמשך כל השעות עמדו מאות ת"ח באמירת תהלים ליד הנפטרה, ובהלוויה השתתפו אלפים ברחובות בני ברק וליד כל בית הכנסת אמר מישור קדיש כנהוג. הבה ונתבונן מה קרה כאן ולמה זכתה? האשה הגלמודה הנ"ל, נפטרה בבני-ברק למרות שגרה בחולון, ולא ידוע בכלל מה פתאום הגיעה לבני ברק, מאות תלמידי חכמים עמדו כמה שעות ואמרו תהלים ליד הגופה, נלחמו למענה שלא ינתחה, עשו לה לוויה בב"ב למרות שאף אחד לא הכירה כלל. ובהשתתפות אלפי יהודים ואמרו קדיש עליה, ואין זה סתם מקרה בעולם, לא כל אדם זוכה לזה, ובוודאי מאת ה' היתה זאת אמרו רבים, וכך היתה תחושת כל המשתתפים בהלוויה. ואכן נודע הדבר, שהגיע אחד שהכיר אותה עוד מפולניה, והיה אתה ביחד בגטו, וסיפר לפי תומו שהיתה קוברת מתי ישראל בזמן מלחמת העולם במסירות נפש... ואחרי כל זה מיותר להסביר את כל הנ"ל, הקב"ה שילם לה מידה כנגד מדה ממש, ומידה טובה מרובה. ואכן ראו כולם גם בהסתר פנים הגדול שאנו נמצאים כי הקב"ה גומל לאיש כמפעלו... ובוודאי אין זה כל השכר שלה עבור המעשים הגדולים שעשתה, שהרי אמרו חז"ל בקדושי דף ל"ט: שכר מצוה בהאי עלמא בעולם הזה, ליכא אלא שזה היה משום מניעת צער וסבל גדול מהנשמה, ועיקר שכרה הוא בעולם הבא אשר אין קץ למתן שכרה..... (שיחות חיים)

ועל הכל...

"פרפראות"

מעשה ב"חסידי" שוטה, שהחשיב עצמו למדקדק בהלכה. והנה פעם אחת בהיותו בין אנשים רבים, ראה ביניהם אדם ננס. נזכר אותו החסיד בהלכה הכתובה בשלחן ערוך (אורח חיים סימן רכה סעיף ח), שמברכים ברכת "משנה הבריות" על אדם שגולד כושי או ננס וכדומה. אמר החסיד בלבו לא כל יום מודמנת ברכה כזו לידי, מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה, לכן אקיימנה בשמחה ובהתלהבות, וברב עם הדרת מלך. מיד נדחק בין הקהל, רץ ותפס את אותו הננס כמו לולב, והגביהו בידי לעיני כל, וברך בקול רם ובדבקות עצומה ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם משנה הבריות! אוי לו לחסיד שוטה, שהפך מצוה לרציחה, ומרב סכלותו, אבד במצוות את חלקו בעולם הבא. (דעת תורה למהרש"ם בפתיחה ל"ד)

"ענין של טעם"

הטעם (על דרך צחות) במנהג החסידים לשתות "לחיים" בשבעה. בשלושים, ביארצייט, כאשר נמצאים בכוח מעמד ועולה זכרונות מהנפטר, אלו אומרים המחלה כירסמה בו אלו אומרים לא כי אלא בגלל דברים אחרים הוא מת ואילו מהמחלה הוא יכול היה להחלים, ואחרים אומרים הטעות הרפואית הרגה אותו. באים הנוכחים ושותים "לחיים" ועושים ברכה ומכריזים - "שהכל נהיה בדברו". לא המחלה הרגה אותו, לא זה וגם לא זה, אלא "שהכל נהיה בדברו", כי כך רצה השי"ת וזו הסיבה היחידה שמת. בכל צרה ומכאוב יהיה מה שרק יהיה, על האדם לשנן לעצמו שוב ושוב שהכל, כל פרט ופרט, זה מהשי"ת וכשארם ידע זאת, יוכל להתחזק ולברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, עם אותה שמחה והתלהבות. ואז גם יגיע לצידוק הדין, ולהתעוררות בתשובה ולמצב כזה שהיסורים יגרמו לו לעליה ברוחניות ולא חלילה וחס ההיפך. (שערי משה)

"מפי כתבם"

והעיקר לחזור על דברי המוסר שלומד, ובה יקבל הרבה יותר תועלת. והעיקר ומצד האדם צריך להכין את עצמו לרצות לקבל ולקיים את הדברים שלומד, שיהיה כמו כלי עם בית קיבול המוכן לקבל את מה שרוצים לשים בו. ויגיש האדם את עצמו כמו חולה שזקוק לרפואה. אבל מי שאינו מרגיש עצמו חסר וזקוק לרפואה, זה נובע מגאווה, שמידה זו תחילת כל העוונות כיון שהוא מתרברב על כולם ולא מוצא מומי עצמו אלא דוקא מומי חבדו, כמו שאומרים האנשים שהגמל רואה רק את הדבשת של הגמל השני, אבל את הדבשת שלו אינו רואה. וכך אומרים בשם רבי ישראל מסלנט זצ"ל, שהיה אומר שכשהרב מעורר את הציבור בדברי מוסר, ישנם כאלה שפונים אחרת וחושבים כמה מתאימים הדברים לפלוגי, המוסר, שהרב אומר מכוון עליו. אבל זוהי טעות גמורה לחשוב כך, כי כל אדם נגוע באיזה מידה רעה, וחייב לעשות מאמצים לתקן את המעוות, כמו שיש סוגי חולים שונים, וכולם חולכים לרופא, ורק הרופא יודע מה היא התרופה המתאימה לכל חולי, ואותה לוקח האדם יום יום. ולמעשה הרופאים האמיתיים הם חכמי המוסר שכתבו ספרים, ולכל מחלה יש רפואה, ועל ידי כך מתרפאים. (רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל-אור לציון חוכמה ומוסר)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן דבר הבא מן הטמא שאסור באכילה, יהיה מותר באכילה?
תשובה: דבש היוצא מן הדבורים אף על פי שהדבורים טמאים ואסורים באכילה מכל מקום הדבש מותר, שהדבש אינו מגופם רק מפרח של האילנות ומן התבואות שהדבורים אוכלים. (ספר החידושים)

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

האמת כבדה, על כן נושאה מעטים. (המאירי)

לעולם אל תתחרט על אמירת האמת. (האדמו"ר מקוצק)

גם השקרן בטבעו, אינו יכול לסבול את השקר של חברו.. (רבי מנחם מנדל מרימינוב)

פניני קדוש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפורסר מוהר"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריערמאן

א ווארט אויף די פרשה

מצות ישוב אר"י בזמנינו

ויאמר ה' אל אברם לך מוצא ארץ ומבית אביך אל הארץ אשר אראך (בראשית יב, א).
 איתא בתוספות (כתובות קי, ב): "והיה אומר רבינו חיים, דעכשיו אינו מצוה לדור באר"י, כי יש כמה מצוות התלויות בארץ וכמה עונשין דאין אנו יכולים לזוהר בהם ולעמוד עליהם".
 ביאור הדברים הוא, שמחד גיסא, קדושת הארץ גדולה ונשגבה ביותר, כפי שאנו רואים שיש הרבה מצוות הנוהגות רק באר"י מחמת תוקף קדושתה, ומאידך גיסא, "כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו" (סוכה נב, א) - שככל שהקדושה גדולה יותר, כך ההתנגדות גדולה יותר, ומתוך כך יש חשש לנפילה באר"י יותר מבחול"ל, ולכן סובר רבינו חיים "דעכשיו אינו מצוה לדור באר"י".

אמנם, בשו"ת מהרי"ט (ח"ב י"ד סימן כח) דחה דברים אלו, וכתב, ד"הגהת תלמיד היא, ולא דסמכא היא כלל", והיינו, שבוודאי גם בימינו יש מצוה לדור באר"י ולהיבדק בקדושתה, ואין לחשוש מההתנגדות דקדושה, כי האבות הקדושים בישיבתם באר"י עשו הכנה לבניהם אחריהם והשרישו בהם כוחות להתגבר על כוחות ההתנגדות דקדושה הנלחמות בקדושת אר"י.

זהו שאמר הקב"ה לאברם: "לך מוצא ארץ ומבית אביך", שם התנסית בנסיונות גדולים וקשים, והתגברת עליהם, ומשם קבלת את הכוחות להתגבר על נסיונות, ולכן הנני יכול לצוותך לילך "אל הארץ אשר אראך" - לארץ ישראל, מבלי להירגע ממלחמת ההתנגדות דקדושה כנגד הקדושה שיש באר"י, כי כשם שעמדת בנסיונות במולדתך ובית אביך, כך תוכל לעמוד איתן כנגד כוחות הקליפה באר"י, ולאחר שתשב באר"י "ואעשך לגוי גדול", ומכוחך יוכלו גם הם לדור באר"י מבלי להירגע ממלחמותיהם של כוחות ההתנגדות דקדושה.

(סעודה א' תשמה)

גנותה וגריעותה של בטלה ושעמום

וירא ה' אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת וגו' (בראשית יב, ז).

במדרש (ב"ר לט, ח): "בשעה שהיה אברהם מהלך בארם נהרים ובארם נחור, ראה אותן אוכלים ושותים ופוחזים, אמר, הלואי לא יאה לי חלק בארץ הזאת, וכיון שהגיע לסולמה של צור (לאר"י) ראה אותן עוסקין בניכוש בשעת הניכוש, בעידור בשעת העידור, אמר, הלואי יאה חלקי בארץ הזאת, אמר לו הקב"ה 'לזרעך אתן את הארץ הזאת'.
 יש להבין, מדוע חשקה נפשו באר"י יותר מארם נהרים וארם נחור, והלא מצד תושבי הארץ היתה אר"י גרועה יותר מארם, כי הכנעני היה אז בארץ, ו"מעשיהם של כנעניים מקולקלים מכל האומות" (רש"י ויקרא יח, א)?!

ונראה לפרש בהקדם מה שמצינו שאדם הראשון נתקלל בעקבות חטאו בקללת "בזעת אפך תאכל לחם" (בראשית ג, יט), וביארו המפרשים הענין בזה, שאין כאן רק קללה, אלא יש כאן גם טובה גנוזה, כי רוב החטאים באים משעמום ובטלה ("בטלה מביאה לידי זימה", כתובות פ"ה מ"ה), וממילא מאחר שראה הקב"ה שהאדם מסוגל לחטוא, לכן גזר עליו שיהא טרוד בעמל הפרנסה, ומתוך כך יציל מידי בטלה, וממילא לא יבוא לידי חטא. ואמנם, לנו בני א-ל חי העניק הקב"ה עצה נפלאה להמיר זיעת אפים של עמל פרנסה בזיעת אפים של עמל תורה (כ"ל אדם לעמל נברא... אשריו למי שזכה והיה עמלו וטרחו בתורה", סנהדרין צט, ב), ובכך מרוויחים כפליים, הן להינצל מידי בטלה ומידי עבירה הבאה ע"י בטלה, והן שיכולים אנו למלא את תפקידנו בהאי עמלא ולהשלים את ייעודינו בעסק התורה והמצוות.

מעתה תובן כוונת המדרש כמין חומר: "בשעה שהיה אברהם מהלך בארם נהרים ובארם נחור, ראה אותן אוכלים ושותים ופוחזים", ובראותו אותם במצב של בטלה ושעמום, "אמר, הלואי לא יאה לי חלק בארץ הזאת", כי הבטלה היא אם כל חטאת, וחוששני שגם אני אהיה נגרר אחריהם לעבירה ח"ו רח"ל, "וכיון שהגיע לסולמה של צור ראה אותן עוסקין בניכוש בשעת הניכוש, בעידור בשעת העידור", והבין שיושבי הארץ הזאת אינם משועממים כמו יושבי ארם, "אמר, הלואי יאה חלקי בארץ הזאת", כי על אף

הידיעה שמעשיהם מקולקלים, עם זאת, לא חשש שיהא נגרר אחריהם, מאחר שאינם בעלי בטלה ושעמום, ואדרבה "הא חלקי בארץ הזאת", כי שם מקיימים ה"בזעת אפך" כדבעי, וממילא אלמד גם אני מהם לקיים ה"בזעת אפך" לפי דרכי - להזיע ולהתייעג בתורה הקדושה.

(קביעת שיעור - חורף תשמה)

טענת מלך סדום שאברהם אינו "משפיע" אלא "מקבל"

וברוך א-ל אשר מגן צריך בידך... ויאמר מלך סדום אל אברם תן לי הנפש והרכוש קח לך. ויאמר אברם אל מלך סדום הרימותי ידי אל ה' וגו'. אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם (בראשית יד, כ-כג).

בקרב הנבראים ישנם בעלי מדרגה גבוהה שהם בבחינת נותנים ומשפיעים על אחרים, וכנגדם ישנם בעלי מדרגה פחותה שהם בבחינת מקבלים.

גם כלפי שמיא ישנן מדרגות, כי על אף שלאמתו של דבר כולם מקבלים את ההשפעה מאור אין סוף ב"ה המחיה אותם ומקיימם, עם זאת, צדיקים העוסקים בתורה ובמצוות הם בבחינת משפיעים ונותנים גם כלפי שמיא, כי במעשיהם הם גורמים תענוגים ושעשועים להש"ת, כמאמר הכתוב (תהלים סח, לה) "תנו עוזו לאלקים", וכמאמר רז"ל (זוה"ק ח"ג ז, ב) "ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים".

שם בן נח האציל ברכתו כלפי מעלה ואמר: "וברוך א-ל עליון אשר מגן צריך בידך", ופירש הספורנו: "פועל זה שפעל להגביר אברהם על אויביו הוא ברכה לו יתברך", והביאור בזה הוא, כי לאחר שהתגבר אברהם על אויביו, יוכל להמשיך בעבודתו את קונו, וממילא "הוא ברכה לו יתברך", כי הקב"ה יקבל מעבודתו תענוג ושעשוע לאין קץ, ובכך העלה שם בן נח על נס את מעלתו של אברם, כי לא די בכך שהוא "משפיע" על אחרים, אלא הוא גם "משפיע" כלפי שמיא.

אולם, מלך סדום הרשע רצה להשפיל את אברהם, ולומר לו שאינו במדרגה הגבוהה של "נותן", אלא במדרגה הפחותה של "מקבל", ולכן אמר לו: "תן לי הנפש" - אתה סבור שתוכל להשפיע עליהם ולגיירם, אולם אני יודע שלא תוכל להיות משפיע, ולכן תן לי אותם, "והרכוש קח לך" - אינך במדרגה הגבוהה של נותן אלא במדרגה השפלה של מקבל ולוקח.

ואילו אברהם ביטל את דבריו, ואמר לו: "הרימותי ידי אל ה' א-ל עליון" - במעשיי אני מגביה ומרומם אותו יתברך כביכול, כי אני משפיע ונותן לו עוז ותעצומות כביכול (וממילא כל-שכן שיהיה בידי להיות משפיע על השבויים ולגיירם). "אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך" - איני במדרגת מקבל ולוקח כלל וכלל.

(סעודה ג' תשמ)

טעמי מצות מילה - לאברהם אבינו ולדורות הבאים

וירא ה' אל אברם ויאמר אליו אני א-ל שדי-התהלך לפני והיה תמים. ואתנה בריתי ביני ובינך וארבה אותך במאד מאד (בראשית יז, א-ב).

מצינו שני טעמים למצות מילה: א. להחליש כח התאוה באדם (מורה נבוכים ח"ג פרק מט). ב. אות ברית אהבה בין הקב"ה לישראל (ספר העיקרים מאמר ד פרק מה). כשאמר הקב"ה לאברהם "התהלך לפני" במצות מילה, ועל ידי זה "והיה תמים", הבין אברהם שטעם המילה הוא כדי להחליש כח התאוה המונעת אותו משלימות, ולכן "אחזתו רעדה" (רש"י), כי לפי דעתו כבר נכנע אצלו כח התאוה, ועתה נודע לו שהוא עדיין צריך לעשות פעולות כדי להחליש התאוה ולבוא לידי שלימות.

אז אמר לו הקב"ה "ואתנה בריתי ביני ובינך", כי לדידך טעם המילה הוא רק מחמת "ברית אהבה", ואילו טעם "והיה תמים" שאמרת ליך הוא משום ש"וארבה אותך במאד מאד" דורות ודורי דורות לרוב, שהם לא יהיו במדרגתך, ולדידהו יהא שייך גם הטעם של החלשת כח התאוה.

(סעודה א' תשמה)

גדלות ערכו של אברהם אבינו - בעבודה ובגמילות חסדים

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לא-ל עליון (בראשית יד, יח).

לכאורה תיבת "והוא" נראה כשפת יתר, כי היה די באומרו "ומלכי צדק מלך שלם כהן לא-ל עליון הוציא לחם ויין".

והביא בזה הרה"ק רבי יצחק אייזיק מסוואליווע ז"ע בספרו "דברי יצחק" (בפרשתנו) בשם הרה"ק ה"אמרי יוסף" ז"ע בשם אביו הרה"ק ר' שמואל צבי ראב"ד מונקאטש ז"ע בשם הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע שיחה נאה בדרך צחות ומליצה:

כי שם בן נח היה צדיק זקן, גדול הדור, ורבי מפורסם, ויקם רבי חדש אברך רבי אבריימלע, ונעשה מפורסם מאד, ונהרו אליו מכל העברים לשמוע דברי אלקים חיים, ועזבו את הרבי הזקן, ונתקרו כולם אל הרבי החדש אברהם אבינו ע"ה.

התחיל שם בן נח לשאול אחר מעשיו של הרבי החדש ומה טיבו, כי כולם עזבו אותו ודבקו בו, השיבו לו שהוא מכניס אורח גדול, וביתו פתוח לרווחה בהפלגה יתירה, אמר להם: "אם כן הוא רק מכניס אורחים ולא רבי". גם סיפרו לו מפזרון צדקתו ומנדיבות לבו אשר עושה, אמר להם: "אם כן הוא גם בעל צדקה, אבל על כל פנים ענין רבי מנין מגיע לו?!"

אבל עם כל זה כאשר ראה ושמע כי כולם נוסעים אצלו נתישב בדעתו לתהות על קנקנו, ואמר, אלך ואראנו מה הוא בלא מעלות הצדקה וגמ"ח שלו.

זהו מאמר הכתוב: "ומלכי צדק מלך שלם" - זה שם בן נח כידוע, "הוציא לחם ויין", היינו, זה שאברהם אבינו ע"ה היה בעל צדקה ומכניס אורחים, הוציא לחוץ והעמיד אותו מן הצד, כי אמר אראה את פניו בלא זה, אמנם ראה "והוא" גם כן "כהן לא-ל עליון", היינו, שאברהם אבינו ע"ה חוץ מזה שהוא בעל צדקה ומכניס אורחים הוא עובד השם גדול וקדוש עליון.

(סעודה ב' תשס"ה)

שכינה מדברת מתוך גרונו

כאשר ביקר כ"ק מרן מהר"א ז"ע אצל הרה"ק ר' יוחנן מראחמסטריווקא ז"ע שאלו: "הרי ידוע שה'מאור עינים' ז"ע היה מגיד גדול ומפורסם, והיה מכתת רגליו מעיירה לעיירה ומכפר לכפר כדי לשאת מדברותיו, ואם כן איך יתכן שנשאר ממנו רק הספר 'מאור עינים' מעט הכמות?!"

השיב לו רבי יוחנן: "אצלנו מקובל, שהיה לו לה'מאור עינים' תורה-שרייבער שקיבץ את כל תורתיו לפונדק אחד, וכאשר הביאו לפניו כדי לבקש את הסכמתו להדפיסו לרבים, לקחו ה'מאור עינים', ואותן התורות שהיו עדיין בזכרונו - הורה להשמיט ולשרוף, ואילו את התורות שנשכחו ממנו - הורה להשאיר בכתובים, ונתן רשות להדפיסים".

ואמר טעמו ונימוקו, שהתורות שנשכחו ממנו אינן שלו, אלא הן מהשכינה שהיתה מדברת מתוך גרונו, ולכן דייקא אותן יש להותיר למשמרת.

(ר"א מרחשוון תשל"ד)

תפלה בלב נשבר אין לה אח ורע

מובא בספר "אהלי יעקב":

הרה"ק ר' שלו' שכנא מפרוהיטש ז"ע (אביו של הרה"ק רבי ישראל מרוזין ז"ע) היה נכד הרה"ק ה"מאור עינים" ז"ע (רבי שלו שכנא ז"ע היה חתן הרה"ק ר' אברהם מקארסטשוב ז"ע חתנו של ה"מאור עינים" ז"ע), פעם ביום א' דראש השנה איבד את כל ה"מוחי", והרגיש שאינו יכול לעמוד בתפילה לפני קונו, והיה בוש ונכלם לעמוד במצב קטנות כזה בכותל המזרח, ולכן החל להתרחק מכותל המזרח לכיוון מערב, ונעמד להתפלל בירכתי ביהמ"ד. תפלתו היתה בלב שבור ורוצץ, ובהרגשה אמיתית של הכנעה ושפלות. ביום ב' דר"ה חזרו אליו ה"מוחי", ואז כבר היתה תפלתו בהתרוממות הרוח ובאופן נעלה ביותר.

דרכו של ה"מאור עינים" ז"ע היתה לעלות ל"קידושה רבה" בכל שבת אצל נכד אחר. באותה שנה בשבת שובה הגיע תורו של נכדו רבי שלו' שכנא, וכאשר הגיע ה"מאור עינים" לביתו שאלו: "מה קרה בראש השנה שביום הראשון התפללת באופן נעלה שאין לו אח ורע, ואף שגם ביום השני התפללת טוב, אך לא באותה מדרגה כמו ביום הראשון?!"

(ר"א מרחשוון תשס"ד)

גבוה מעל גבוה

פעם הוצרך הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל ז"ע לסכום כסף גדול לצורך דבר-מצוה חשובה, וכיתת רגליו להשיג הכסף, אך העלה חרס בידו. באין-ברירה בידו הכריז רבי מרדכי ז"ע: "מי שיביא לי את הסכום הנדרש יהא חלקו עמי בגן עדן".

השמועה עשתה לה כנפיים, ואחד הגבירים הגיע בזריזות עם סכום הכסף, והניחו על שלחן הצדיק, ובתמורה קיבל הבטחה לישב במחיצתו בגן עדן.

לאחר זמן, נפל הגביר הלז למשכב, וכאשר הורע מצבו שלח לו רבי מרדכי ז"ע מכתב, וביקש ממנו שכאשר יעלה למעלה יסרנו לאביו ה"מאור עינים" ז"ע.

לאחר פטירתו עלתה נשמתו לשמים, ובא המלאך הממונה על הנשמות לקחתו לדן, אולם, הוא סירב בטענה שיש עמו מכתב עבור הרה"ק ה"מאור עינים" ז"ע והוא מוכרח למסור לו. אמר לו המלאך: "לא אוכל להעלותך למקום גבוה כ"כ, אמנם, עצתי היא שתמתין עד פטירת אחד הצדיקים בעולם הזה, שאז ייצאו הצדיקים מגן עדן לקבל את פניו, ואז תוכל למצוא בנייהם גם את הצדיק מטשערנאביל, ותוכל למסור לו את מכתבך".

לאחר כמה ימים נפטר בעיר בארדיטשוב יהודי בשם רבי אליעזר צבי שהיה עשיר גדול ובעל צדקה מופלג, ובגן-עדן יצא הקול שכל בעלי-הצדקה ייצאו להקביל פניו של בעל-צדקה זה, וגם ה"מאור עינים" - שהיה מגדולי בעלי-הצדקה בדורו - יצא לקבל את פניו. אז הראה המלאך לגביר הנ"ל את נשמתו של ה"מאור עינים", והלה ניגש אליו ואמר לו שיש לו מכתב בשבילו מבנו רבי מרדכי, אולם, ה"מאור עינים" לא זכר כלל שיש לו בן, ורק לאחר זמן מסוים נזכר מבנו, ואז אמר לו: "אם בני ביקש, אעשה לך טובה זו", ולקחו עמו לגן-עדן.

כשסיפר רבי מרדכי ז"ע סיפור זה, הפטיר בהתפעלות: "פוך חזי לאיזה עולם גבוה הגיע אבי ה'מאור עינים' ז"ע בעולם העליון, עד שנשכח ממנו שיש לו בן בעולם התחתון".

(ר"א מרחשוון תשס"ג)

מורו זה טוב עיי יודיעו רה"ח ר' יצחק אייזיק פריעד שליט"א

לעילוי נשמת אביו החסיד המפואר המפורסם הבלתי נשכח, אש קודש לבעליה ר' אלכסנדר ב"ר אברהם צבי זיל פריעד

תודתנו והוקרתנו נתרנה לידידינו שתרמו מהונם להצלחת הוצאת גליון זה

Table with 2 columns: Name and contribution details. Includes names like אהרן קליין שליט"א, שלמה לוריא שליט"א, אהרן צבי בריסק שליט"א, אהרן פרידמן שליט"א, אהרן פרידמן שליט"א.

Table with 2 columns: Name and contribution details. Includes names like משה אהרן רינגל שליט"א, משה שווייצר שליט"א, שלום גרוס שליט"א.

Table with 2 columns: Name and contribution details. Includes names like משה שווייצר שליט"א, אהרן פרידמן שליט"א, אהרן פרידמן שליט"א.

Table with 2 columns: Name and contribution details. Includes names like מוסדות חסידי בעלזא קרית גת, מוסדות חסידי בעלזא קרית גת.

אֶלְזָנוֹת

לְשִׁמּוֹן עֶבֶת

פְּרָשַׁת לֵךְ לָךְ

כ"ז, ט"ו, א"א

חנם מאוצרו הטוב.

נענה הרב הקדוש מאפסא לידידו התלמידים הקדושים, אין זה כי אם מדתו של אברהם אבינו, הקדוש ברוך הוא אמר לו 'שְׂכַרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד' וכתוב על כך על אברהם 'ויחשבה לו צדקה' שחשב שנותנים לו משמים שְׂכַר טוב בתורת צדקה. (ממעיינות הנצח)

צְרִיךְ לָתֵת לַחֵם וַיֵּין וְלֹא רַק בְּרָכָה

וּמַלְכֵי צְדָק מְלֹךְ שְׁלֵם הוֹצִיא לַחֵם וַיֵּין... וּבִבְרָכָהּ. (יד, יח.)

ארע פעם כשהרב הקדוש רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע נסע לאסוף כספים, להחזקת אברהם בן תורה שמשו רגליו, הגיע הוא לבית של אדם להתרימו למצוה וראה איך שאיש עני כבד עומד בהכנעה ומבקש מאותו אדם נדבה למצבו הדחוק, ותחת לפתח את ידו, פטר את אותו עני רק בברכה חמה. נגש הרבי לאותו 'מברך' ואמר לו, אצל מלכי צדק כתוב שהוציא הוא קדם לאברהם לַחֵם וַיֵּין, ורק אחר כך וּבִבְרָכָהּ...

בְּזִמְן שֶׁהַיְהוּדִים בְּגָלוֹת מוֹטֵב שִׁיְהִיו גְּרִים וְלֹא אֲזָרְחִים

כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם (טו יג).

ברוסיה בימי הקיסר ניקולאי כּאָשֶׁר גִּיסוּ יְהוּדִים לְצַבָּא, עֲלָזוּ עַל כֶּף הַמְשַׁכֵּלִים כִּי הִבִּינוּ שְׁבַעֲקֻבוֹת כֶּף יִהְיוּ לַיהוּדִים גַּם זְכוּיֹת אֲזָרְחִיוֹת כְּמוֹ שְׂאֵר הַתּוֹשְׁבִים. כְּשִׁשְׁמַע מִכֶּה הֶרֶב הַקְּדוֹשׁ מְקַאֲצֵק זי"ע נֶאֱנַח וְאָמַר, הֲרִי נִכְתַּב בַּתּוֹרָה 'כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם'. בְּזִמְן שֶׁהַיְהוּדִים בְּגָלוֹת מוֹטֵב שִׁיְהִיו גְּרִים וְלֹא אֲזָרְחִים.

בְּזִכּוֹתֵכֶם חוֹשֵׁב אֲנִי לְהַנְצִיל מְדִינָה שֶׁל גִּיהֵנָם

וְהֶאֱמַן בַּה' וַיַּחֲשִׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה (טו, ו).

הרב הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע ערך פעם מתוך שפלות רוחו חשבון נפש, והסיק שעל כל חטאיו החמורים הרי שאף שבעת מדורי הגיהנם לא יספיקו בשבילו, וכך המשיך להתמרמר.

תוך כדי עסוקו בכך נכנסו אליו חמשה מתלמידיו הקדושים הרב הקדוש מלובלין, הרב הקדוש מאפסא, הרב הקדוש מרימנוב, הרב הקדוש מקוז'ניץ, והרב הקדוש מסאסוב.

כשראה אותם רבם, נחה דעתו באמרו, בזכותכם חושב אני להנצל מדינה של גיהנם, שכבר אמרו לא יהא הרב בגיהנם ותלמידיו בגן עדן. אוּלַם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא מֵאִין יְהֵא לִי?

כעבר רגע התחזק והרהר בקול רם, הלא הקדוש ברוך הוא, הוא הבעל הצדקה הגדול ביותר בעולם, וכשמדבר בעניות של העולם הבא, הרי אין עני יותר ממני, ברור לי שהקדוש ברוך הוא יעניק לי מתנת

בֹּא לְבֵיתוֹ כְּדִי לְגַרֵם לוֹ שִׁיתְפַּלֵּל

כִּי שִׁמְעַד 'אֵל עֲנִיךָ (טז, יא). אֲרִי קַבֵּל ד' צְלוֹתֶיךָ (תרגום אונקלוס)

מספר על הרב הקדוש רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע שנסע פעם להתארח אצל אחד מחסידיו שהיה עני מרוד, ושקה בביתו כמה ימים, באותם ימים השתדל מאד החסיד לכבד את רבו במאכל ומשקה מעבר ליכלתו הדלה, ולאחר אותם ימים כשהלך הצדיק מביתו של החסיד, לא נשאר בביתו מאומה והיו ילדיו רעבים ללחם, הרים החסיד את עיניו לשמים והתפלל מעמק לבו שישלח לו הקב"ה מזון כדי שיוכל להאכיל את ילדיו הרבים, ומיד אחר כך התעשר היהודי באופן נסי בעשירות גדולה מאד.

מה תיקון הדרך היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדרך היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי מנחם נחום מטשורנוביל בעל ה"מאור עינים" זצוק"ל בן הגאון רבי צבי נסתלק ביום י"א חשוון (תקנ"ח)

פעם אחת היה הרבי הקדוש המאור עינים באיזה עיר בשבת קודש, ויהי בעת סעודת ליל שבת, רצה המשמש להגיש לפניו בשר עוף, שנשלח על ידי אחד מאנשי העיר לכבוד האורח הגדול השווה בעיר, אולם הרבי הקדוש ציוה אותו, להשאיר את העוף הזה למחרת על סעודת שחרית. המשמש לקח בחזרה את העוף, והכניס את זה בתובה סגורה, והניח אצלו המפתח של התובה, ואחרי הסעודה הוא הלך לישון.

ויהי בחצי הלילה, קם הרבי הקדוש ממשכבו והקיץ את המשמש משינתו בחיפזון, וציוה עליו לטול את ידיו, וללכת תיכף ומיד להביא לפניו את העוף שהציע לו בעת הסעודה. המשמש התפלל מאד, על מה ולמה בעת הסעודה הרבי לא רצה לאכול את העוף, ודוקא כעת בחצות הלילה הרבי מפריע את מנוחתו ומצוה עליו להביא לפניו את העוף, הלא לא זמן אכילה עתה, וניסה להשמיט את עצמו מהבאת העוף עתה באמצע הלילה, אך הרבי הקדוש צעק עליו בקול רם, שילך מהרה חושה, להביא תיכף את העוף בלי שום תירוץ.

המשמש נבהל ורץ במהירות אל התובה אשר בתוכה הניח את העוף, אך בבואו שם, עמד נבהל ומשתומם, בראותו חתול עומדת בתובה והדלתות פתוחים, והחתול התחילה לאכול מהעוף! מיד גירש המשמש את החתול והביא את העוף בזריזות לרבי הקדוש.

הרבי שעוד ישב על מיטתו, לקח תיכף ומיד את העוף, והתחיל לאכול אותו, ואכל את העוף עד גמירא, אפילו העצמות של העוף אכל הרבי ולא השאיר שום זכר מן העוף. כשהרבי הקדוש ראה איך המשמש עומד ומשתאה מאד על כל הנעשה, גילה לו הרבי הקדוש סוד הענין שהיה לו עם העוף הזה:

הנה בעוף הזה היה נשמה של איזה חסיד אשר היה צריך תיקון, החסיד בא אלי וביקש אותי שאני יאכל מאותו העוף כדי לתקן את נשמתו, אמנם בלילה הייתי יגע מעט, ולא היה בכוחי אז לתקן הנשמה, לזאת צויתך להשאיר העוף על סעודת הבוקר, כדי שמקודם אנוח מעט מיגיעתי, ואז אוכל לתקן הנשמה כראוי.

אמנם בחצות הלילה בא אלי נשמת אותו החסיד, וצעק אלי בקול מרה, רבינו הקדוש, איך לא תחוס עלי, הלוא כמה יסורים סבלתי עד שזכית לבוא לעוף טהור, וזכית שבא העוף לידכם, ואיך לא תרחמו עלי כי אבוא עתה לפי דבר טמא, כי חתול עומדת ואוכלת מבשר העוף.

ולכן קמתי בזריזות, וזירותי אותך להביא לפני תיכף ומיד את העוף, כי אולי תאכל חלילה החתול כל העוף. ולזאת אכלתי תיכף כל העוף אפילו העצמות היבשים, כי החתול באוכלה מעט מן העוף קלקלה הרבה, והוכרחת לתקן את זה על ידי שני דברים, על ידי האכילה תיכף ביושבי עוד על מיטתי, ובמה שאכלתי אף דברים שאינם נאכלים. צא וראה כמה גדולים מעשה צדיקים לשם שמים.

מה הטריד את מרן שר התורה זצוק"ל

עליו הצביע דודו החזון איש. רבינו השיב, שאמנם ראה בעבר את דברי המדרש, אבל מקורם נשמט מזכרונו.

באותם רגעים צבאו על בית רבינו כמאה איש, שכמהו לזכות בעצתו וברכתו. אולם רבינו עצר את קבלת הקהל, קם ממקומו, וחופש במשך שעה תמימה את דברי המדרש שפרחו מזכרונו. העיכוב הבלתי צפוי, עורר את פליאתם של בני הבית שפנו אל רבינו בשאלה: "הרי החזון איש אמר שיש מדרש כזה, וגם רבינו ראה את המדרש במו עיניו... האם זו סיבה מספקת לעכב את האנשים הרבים הממתנים בחוץ?"

תשובתו של רבינו מאלפת בינה, ומלמדת עד כמה צריך אדם לאמץ את כוחותיו בלימוד התורה ובידיעתה: "הרי כשעמוד בפני בית דין של מעלה, ידרשו ממני לדעת, לא רק את דברי התורה עצמם, אלא גם היכן כתוב כל דבר, ומה אענה כשישאלו אותי היכן מובא המדרש על גבהו של נבוכדנצר?! כל עוד אינני זוכר את מקור דברי המדרש, אין לי מנוחת הנפש, ואין ביכלתי לקבל קהל".

בני הבית החלו לחפש את מקור המדרש במאגרי חיפוש תורניים שונים, אך לא מצאו את מקור הדברים. כששמע רבינו שהמחפשים העלו חרס, הוא בירר אילו מילים הוקלדו בתכנת המחשב. כשהתברר לו שהמחפשים הזינו את התיבות 'נבוכדנצר' ו'טפח', עיץ להם רבינו לחפש את המילה 'פושכא', שמשמעותה היא טפח בשפה הארמית.

התוצאות המיוחלות לא איחרו לבוא, ולשמחת כולם התברר, כי המדרש מופיע ב"לקוט שמעוני" דניאל רמז תרס"ב ב"זו הלשון: 'נבוכדנצר ננסא קטיעא פושכא'.

בשנות צעירותו באו לרבינו, ושאלו אותו שאלה מסיימת על סוגיה בגמרא. התשובה נעלמה מרבינו, והוא הפנה את השואלים אל אביו בעל "הקהילות יעקב". להפתעת השואלים ציין בעל הקהילות יעקב מיד, כי המהרש"א מקשה את השאלה הזו בצורה מפורשת. כשהשואלים חזרו לרבינו וסיפרו באזניו את תשובת אביו, הוא פרץ בכי מר ואמר: "מה אעשה כשימנו אותי לבית דין של מעלה, ואני שכחתי את המהרש"א..."

נורא נוראות, מורי ורבותי, מבהיל על הרעיון, מי היה מרן רבינו גאון הדור, פאר הדור והדור, רבינו רבי חיים קניבסקי זצוק"ל. זכותו של מרן פאר הדור החזון איש, ורבינו רבי חיים קניבסקי, יגן עלינו ועל כל ישראל.

(מתוך הפתיחה לשיעור - כתובות דף צב, י"א תשרי תשפ"ג)

גם נמוך קומה יש בכוחו לשלוט על כל העולם

השבוע בדף היומי (מדרים יב) נלמד בס"ד את המילים, "כיום שנהרג בו גדליה בן אחיקם, כיום שראיתי ירושלים בחורבנה". המילים האלו מזכירים לנו את נבוכדנצר הרשע, שהחריב את ירושלים והמקדש, ומינה את גדליה בן אחיקם להיות ראש על בני ישראל הגולים על ידי נבוכדנצר.

הפסוק במשלי (טו, כז) וְשׁוֹנֵא מְתַנֵּנֹת יְחִיה. כשהתקשר אלי מזכה הרבים הרב החסיד רבי ישראל דירנפלד שליט"א, מהקו הנפלא, קו "כח התורה", שהוא רוצה לשלוח לי מתנה על השיעורים שמסרתי בקו, אמרתי לו, אל תטרח, יישר כח על הרצון לשלוח. אבל הוא לא וויתר, הוא לא נח עד שהמתנה הגיע.

המתנה נתנה לי חיות - מלשון יְחִיה, כל הערב יום הקדוש ובהפסקות ביום הקדוש, הספר החיה אותי. הספר שהוא שלח נקרא, "מתוק האור", של המגיד מישרים הנודע, פה מפיך מרגליות, הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א, "פניני רבי חיים קניבסקי זצוק"ל", פנינים וסיפורים מרבן של ישראל.

כשפתחתי הספר בפעם הראשונה, נתקלתי בסיפור שנותן חשקת התורה בכל העצמות, וזה כתוב כל כך בטוב טעם, ולכן נצטט מילה במילה מתוך הספר:

כותרת הסיפור: "אובהו של נבוכדנצר היה פושכא".

לפני שנים רבות התגורר בעיר בני ברק סופר סת"ם, שהיה נמוך קומה באופן חריג. חזותו יוצאת הדופן של האיש, משכה לא אחת תגובות סקרניות ומשתוממות. רבים נעצו בו מבטים חודרים וחסרי נימוס, והיו אף שהגדילו לעשות, ובירכו עליו בשם ומלכות את ברכת 'משנה הבריות'.

כשנעקה נפשו של האיש מתשומת הלב הבלתי רצויה שהקיפה אותו, פנה אל ה"חזון איש" [יומא דהילולא ט"ז חשוון], ותינה בפניו את צרתו וכאבו: "בכל מקום אליו אני מגיע, אני נתקל באנשים שמביטים בי בתמהון ובסקרנות בשל קומתי הנמוכה".

החזון איש שהיה ידוע בחיבתו היתרה לכל יהודי, והוקיר מאד את סופר הסת"ם, פייסו ועודד את רוחו. "דע לך שהאדם אינו נמדד לפי ממדיו ושעור קומתו, כבר מצנינו קטני קומה שהיו בעלי כח, שלטון ועצמה. חז"ל מציינים שנבוכדנצר היה בגובה טפח אחד בלבד, ולמרות זאת הוא שלט בכל העולם. גם אתה מסוגל להעפיל למחוזות שאנשים פשוטים אינם מסוגלים להגיע אליהם".

כשהמעשה הגיע לידיעת מרן הגאון רבי דוב לנדו, הוא שגר שליח לרבינו, ובקש שיגלה לו את מקור המדרש

ביום טוב שמחת תורה, בורא עולם האיר לי שני ווארטרים בהלל בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. אנחנו מתפללים בהלל, **השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם**, חשבתי בדרש ככה, **השמים שמים לה'**, זה מושלם, זה שייך לבורא עולם, **והארץ, זה מלשון ארציות, הגשמיות, נתן לבני אדם**, זה עולם המעשה, אנשים עובדים בשדה, קוצרים את החיטה, ארציות. ומהו העבודה שלנו, שגם כשאנחנו עוסקים בארציות, בגשמיות, שזה שייך **לבני אדם**, יש להעלות את זה לדרגה של **שמים**, להתכוון שכל מעשיך יהיו לשם שמים, ואז, הגשמיות נהפכים לרוחניות. עוד ווארט שחשבתי, **אודך כי עניתני ותהי לי לישועה. אודך כי עניתני, כשיהי עוסק בהודאה להקב"ה בזמן שהוא מתענה בצער נורא, הוא עובר קשיים עצומים, אבל במקום לקנטר, ולהגיד כמה קשה לו וכמה הוא לא יכול להתמודד עם היסורים, הוא עוסק בהודיה להקב"ה. על ידי זה ותהי לי לישועה**, הכל מסתדר לו, הוא רואה גְרוֹשֶׁעַ יְשׁוּעוֹת – ישועות גדולות, הוא לא יודע למה, כי בעצם **העניתני** – לשון עינוי, שהוא עבר, זה היה בשביל נסיון, לראות אם הוא יקבל עליו את היסורים באהבה, ואם הוא אכן מקבל היסורים באהבה, הוא רואה ישועה גדולה. (מתוך הפתיחה לשיעור – כתובת דף קג, מוצאי שמחת תורה תשפ"ג)

מאמר שני על חשיבות סעודת מלוה מלכה מלוקט מתוך הספר "סדר מלוה מלכה" מאת הגאון הצדיק רבי חיים יוסף פרידמן אב"ד בערז'אן שליט"א

ענין מלוה מלכה בציבור

שמעתי בשם הגאון הצדיק רבי אברהם צבי בעק שליט"א [זצ"ל] אבד"ק מעלבורן אוסטרליא, רמז נאה לקיום מלוה מלכה דוקא בציבור, על פי המבואר בספר הקדוש נועם אלימלך פרשת בשלח (ד"ה או יאמר ויהי בשלח) בגודל מעלת לוויה של איש צדיק את חברו, דמתקשרים זה בזה ונעשים כאחד. ולהיפך כתב שם, אבל אם הוא (כלומר המלוה) איש נעצב וריקן, אין תועלת לזה במה שזה מלווהו, ואדרבה הוא מכניס בו עצבותו ומפסקו יותר מקדושתו שיש בו. ולפי זה לכאורה איך אנו מלווים את השבת, אולי אין ניחא לה כלל לשבת, שאנשים כערכנו יליו אותה.

אכן אם מקיימים מלוה מלכה בציבור אז ניחא, והוא על פי המסופר מהצדיק הקדוש האהבת ישראל, כד הוה טליא ועשה סיום מסכתא בנוכחות זקיניו הצמח צדיק זי"ע, והנה בעת אומרו הדרן עלך, שאל אותו זקיניו הקדוש, בשלמא הדרך עלך ניחא, שהמסכתא יש לה הוד והדר, אבל איך אתה, אומר הדרך עלך, וכי איזה הדר יש לי. ותיריך לו נכדו, זיידעו! וכי אומרים הדרי עלך, והלא אומרים הדרך עלך, וכלל ישראל יש לו הדר. ולפי זה יש לומר, שכשעשרה מישאל עושים מלוה מלכה ביחד, אזי כל בי עשרה שכינתא שריא, ושפיר ניחא לה לשבת שילוו אותה בציבור.

מסוגלת להצלחה בתורה ויראת שמים ושפע קודש ולעשירות

ידוע מאמר העולם כי סעודת מלוה מלכה מסוגלת להצלחה בתורה ויראת שמים ושפע קודש, כי שלשה אלה נמצאים באליהו הנביא, וכמו שייסד הפייטן, **תצליחנו על ידו ב'תורה'**, וגם **איש סחו אחריה ה' הוא האלקים**, רומז ליראת שמים, ויש **למענו נתברכו כד וצפחת**, הרומז לעשירות ופרנסה בריוח.

סגולת כוס של ברכה מסעודת מלוה מלכה

אחד מסגולותיו הנפלאות של הגאון הצדיק רבי איציק'ל מפשעווארסק זצוק"ל, היה היין מכוס של ברכה, ועל פי רוב מכוס ברכת המזון של סעודתא דדוד מלכא משיחא.

ופעם אחת באו אב ואם מעיר לונדון, עם ילדתם הקטנה בת כמה ירחים ובכו לפניו, שהרופאים כולם פה אחד ענו ואמרו, שילדה הזאת היא סומא ל"ע ולא תוכל לראות בעיניה, ולקח רבינו יין כוס של ברכה ומשח את עיניה, ואכן הילדה הזאת תחי' רואה בעיניה כאחד האדם.

(רועה אבן ישראל, קסו)

מאצחית הפרשה מקולמוסם של הקוראים

וילך אברם כאשר דיבר אליו ה' וילך אתו לוט (יב, ד). המאור עינים מבאר, ש'אברם' הוא הנשמה, ו'לוט' הוא היצר הרע, ומרמז לנו הכתוב, שאפילו צדיק ההולך ממדריגה למדריגה, מתלווה אליו היצר הרע והולך אותו עמו! כי הגדול מחברו יצרו גדול ממנו (סוכה נב.), ומנסה להכשילו בדברים דקים, ולכן גם הצדיק צריך להישמר בשמירה מעולה מן היצר הרע.

אסרו חג סוכות תשפ"ג בהמשך לפתיחה של המג"ש שליט"א בכתובות דף צ"ט הרבי הפחד יצחק' מבאיאן זי"ע היה אומר תמיד, על מאמ"ל חייב אדם לטהר עצמו ברגל, שאדם חייב לטהר את עצמו מה'רגילות' בעבודת השם. והוסיף ע"כ נכדו הרבי שליט"א בשמחת בית השואבה השבוע, שזה חלק מחדש ה', שנתן לנו את הימים הטובים אשר הם שוברים את הרגילות של העבודה בכל השנה, ומביאים עלינו התחדשות במצוות ובעבודת השם. כלפי מה הדברים אמורים, הרי כל השנה אנחנו יונקים מבארו של המג"ש שליט"א בשיעורים ובפתיחות, אך לפעמים כח ההרגל לא נותן לנו להדהד את המסרים והתובנות פנימה אל תוך הלב, והדבקות בשמייעת השיעורים גם היא מכח ההרגל, בלי ההתלהבות ההתחלתית. נו, מה עשה ה' הטוב, נתן לנו את חג הסוכות, בו זכינו להתחדשות אדירה עם ביקורו בפעול של מורינו המגיד שיעור הגה"צ בעל המתקנת שליט"א, אשר הוציא אותנו מהרגילות, והפיה בנו רוח חיים, ואף נתן לנו בבואו טעם חדש במאמ"ל חייב אדם להקפיד פני רבו ברגל", מתוך שראינו בעצמנו את העבודה של אמירת השיעורים, הדברים נכנסו אל הלב, וההתחדשות נכנסה גם בנושא זה.

ה'קלוי' (-טיבל) של חסידי באיאן שמכונה 'תפארת אהרן', הוא הגדול ביותר מבין כל ה'קלוי' של חסידי באיאן בביתר עילית (7- במספר כ"ז), והוא מכיל קרוב ל-400 מקומות. בדרך כלל כמו בכל מקום גדול, כאשר שומעים דרשה יש רעש מהצדדים, וגם כאן בתחילת הדרשה היו כאלה שחשבו לצאת או לשווח, אבל ראה זה פלא, רק החל המג"ש לדבר, והנה נשמע שקט מוחלט שהמשיך עד סוף הדרשה! 400- אברכים ובחורים וילדים ישבו מרותקים לכל מילה במשך כשלושת רבעי שעה! לא יאומן כי יסופר.

דייד עוז
דוד שלומוביץ

גיליון מס' 6 • פרשת לך לך • תשפ"ג

קרובה ישועתך לבוא

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של הרה"ק רבי מרדכי מקוזמיר זי"ע סיפורים ותולדותיו, ותולדות תלמידיו אחריו

סיפור השבוע

אמרות טהורות

מסופר על הרה"ק ר' מרדכי מקוזמיר זצ"ל שנסע פעם חזרה מבית המרחץ בגאליציא, איתו נסעו גם משמשיו, באותו קרון ישב ונסע איתם גם יהודי עשיר ונכבד. אותו יהודי היה בעל אחוזה גדולה, בן תורה וירא שמיים, והיה גם אחד מחסידיו ר' ברוך מגארליץ זצ"ל. לאחר זמן מה התחיל ר' מרדכי להתפלל בדבקות ובכוונה גדולה, אותו יהודי עמד והסתכל נפעם על תפילתו מלאת ההתלהבות של הרה"ק ר' מרדכי ולא הוריד ממנו את העיניים עד שסיים להתפלל. כשסיים הוציא הרה"ק ר' מרדכי מתיקו קצת יי"ש וכיכר לחם אחת, הוא ברך על הלחם טעם ואכל, לאחר מכן לקח את היי"ש והושיט גם לאותו יהודי וברכו לחיים. כשסיים לשתות ביקש ממנו הרה"ק ר' מרדכי שיספר לו מה מעשיו ומהיכן הוא בא. אותו יהודי סיפר לו שהוא בא ממקום פלוני ושמעשיו הם כך וכך וגם סיפר לו שהוא משתייך לחסידיו הרב ר' ברוך מגארליץ. התפעל ר' מרדכי מאד ואמר לאותו יהודי שהוא מכיר היטב את גדלותו ואת אישיותו של הרבי מגארליץ, "בא ואספר לך מהיכן מכיר אני את הרב מגארליץ" אמר לו ר' מרדכי והתחיל לספר: "כשהייתי בצאנו לפני הרבה מאד שנים נכנסתי לרב מצאנו לקבל ממנו ברכה, בהיותי בחדרו שאל אותי אם אני מכיר את בנו ר' ברוך הרב מגארליץ, וענית לי שלא. ואמר לי שמן הראוי שאסע לגארליץ ואכיר אותו. לאחר מכן נתן לי את ברכתו ויצאתי מחדרו. רציתי מאוד לנסוע לפגוש את בנו אבל אנשי המקורבים אלי עיכבו אותי ולא נתנו לי לנסוע לשם, הצטערתי מאוד שלא יצא בידי לנסוע לגארליץ ולפגוש את ר' ברוך ונסעתי חזרה לביתי. אחרי כמה שנים הזדמן לי שוב להיות אצל הרבי מצאנו, שם שאל אותי שוב האם ראיתי כבר את בנו הר' מגארליץ, ענית לי שלא כי האנשים הקרובים אלי מנעו ממני לנסוע. אמר לי שוב הרבי שמן הראוי שאסע ואכיר את בנו הר' מגארליץ. באותו פעם רציתי מאד לקיים את דברי הרב ולנסוע אך שוב פעם לא נתנו לי קרובי לנסוע ואמרו לי שזאת נסיעה ארוכה ואיך אצליח לנסוע נסיעה קשה כזאת ואגיע מותש ועייף מאד מהדרך. נסעתי חזרה לביתי והצטערתי שוב שלא יצא בעדי לקיים את דברי הרבי מצאנו ולנסוע להכיר את בנו. אחרי כמה שנים נוספות שוב הגעתי לצאנו לראות את הרבי, כשנכנסתי אליו הוא שאל אותי מה אני אומר על בנו ר' ברוך מגארליץ, ולא יידעתי איך אשיב לו ואניד לו שלא נסעתי לפגשו, הייתי מובך מאד. לבסוף אמרתי לו והודיתי שלא יצא לי עדיין לפגוש את בנו ולהכירו כי לא נסעתי לגארליץ, וענה לי הרבי מצאנו שאני ישקיע את כל המאמצים שלי ואסע לגארליץ להכיר אותו. בפעם הזאת לא הקשבתי לקרובי ונסעתי לגארליץ, כשהגעתי לעיר הרגיש הר' ברוך שבאתי אליו והוא יצא מביתו, נסע לקראתי ופגש אותי בדרך. ואז הכרתי אותו היטב ונסעתי יחד איתו לעיירה שם הכין לי סעודה גדולה ולמדנו יחד הרבה. משם נסעתי חזרה הביתה בכבוד גדול. (החסידים מספרים שעד אותו יום היה נוהג ר' ברוך לאכול ולשתות הרבה מאד, ומאז שהרה"ק הגיע לבקרו החל למעט באכילתו מאד כדרך בני השטערנובלער ז"ל) בפעם הבאה כשנסעתי לצאנו שאל אותי שוב פעם הרבי האם אני מכיר את בנו, והפעם ענית לי שאכן נסעתי לשם והכרתי אותו. שמח הרבי מצאנו מאוד ואמר לי: " אם אתם מכירים את בני או הסתיים לי תפקידי בעולם הזה" וכך היה, הרה"ק מצאנו נפטר בשנה זו" סיים הר' מרדכי את סיפורו, היהודי הנ"ל התפעל מאד מהפשטות שבסיפורו, והפלא היותו גדול שבשנה זו בדיוק נפטר ר' ברוך מגארליץ. היהודי הנ"ל נקשר מאוד לרבינו הר' מרדכי ולמעשיו, ונעשה אחד מחסידיו הגדולים זי"ע.

'ויאמר ד' אל אברם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך. אל הארץ אשר אראך. ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והי' ברכה. ואברכה מברכך ומקללך אאר ונברכנו בכך כל משפחות האדמה'.

העניין והאמת מזה שידוע התכלית בריאת האדם בעולם הוא להתגבר בכלעוו ותעצומות ללחום מלחמת היצר, וצריך להיות ערום ביראה ולבקש תמיד עצות ותחבולות שלא יפול חס ושלום ביד היצר, ובאמת אין באפשרות האדם להתגבר וללחום עם מלאך ממלאכי מרומים, לכן צריך תמיד לשפוך שיח לפני ד' יתברך שמו ולבקש ולהתחנן לפניו, כי מן השמים יהי' בעזרו להתגבר על יצרו ולמאות ברע ולבחור בטוב, וכמאמר הכתוב: **'צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ד' לא יעזבו בידו' וגו'** וכמאמר חז"ל **'לול הקב"ה עוזרו לא יכול לו ולכן מי שזכה לעמוד בסניו ולהתגבר על יצרו ידע בנפשו כי לא בכחו ועוצם ידו עשה הדבר הזה, רק מתנת ד' הוא שהי' בעזרו, והשכר שיקבל מזה הוא גם כן מצד חסד, וכמאמר הכתוב **'ולך ד' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו'** היינו שזה חסד גדול מצדו יתברך שמו, שאף שכל מעשיהטוב הם רק על ידי עזרו יתברך שמו, אף על פי כן הוא משלם שכר טוב לאיש כמעשהו כאלו הוא בעצמו עשה זה וזה איזהו חסיד המתחסד עם קונו, שידוע שכלהחסידות שהשיג הוא בעזרת קונו: וזהו ויאמר ד' אל אברם, אברם מרמו על הנשמה כידוע מזהו"ק והצדיק הוא בבחינת נשמה אל הדור, וזהו **'ויאמר ד' אל אברם היינו אל הצדיק, לך לך'**, לך' במילוי עם האותיות בנימטריה כמנין **'גוף'** במילואו (לך במילוי היא למד=74 כ=100, ביחד עם 2 אותיות של לך 176, גוף במילוי היא גימל=83, ו=12 פא=81, ביחד 176). ואמר השם יתברך לצדיק הדור לך לך, אני מוסר לך הגוף המרומו בתבת "לך" להדריכו בדרך הישר והטוב וללמדו אורחות חיים, "לך לך" בנימטריה ק' (ל = 30, כ = 30, פעמים לך = 60). ק' במילוי בנימטריה כמנין הוי"ה בהכאה כזה, ל' פעמים ל', ה' פעמים ה' ו' פעמים ו' ה' פעמים ה' (כשמוכא לשון "בהכאה" הכוונה לכפול ב' אותיות זה עם זה), (כאן הכוונה שנימטריה הוי"ה בהכאה), ק' במילוי היא קוף' = 186, הוי"ה בהכאה היא ל' פעמים ל' = 100, ה' פעמים ה' = 25, ו' פעמים ו' = 36, ה' פעמים ה' = 25, הכל ביחד 186), כי אם הצדיק ידריך האדם לעבודתו יתברך שמו, אז השם יהא בעזרו להצליחו בעבודתו:**

'מארצך וממולדתך ומבית אביך', מרכז על מאמר עקביא בן מהללאל הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה, דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, מארצך רו לאן אתה הולך, ממולדתך רמו מאין באת, ומבית אביך רמו לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, לפני אביך שבשמים, ועל ידי שיסתכל בשלשה דברים האלו יתגבר על יצרו ולא יבוא לידי עבירה וליך לשאול ולאבדון ר"ל:

'אל הארץ אשר אראך', בסוד הכתוב גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, נר מצוה ותורה אור, ותוכה לראות עולמך בחייה, ארץ חמדה טובה ורחבה, ומקומו בנן עדן משתעשע עם צדיקים וקדושים ונהנים מזיו השכינה, ותרגיש כל מיני עריבות ומתיקות, ועל ידי זה תוסיף בכל יום תשובה ותורה ומצות ומעשים טובים, וזה "אשר אראך" בא"ת ב"ש עם ב' כוללים בנימטריה כמנין "תשובה מעשים טובים" (יש 4 סוגי גימטריה 1. גימטריה של האותיות א=1 ב=2 וכו' 2. א"ת ב"ש א=400 ב=300 וכו' 3. א"ל ב"ם א=30 ב=400 וכו' 4. א"ק ב"ד א"י=1000 ב=2000) (אשר אראך בא"ת ב"ש, א=400, ב=2, ג=3, ד=400, ה=3, ו=400, ז=7, ח=30, ט=1238 עם הכולל של 2 המלים 1240, תשובה מעשים טובים, תשובה=713, מעשים=460, טובים=67, ביחד 1240), כי על ידי שתראה בעיניך ובחיך את עולמך ותרגיש העריבות ומתיקות תוסיף עוד בתשובה ומעשים טובים.

נפלאות ערותיך

רבינו הקודש סיגל לעצמו מנהגי קדושה ופרישות, עד כדי כך שדודו האדמו"ר רבי יצחק טברסקי מסקווירא התבטא באוזני רבי יחזקאל שרגא הלבפשטאם משינאווא שגודל מדרגתו של רבי מרדכי בענייני קדושה ופרישות היה חידוש גם אילו היה בימי התנאים והאמוראים. כמו כן לא היה ישן במיטה כלל, רק היה מתנמנם בעמידה אצל הקיר. ומקובל שאביו וחותנו אמרו לו שיכולים הם לפעול בשמים שיהיו לו ילדים ובתנאי שישן בכל לילה שלוש שעות במיטה, אך רבי מרדכי סירב באמרו שאין באפשרותו לשלם מחיר כבוד כל כך.

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 351

פנינים לפרשת לך לך

**לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת,
לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il
או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת**

כאשר התארסה אחותי עם הגאון האדיר ראב"ד העדה החרדית, רבי משה שטרנבוך שליט"א, פנה אבי אל בן דודה של אימי, שהיה עשיר מופלג ובעל עסקים פורחים, ואמר לו: היום עשיתי עסקה אדירה שבה לא תוכל להתחרות עימי! "איזו עסקה אתה כבר מסוגל לעשות, שלא אוכל להתחרות עמך?", שאל בסקרנות. "לקחתי לבתי חתן תלמיד חכם גדול, והתחייבתי לפרנס אותו!", השיב אבי...

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל: כמה גדולה קנאת סופרים המרבה חכמה בישראל

"וּנְבָרְכוּ בְךָ כָּל מְשֻׁפָּחַת הָאָדָמָה" (בראשית י"ב, ג')

הדור שלנו הוא דור שבו נערך הבירור הסופי מי רציני ומי לא. וככל הנראה משום כך מביא אותנו הקב"ה למצב של מסירות נפש. מקצצים לנו עד פת לחם ממש, במטרה לאלץ אותנו לצאת לעבוד. במצב כזה נבחנת מסירות הנפש שלנו.

גדלתי בבית עשיר, אך בתקופה מסוימת בחיי, בהיותי בארצות הברית, הייתי שרוי בדוחק כלכלי, ונאלצתי ללוות כסף לפרנסתי. כשכתבתי על כך למורי ורבי, רבי חיים גריינמן זצ"ל, הוא כתב לי בתשובה: "מעולם לא הרגשת את ניסיון העוני, ולא היתה לך הזדמנות ללמוד תורה מתוך הדחק. לכן כל זמן שיש לך את ההזדמנות הזו, שהיא מדרגה גדולה, עליך לנצל כל רגע ללימוד התורה, כי אולי עוד מעט לא תהיה לך הזדמנות כזו, משום שכבר לא יהיה לך דוחק!".

זהו החינוך של אדם גדול, כיצד לקבל דברים באהבה, ולראות באופן חיובי כל דבר שעובר עלינו.

חולל מהפכה של ממש. וזה מה שעורר בהם את הרצון להצטרף לחיים שכאלו ולרצות להיות כאברהם וממשיכי דרכו.

פעם כשהתארחתי בשבת חיזוק ב'שוב צור הדסה', פנה אלי יהודי מאחינו התועים ואמר בתסכול: "יש לי בן אחד, אני משקיע בו הון, מפנק אותו ומספק את כל מחסורו ביד רחבה. אך כשאני מגיע הביתה, הוא עסוק בעצמו ואינו מתייחס אלי כלל. לעומת זאת, יש לי כלב שכל מה שהוא דורש זו אומצת בשר יומית, ובכל פעם שאני מגיע הביתה הוא מקדם את פני בכרכורי שמחה ובנביחות נלהבות. כמה מקנא אני בכך, החרדים, שאתם זוכים ליחס כה מכובד מילדיכם!" ... הגמרא (שבת קיד ע"א) אומרת: "כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה, שנאמר: 'כל משנאי אהבו מות', אל תקרי משנאי אלא משנאי". ומבאר רש"י: "משנאי - שממאסין עצמן בעיני הבריות, והבריות אומרים אוי להם ללומדי התורה שהם מאוסים ומגונים, נמצא זה משנאי את התורה".

מכאן אפשר ללמוד שיש לנו חיוב להתנהג באופן מיוחד בענייני בין אדם לחברו, להתלבש בצורה מכובדת ולהתהלך עם הבריות באופן אצילי, כדי ששם שמים יתאהב על דינו.

בילדותי התגוררתי בתל אביב. היו לי ששה אחים מחונכים להפליא, שהיו הולכים יחד עם אבי לבית הכנסת מדי שבת בשבתו. התנהגותם המעודנת והאצילית עוררה את התפעלותם של המתפללים בכל פעם מחדש. אחד המתפללים עסק לפרנסתו במכירת קלחי תירס חם ברחובות תל אביב. האיש היה עומד מאחורי דוכנו בסביבות התחנה המרכזית, ומכריז בקול על מרכולתו. אשתו, שהיתה הולכת בגילוי ראש, היתה עומדת לידו ומסייעת לו בעבודתו. באחד הימים, כשעברתי ליד דוכן התירס, ושאלתי בשלומו של הרוכל, הוא אמר לי בהתלהבות: "מה אתה חושב לעצמך, שרק אבא שלך זכאי לילדים טובים ומחונכים? גם אדם פשוט כמוני זכאי לילדים טובים ומחונכים! לכן שלחתי את הבן שלי ללמוד בישיבת חברון, ואת הבת ל'בית יעקב'!"

ואכן זכה האיש שבנו יחידו צמח לאחד מצדיקי הדור, שהיו אף שאמרו עליו שהוא מל"ו צדיקים נסתרים. ומזאת יכולים אנו ללמוד איזו השפעה יש להתנהגותם האצילית של בני התורה.

כאשר התארסה אחותי עם הגאון האדיר, ראב"ד העדה החרדית, רבי משה שטרנבוך שליט"א, פנה אבי אל בן דודה של אימי, שהיה עשיר מופלג ובעל עסקים פורחים, ואמר לו: "היום עשיתי עסקה אדירה שבה לא תוכל להתחרות עימי!"

"איזו עסקה אתה כבר מסוגל לעשות שלא אוכל להתחרות עמך?", שאל האיש בסקרנות.

"לקחתי לבתי חתן תלמיד חכם גדול, והתחייבתי לפרנס אותו!", השיב אבי.

עברו מספר חודשים, והאיש ניגש אל אבי ואמר לו בחדוה: "נסעת י לארצות הברית, ובחרתי לי שני חתנים תלמידי חכמים, אתה עשית עסקה אחת, ואני עשיתי שתיים!" ...

למדנו עד כמה גדולה קנאת סופרים המרבה חכמה בישראל!

(מתוך הספר 'אריה שאג')

כל הקשיים והגזרות הכלכליות, לא רק שלא יעצרו אותנו, אלא יסיפו ויעצימו אותנו. בעת שניחתו הגזרות הכלכליות על עולם התורה, הגעתי לביקור חג אצל רבי חיים גריינימן זצ"ל, ביחד עם רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א, ראש ישיבת 'עטרת ישראל'. במהלך הביקור שח רבי ברוך מרדכי: "אלול כמו שהיה השנה אינו זכור לי, לא רק בישיבתי אומרים כך, אלא בכל הישיבות חשו שהיה אלול עצום, ואנו מיחסים זאת לגזרות האחרונות".

לשמע הדברים נענה רבי חיים ואמר: "ואני חושב שזכינו לכך, משום שהציבור למד תורה מכסף נקי יותר. ולכן היתה בו סגולה גדולה!" ... אנחנו הולכים ומתקרבים לכך, שכל הכסף שיחזיק את התורה, יהיה כסף נקי וטהור ... ומה יחזיק אז את המדינה!?

נאמר בפסוק: "והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ה' אלקיך שמה. ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצוך היום אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך" (דברים ל, א-ב).

מקשה ה'אור החיים' הקדוש, שהלא כדי לחזור בתשובה, די לראות את הקללה ולהבין מה גרם החטא, לשם מה עלינו לראות גם את הברכה?

מבאר ה'אור החיים' שעצם ראית ההבדל בין מי שמתנהג בדרך התורה למי שמתנהג בדרך אומות העולם, תגרום לעם ישראל לחזור בתשובה. כשיראו היכן יש שלום בית ואיפה יש חורבן בית, היכן יש ילדים פורחים, היכן יש משפחות לתפארת, והיכן יש משפחות מפולגות, יבינו את הכח האדיר, העצום והחזק של ציבור שומרי התורה והמצוות. כשיראו היכן מחלקות היולדות מלאות בלי עין הרע, היכן יש אנשים שאינם יכולים להוריד את השטריימל במשך כל השבוע, משום שהם הולכים משמחה לשמחה, אז יבינו וידעו כמה טוב לאדם שהולך בדרך ה' ומקיים את חוקות התורה!

הרצון להדמות לאברהם עורר לתשובה

בפסוק: "ונברכו בך כל משפחת האדמה" (י"ב,ג), מבאר רש"י לפי פשוטו של מקרא: "אדם אומר לבנו תהא כאברהם". גם המשפחות הרחוקות, שאורח חייהן היה שונה מאורח חייו של אברהם, נאלצו להודות בפה מלא, שהתנהגותו ואורח חייו של אברהם נעלים ומופלאים. כל אדם ייחל ויירך את בנו: "תהיה כאברהם!"

כיום ניתן לומר כי כל תנועת התשובה גדלה והתפתחה על בסיס זה. הורים רבים ראו את פירות הבאשים שהצמיח החינוך הכללי. הם ראו את ילדיהם מדרדרים מדחי אל דחי, משוטטים ומבלים עד השעות הקטנות של הלילה. הם חשו על בשרם את החוצפה ואת הזלזול שילדיהם מפגינים כלפיהם. הם הרגישו כיצד הפכו להיות בסך הכל כספומטים, שמהם שואבים ילדיהם כספים לתענוגות ולבלויים...

והנה כשהתארחו פעם אחת אצל משפחה שומרת תורה ומצוות, הם התוודעו לעולם חדש שבו הילדים רוחשים כבוד להוריהם. עולם שבו תלמידים חשים דרך ארץ בפני מוריהם. לפתע התוודעו שיש חיים אחרים על הפלנטה. חיים של מתן כבוד ודרך ארץ. גילוי זה

בשורה אדירה לעולם התורה:

התרגשות רבה בקרב תופסי התורה מפתיחת מסלול הלימוד 'קנין ירושלמי' על ידי ארגון 'דרשו'

התוכנית נוסדה על פי בקשות חוזרות ונשנות של תלמידי חכמים ואברכים שקדנים שביקשו להקים עבורם תוכנית לימוד עם 'מחייב' משמעותי לעיסוק מסודר ועקבי בתלמוד הירושלמי. בראש צוות כותבי המבחן יעמוד הגאון רבי זליג ברוורמן שליט"א, חתנו של מרן שר התורה זצ"ל, ומי שערך את חיבורו על הירושלמי

מסודר של קצב הלימוד יישלח בעז"ה לכל לומד שיירשם לתוכנית. את המבחנים על הנלמד יערוך צוות של תלמידי חכמים מופלגים הבקיאים בתלמוד הירושלמי, ובראשם הגאון רבי זליג ברוורמן שליט"א, ראש ישיבת 'דרך אמונה', חתנו של מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, ומי שערך את חיבורו של מרן הגר"ח על הירושלמי. כמו המבחנים על 'הדף היומי' בש"ס הבבלי, כך גם מבחני 'קנין ירושלמי', יערכו בסיעתא דשמיא מדי חודש, במוקדי הבחינה הרגילים של 'דרשו', הפעילים בימי שישי בכל רחבי הארץ. ב'דרשו' מדגישים כי המלגה לתוכנית זו מגיעה עד ל-400 שקלים ללומדים שיקבלו ציון של בין 95 ל-100 אחוז במבחן, ומלגות נמוכות יותר למקבלים ציון נמוך יותר. כמו כן, אין צורך בתקופת המתנה להיכנס למסלול המלגות, כל הנבחנים ייכנסו למסלול המלגות כבר מהמבחן הראשון. נקודה נוספת שמבקשת הנהלת 'דרשו' להבהיר בהדגשה היא, שההשתתפות בקניין ירושלמי פתוחה לכולם, והמלגות על מבחנים אלו ינתנו לכל נבחן, כולל מי שכבר מקבלים מלגה על מסלולי 'דרשו' האחרים, ואין שום הגבלה על כפל מלגות בהקשר לתוכנית לימוד זו. עם זאת, לא יינתנו מלגות לילדים וכללי המילגות לבחורי ישיבות כפי שיפורסם. הרישום מתבצע בכל עמדות 'נדרי פלוס'.

שישו ושמחו בזאת התורה, עת זוכה עולם התורה לחיזוק משמעותי להפצת אורו הזורח של התלמוד הירושלמי בקרב תופסי התורה די בכל אתר ואתר. לפי בקשתם של אברכים רבים, בהם תלמידי חכמים מופלגים, נעתרה הנהלת 'דרשו' לבקשות והחליטה להקים מסלול מיוחד ללימוד התלמוד הירושלמי, בקצב של דף ביום, בדומה לתוכנית הלימוד 'קנין תורה', ללומדי 'הדף היומי' על הש"ס הבבלי, ובדומה לתוכנית 'דף היומי בהלכה', ללימוד 'משנה ברורה' עם 'ביאורים ומוספים' בקצב של דף ליום. במסגרת התוכנית 'קנין ירושלמי', לומדים המשתתפים דף אחד מדי יום, החל מיום שני כ' בחשוון תשפ"ג, לפי 'צורת הדף' של התלמוד הירושלמי בהוצאת 'עוז והדר', וכן בהוצאת ארטסקרול - מורשה. הלומדים יכולים לבחור בכל מפרש המועדף עליהם ללימוד הירושלמי, אבל על פי הנחיית רבותינו גדולי הדור המתווים את דרכו של ארגון 'דרשו' על כל צעד ושעל, במקרה של מחלוקת בין המפרשים השונים, יקבע לצורך המבחן פירושו הבהיר והנפלא של מרן שר התורה, הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל. מסלול הלימוד של התלמוד הירושלמי, יתחיל כאמור ביום שני כ' בחשוון, והמחזור הראשון יגיע אל סיומו בעוד כשש שנים. לוח

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ מה צריך לכוון באמירת המילה 'אחד' בקריאת שמע?
- ◆ מי שאמר 'ברוך שם' ללא כוונה - האם צריך לשוב ולאומר?
- ◆ באיזה אופן משלימים 248 מילים בקריאת שמע?

השלמת 248 מילים בקריאת שמע

• בשלוש הפרשיות של קריאת שמע ישנן 245 מילים, והנהיגו חכמינו ז"ל שהחזן ישוב ויאמר "ה' אלקיכם אמת" בסוף הקריאה, ובכך יושלם מספר 248 מילים, כנגד מספר האיברים שבאדם.

• הרמ"א כתב שהקורא קריאת שמע ביחידות יוסיף את המילים "א-ל מלך נאמן" בתחילת הקריאה, לפני הפסוק 'שמע ישראל', ובכך יושלם את מספר המילים.

• הקורא קריאת שמע בציבור, ובהגיע החזן למילים "ה' אלקיכם אמת" טרם סיים את קריאתו - יש שכתב שישתתק ויקשיב לאמירת מילים אלו.

'מצוות צריכות כוונה'

• להלכה - מצוות צריכות כוונה, ולכן המקיים מצוה ללא כוונה חייב לשוב ולקיימה, אולם לענין ברכה יש לחשוש לדעת הסוברים שמצוות אינן צריכות כוונה, ואין לברך שנית.

• מי שעשה מצוה ולא התכוון במפורש לשם קיום המצוה, אך צורת העשייה, או ההכנה, וכדומה, מוכיחות שנעשה לשם המצוה, יצא ידי חובה.

ענינים שונים

• לדעת רוב הפוסקים יכול אדם להוציא את חבירו ידי חובת קריאת שמע על פי הכלל 'שומע כעונה', אך נחלקו בנוגע למי שכבר קרא בעצמו - אם יכול להוציא את חבירו.

• השומע שני אנשים מברכים כאחד, ומסיימים את ברכתם בשווה, או שהשני מסיים ב'תוך כדי דיבור' לראשון - יענה 'אמן' ואמן.

הכוונה בקריאת שמע אופן הקריאה

• לצד הכוונה לשם קיום המצוה, גם כוונת הלב וההתבוננות בנאמר בפסוק הראשון של קריאת שמע - "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" - הכרחיות לקיום המצוה.

• בקריאת המילה 'אחד' שבפסוק הראשון של קריאת שמע, יש לכוון לקבלת עול מלכות ה' ויחודו בשמים ובארץ ובארבע רוחות העולם. ויש שנהגו להטות את הראש בעת אמירת 'אחד' בפסוק הראשון של קריאת שמע, לכל הכיוונים: מעלה, מטה, מזרח, מערב צפון ודרום, כדי לרמז על הכוונה האמורה. וסדר ההטייה לכתחילה הוא לפי סדר מתנות דם החטאת על קרנות המזבח.

• אסור לכפול את מילות הפסוק 'שמע ישראל', ואף לכפול את כל הפסוק, כדי שלא ישמע כאילו יש 'שתי רשויות' חלילה; ואם לא פָּנָן בפעם הראשונה - יכפול בלחש, וכשנמצא לבדו - אף בקול רם.

• בקריאת פסוקים מהתנ"ך ובתפילה, חובה להקפיד על הגיית המילים בשלימותן, והפרדה ברורה ביניהן במקומות שהחיבור עשוי ליצור שינוי בהגיית הברות הסוגרות או הפותחות את המילים.

• בעת אמירת "וקשרתם לאות על ידך", וכן "והיו לטוטפות בין עיניך" - יש למשמש בתפילין; ויש שנהגו לנשק את היד לאחר המשמוש בתפילין.

• חז"ל תיקנו לומר בקריאת שמע, לאחר הפסוק 'שמע ישראל', את השבח "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", בלחש. ומי שאמר "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" ללא כוונה, ישוב ויאמרנו; ואם שכח לאומר, ונזכר בכך בהמשך הקריאה, יאמרנו במקום שנזכר.

מספורי המגיד

"מתוך ההפיכה" (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק

פרק קכ"ה "כיצד שימחו חתן וכלה בימי העבר?"

תקציר של הפרק האחרון:

למחרת השיחך הופצה השמועה על איחוס חיים שלום עם צארטיל לאחר ניתוק של עשר שנים, על ידי משאי חדשות הרכילות והקהל דש בשמועה, האם מעשה זה הוא מעשה של שפיות או שמא לא. למחרת כל הרכילות נכנסות המשפחות לטראנס של הכנסות חפזות, בשל ההחלטה של חיים שלום להינשא בחודש סיון אפילו שזה פרק קצר מהאיחוסין, הוא אימץ את החלום ב הבטיח לו אביו ז"ל להינשא בחודש זה.

דבר זה הצריך לגיטיקיה שלימה, אך משיגים בגדי חתן בפרק זמן קצר כזה, ביחשלים היו נרשמים אצל אלו שמתעסקים בהכנת בגדי החתן וכלה חודשים ארוכים וידי התפחת היו מלאות עד למעלה מהראש, האפשרות היחידה הייתה לקחת בשאלה מאלו שכבר בגדיהם מוכנים, אל המבצע הזה נכנס השקן המסור של חיים שלום, רב ממדל כהן יחד עם זוגתו, שניהם נמנים למשפחת כהנים יחסנית עליהם נאמר כהנים זרזים הם, רב ממדל דיבר עם חתנים והוריהם שיתנו את בגדי החתן בהשאלה ומרת באשע אשתו דיברה עם הכלות ומשפחותיהן כדי שתסכמנה לדב את שמלת המלה הטול וכל הסובב.

לא פשוט היה להתאים בגדים לחיים שלום שהיה צמם להפליא לאחר התקופה הקשה שעבר, אבל בס"ד השיג רב ממדל בגדים שתאמו אותו להפליא, וכן זוגת רב ממדל מצאה משפחה אמידה יחסית שתפרה בגד מיוחד עבור בתם, הבגד תאם להפליא את צארטיל, כך הצליחו החתן והכלה לעבר את המשוכה הקשה של התאמת בגדי חתן ולה בפרק זמן כה קצר.

חיים שלום מקדיש את כל הזמן שלפני החתונה כשהוא יושב באחד מבתי המדרשות מבקר השכם עד שעת לילה מאוחרת כשמספר כריכים לצדו כשהוא שקוע בלימוד כל הנשאים הקשורים להקמת בית בטהרה, מלבד לימוד מספר מסכתות לא קלות מרש עד כלה יחד עם המפרשים, כשהוא חוזר עליהם אין ספור פעמים, עד שידע לצטט הכל בעל פה בלי לחסר את אחת.

חברה סקרנים עקבת אחרי התנהגות ודנים האם זה משהו יציב וניתן לומר שחיים שלום אכן שב בתשובה שלימה כדל בעלי התשובה של החר, וא שזה משהו ארעי שיחלף כפי שעשה תהפוכות רבות בחייו.

~~~~~

בבוקרו של יום נעים הגיע רב משה יוסף הויזמן למשרדו הקטן של רב יענקל געלבשטיין ראש ה"חברא קדישא של פרושים" בירושלים. רב יעקב ישב באותה שעה על כרטסת גדולה ומילא בה פרטים בנוצת אווז מחודדת כשראה את פני המבקר הצעיר יחסית העלה חיוך רחב.

"ברוכים הבאים, דאכטס זיך צו מיר אז דו ביסט (כמדומני שאתה) רב משה חיים הויזמן שליט"א מטובי חסידי "תולדות אהרן" אחשובוער גאסט זיינט איהר ביי מיר, אורח חשוב אתה אצלי, וואהרשיינליך (כנראה) באת להזמין חלקה מכובדת עבורך או עבור רעייתך היקרה תחי' לאורך ימים טובים או עבור שניכם, שלא לקפח את חלקה של בת הזוג במתנה הנפלאה שהיא אחת בחיים ואין זולתה, באת להתעניין מה יש באמתחתי להציע, ובכן יש לי כעת כמה הצעות טובות בשבילכם וגם המחיר לא משמעותי במיוחד (בימים שחלקה לא עלתה כמעט כמו דירה וניתן היה לחיות אחרי ששילמו על החלקה), יש לי כעת מחיר מבצע למזמינים כעת בקבורה קבוצתית" ניהל רב יענקל מונולוג אירוני כשחיוך שפוף על שפתיו.

רב יענקל למרות התעסקותו בתפקיד מטיל אימה, דאגה למקום קבורה ולסדר את יתר חלקי העיסוקים סביב מנוחת הנפטר, היה אדם עליז מאד, מלא וגדוש בשמחת חיים, צל המוות שמאיים גם עליו, לא הפחיד אותו בכי הוא זה.

"כי עפר אתה ואל עפר תשוב" שינן לעצמו בכל ימי חייו, אדם משול לחרס הנשבר ולציץ נובל דמוי וכחלום יעוף, היום הוא כאן ומחר ישכון בעפר ומה לו להלין שכך יעלה בגורלו, כך ברא הקב"ה את האדם, לאחר החטא הקדמון כי עפר אתה ואל עפר תשוב, חובתו של האדם לשנן לעצמו כל ימי חייו שהוא אורח לזמן קצר בעולם, יש לו תפקיד שהוטל עליו לעשותו בעולם הזה ובזכותו יזכה לחיי העולם הבא.

לפיכך לא ירא רב יעקב את המוות אלא את ה' לבד, ועשה כל שביכולתו להנעים את חיי אלו שמפחדים מצל המוות ומקיימים בהידור רב את "על כורחך אתה מת".

כשמגיעים אנשים בפרט צעירים להזמין לעצמם חלקה, הם עושים זאת די בחשש, בשיחה כזו שבר רב יעקב את הפחד של המוות ואת ההכנות לזה. אדם מכין לעצמו חלקה, הוא לא שולח בזה כרטיס ביקור למלאך המוות, אלא מכין לעצמו סגולה נפלאה שיכולה לשמש אותו שנים רבות.

(יהודי יקר היה בירושלים וגר בשכונת להורי זצ"ל, הרה"ח רבי אלישע הלוי לנדוי זצ"ל מזקני חסידי צאנז בירושלים וגבאי בית הכנסת בתי רנד, בן אחר בן לנוב"י ז"ע שקנה לעצמו קבר ותכריכים בגיל 50 וכדי שהתכריכים לא יבלו מזוקן היה מדי חודש מבססם ותולה אותם ליבוש, או מנערם שלא ישלטו בהם עש המכונה 'מילבן' כך נראו

מספורי המגיד

התכריכים כמו יצאו כעת מידי החייט, עד הגיעו לשנת הצ'ח לא נעשה כל שימוש בתכריכים, כשזקן ושב הוטל התפקיד לדאוג לשלימות התכריכים לידי חתנו רב מיכל רחובליט זצ"ל שזכה אף הוא כמעט להגיע לגיל הזה, ללמד שלא התכריכים ממיתים אלא החטא)

רב משה יוסף היה המום מהפתיחה הססגונית, מחשבותיו רחוקות מאד מכיוון מחשבתו של רב יענקל געלבשטיין אולי גם הוא חושב אי שם על יום המיתה, אבל הוא דוגל בדברי הגמ' בברכות "ואם לאו, יזכיר לו יום המיתה" כדי לגרש את היצר הרע מתחילים עם כל מיני הצעות אחרות שנותנת הגמ' רק אם כל אלו לא צלחו, נוקטים בנשק יום הדין, יזכיר לו את יום המיתה, אבל אם משתמשים בזה כבר בהתחלה זה מאבד את אפקט ההרתעה, כל אלו שחיים בקביעות בצל המוות לא מתרגשים מהמיתה כפי שניתן להסתגל לכל דבר וידוע שהבדחנים הכי גדולים הם אנשי חברה קדישא דוק ותשכח.

"רב יענקל אשאל אותך שאלה קשה שמטרידה אותי זמן רב, לעתיד לבוא נאמר "יבולע המוות לנצח" ואתה הקב"ה ושחט למלאך המוות כפי שנאמר בחד גדא, מה תעשה אז רב יענקל, הרי תישאר מובטל, האם חשבת לעשות הסבת מקצוע?" החזיר רב משה יוסף במענה חריף על ההכנות שעשה לו ר' יעקב.

"ודאי שאינני חושש מרגע זה וכבר הכינותי את עצמי לק' מזה זמן רב" השיב רב יענקל בחיך רחב.
"הבה נשמע איך הכנת את עצמך לאיום הגדול?"

"יש לי חבר משמחים שמשמחים חתן כלה ביום חתונתם, והרי זה ודאי יהיה גם לעתיד לבוא, ואין אחד נוגע לחברו במאומה, כי אין מלינים את הנפטור והלילות פעמים פנויים, לא אחת אני נוטל בין לבין, חלק בלשמח חתן וכלה, פעמים אני קופץ מתוך הלוויה לחתונה ויש קשר ביניהם, כידוע שלחופה שטאנגען (מוטות) יש ארבע מוטות ואילו במיטה (של המת) יש רק שתיים, מפני מה? אלא ששם קוברים אחד וכאן קוברים שניים בבת אחת.

אבל לא אבין את שאלתך מפנה רב יעקב מבטו אל רב משהי יוסף, האם זה יומך הראשון בירושלים? האם לא ידעת על מנהגי מימים ימימה, לבוא לשמחות בני ירושלים, לשמח את החתן והכלה, שהרי כל המשמחם זוכה לה' קולות וכבונה חורבה מחורבות ירושלים, בזה אוכל מעט לזכות לעתיד לבוא ליום הדין שתקף אף כלפי אנשי חברה קדישא, איש בל יעדו."

"אודה על האמת שלא ידעת, אני מאלו שממעטים ללכת לשמחות בשל המחויבות הרבות שיש לי בסדרי הלימוד ושמחות כאלו מתנגשים עם הסדרים שלי, פטרתי את עצמי בטענה שאפשר לקיים מצווה זו על ידי אחרים, בשל כך נעלם ממני דבר זה, לפני יומיים כשהבעתי דאגתי בפני החברותא שלי מאין יהיו לי משמחים אם אני עצמי לא טורח לשמח? בתגובה לק' סיפר לי חברי רבי מיילאך פישמן על מנהגך היפה שאתה אחד המשמחים הגדולים בירושלים.

ולפי זה יש ליישב בשופי את סיבת הגעתי אליך, אמנם למשרדך בגחש"א פרושים בו דואגים לחיים לאחר המוות, אבל מטרתני הייתה להזמין לחיים עצמם עלי אדמות, בקשתי מופנית אליך שתהיה בין חבר המשמחים של כלולות בתי תחי' שהמתנה לק' כחמש עשרה שנים ומחצה, זו לא סתם שמחה של חתן כלה שבקושי מחו את החלב משפתותיהם, כאן מדובר בחתן כלה שעברו את כל התלאות עד הגיעם ליום הגדול הזה, שמחה זו ממש בניית חורבה אחת מחורבות ירושלים, אני חייב משמח גדול בסדר גדול שלך ואשמח אם תוכל לצרף עוד כמה ישישים מזקני ירושלים שיוכלו להכניס טעם של שמחה אמיתית" סיים רב משה יוסף את בקשתו בדחילו ורחימו"

"וואס פאר אפראגע (איזו שאלה) אם אני הולך כמעט לכל מי שאחזי שומעות שעושה שמחה גם בלי לקבל הזמנה אישית, על אחת כמה וכמה שטרחת ברמ"ח איברך להגיע עד הלום, בוודאי שאקבל את ההזמנה, אשתדל להביא איתי את החבריא, אבל כל זה, בתנאי שלא יהיה לי באותו זמן נפטור כמו גאב"ד או סגנו, כי יש עליהם התחייבות בשטר בתנאי כפול ומכופל לעשות להם לוויה בכבוד הראוי להם, ואם את זה לא יתנו להם הרי שהונו אותם והוי מקח טעות שמבטל מינוי.

"אדעתא דהכי לא דיברתי, ואתפלל על אריכות ימיהם ושנותיהם בנעימים" השיב רב משה יוסף.

"אולי אם כבר טרחת למשרד, אז בוא נסגור עסקה שתועיל גם עבורך, חלקה פלוס אחד באחד המקומות הטובים ביותר ששמורים עבור מנויי פרושים, זה יתן לי עוד יותר מרץ לשמח וזה גם יכסה קצת את ההוצאות של המשרד שרבו עד מאד? ניסה רב יעקב את מזלו הטוב.

"אין מערבין שמחה בשמחה, עלי להתייעץ עם אשתי, אני לא נותן לה מתנות כאלו גדולות בלי להודיעה שמא תגיד שחפצה היא במקום אחר, גם נזכרתי במה שאמר לי פעם החברותא שלי רב מיילאך פישמן שיחי' שהפסיק לקנות מתנות ליום ההולדת של אשתו, כששאלה אותו למה? השיב לה...כי את לא משתמשת בהם, לפני שנה

מספורי המגיד

קניתי לך חלקה ועד היום זה לא בא לידי שימוש" חמק רב משה יוסף כשכולו רועד מפחד, את בית הקברות הוא לא שוזף אפילו ממרחק מיל ואת היזכיר לו את יום המיתה הוא מקיים בדברי הגמ' בברכות.

רב יעקב שומע את הבקשה ומציין את תאריך הניטצאדע (זמן בו רוקדים עם החתן) בפנקסו האישי.

"דייגע נישט, איך וועל פראבירען דאס בעסט, דאס שטייט ביי מיר אין דיא עכסטע מדרגה- אל דאגה אני אשתדל לעשות את המיטב שביכולתי כי זה עומד אצלי בדרגה העליונה" סיים רב יעקב את המפגש ביניהם.

***

הזמן מתקרב שתי המשפחות מחישות את ההכנות, גב' פינקלשטיין בעזרת כמה שכנות טובות בישלו מספר עופות ודגים וגם עשו מספר סלטים, גם משפחת הויזמן התגייסה במילואה להכין את צרכי החתונה מבחר מאכלים וסלטים שונים הוכנו לסעודה שתתקיים במוצש"ק, הם חרגו בכך מכל הנהלים שהיו בשמחות.

באותם ימים הייתה חתונה דלה מאוד, כי מהיכן יביאו מזון לכל המשתתפים, בקושי היה לאכול, הכל היה בקצבאות ותלושי מזון שחולקו בצמצום רב, על כן חתונות של אז היו דלות מאוד, בשל כך היו קובעים את החתונה ביום שישי כדי שלא יצטרכו לכבד מעבר ליכולות, את החופה היו מעמידים אחרי הצהרים, לא מדי סמוך לשקיעה, כדי שחלילה וחס לא יגיעו לידי חילול שבת קודש רח"ל, בליל שבת אחרי הסעודה היו מתכנסים מספר שכנים וידידים בבית המחותנים או באולם "ארץ ישראל" או בתלמוד מא"ש או בת'ת בתי אונגרין כיון שהאורחים כבר אכלו בביתם כדי חצי שביעה, אכלו במקום הסעודה עם התחשבות רבה בזולת, כדי שיהיה לכולם טעימה קלה בכבוד.

היו שהיו מפטירים בהלצה "שניידט דין און עס מיט רחמים" (מאמר שקשה לתרגמו לאלה שלא בקיאים בשפת האידיש אבל לשון שנופל על לשון, המשמעות הפשוטה היא לחתוך את גזר הדין ולזכות ברחמים, אבל בלשון שנופלת על לשון יש כאן משמעות נוספת, לחתוך את המאכל דקיק ולאכול זאת עם רחמנות לחוס שיהיה לכולם)

שפיץ החתונה עבר למוצאי שבת, אז התקיימה הניטשאדע (מילה שלא שעורה אבותינו דוברי האידיש וסבורני שהמקור שלו הוא לדינו, אבי זצ"ל היה מפטיר עליו בהלצה "סיא נישט קיין שאדע" כלומר לא חבל להיות שם, סעודה זו התקיימה אצל אחד מן המחותנים, היו מחלקים את הקהל, הגברים בבית המחותנים והנשים בבית השכנים הסמוכים (אז לא דיברו על הדרת נשים) בסעודה זו גאתה השמחה עד לשחקים, עד שניתן היה לומר שבעצם זו הייתה החתונה, כי קודם לכן לא ניתן היה לרקוד בשל קדושת השבת.

הדלים ואף הבינונים יצאו ידי חובתם במאפי הבייגעל הירושלמי שאין להם אח ורע במתיקותם והיו מוסיפים את המציות שנקראו בירושלים "דיא מצקאלאך" על זה שמו את דגי ההערינג שהיו מתובלים היטב וכדי שהאיצטמוכה לא תחוש ריקנית שמו שקיות גדולות של פאפיטעס (גרעיני החמנייה השחורים) גברים מעט שביניהם השיגו את המאראנצען תפוחים שנקראו גם בשם פאטיגאלען (משום שמקורם היה מפורטוגל) ולעקאך (סוג כעכים מתוקים שעד היום אהובים בשמחות) ולסיום היו מגישים בקבוקים מלאים במשקה באראד (ברד) ולעמאנאדעס לימונדה (התיאור נלקח ממאמר שנשלח אלי על ידי אחד מידידי שליט"א שמתאר את המרכיבים שהיו בחתונות, אלא שאיני יודע אם בזמני הצנע היו את כל הדברים הללו וצ"ע).

למרות שהכיבוד היה דל לא חשו בני ירושלים את עצמם מקופחים ועלובים, השמחה לא הייתה צמודה למדד המחיה, הם החזירו בחמישה קולות על כל קולא אחת שעשו במזון.

ואם לא היה די בשמחה של המשתתפים, הגיעו חבר המשמחים שפעלו לשם שמים, רב יעקב גלבשטיין יו"ר חברה קדישא שימח את החיים, אך לא לבדו עשה כן, היו לו עזר כנגדו, בעיקר היה זה שותפו רב שמעון ברגמן, הם היו זוג רקדנים מופלא שרקדו בקלילות, רב יעקב היה מתיר את קשרי זקנו כדי שזקנו יתארך שבעתיים, הוא היה נעמד מול שותפו רב שמעון ברגמן והם חוללו את ריקוד "תחיית המתים".

ניגון זה מתחיל כששני הרקדנים מנהלים פרצופי ברוגז קשה, הם מסוכסכים רח"ל ביניהם ואינם יכולים לנהל דו שיח ענייני, אבל הם לא מוכנים להתרחק, אדרבה הם מתקיפים איש את רעהו ומביעים את רוגזם בעוויות של פרצופיהם.

קהל הסקרנים שעומד מהצד אינו מנסה להשלים, הם עומדים פעורי פה כיצד אחד הרקדנים שואל את חברו בניגון מונוטוני (איני בקיא לכתוב את תווי הנגינה הנקראים באידיש נאטנס, כדי שתוכלו לזמר ביחד את השיר, אבל הירושלמים שביניכם יכירו את הניגון ושירו אותו תוך כדי קריאה) "פארוואסזשע ביסטו בריגעז ווייס אך נישט פארוואס פארוואס ביסטו א'גאנצע אטאג אראפ גילאזט דיא נאז-למה אתה מרוגז, איני יודע פשר דבר, למה כל הזמן הנך הולך עם אפך למטה".

מספורי המגיד

הניגון משתלהב והולך ושני הרקדנים מסתובבים כשהאחד דוחף את השני עם הבקבוק שבידו עד שהאחד נופל וכביכול שובק חיים לכל חי, ברגע זה מתעשת הדוחף ועושה פעולות החיאה נרגשות מלאות בתחנונים שהמת יקום לתחיה, הוא אינו יודע שהמת כלל אינו מת ואף אינו מרחף בין שמים לארץ (מכונה מת קליני) אבל יודע הוא לסחוט את נשמתו של החי שמשוכנע במותו ללא עת של חברו יריבו, והוא מתחיל לנגן את הוואלאכעל הידוע (ניגון תחית המתים שכבר מזמן שבק חיים לכל חי רק יחידי סגולה ששומרים על הניגונים הישנים נושנים [כמוני למשל] בכמה גרסאות, כגון של דייב טארעס חילי פרנק נחמן צוקר וכו') לפתע קם המת לתחיה וכאן מסתערים שני השונאים שמשלימים זה עם זה ורוקדים בסערה את הקימה לתחיה (יהי רצון שכל היריבים ישלימו גם בלי למות באמצע)

***

מה רע בכך שתעשי חתונה צנועה עם ניטשאדע ברמה הירושלמית, למה לנקר את עיני הקנאים שלא יכולים לפרגן? שאלה השכנה מאטיל פרישטיק את גב' ציפורה הויזמן, ידעת אותה שכנה מרושעת שגב' ציפורה בקושי השלימה עם המציאות הזו, ובאה לשפוך שמן על הגחלים הלוחשות.

"טייערע מרס מאטיל, מדארפ ארבעטין אויפ דיא שלעכטע מיידעס-גב' מאטיל היקרה צריכים לעשות את תיקון המידות, דווקא בגלל שכל כך התנגדתי אני חייבת לעשות מעשה קיצוני הפוך, ולא עוד בתי חיכתה חמש עשרה שנה וחצי עד שחששנו שתישאר רווקה לנצח, כבר היו שקראו לה צארטיל דיא פריילע-הרווקה הנצחית, שמחה זו אינה דומה לשאר השמחות כשהחתן כלה יוצאים מהווינדאלאך (חיתולים)

כאן יש שמחה שבאה לבטא את הבעת תודתנו לבורא יתברך שריחם וחס על שני בני הזוג שיקימו בית נאמן בישראל, אם הייתה היכולת בידינו היינו צריכים להקריב קורבנות תודה בבית המקדש ולהזמין מאות אנשים כדי להודות ולהלל את הבורא על גודל חסדיו, אנו לא יוצאים לחלוטין מגדר הרגיל, אלא מנסים במקצת להשיב על כל תגמוליו" ענתה גב' ציפורה לשכנה הקנטרנית בבחינת "ענה אוויל כאיוולתו".

גב' ציפורה הויזמן שמחה שהצליחה להתגבר על הרגשות הקשים שהיו לה, היא חשה שבזה עשתה את שבירת המידות כפי שאומר הרמב"ם בח' פרקיו שכדי לשוב מידה רעה צריכים ללכת עד הקצה ורק אחרי כן לחזור אל האמצע.

***

הבהרה קצרה: הסיפור מתקרב אל סיומו, מתח כשני פרקים בס"ד. הסיפור לווה אותם בשלוש שנים עם הפסקות קצרות, בעיקר העת האחרונה בשל חולשתי הרבה.

אודה לבורא יתברך על כל החסד שעשה עמי ונתן מאוצח מתנת חינם את היכולת לפתח סיפור שיהיה תלת ממדי, חלק רב אני חב למורי ורבי הגה"ק רבי משלום דוד סולובייצק ז"ל ע"ש שלמדתי בישיבת בריסק, שמעתי ממנו בעת לימודי סיפורים שהיו חלק חשוב בהקצאת תורה ויראת שמיים ומסכת שלימה בפני עצמה. מורי ורבי נחן בבושר סיפור ע"ש, עד שבאשר שמעתי ממנו סיפור היית בפנים.

גם יבלחט"א מורי ורבי הגאון האדיר רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א בעת שהיה ר"מ בישיבת חברון בנסת ישראל סיפר לתלמידיו סיפורים מרתקים ביותר וזכיתי הקטן להיות משומעי לקחו.

כך למדתי לכתוב סיפורים מזווית שונה, בה כל הצדדים בסיפור הם מוחותנים ראשיים, אין רק כבר ראשי באורקסטרה (תזמורת) והיתר הם משניים ושלישיים, יש אמנם גבור ראשי, אבל גם ליתר המשתתפים חלק גדול, כך הרגשתם את כל פרטי העלילה של חיים שלום על כל גלגוליו פרט אחד לא מעד.

לאחר מיון אשב בס"ד לכתוב את הסיפור הבא "בומרנג" סיפור אמיתי [אם כי עבר הרבה שנים] שאיתע לפני קרוב לארבעים שנה, סיפור מרתק מאד ומלא במסרים, בפרטים הסתייעתי באחי היקר הסופר המתערב הכישרות הרה"ג רבי יאיר שליט"א.

אשא תפילה לבורא יתברך שיתן לי את כוחות לכתוב את הסיפור הבא שישא חן בעיני הקוראים ושלמדו את הלקחים החשובים שצריכים להפיק.

איני מתיימר להיות סופר מתח, את זה אני מותר לברס"ה של הסופרים והסופרות שיחי', כל אחד בבדו במקומו מונח, המדפים כבר מלאים מהם, מטרת סיפורי לכתוב סיפורים מרתקים שיביאו להפיק מוסר השכל, כפי שאמר הגה"צ רבי דוב יפה זצוק"ל כשכתבתי ספר על אחד מגאופי קדישא שביחשלים ובס' זע"א, כאשר הובא הספר לנגד עיני האי סבא קדישא אמר למביא דע לך שזה "מסילת ישרים מסופר" העולם כשיקרא זאת יתחבר לצדיקים ז"ל ע"כאילו הם עומדים לנגד עיניהם כך יוכל לרכוש מדרכיהם הטובים.

(לצער שונה הספר לחלוטין על ידי העורך מעלי כך מעשה סיפור שונה לחלוטין עד שאפילו אני לא מזהה אותה, תהא נשמת הסיפור צורה בצורה הסיפורים)

בתקווה שכך יהיה בסיפורים הבאים בעה"י ששיבאו לתועלת מיוחדת בתחום הזה.

הדלקת נרות: 16:29

יציאת השבת: 17:19

רבינו תם: 17:54

ע"פ אופק תל אביב
יא' בחשוון התשפ"ג

טוב להסות בה'

813

זכור, מנסים אותך!

לך לך התשפ"ג

אברהם אבינו מתנסה בעשרה ניסיונות, ניסיון גדול ושוב ניסיון נוסף גדול לא פחות. "אברהם העברי", מכנים אותו חז"ל, כיוון שכל העולם מצד אחד, ואברהם מצד שני. ועם כל זאת שהלך עם בורא עולם נגד כל העולם, אין לו ילדים עשרות שנים, חוטפים את אשתו, הוא עובר מצב של רעב. אדם רגיל יכל ליפול ולהישבר בחושבו: "הרי אני הולך נגד כל העולם ומוסר נפש לה', וכך מגיע ליו?". אך אברהם אבינו לא מהרהר אחר מידותיו של ה', כי הוא יודע את סוד הניסיונות אותו גילה דוד המלך, מי שעבר ניסיונות ומהמורות כל חייו ואומר: "נתת ליראיך נס להתנוסס" (תהילים ט) – בורא עולם רוצה לקרב את האדם אליו, לרומם אותו, להיטיב איתו – לגרום לו להתנוסס, ולכן הוא נותן לך 'נס' – ניסיון. הניסיון, פשוטו כמשמעו, לנסות אותך ולא חלילה לצער אותך.

מספרים על ה'בן איש חי' כי יום אחד העלילו עליו בבגדד כי הוא דיבר סרה נגד המלכות.

השוטרים דפקו על דלת ביתו, תפסוהו וכלאוהו בבית הסוהר. הצדיק הכחיש ואמר כי מעולם לא דיבר על השלטון, אך הם ניסו לצער ולדכאו ע"י שהכניסוהו לצינוק המבודד ביותר, עם מעט אוכל, ומלבד דפים ועט כתיבה, לא הורשה להכניס מאומה.

היה זה תא שהוכן לאסירים כבדים. הבן איש חי לא ידע את נפשו מרוב צער: "מדוע קורא לי כדבר הזה?", אך התחזק באמונה בכל ליבו.

בינתיים, במשך חודש ימים שהיה במעצר הכבד עסק בתורה יומם וליל ללא הפרעה, וכתב חידושים נפלאים בתורת הסוד והקבלה.

לאחר חודש ימים החליטו הסוהרים כי אכן הבן איש חי חף מפשע ושיחררוהו לחופשי.

"הרי שום דבר בעולם לא קורה סתם, הכל מאת ה', כל דבר יש לו סיבה ומסובב. אם כן, על מה עשה לי ה' ככה, ומדוע הייתי צריך לעבור את כל הניסיון הקשה הזה?". בלילה, בעת שישן הצדיק, הופיעו בחלומו גדודים גדודים של ילדים, כולם היו בקלסתר פניו של הבן איש חי, יפי תואר והדורי מראה. אמרו לו בשמיים: "אתה רואה את הילדים האלה? כל אלו הם יצירה שלך!". "הכיצד?" – תמה החכם, וענו לו: "אתה יצרת אותם במשך חודש ימים שישבת ולמדת בתורת הסוד בצינוק הקשה".

"כיצד יצרת אותם?", המשיך לשאול, ומשמיים השיבו לו: "דע לך, כי כל אלו הם נשמות אשר היו לכודות מחמת החטאים שחטאו בגלגולן הקודם. השליכו אותן לצינוק, ובמשך שנים חיכו שמישהו יבוא ויגאל אותן, כדי שיוכלו לשוב ולעלות למרומים. והנה מן השמים סובבו שיעלילו עליך עלילות דברים רק כדי שתיאסר ותושלך לצינוק, ותעסוק שם בתורת הסוד, ותחבר חיבור חשוב בעניינים אלו, ועל ידי כך יתוקנו אותן נשמות והן ישובו ויעלו למרום. כשסיימת לתקן את נשמותיהם, שוחררת מהמאסר". חותם ה'בן איש חי' ואומר: לפעמים נגזרה על האדם גזירת גלות, סבל או עינוי מסוים. ניסיון משמיים.

האדם חושב לעצמו: מה עשיתי? על מה עשה לי ה' ככה? למה נגזרו עלי ייסורים אלו? אך הוא אינו יודע שהביאו לו זאת כדי לרומם אותו ולתקן דברים נשגבים מבינתו. אין קושי, צער וניסיון סתם. כל ניסיון בא לבחון את האדם בנאמנותו לה', ולתת לו מתנה גדולה אם יצליח לעמוד בו. אברהם אבינו, הנציג של הקב"ה בעולם הינו עקר, חסר אוכל, לוקחים לו את אשתו, מבקשים לעקוד את בנו – כדי לגדל אותו, לזכות אותו, ולכן זכינו לאברהם אבינו המגין עלינו בכל הדורות!

לרפואה פרנסה

והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורשל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. לירז בת יפה. אייל רפאל בן שרית שרה. דביר בן רויטל. ליאור בן פרידה. אריאל בן רויטל.

זיווג הגורן: ניר ואודליה בני ציפורה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. אליס בת פרידה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן כהרית. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נג'יה. פרחת בת טובה. עליזה בת מזל טוב מלכא. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. גלילי הכהן בן כוכבה. שלמה בן סעדיה זנדאני. רוני אהרון בת מזל מלכה. עמרון יוסף בן סאלם ומרים. שרה בת קמר.

העלוך מוקדש לעילוי נשמת מורים בן מרימה פיניש ת.נ.צ.ב.ה

דיני אמירה לגוי בשבת

הרב אופיר מלכא שליט"א

אמירה לגוי לעשות מלאכה בשבת במקום מצוה או צורך גדול אפשרות ב' – לומר לגוי שיש בארון בירה או שוקולד וכדו' שיכול לקחת, ומכיון שחשוק, הגוי ידליק את האור דרך המתג הראשי למצוא את אשר חפץ ויהנה היהודי מהאור שהודלק כיון שהדליקו הגוי גם לצורכו, ומיתר הדברים שהודלקו מותר ליהנות מדין 'פסיק רישיה בגוי'.

ואף שהגוי מדליק את האור גם עבור עצמו וגם עבור היהודי, וע"פ המבואר בשו"ע (סימן רע"ז ס"ב ושכ"ה ס"ז) גוי שעשה מלאכה עבור גוים ועבור יהודים אסור ליהנות ממנה, מ"מ כאן עיקר כוונתו להדליק עבור עצמו, ולכן בכזה אופן הסומך להקל ליהנות ממלאכת הגוי אין למחות בידו. (בה"ל בסימן רע"ז ס"ב על פי הרשב"א שבת קכב ע"א ד"ה וכן).
ודעת הרב עובדיה זצ"ל כי מותר ליהנות מכך לכתחילה. (חוו"ע שבת ג' עמוד תל"ה)
אמנם, ישנם הטועים וחושבים כי מותר

דיני אמירה לגוי בשבת

הרב אופיר מלכא שליט"א

לקרוא לגוי ולרמוז לו שחשוק ואינם יכולים לסעוד או ללמוד, והגוי מבין ומדליק את האור, או שקוראים לגוי ואומרים לו להדליק את האור ולאחר מכן מביאים לו דבר מה שיאכל כגון בירה או שוקולד וכדו' וטוענים שההדלקה נעשתה לצורכו של הגוי, שהרי עכשיו נהנה מהדלקת האור.

אולם טענות אלו בטעות יסודם ואין להם סמך בהלכה, כיון שאסור ליהנות ממלאכה שהגוי עשה עבור היהודי בשבת אפילו אם לא ציוה עליו לעשותה (כמבואר בשו"ע (סימן רע"ז ס"א) שגוי שהדליק נר עבור היהודי אסור ליהנות ממנו).
ואם כן, מה יועיל מה שקורא לגוי ורומז לו להדליק האור, הרי אע"פ שמצד איסור אמירה אין בזה בעיה, כיון שמספר דרך סיפור דברים (כמבואר במג"א ובפרי מגדים, הביאם המשגיב בסימן ש"ז ס"ק ע"ז), מ"מ איסור ההנאה עדיין קיים שעושה זאת לצורך היהודי.

סודות בחינוך

1) אמר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: "חובה להשריש בלב הילדים מעת לעת את האמונה בשכר ועונש, כי בזה הוא יוצר להם כלי מלחמה רב עוצמה במלחמה נגד יצר הרע. ההבנה והזכירה שעל כל עבירה יש עונש, ושכר על התגברות מצילה אותנו!"

סודות בחינוך

2) כאשר אדם לומד עם ילדיו לימוד של תורה, תפילה או פרשה – עיקר התפקיד הוא אינו העברת ידע, אלא להכניס בהם באותו רגע אהבת תורה, כי בכך אינך מקנה לו ידע חד פעמי, אלא בונה לו כלי שעל ידו יהא לו חשק ורצון ללמוד. לכן, לא ילמד אדם עם ילדיו באווירה של לחץ וכעס, אלא רק ברוגע ובנעימות, תוך הרעפת שבחים ומחמאות, כך תישאר אצלו חווית לימוד ותפילה נעימה ויחפש ללמוד תורה ולהתפלל שוב ושוב.

מתוך 'הפלא ופלא' – 052-7632686

לבקר את הילד בלימודים?

הרב משה רבי שליט"א

הכולנה וייצוגי להורים
פח"י הנצר החתומה

ד. הבן שלנו נמצא בתוך מסגרת מחייבת, שהמון פעמים מלחיצה, דורשת, מצרה צעדים, תחרותית. הלחץ שהוא חי בו לא ידוע לנו כהורים, כי אנו בטוחים שזה משהו שאמור להיות, וזה טבעי והוא יעבור את זה. וזה ממש לא נכון, כי זה יכול לייצר משברים. ביקור מידי פעם בישיבה ויציאה עמו לאיזה מקום מעניין או טעים הינו שיחרור לחץ, הינו מים קרים על נפש עייפה, ולא קוקה קולה קרה על נפש מתפנקת. הביקור שלנו משחרר את הלחץ של הילד ומחבר אותו אלינו.

הקפדה על מכובדות הילד דבר חשוב שעל ההורים להשים לב הוא – שהילד ירגיש חשוב ומוערך בחברה. איננו יכולים להיות במקומו בכל מפגש חברתי ואיננו יכולים לדבר במקומו, אך מה שבידינו עלינו לעשות. לדוג': לדאוג שיהא לו מראה מכובד בחברה, שלא ילבש בגדים קרועים,

בלויים, דהויים או יוצאי דופן, אלא שירגיש שווה. החברים משווים בין כולם, וכדי שהילד ירגיש שייך ומוערך, עליו להיות מכובד בצורה נורמלית. לכן, אם מקובל בחברה שיש לילד דמי כיס, ישתדלו ההורים, לפי יכולתם בבית, לתת לו דמי כיס. הבחור משווה בינו לבין חבריו, וכשהוא רואה שלכולם יש דמי כיס ולו אין, הוא מרגיש נחות, ואף הסביבה יכולה להביט בו בזלזול. (כמובן שלא מדובר בדברים שמקלקלים את החינוך והרוחניות, שיש להתייעץ עם רב).

אבא אחד אמר לי פעם: "תאמין לי, אני רגוע שהוא בישיבה אצלכם, צוות נפלא, הציונים שלו במבחנים לא פחות מ-90% מה צריך יותר מזה!?!". כששאלתי אותו: "אמור נא לי בבקשה, מתי ביקרת אותו לאחרונה בישיבה?".
הוא ענה לי בגאווה: "תשאל מתי ביקרתי אותו לראשונה, כי לא ביקרתי אותו מאז שהוא אצלכם." ואז הוא הסביר: "אתה יודע לפעמים שמגיעים לבקר, הילד פותח את העיניים, יש לו חשק לצאת מהישיבה לאכול בחוץ, אני לא אוהב את זה, עדיף לא לבקר אותו....".

רבותיי, ביקור של בן הלומד בישיבה עוזר מאוד לתיפקודו, לשגשוגו, ולפריחתו. כשהורה מגיע לביקור בישיבה יש בזה כמה תועלות: א. לצוות יש מה לומר על הבן שלהם, וצוות חכם יודע להציף את הדברים הטובים בעיני ההורה, והילד מרגיש – מוערך, והדימוי עצמי והמוטיבציה להצלחה, נוסקת לגבהים. והכל מתעורר בזכות הביקור.

ב. הצוות רואה שההורה שותף מלא לתפקודו של התלמיד, והוא מרגיש חשיבות יותר בעבודתו עם הילד. ג. הבחור מרגיש שווה, הוא מרגיש שחווים אותו את החוויה. לא עזבנו אותו בישיבה, אלא אנחנו חיים אותו ואת מצבו. וכשמדובר בבחור עם חוסר ביטחון, הביקור נותן לו תחושה כי המקום שהוא גר בו (הישיבה) עדיין בשליטה ובפיקוח של הוריו, שנמצאים איתו גם מרחוק.

בפרשת השבוע, אברם אבינו מגיע לגיל 99, כשעדיין אין לו ילדים מאשתו – שרי, ולכן פוקד עליו בורא עולם ואומר לו: "ולא יקרא עוד את שְׁמֶךָ אַבְרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם כִּי אָבִי הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ" (בראשית יז). מהיום יקראו לך 'אברהם' ותזכה להיות אב להמון גויים, להביא צאצאים לעולם משרי.

בד בבד, מבקש הקב"ה בקשה דומה בעניין שרי: "ויאמר אלקים אל אברהם שְׁרִי אִשְׁתְּךָ לֹא תִקְרָא אֶת שְׁמָהּ שְׁרִי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ: וּבִרְכֹתַי אֲתֶה וְגַם נִתְּתִי מִמֶּנָּה לְךָ בֵּן". תשנה גם לה את השם ומיד היא תזכה להיות אמא לזרע רב. שמו של האדם הינו סוד אדיר ונורא המעיד על עתידו של האדם, מה יהיו תכונותיו ומה יעלה בגורלו. "שמה גרים" (השם הוא הגורם על הדברים הבאים לאדם בחייו), קובעת הגמרא (ברכות ז).

הגמרא (יומא פג) מספרת על רבי מאיר, רבי יהודה ורבי יוסי שהיו הולכים בדרך. "רבי מאיר הוה דייק בשמא" – רבי מאיר היה בודק את שמות האנשים לדעת את מעשיהם על פי משמעות שמותם. ואולם, רבי יהודה ורבי יוסי לא היו דייקי בשמא – הם לא דייקו בשמות האדם ולא החשיבתו את השפעת השם על גורלו ומזלו. פעם אחת, הגיעו למלון באמצע הדרך, וביקשו להתאכסן בו. שמח בעל המלון, ואף הסכים לשמור להם על החפצים ללא תמורה. רבי מאיר שהיה בודק בשם האדם לדעת מי הוא, פנה תחילה לבעל המלון ושאלו מה שמו. "כידור", ענה. שמע זאת רבי מאיר ונבהל: "כנראה כי הוא אדם רשע, שכן נאמר בפסוק: (דברים לב) "כי דור תהפכות המה", משמע ששמו מעיד עליו כי הינו הפכפך ולא נאמן". לכן, החליט הוא

לא להפקיד אצלו את הכסף, אלא הלך אל בית הקברות והחביאו שם, צמוד לקבר אביו של כידור, מקום שאנשים לא ינסו לחפש. מנגד, רבי יהודה ורבי יוסי שלא חששו לשמות הפקידו אצלו את כספם, מפני שעל פי מראהו היה נראה אדם הגון וישר. והנה אותו הלילה, ליל שבת היה. 'כידור' המארח עולה לישון, והנה הוא רואה בחלומו את אביו הנפטר, פונה אליו ואומר לו: "יש ליד קברי כסף בבית העלמין, בוא וקח אותו בשבילך". כידור שלא ידע האם החלום אמת או לא, החליט כי אין כמו לשאול את החכמים

המתאכסנים אצלו, הבקיאים בחלומות. שמע רבי מאיר את חלומו, ואמר לו מיד: "חלומות של ליל שבת, הינם חלומות שוא, שאין בהם ממש". וליתר ביטחון, שלא יבוא בכל זאת כידור לקחת את כספו מאיזור הקבר, הלך רבי מאיר ועמד ליד ממונו המוחבא כל יום השבת. והנה, יצאה השבת ורצו התנאים הקדושים להמשיך בדרכם. פנו רבי יהודה ורבי יוסי לכידור וביקשו את כספם. אמר להם: "לא היו דברים מעולם", מעולם לא הבאתם לי כסף. אמר להם רבי מאיר: "ומדוע לא בדקתם בשמו? שהרי שמו מעיד עליו שהינו רמאים". רטנו רבי יהודה ורבי יוסי והשיבו לו: "ומדוע לפחות לא הזהרת אותנו?". "מפני שמשמעות שם האדם אינו דבר וודאי ומוחלט, אלא יש רק מה לחשוש ממנו!". אז מה יעשו כעת? כיצד יוציאו ממנו את ממונם? פנו אליו ואמרו לו שיבוא לשתות עימם

פנו אליו ואמרו לו שיבוא לשתות עימם יין, שכן נכנס יין – יצא סוד' (עירובין סה). תוך כדי שהשקוהו יין הבחינו כי שפמו מלוכלך בעדשים. הלכו לאשתו ואמרו לה: "בעלך ביקש שתתני לנו את הכסף שהפקדנו אצלו, ואף נתן לנו סימן לדבר, והוא – שנתת לו הבוקר לאכול עדשים".

כששמעה אשתו את הסימן הבדוק הזה, הבינה כי אכן 'כידור' בעלה, שלח אותם והשיבה להם את הכסף הגנוב. לקחו חכמים את הכסף והמשיכו בדרכם. לאחר כמה שעות, כשהתפקח כידור מן היין, שמע כי אשתו הביא להם את הכסף, זעם מאד והרג אותה. ממעשה זה למדו חז"ל כי שמו של האדם גורם לתכונותיו ומרמז על הבאות עליו. לכן, השם נימרוד אינו שם טוב, שהרי הוא מעיד על אדם הרוצה למרוד באלוקיו ובסביבתו. כותב ה'מדרש תלפיות' (האינינו): "לעולם יבדוק האדם בשמות, שיקרא לבנו בשם הראוי להיות צדיק, כי לפעמים השם גורם טוב או רע, כמו שמצינו אצל המרגלים".

לא שהשם מחליט לאדם שיהא צדיק או רשע, שהרי 'הכל בידי שמיים, חוץ מיראת שמיים' (ברכות לג), אלא שהשם נותן לו דחף ומשיכה לצד מסוים. לפי זה, כותב ה'מגיד מישרים': "מי שנקרא שמו אברהם – יהא נוטה לעשיית החסד. ומי ששמו יוסף – יהיה או גיבור בעריות או זן ומפרנס לאחרים כיוסף הצדיק", מפני ששם זה מושך עליו את אותם דברים שעבר אותו יהודי שנקרא בשמו. כותב הרה"ג חיים פוקס שליט"א: "כדאי מאד שהשם שבוחרים ההורים לילד יהיה שם של אנשים טובים, ישרי דרך, בעלי מידות וצדיקים. ואולם, יש להזהר לא לקרוא לילדים בשמות מיוחדים שיכולים להביא על הילד דברים לא טובים, כגון... – המשך בעמוד 4 –

כותב רבנו האר"י הקדוש כי בשעה שחושבים ההורים איזה שם לקרוא לבנם, נזרקת אליהם נבואה והם קוראים לילד בשם שיייעדו לו מן השמיים להתמודד בזה העולם, ועם כל זאת, עליהם לנסות לבחור שם טוב שישפיע עליו באופן חיובי ויעזור לו לקבל כוחות וכלים טובים להצלחה בעולם הזה!

אוצר השמות

הרב חיים פוקס

– המשך מעמוד 3 –

"אינן לקרוא על שם אדם שהחיים שלו לא היו חיים טובים ולא שחלילה נהרג במלחמה או במחלה קשה בקיצור ימים ושנים", כותב האגרות משה 'זצ"ל, "כגון: אם היה סב שמת באופן קשה או נרצח ח"ו, ונולד לו בעת נכד – לא יקראו לו בשמו, אלא בתוספת שם. ונוהגים להוסיף לשם המקורי: חי, חיים, יחיאל, יחיה, ולכוון על שמו של מישהו אחר".

סיפור הרב יהודה יוספי שליט"א: "ניגש בחור מתחזק אל מרן הרב חיים קנייבסקי שביקש ברכה. שאל הרב את הבחור לשמו, והבחור השיב: "נמרוד". שמע זאת הרב והגיב: "נמרוד? מה פתאום! השם שלך הוא שאלתיאל!". כולם התפלאו למשמע דבריו של הרב, אך הבחור חזר במבוכה לביתו וסיפר זאת להוריו. "הרב קנייבסקי אמר שלא קוראים לי 'נמרוד' אלא 'שאלתיאל', על כן, מהיום תקראו לי בשם זה".

אמו של הבחור שמעה זאת וכמעט התעלפה: "ממש לא מהיום... דע לך, כי כבר בברית קראנו לך 'שאלתיאל' אלא שאח"כ חשבנו שזה שם מדי מיושן והחלפנו לך לנמרוד. הרב ידע זאת בצורה מופלאה", חתמה האם. "לא מומלץ לכתחילה לקרוא לילד בשם 'מתן'", אומר הרב חיים פוקס, "מפני שהנביא מספר כי 'מתן' היה שם של כהן לעבודה זרה.

נכון שמשמעות השם 'מתן' היא חיובית, אך כיוון ששם זה במקורות שימש לדבר לא טוב, הוא יכול להוות מקור משיכה לילד לצד זה. לכן, לא טוב לקרוא לכתחילה לילדים בשם 'ענת' או 'נבו' שהם שמות שהוזכרו בהקשר שלילי בתורה.

(אדם שכבר קרא לילדיו בשם זה, לא ימהר לשנות או להחליף בלי התייעצות עם חכם המבין בשמות). סיפר הרב שמואל ברוך גנוט: "לפני כמה שנים שאל הר"צ קופרמן את מרן הרב קנייבסקי זצ"ל כי הורים מסוימים שואלים האם לקרוא לבנם: אורי, עידו או גיא?". "על השם אורי אמר מרן זצ"ל שהוא שם מצוי, המופיע בתורה, וכך השם עידו הוא שמו של עידו הנביא, וניתן לקרוא אורי או עידו.

ועל השם גיא אמר: "גיא אינו שם". ומה ההתייחסות לשם ששימש במקורות כשם של רשע וגם של צדיק, כגון: "ישמעאל" – שהיה רוב חייו רשע והתורה העידה כי הוא פרא אדם, ומצד שני הינו שם של צדיק כרבי ישמעאל כהן גדול? 'יהודית' – היתה אשת עשוי, ומצד שני היתה הצדקת שהצילה את ישראל בתקופת היוונים?.

עונה הרב פוקס שליט"א בשם גדולי ישראל ואומר: "יכולים לקרוא בשמות אלו, ויכוונו בזמן קריאת השם שיהא על שמו של הצדיק שנקרא בשם זה". לפני ארבע שנים נשאל מרן הרב קנייבסקי זצ"ל על אברך, שחותנו רוצה שיקראו לתינוק חיים, על שם אביו שלא היה שומר תורה ומצוות, בעוד האברך ואשתו מוכנים לקרוא לו חיים אך להוסיף שם, כדי שלא יהא על שם הסבא, והחותן מתעקש שיקראו לו רק

בשם חיים בלבד. השיב מרן זצ"ל ואמר: "שיקראו לו רק חיים ויכווין על הגאון רבי חיים מברסק" – שהכל הולך ע"פ הכוונה. תקופה קצרה לאחר מכן נשאל מרן זצ"ל על הורים הרוצים לקרוא לבתם 'יוכבד' על שם דודתם, שהיו לה צרות וכל ילדיה נפטרו עליה בחייה. האם לחשוש? ואם כן, האם מועיל להוסיף שם? השיב מרן רבינו: "שיכוונו על שם יוכבד, אמו של משה רבינו".

למדנו מכאן שהכל הולך ע"פ הכוונה. מה ההתייחסות לשם ששימש במקורות כשם של רשע וגם של צדיק, כגון: "ישמעאל" – שהיה רוב חייו רשע והתורה העידה כי הוא פרא אדם, ומצד שני הינו שם של צדיק כרבי ישמעאל כהן גדול? 'יהודית' – היתה אשת עשוי, ומצד שני היתה הצדקת שהצילה את ישראל בתקופת היוונים?.

עונה הרב פוקס שליט"א בשם גדולי ישראל ואומר: "יכולים לקרוא בשמות אלו, ויכוונו בזמן קריאת השם שיהא על שמו של הצדיק שנקרא בשם זה". סיפור הרב יהודה יוספי שליט"א: "יהודי הגיע לרב קנייבסקי וסיפר לו על אביו שחולה מאוד, ושאל אותו האם להוסיף לו שם כסגולה לרפואה שלמה. הרב ענה לו: "אכן, תקרא לו בשם 'אנטיוכוס". השואל השתומם ונדהם, הרי אביו חולה, ומה לשם שכזה.

ראה הרב את פליאתו ואמר: "אז תקרא לו 'אחשוורוש'". חזר היהודי לאביו וסיפר לו המעשה, מיד פרץ האב בבכי ואמר לו: "לא סיפרתי לך, אך התגיירתי בלי לעבור ברית מילה, שהגיוור לא תקף והנני נחשב עדיין גוי". "ארבעה דברים קורעים את גזר דינו של האדם מרעה לטובה והם: צדקה, תפילה ושינוי השם" (ר"ה טז).

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: יונה בדיחי בת טורקיה, וגם אליאן בת ג'קלין, מאיר בן זוהרה, גאולה בת דבורה, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, אבשלום בן ויולט, נוסרת בת יוכבד. זיווג: בן בן נאוה. לע"נ: שרית שרה בת ויקטוריה

מסגרת זו יכולה להיות

שלך!!!

הקדשות / מוזעות - כל ההכנסות קודע ל'דפוס בל"ג

העלון מוקדש לע"נ האשה היקרה שרה אלינור בת אסתר ת.נ.צ.ב.ה.

באיזה מקרה, אדם מגיש כוס תה לחבירו, אך צריך להימנע מלומר לו 'בכבוד'?

ע"פ חובת הלבבות, חובת הלבבות, חובת הלבבות, חובת הלבבות

לתגובות: 052-7151858

רחוב מעה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאל DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

{ אז נדברו }

פרשת לך לך תשפ"ג | לסדר: "זיקרא בשם ד' " | גליון מס': 579

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

**ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:**

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!:

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

האם בעולם האמת גם מקבלים לתיבת דואר עיתון יומי חרדי?

טרי טרי... קבלתי עדכון מהשמים... שמידי שנה בחג הסוכות כל מי שנמצא בעולם האמת בגן עדן מקבל לתיבת דואר שלו 'פאקסט' של עיתונים!! כן... כמו שאנחנו קונים ערימות של עיתונים לחג... אז גם שם!!! רק יש הבדל אחד קטן: ערימת העיתונים שאנחנו קבלנו בסוכות... הכל היה שייך לתאריך אחד... תאריך של ט"ו בתשרי... אבל בעולם האמת זה עובד אחרת... היות וביום כיפור הכל הכל כבר נגזר... ממילא שם כל ה-355 העיתונים היומיים שהולכים לצאת מידי יום בשנה הקרובה... הרי שם כבר הכל מודפס מראש... (שם יש רק פעם בשנה דעד ליי... רק בנעילה של יום כיפור) בשמים כל העיתונים כבר מודפסים במוצאי יום כיפור... כך שכל יהודי בגן עדן זוכה בחג הסוכות לקבל לתיבת דואר שלו חבילת חג... 355 עיתונים במכה אחת!!! הוא יכול לקרא בבת אחת את כל מה שהולך להיות בשנה הקרובה... רק אתה מבין לבד שזה טיפ טיפה משעמם... בדיוק כמו שבוע הבא ישעמם לך לקרא באדיקות את כל הסקרים שהיו לאורך החודשים האחרונים... את מי זה מעניין אחרי שהגיעו תוצאות אמת?? ותאר לעצמך שמתברר שיש בחירות חוזרות... אז גם התוצאות אמת לא מעניינות אף אחד... בקיצור: היות ומקבלים שם את כל העיתונים בבת אחת... מספיק להציץ לרגע בעיתון של חודש תמוז ולהבין את המפה... ומכאן ואילך את אף אחד כמה קרקורים וסקרים וכיפופי כוחות היו עד אז... זה משעמם... אבל עכ"פ בעולם האמת כולם מקבלים לתיבת דואר!!! מקבלים את כל העיתונים באדיקות... מסתמא מי שהיה מנוי להמודיע, מקבל המודיע, ויתד יתד והמבשר מבשר... (בבחינת המלמד את בן חבירו בעוה"ז זוכה ומלמדו לעוה"ב)

עכ"פ... תנסה לחשוב מה שזה... תחשוב מה זה לקבל את כל כותרות העיתונות היומית של השנה הבאה בבום אחד!!! איך זה לקבל את כל ה"היה הווה ויהיה" בבת אחת...

מעניין מאוד אם יש שם מישהו אחד שמוכן לעשות טובה ולקרא בסבלנות שלב אחרי שלב...

עכ"פ כמה שהתיאור הזה נשמע משעשע ונראה לך לקוח מעולם הדימיון... אבל צריך לדעת שזה לא רחוק מהאמת... מקובלנו מחז"ל שקיימת אפשרות לנפטרים לקבל עדכון "מה שמעתי מאחורי הפרגוד..." מה הולך להיות בשנה הקרובה... ולא סתם אלא מתחילה ועד סוף...

עעת... הלאה... לאן אני חותר בכל התיאור הזה???

שכמו שאנחנו מידי חג מגלים תושיה ומוכיחים שאפשר לקרא בכמה ימים ספורים את כל המאות ואולי אלפים עמודים של עיתון... אז גם בשמים... גם הם מספיקים תוך כמה ימים ספורים לקרא את כל החדשות של השנה הקרובה... בקיצור: הם גומרים את זה מאוד מהר.

בקיצור: בעולם האמת... עד יום שני או שלישי של חול המועד... זהו!!! כבר אין חדשות!!! אין לך מה להתעניין... אין מה להתעדכן... הכל מכור מראש... יודעים כבר הכל!!!

נו... אז רבש"ע: מה הם עושים כל הזמן???

מי שקצת מכור לנייעס ולמידע עדכני... זו שאלה ממש מטרידה... תחשוב שאין לך כבר מה להתעדכן... אתה יודע הכל מראש... אז מה תעשה שם בשמים אחרי המאה ועשרים?? לקחו לך את כל הריגוש... את כל ההתפתחויות שמתרחשות לבנתיים... את הבגידה של זה מימינה והשבירה של זה לשמאלה והחבירה למרכז... נו... אז מה עושים שם כל היום בשמים?? מה עושים כל אלו שבמשך חייהם חיו ונשמו את חדשות והעדכונים והתפתחויות??

אז אני אגלה לך סוד: **גם בעולם האמת יש עיתון יומי!!!** ורק מי שנמצא בגן עדן... רק הוא זוכה להיות מנוי על העיתון הזה... ואתה יודע מי הכתב?? אתה יודע מי מביא את כל העדכונים?? הקב"ה בכבודו ובעצמו!!! הקב"ה מגיע בכל לילה לגן עדן ומראה לצדיקים בגאווה והתפארות כל אחד מהבנים שלו שבחר והתגבר למענו... את הבחירה הנכונה של עוד רווק הדר בעיר ומתמודד שבניגוד לכל הסיכויים הוא נאבק במשך שעות נגד היצ"ר... אמנם בסוף הוא גם נכשל... אבל השעות האלו שהוא התגבר... זה מיליונים!!! זה מתועד... ואת החדשות המרנינות האלו הקב"ה מראה לצדיקים... הקב"ה מראה לצדיקים בגן עדן את הסדר 'א' המדמם שלך מול חוסר חשק או משבר מסוים או מול החברותא המתאגר או מול הפזילות התלותיות שלך... ולמרות זאת חזו!!!! חזו במהדורת חדשות... חזו איך ד"משתכחין מצערא דלהון ועסקין בחדוותא דילי"!!! ואף פעם לא משעמם שם בשמים... יש כל יום חידושים... כל עסק התורה זה "ואשים דברי בפך לנטוע שמים וליסוד ארץ..." כל עמידה בניסיון... כל התחזקות בתפילה או בכיבוד הורים זה "השמים החדשים והארץ החדשה..." זה חידושים!!! אז אמנם את החדשות שאנחנו קוראים שנה שלימה... שם בשמים מסיימים את זה תוך חמש דקות... אבל עם "כל ההתחלות קשות" שלך בתחילת זמן חורף... עם עוד חיזוק נוסף בצניעות שכור באינספור תנודות ומלחמות רוח ונפש... אלו הם החידושים המרעננים בשמים... זה מתקבל שם כאישים וניחוחים... הקב"ה מציג אותך בגאווה בגן עדן ואומר: תראו איזה בן חידוש יש לי!!! תראו איזה פיתויים וניסיונות יש לו והוא עומד בכולם למעני... תראו כמה קשה לו להתרכז ולהתחבר לתפילה ותראו איך הוא מנסה להתניע עשרים פעמים בתפילה אחת... (אתה אולי שבור מזה... אבל ה' עושה מזה שעשועים) אתה לא מעלה על דעתך עד כמה אתה בכותרות... אתה מוסרט... אתה מתועד... אתה הכותרת הראשית והחדשות המסעירות של היום!!! בואו נפסיק להתעניין בחדשות משעממות שבשמים עבר עליהם הכל... בא נתרכז בחדשות שאני ואתה יכולים לשגר בכל רגע נתון... בכל שעת לימוד... בכל דף גמ'... בכל עמידה בניסיון... בכל התאפקות בלהישף לעוד תוכן ריק וקלוקל... אתה העיתונאי הכי מרתק!!! אתה מביא את הכתבות הכי פופולריות... אל תתבזבז על כתבות מרדיות...

מי יותר חכם...?? שלמה המלך או אברהם אבינו??

יש משהו שלא כ"כ שמים לב אליו... כולם יודעים שאברהם אבינו היה עמוד החסד... עמוד אהבת ה'... עמד בעשרה ניסיונות... **אבל יש פרט אחד שאף אחד כמעט ולא יודע...**

אברהם אבינו היה האדם הכי חכם בבריאה!!! כל סודות הבריאה היו מסורים על כף ידו... ולמה?? כי היות וה' מצא את לבבו נאמן לפניו... אז הוא היה כביכול הבת זוג של ה'... ואם ככה יש כלל: וישלטו בנכסיהם שווה בשווה ואל יבריחו ואל יעלימו לא זה מזו ולא זו מזה... וכאן מגיע הפסוק: "המכסה אני מאברהם אשר אני עושה?" הקב"ה לא מסתיר מאברהם אבינו שום סוד מדרכי ההנהגה... בדיוק כמו שבעל לא מסתיר שום דבר מאשתו... בקיצור: אברהם אבינו הבין את ככלל המערכת!! ובאמת אברהם אבינו כתב ספר יצירה... בקיצור: אברהם היה היחיד בבריאה שה' מסר בידיים שלו את כל המפתחות החכמה...

עכשיו: יש פה שני דברים תמוהים: אם אברהם אבינו באמת היה כ"כ חכם... אז למה אף פעם לא שמענו על זה?? בינינו... נכון שזה פעם הראשונה שאתה שומע את זה... ועוד ממני... איפה כולם היו עד עכשיו... (כולם מדברים על העשרה ניסיונות... על הכנסת אורחים... ויפה החכמה?? למה השאירו את החכמה של אברהם אבינו בקרן זווית??) **דבר שני:**

מעניין מאוד: אבל המקום היחיד שכן כתוב בפירושו שאברהם אבינו היה חכם הרזים... זה לא פחות ולא יותר ביחס לשלמה המלך שכתוב עליו במלכים: "ויחכם מכל אדם מאיתן האזרחי!! דורשים חז"ל ששלמה המלך היה חכם... **אפילו יותר** מאברהם אבינו שנקרא איתן האזרחי... וכאן באמת צריך להבין: אם באמת הקב"ה לא הסתיר מאברהם אבינו כלום... אז איך עדיין שלמה המלך כביכול עקף אותו ונהיה עוד יותר חכם מאברהם אבינו?

התשובה היא כך:

תאר לעצמך אבא ואמא וילד... אבא ואמא מסתודדים ביניהם כמו אנשים מבוגרים... אבא משתף את אמא בכל התכונות ובכל העסקים המסופעים... כן... סו"ס כתוב וישלטו בנכסיהם שווה... ואל יבריחו ואל יעלימו... לכן אבא מעדכן את אמא בכל העסקים וההתפתחויות... ומה קורה בבגן וכו' וכו'... בקיצור: "דברים של מבוגרים..." אבל לאבא ואמא יש ילד קטן... קוראים לו שלומי הקטן... ואת שלומי אבא לא משתף... לא מספר לו... הוא ילד קטן... אבל שלומי הוא ילד מאוד פיקח והוא מייבין... מבין הכל מעצמו... יש לו חוש מפותח ומצדד נתונים ומחבר חצאי משפטים ומצליח להבין מעצמו את כל מה שאבא ואמא דיברו בשקט... נו... מה ההבדל בין אמא לשלומי?? אצל אמא המידע זה לא עניין של חכמה... אבא פשוט סיפר לה... עידכן אותי... אבל שלומימלא הקטן... הוא פה הקונץ הגדול... איך הצלחת להבין מעצמך ומלבך (בלי לקבל מידע) את כל המידע שאבא סיפר ושיתף את אמא...??

זה ההבדל בין החכמה של שלמה המלך לחכמה של אברהם אבינו...

החכמה של אברהם מגיעה ממקום של אבא!!! או יותר נכון ממקום של אמא... ה' פשוט מגלה לאברהם אבינו הכל... אתה הבן זוג שלי... אז איך אפשר להסתיר ממך?? גם אם אברהם אבינו חכם... הוא לא זקוק להשתמש בחכמה בשביל לדעת... הוא פשוט מקבל את המידע על גש של כסף... (לעומת זאת שלמה המלך... הנביא מדגיש: "ואני אהיה לו לאב והוא יהיה לי לבן!!!") שלמה המלך בכל הווייתו ויחסו הוא אנטי אבא!! בכל מהותו הוא בן!! כל יחסו ומעלתו מגיע מזה שהוא בן... הבן זקונים שדוד המלך שפך עליו ים של דמעות... (הוא היחיד שכתוב עליו שה' אוהב אותו) **מרגע שהוא נולד**... "ויקרא לו ידידיה ו' אהבו..." שלמה הוא בן!! וברגע שאותו בן מצליח לרחרח ולנחש מעצמו איזה מידע אבא בשמים גילה לאמא אברהם אבינו... כאן יש ילד מאוד חכם ופיקח!!! זה ילד שמבין הכל לא ממקום של קבלת מידע... אלא מעצמו... זה מה שדוד המלך מתפעל: "בני אם חכם **לפך** ישמח לבי גם אני..." יש לך חכמת **לפך**... זה לא בא לך ממידע אלא הלב שלך גילה לך מה קורה פה... בנקודה הזו שלמה יותר חכם אפילו מאברהם אבינו... כי אברהם יודע הכל מהמידע שה' מסר לו... ואילו שלמה מגיע לכל זה לבד... **ונו... עכשיו תכל'ס... איזה חכמה יותר מומלצת??** תאר לעצמך שמציעים לך שתי אפשרויות: או את החכמה מהסוג של שלמה המלך או את החכמה של אברהם אבינו ויש לך אפשרות לבחור? איזה חכמה עדיפה?? החכמה של הילד הפיקח שמבין לבד את כל הסודות של המבוגרים... או האמא שאבא מגיע ומגלה לה את כל שהיא צריכה לדעת??

שלמה המלך בכבודו ובעצמו עונה את התשובה:

בספר קהלת שלמה המלך פורס לפנינו את חכמתו... אבל בסוף בסוף הוא חותם ואומר: "סוף דבר הכל נשמע את **האלוקים ירא** ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם..." יש משהו אחד שעקף את החכמה שלו... אתם יודעים מי?? אותו אחד שהקב"ה מעיד עליו "עתה ידעתי כי **ירא אלוקים אתה**"... ברגע שה' מצא את לבב אברהם נאמן לפניו... או אז ה' בחר באברהם לבן זוג... ומאז ה' גילה לאמא- אברהם אבינו את הכל... אז נכון!!! נכון שאני הילד הפיקח והמוחן... שכל מה שה' גילה לאברהם אני הבנתי לבד...

אבל עדיין!! אתם חכם מבנינו לבד... שמה ששלי הוא לא לגמרי לגמרי אמין... כי אני מבין לבד... והנה... תראו כמה זמן ארך לי עד שהבנתי... תראו כמה מפחי נפש ומסקנות משתנות יש לי לאורך כל מגילת קהלת... כי זה מידע שלי... וממילא היום הלב שלי אמר ללבו אנסכה בשמחה וראה בטוב... ואח"כ הלב שלי הבין שגם זה הלב... אבל אמא??? המידע שאמא מקבלת מאבא... זה מידע מבורר ומסולת!!! זה מידע מדויק שאבא אומר לה...

אומר לנו שלמה המלך: אני אמנם יותר חכם מאברהם אבינו... אבל אברהם אבינו לא טעה ואני כן טעית... כי החכמה של אברהם אבינו באה לו ממקום של נאמנות לאבא שבשמים וממילא אצלו יש ביטוח שנקרא "מגן אברהם..." אברהם אף פעם יעשה טעות... כי הוא מקבל את המידע ישירות מה'... אבל אני... כל זמן **שלקחתי** את המידע לבד... אוגר אותה מלב... אני נאלצתי לעבור דרך תחתית עד שהסקתי מסקנות... אך לי הרבה זמן עד שהגעתי לסוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו כי זה כל האדם... זה ולא אחר... תכל'ס... את זה שלמה המלך מסכם בארבע מילים: **ראשית חכמה יראת ה'!!!** החכמה הכי גדולה זה לקבל מידע מדויק ישירות מה'... ואיך?? אם תהיה נאמן לה'... אם תדבוק בתורתו... ה' יגלה לך בדעת תורה כיצד נכון לנהוג... אבל אם תחפש אנשים חכמים מהדלת האחורית... אם נתת אימון לאנשים שנראים לך יותר חכמים ממי שחכם בחמתם התורה... הרי גם אם זה נראה לך נכון ובא נניח שזה גם נכון... כל זמן שהחכמה שלהם היא מהלב... תחושות בטן... חכה חכה... הם עוד יחזרו בהם אינספור פעמים... מה שאתמול הם חשבו שזה מה שחכם... מחר הם יגיעו למסקנה שזה הבל ורעות רוח... הם לא יותר טובים משלמה המלך שחזר בו לאורך כל מגילת קהלת... שמור מסמך זה... גזור קופון זה... ותזכור שמישהו אמר את זה עוד לפני התוצאות של הבחירות... והאמת היא שזה גופא נאום שלמה המלך החכם מכל אדם...

זמן חורף מתחיל בשעה טובה בח' השוון!!!

במוצאי הבחירות הקודמות... הילכתי לי בשעה 11.00 בלילה ברחוב... הלכתי בהירות שלא ליפול... הרצפה של המדרגה במוצאי בחירות לבנה לגמרי... כמו שלג... הרצפה מפוצצת במאות אלפי פתקים של ג' ושי"ם (כדומן על פני הארץ...) במשך הלילה עובדי העירייה עמלים קשות לנקות את השטח ולהחזיר את הנורמליות לשטח (כשהלכתי שם מבוסס ב'שלג' פתאום נתקפתי בהרגש!!! אמרתי לעצמי: לא חבל?? כ"כ הרבה פתקים מושלכים פה בחוסר עניין... אם היו לוקחים רק את הפתקים האלו שאני כעת רואה בטווח הראיה שלי... אם רק אותם היו משלשלים במקום הנכון בתוך מעטפה בקלפי יתכן שהיה לנו 24 מנדטים... אבל מה אעשה... שהפתקים האלו לא!!! לא זכו להגיע למקום הנכון ובמקום זה הם זורקים כאן ללא תועלת

עד כאן פתקים וקולות וניחוח של בחירות... ברוך שפטרנו...

אלא שאז חשבתי לעצמי... כאן ועכשיו... בשניות אלו... הרי יש פסוק מפורש בתהילים: "אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף בעליל לארץ מזוקק שבעתים..." כתוב כאן שהלימוד תורה שאני ואתה יכולים כעת ועכשיו ללמוד... זה קולות יקרים שאם הם רק ישכילו להוציא אותם מפה ולא דברים אחרים... זה יכול להשפיע כ"כ הרבה שפע אור וברכה וקדושה בכל העולמות... אבל לא!!! הקולות היקרים האלו מושלכים "בעליל לארץ..."

בינינו... במוצאי הבחירות... כשזה כבר לאחר מעשה... זה לא נפ"מ כלום... אני ואתה יכולים כעת לרוץ לבית המדרש ולעסוק בתורה ולהנהנים כ"כ הרבה קולות יקרים של תורה ולהרבות שפע של ברכה וישועה... במקום זה הראש שלי נמצא באותה שעה בתוצאות אמת ובמגדמים... הקולות והפתקים היקרים האלו מושלכים לארץ בדיוק כמו הפתקים שמושלכים לארץ במוצאי הבחירות... לא חבל??? אם הקולות היקרים האלו היו רק נשמעים... ולו רק במוצאי הבחירות בשביל לחזור ולמלאות את בית המדרש בתורה... והיה זה שחרנו...

תשמע לי... עצה טובה קמ"ל... בדרך כלל את תחילת הזמן בישיבות מתחילים ברצינות... עם שיעור כללי יסודי ועם אוירה רצינית של לימוד... אבל מה נעשה שבין נרצה בין לא נרצה... הגיע הבחירות וטרפו לנו את הקלפים... ואם זה המצב...

הייתי ממליץ בחום לעשות איזה מעמד רשמי של "לחיים..." מה שנקרא "סעודה לגמרה של מצווה..." סעודה לכבוד סיום הביטול תורה (כמו שלהבדיל אלפי הבדלות מצינו בט"ז באב שהיו עושים יו"ט לרגל סיום כריתת העצים למערכה שעד כה התבטלו מתורה...) ויש בהחלט מה לשמוח... כי סו"ס 'ז' חשוון זה עוד לפני ח' וט' בחשוון... אנחנו עדיין בתחילת החודש... יש כאלו שעדיין לא עשו קידוש לבנה... לא מאוחר... ניתן עדיין להתחיל את הזמן עם כל החיוקן וזה עוד יקרא שרוב החודש 'עבר בקדושה...' לשמוח שיה נגמר יחסית מהר... ולא נותר לנו אלא לאסוף את עצמנו מחדש... להחליט שמעכשיו אנחנו דואגים לקולות של התורה... לאסוף את הקולות האלו שזורקים לריצפה... ולהביא עוד ועוד קולות לבית המדרש... שאף "כסף צרוף" של אמרות ה' אמרות טהורות לא ישאר זרוק בעליל לארץ...

ועוד מילה אחת: לכל אלו שגילו יכולות והצליחו לגייס עוד כמה קולות למפלגות של כבוד השמים... אם הצלחת זו הוכחה שיש לך יכולות!!! מעכשיו שגילית שיש לך פוטנציאל... בא תחשוב איך אתה יכול לגייס קולות נוספים לבית המדרש... להגדיל תורה ולהאדירה... עסקן יקר: בא... תפתח מולל ערב... תעשה עם זה יזימי הרבים בדברים שהם נטו כבוד שמים... בחור יקר: גילית יכולות של שפה הרוטה ויכולת שכנוע... בא... כא תתרגם את זה ואת מעכשיו בבית המדרש... בא תרתם לתת מענה לבחור הצעיר שגם הוא זקוק ל'מענה האנושי' שלך ולא דווקא בית הבחירות... כי ממנו ניקח לעבוד את ה' אלוהינו... אל תשאיר את הכישורים האלו מיום בחירות שעבר ועד בחירות אלו... ולא מיום בחירות אלו עד יום הבחירות שלא יבא עלינו חליה... ואיך לא? בוטות... בזכות החילוף לאוריינות שלך... בזכות הכוחות החדשים שגילית בתוך בית המדרש... כסיידר???

מסוים... אני מתקשה להתחבר לזה נפשית ולכן זה לא מחזיק אצלי מעמד מחוסר עניין... לא מקושי טכני... כן... הגיע הזמן אחת ולתמיד שנסביר את עצמנו... תפסיקו לחשוך בנו שאנחנו מפגרים... תפסיקו לחשוב שיש לנו איזה דפקט באומדן של זמן... אנחנו פשוט לא מצליחים להתחבר לזה בגרוש... כן... הלוח זמנים והסדר יום שאותך זה תופס וממלא לך את כל היום... הרי אנחנו לא מתחברים לזה בגרוש... שלא תבין: אני מקנא מאוד באח שלי ואבא שלי וכל מי שאני מכיר שהם כן מצליחים להתחבר נפשית... אבל אני לא...

נו... אז מה כן??? עד כאן הסברתי שאני לא מצליח להתחבר למחייב המוכר והממסדי מהסוג של עמידה בלוח זמנים!!! **נו... אז מה כן???**

כאן מתחיל המסע הארוך והממושך והייתי מוסיף המדממם שעברתי ומסתמא יהיו עוד כמה שיזדהו איתי... הרי כך: היות והמחייב היחיד שהכניסו לי בראש זה אך ורק עמידה בלוח זמנים!!! (באופן טבעי זה הקו שמוכר לנו מהמסגרת... כי למסגרת אין אופציה נוספת... היא חייבת להצמיד אותנו ללוח זמנים... והרי אני לא מסתדר עם זה... לכן לא הייתה לי ברירה... נאלצתי בעל כרחי להגיע ל"מסקנה" שאני לא אוזח ממחייבים!!! אני לא אוזח מהקבעון הזה שצריך להיצמד לאיזה מחייב... עזוב... אני כ"כ שקוע ומחובר ללימוד בכל הייחוד ונשמתי ש... שאני לא צריך מחייב בכלל... אני לומד בכזה עיון ופנימיות... שמה זה משנה מתי הגעתי וכמה הספקתי... מה זה משנה אם הגעתי בשעה 9.00 או 11.00?? התייחסתי ל"מחייב" בזלזול... ראיתי בזה סוג של תינוק הבורח מבית הספר שצריך לעמוד איתו על השעון...) (ותסמוך עלי שהיו לי גם ראיות מחז"ל... שכל הקובע עיתים לתורה מפר תורה וכו' וכו'...) **הייתה טעות טראגית!!!!**

כי כפי שהקדמתי אין כזה דבר בלי להתקבע על מחייב מסוים!!! בן אדם מוכרח להיצמד למחייב! ובכל הגלובוס אין בן אדם שהצליח במשהו בלי להתקבע סביב מחויבויות מסוימות שהם כמו מערכת ההפעלה האוטומטית שלו... (אל תזלזל במשפטים האלו... זה ממש בגדר "הודאת בעל דין...")

ואז!!! יום אחד ריחם עלי ה' והתחלתי להוציא עלון... ואז לראשונה בחיי פתאום מצאתי את עצמי נצמד בלי לשים לב למחייב!!! ולא סתם... אלא עומד בזה שבוע אחר שבוע... כל שבוע צריך להוציא עלון... זה לחץ... אוהו לחץ... זה נושף לך בעורף... ופתאום מצאתי את עצמי חי מזה!!! חי על זה!!! המחייב הזה פשוט מחיה אותי... ואז לראשונה בחיי התחלתי להבין מה מושך את חבר שלי להגיע בזמן לסדר... **המחייב!!!** כל ההבדל הוא שאצלו המחייב זה עמידה בלוח זמנים... ואילו אצלי התגלה שהמחייב הוא לא לוח זמנים אלא עמידה ביעד... בתכנית... בהספק מסוים... פתאום התחלתי להבין מה שחבר שלי כל הזמן היה אומר: אני אוהב את השגרה... אני אוהב להגיע לכולל... אני יודע שיש לי סדר יום... אני יודע איפה אני אמור להיות... והייתי מסתכל עליו כאילו הוא נפל מהירח... (אני לא יודע איך לצאת ממתלעות השגרה והוא מסגיר את עצמו אליה מרצון...) (ואז פתאום הבנתי...

ומפעל הש"ס ומבחינים על רמב"ם ואפילו בתכניות של "ישיבה על קברו..." במסלולים האלו עיקר הדגש הוא לא על עמידה בזמנים אלא על הספק מסוים... יעד מסוים...

ותכל'ס כאלו שמתחברים **לזה** ויש כאלו שמתחברים **לזה**...

יש כאלו שבאופי שלהם יש להם סדר יום מאוד מסודר... יש להם משמעת עצמית חזקה בייחוס לתכנית של סדר יום... מדובר באברך שע"פ רוב אוהב שגרה... הוא כבר מחכה שיתחיל הזמן כי אז יש לו יום מסודר... והוא באמת מגיע בזמן לכולל ועומד בשמירת סדרים... וממילא הוא פחות צריך את המחייב של הספקים... כי הוא כבר יושב בלאו הכי מול הגמ' שמונה שעות ביום... אז ממילא הוא כבר מוצא את עצמו לומד... ולא סתם... אלא הרבה... אז מה העניין עוד להעמיס על עצמו גם הספק?? בשביל מה זה טוב??

אבל!!! בל נשכח... יש גם אופי אחר... יש את האופי שלי ושל החברים שלי שאנחנו 'לא טובים' בעמידה בלוח זמנים... זה לא 'החלק החזק' שלנו... אינספור פעמים ניסיתי להצמיד את עצמי ללוח זמנים ולא הצלחתי... (חכה עד הסוף... כי בסוף בסוף כן הצלחתי... אבל רק באופנים מסוימים...) (אין לך מושג כמה פעמים החלטתי שאני מגיע בזמן זה פשוט לא הולך!!! זה לא הולך לי!! זה שבר אותי מאוד...

עכשיו: כאן מתחילה הטעות המוכרת... אלו שכן מסתדרים עם עמידה בלוח זמנים... כשהם רואים אחד כמוני ש... שלא!! לא מצליח להיצמד ללוח זמנים... בדרך כלל הם לא מצליחים להבין אותי... הם רואים בזה סוג של אוטוסיים... מה... אתה באמת באמת לא מסוגל להגיע בזמן?? **מה... אתה מפגור??** הרי להרים עשרים קילו **אתה יכול**... לחתוך עגבניה ומלפפון **אתה יכול**... אז להגיע בזמן לסדר... מה... מה כבר בקשנו ממך?? פשוט להסתכל במחוגים של השעון ולראות שעוד עשר דקות צריך להיות... וקדימה... לקום וללכת... מה יש פה להבין?? מה הפיגור הזה שלי ושל עוד כמה אנשים 'בודדים' (כמוני...) (שמסתמא 'אפשר לספור אותם על כף היד' /לא עומדים במשימה המינימלית הזו?? זה סוג של "פיגור" כזה??

והתשובה היא מאוד פשוטה: לא!!! אל תהפוך אותנו למפגרים!!! טכנית אני יכול!!! ברור שטכנית אני יכול לעמוד בלוח זמנים... (וכשאני מוכרח אני באמת עומד בזמנים) אבל זה בדיוק כמו שאתה יכול להיות מאבטח בבית ספר... מה... אתה לא יכול להיות מאבטח בבית ספר?? מה... לא יכול בכלל בכלל?? טכנית לא?? ברור שטכנית אני ואתה יכולים!!! רק מה?? אני אהיה מאבטח יום אחד... יומיים... שלוש... ואח"כ זהו... אני פשוט מאבד עניין... **רגשית** אני לא מצליח להתחבר **לשממון הזה**... אין לי פה בעיה טכנית... זו בעיה בחוסר חיבור מינימלי זה בעיה מספיק גדולה עד כדי ש... ש"לא יספה שוב אליו עוד..." **על אותו משקל**: הקושי שלי לעמוד בלוח זמנים זה כי באופי שלי... יש לי קושי רגשי להתחבר למחייב שמבחינת האופי שלי הוא מחייב לחלוף ללא תוכן ממשי!!! להגיע בזמן כיו... כי צריך לשהות כאן סך שעות

אני חלש בשמירת סדרים! ניסית פעם להבין אותי?

הפעם אני רוצה להקדיש מאמר לסגירת חשבון אישי... אני מדבר ממקום של עלבון אישי... ואני כמובן רוצה לשמש כ-פה לכל אלו שיזדהו איתי...

ובכן: אני לומד מידי יום דף היומי!!! וסו"ס היות אני מחובשי בית המדרש... ויש מהצורבים שמדברים בגנות הדף היומי... הם רואים בזה לימוד בעלבתיש... והם נוהגים לצטט את מרן הרב אלישיב שהוא לא היה לומד דף היומי, והוא אפילו היה מבהיר שהשיעור שלו זה לא דף היומי... וכמובן שיש עוד כמה ציטוטים מגדולי עולם בנושא הזה שלא כולם הלכו בגישה הזו... ותרשה לי לומר: כל פעם שאומרים את זה... אני לוקח את זה אישי!!! אני נעלב באופן אישי!!! **ולמה?? מה קרה??**

וכי התחנתני עם דף היומי?? אז זהו... שאני רוצה לתת רקע כללי ותבין למה זה יושב אצלי (ואצל חברים שלי) על מקום אישי...

ובכן: זה לא סוד שכל צורבא מרבנן שרוצה יום אחד לצמוח תלמיד חכם הוא **חייב להיצמד לאיזה מחייב!!!** בדיוק כמו בכל נושא רציני... כמו בתכנית חסכון ובכל תחום בענף התעסוקה... גם הרופא הכי גדול שהזמנים אצלו הם המלצה בלבד... (שכידוע: בית חולים מאז ומעולם היה מסוכסך עם השעון... בבית חולים השעון עומד מלכת... כי... כי שיקול דעת רפואי או טיפול רפואי זה נושא רציני מידי בשביל שרופא יעבוד תחת לחץ... אגב: זה לא מצדיק מחדלים של סחבת ללא סיבה) (גם הוא משועבד לסדר יום!! גם לו יש משמרת ויש לו שעות מסוימות... בקיצור: בסופו של דבר... גם בנושאים הכי מהותיים חייבים להיצמד לאיזושהי תכנית!! לאיזה לוח זמנים או לאיזה יעד מוגדר... עד כאן דברים ברורים... ומכאן ואילך... ניתן לומר כמעט באופן מוחלט וחד משמעי שיש רק שני סוגים **ב** **ב** של מחייבים!!!

המחייב הראשון זה שנצמד לשמירת זמנים!!! לשעות!! לסדר יום!!

ויש את המחייב שנצמד לחומר!! ליעדים!! למשימות!! להספקים!!

(בשפה של בבא מציעא קוראים לזה: שכיר יום מול קבלן! אומנים- מול פועלים)

ומבחינה מסוימת כל אחד שקורא שורות אלו אמור למצוא את עצמו מסווג לאחד משני הסוגים האלו... **אין כמעט אופציה שלישית!!!** כי האופציה השלישית היא פשוט להישאר בטלן ולא להגיע לשום מקום...

לדוגמא: בכלל או ביישיבה... עיקר המחייב מתבסס על שמירת זמנים!!! אתה צריך להגיע משעה 9.00 עד שעה 1.00... מה תעשה שם?? זה כבר פחות חשוב... דבר ראשון תגיע!! תהיה פה בזמן!!! (אם לא תגיע בזמן, נוריד לך על שמירת סדרים... אם לא תעמוד בהספקים... לא בטוח שנוריד לך...)

לעומת זאת יש כל מיני תכניות לימוד... החל מדף היומי ואם זה בשלל תכניות הלימוד של דרשו

למה?? למה אתה עושה לי את זה?? וכי רק לך מגיע להיות תלמיד חכם?? מה איתי?? אתה עוד תצמח תלמיד חכם... כי יש לך מחייב של לוח זמנים ואתה עומד בו בגבורה... אבל אצלי זה לא עובד... אני חייב להיצמד להספק... לתכנית... אז למה אתה לועג לדף היומי שלי?? למה אתה אומר לי שללמוד דף היומי זה בעלבתיש...

אתה יודע מה... אתה צודק!!! דף היומי זה באמת בעלבתיש... אבל אתה יודע למה?? כי מי שבקי במכתבים של גדולי ישראל מהדור אחד שלפנינו... מן הרב שך ומן הרבי מקלויזנבורג ולמעלה בקודש... כמעט כולם טענו שבחור ואברך יכולים ללמוד בבקיאיות שתי דפים ליום...

אז אתה צודק... דף היומי זה בעלבתיש... כי... כי אז רק דף אחד!!!

אבל בינינו... הרי לא לזה התכוונת... אתה התכוונת שעצם ההיצמדות להספק (לא שנה דף אחד... לא שנה ארבעים דף) זה בעלבתיש...

אז זהו שלא!!! **ובתקיפות לא!!!** תצא מהקופסא ותבין שיש אנשים עם תכונות אחרות... תבין שאצלך המחייב הוא עמידה בלוח זמנים... ולכן בשבילך אין צורך להיצמד להספק... ואילו אני חייב הספק... אם לא יהיה לי הספק של דף או שני דפים... אתה יודע מה יצא ממני??

בדיוק מה שיצא ממך אם לא יהיה לך כולל ועמידה בלוח זמנים...

אז למן הרב אלישיב היה משטר ברזל בלוח זמנים!!! הוא היה קם בשעה 3.00 בלילה... וידוע שהיו לו סדרי לימוד מאוד קפדניים... ולכן בשבילו וכל מי שבתכונות האלו דף היומי היה מיותר לחלוטין... אבל אל תשכח שהיה לו מחותן שקראו לו הסטייפלר. שאצלו זה היה 180 מעלות ההיפך... לסטייפלר לא היו זמני שינה ולא זמני אכילה... לכן אצל הסטייפלר לשם שינוי... היו לו הספקים מאוד ברוורים!!! היה לו ח"י פרקים משניות שהוא היה לומד כל יום... היה לו הספק לימוד מאוד מאוד קפדני שהוא מסר לבנו מן ר' חיים... (האם מן הרב אלישיב היה מסיים את הש"ס בכל ערב פסח כמו חתנו ר' חיים?? לא!!! למה לא?? כי העמידה בלוח זמנים של מן הרב אלישיב לא הצריך את העמידה בהספק של מן הגר"ק...)

ממילא כמדומני... שהגיע הזמן להבין אחד את השני ולהפסיק לזלזל... אז נכון שאני לומד דף (ולא שני דפים...) ובינינו... אל תלמד שני דפים... לענ"ד זה באמת יותר מיד... א"כ וכו'. (אבל אני לא בעלבת... אל תעליל עלי!!! אז נכון שפעם אני העללתי עליך... כשראיתי אותך דופק כרטיס בכניסה לכולל... ראיתי בזה עובד מדינה ולא אברך כולל... אבל הזמן עשה את שלו... והיום אני כבר מבין שצריך את זה... לא בשביל הראש כולל אלא בשבילך... אז תבין גם אותי... שאני לומד דף היומי זה לא כי אני לא מבין מה ההבדל בין הדף הקשה ביותר בכתובות לבין דף ל"ב בברכות... אלא כי גם אני חייב מחייב!! זהו סוג המחייב שלי... וכמדומני שנחנך וחשוב לרומם את קרנם של החברים שלי שיתכן שעד היום לא הבינו את עצמם או יותר נכון לא הצליחו להסביר את עצמם...

פתאום מצאתי את עצמי כן מחובר לזמנים!!! פתאום מצאתי את עצמי כן עומד בזמן ועומד בלוח זמנים!!! למה?? כי אצלי... ברגע שנהיה לי מחייב כלבבי... מחייב של מטרות... אז מערכת ההפעלה שלי התחילה לעבוד... וממילא אני מגיע בזמן ועומד בלוח זמנים... אבל לדוגמא בייחס לתפילת שחרית... לצערי הרב אני עדיין גורר רגלים... אני עדיין שוב ושוב מקבל על עצמי להגיע בזמן וזה מחזיק מעמד כמה ימים עד ששוב אני מוצא את עצמי מתאחר... למה?? כי שוב... באופי שלי אני צריך להתחבר ל"תוך" של הדבר... לפנימיות... ולצערי עדיין לא מספיק השקעתי בפנימיות עבודת התפילה... ממילא כמה שאקבל על עצמי להגיע בזמן... זה לא יחזיק מעמד ולא יעזור לי כלום... כי אם אני רוצה שמשעה יתחיל לזוז... אני מוכרח להשקיע בפנימיות התפילה... להבין מה אני עושה... ואז!! אז אוטומטית אני אגיע בזמן... (ואגב: תן ניחוש למה עדיין לא התחלתי לעבוד ברצינות על הנושא הזה? כי עד כה הייתי כל הזמן עסוק בלעבוד להגיע בזמן לתפילה... עד שקלטתי!!! שאני עובד על ריק! כי אצלי זה לא עובד עם לוח זמנים גרידא... רק אם אני אתחבר לעבודת התפילה... אוטומטית גם אצמד ללוח זמנים... אני כמובן לא מדבר על זמן תפילה וכו' שזו דינא דגמ' מפורש... אני מדבר על להקצות רבע שעה לפסוד"ז ולשהות מעט כבסי צ"ג... ואגב: כולנו מכירים ומקנאים באותם אלו ששנים כבר מגיעים בזמן לתפילה... ושעה זה שעה... ואם תשים לב זה אותם אנשים שגם מגיעים בזמן לסדר. זה אנשים שהעמידה בלוח זמנים מספיקה להם בשביל ליצור מחייב... אבל אם אתה לא מהסוג הזה... לא יעזרו הקנסות והקבלות ולא תמלט אלא להתחבר לתוכן... לא רק להגיע בזמן אלא להבין במה מתמלא הזמן)

עכ"פ... כעת אחזור למה שהתחלתי... כל האברכים והתלמידי חכמים שמדברים נגד דף היומי... המכנה המשותף בין כולם שהם שייכים לסוג שבמשך שנים קנאתי בהם... אתם שייכים לסוג של אלו שיש להם משמעת ברזל... אופי מתמיד ועקבי... שמגיע בזמן ויושב שעות ע"ג שעות מול הסטנדר ולומד!!! וברגע שאתה כבר בבית מדרש... ואתה כבר לומד... אז מה העניין להיצמד להספק של דף היומי?? ממה נפשך... אם בשעות שאני לומד... אני יכול ללמוד יותר מדף אחד... אז מה... אני אפסיק כי... כי לומדים רק דף ולא יותר?? ואם ההיפך... אם בשעות שאני לומד אני לא מספיק ללמוד דף שלם... אז מה אתה רוצה שאעשה?? שאני אוסיף עוד שעה שעתיים ביום ללמוד?? אין!! אין לי אפשרות להוסיף... וגם אם אוסיף... אם כבר אוסיף שעות... מה הקשר להיצמד לדף?? בשביל מה זה טוב??

זה הראש והתפיסה של האופי שמתחבר למחייב מסוג של לוח זמנים...

אז אנא מכסם!!! תבינו אותי... תבינו אותי ואת החברים שלי... תבינו שאצלנו הראש והאופי עובד בכיוון אחר לגמרי... אצלנו הלוח זמנים לא מטיב איתי... הלוח זמנים לא תופס אותי... גם אני הראש כולל יצליח להפעיל עלי סנקציות והוא יגיע להישג שאני כן אגיע בזמן... זה לא יעזור... כי לא זה מה שיתפוס אותי ויתבר אותי לשקיעות בלימוד! כי בסופו של דבר... מה שיחבר אותי זה רק ה"תוך" היעד... הנושא... המטרה... ההספק... וס"ס מצאתי הספק... נצמדתי לדף היומי!!! וזה ב"ה המחייב שמכניס אותי לטורבו... ואז אתה מגיע ועושק ממני את זה... אתה מגיע ומזלזל ואומר לי שדף היומי זה בעלבתיש...

פתאום מצאתי את עצמי שגם אני אוהב את השבועות השגרתיים האלו שאני חייב להוציא את העלון... כי אז אני יודע מה יש לי לעשות בבוקר ואחרי צ"ג... אני יודע בשביל מה אני קם בבוקר... אבל בשבוע שאני לא צריך להוציא עלון... אני מרגיש כמו שקית שעפה ברוח ואיכשהו היא נוחתת באיזשהו מקום.

שמת לב?? אני והוא אמרנו את אותם משפטים!!! רק ההבדל הוא שאצלו המחייב הוא עמידה בלוח זמנים ואצלי המחייב הוא עמידה במשימות ויעדים!!! שנינו מרגישים הומלסים ללא המחייב שלנו... רק כל אחד נצמד במחייב שמתאים לאישיותו...

כאן אני רוצה לעצור שניה ולהבהיר נקודה חשובה:

אין שהצגתי את זה עד עכשיו... זה נשמע קיצוני... כאילו יש שתי מחייבים וצריך לבחור אחד מהם... אז אצל חבר שלי המחייב הוא רק עמידה בלוח זמנים ואילו אצלי המחייב הוא רק משימות ויעדים...

אבל תכל'ס... למייעשה זה לא באמת נכון...

כי אל תשכח שהמשימה שלי היא אמנם לכתוב עלון... אבל עד!!!! עד יום רביעי... עד שעה מסוימת... זאת אומרת: גם אני נצמד ללוח זמנים... אוהו נצמד... אל תתקרב לדי אמותי שלי ביום שלישי בבוקר... פקעת לחץ. ובאותה מידה חבר שלי הזה שהמחייב שלו זה עמידה בלוח זמנים ובשמירת סדרים של הכולל... אל תשכח שבכולל יש גם תכנית לימוד ויש מבחנים ולא יושבים שם ובוהים בתקרה...

על זה נאמר: נכון---אבל!!! פה יש הבדל מאוד עדין ודק שצריך להבחין בו: כל השאלה היא **מה הבסיס של המחייב**. אצלי הבסיס הוא יעד!!! חומר עבודה... משימה לכתוב עלון... זה הבסיס... כעת... אחרי שיש לי משימה... כמובן שהמשימה הזו מתוחמת בלוח זמנים... ואילו אצל חבר שלי הבסיס הוא- תגיע לכולל!!! תהיה פה!!! תשהה פה משעה 9.00 עד 1.00... אחרי שאתה כבר פה... כעת יש גם משימות ויעדים... הבנת?? זה אולי נראה לך הבדל קטן אבל הוא מאוד משמעותי... כלומר: בסופו של דבר מתברר שלמייעשה אין כזה דבר להיצמד רק למחייב אחד!!! (כלומר: אין שהצגתי את זה בתחילת המאמר כאילו יש שני סוגים של מחייבים וכל אחד בוחר אחד... זה לא באמת נכון... כי למעשה כל אחד צריך את שניהם...) השאלה היא: מה הבסיס הראשוני ומה שלב ב'??? אברך שלא יגיע בזמן יורידו לו שמירת סדרים, ואם הוא לא יעמוד בהספקים... יורדו לו?? לא!! זאת אומרת: בכולל הבסיס הוא עמידה בלוח זמנים... ואחרי שאתה כבר פה... כעת יש גם הספק... ואילו אצלי וחברים שלי המחייב הבסיסי זה היעד... המטרה. ואחרי שיש יעד... כעת צריך לתחם אותו בזמנים...

מה כ"כ חשוב לי להדגיש בהערה הזו??

שאם בתחילת המאמר כתבתי שאני לא מצליח להתחבר לעמידה בלוח זמנים... אז זהו שלא!!!

גם כשעושים רווערס.. השאלה באיזו תאוצה...

כתוב על אברהם שבמלחמות המלכים- וירדוף עד דן!!! והז'ל דורשים: שכשאברהם אבינו הגיע לדן... שם תשש כוחו... למה?? את ראה ברוה"ק את עגל הזהב שעתידי ירבעם בן נבט להעמיד בך והשאלה הנשאלת: הרי אף תשכח שירבעם בן נבט עשה שני עגלי זהב, גם בבית אל וגם בן דן... והרי בתחילת הפרשה אברהם אבינו ביקר גם בבית אל (בית אל מים והעי מוקדם) אז למה כשאברהם אבינו הגיע לבית אל... למה שם לא תשש כוחו?? במה העגל של דן יותר גרוע מהעגל של בית אל?? והתשובה כמעט מפורשת בנביא מלכים: העגל שירבעם עשה בבית אל היה עבודה זרה גנישה... סו"ס לאנשים היה יצרא דע"ז... יצר של הבטלות לזכ עליון שהוסט לעבודה זרה) וירבעם אמר להם: במקום שתטרחו לעלות לירושלים ולהקריב לה'... עזבו... יש לכם פה משהו קרוב... גניש... נו... זה עוד סבל... סו"ס יש פה פיתוי... וגם גניש... אבל סו"ס כלל ישראל הם בניו של אברהם אבינו... ואברהם אבינו לימד אותם לרוץ... לעשות מצוות בשמחה... להתאמץ... ואז!!! היו יהודים שהיו דווקא גרים באזור של העגל של בית אל... אבל לא!!! הם לא הלכו לעגל של בית אל... הם רצו "שכר פסיעות" הם רצו להראות רח"ל את החביבות... את הריצת רגלים להרע... והם העדיפו לרדוף עד דן!!! אוי אוי אוי... כשאברהם רץ עד דן... פתאום הוא גילה... שאוי ואבוי... הצאצאים שלי הולכים לקחת את הגנים הקדושים שלי... את ה"סוס שרץ בין בצעי המים" לעבודת ה'... והם יקחו את זה בעצמו לכיוון של ע"ז... כאן תשש כוחו!!! מילא יש לכם יצרא דעבודה זרה... אבל מה זה ה"רדיפה" הזו?? למה אתם משתמשים בחיות וההתלהבות שלי ומגייסים אותו לריצת רגלים להרע?? אברהם אבינו באותו רגע נעצר!!! תשש כוחו... לא בני הקרים... אני חוזר בי... קבלו ביטול... די לזריות... די לשמחה... אני עוצר פה... אני עצלן... אין לי כח... לפחות תעצרו פה!!! אברהם אבינו רומז לנו בפסוק הזה: בני הקרים... אני מתנץ אתכם להיות אש להבה... להיות מלאי התלהבות וזריות בעבודת ה'... אבל אם קורה שהיצר הרע מגיע ומפתה אותך לעשות משהו לא טוב... כאן תשאיר את הזריות בצד... לא יזיך לך קצת שלעפצאץ... סו"ס אנחנו אלופים בלגורו רגלים... אנחנו יודעים טוב מאוד להיסחב ולמרוח את עצמנו... אז אברהם אבינו מגלה לנו: זה בסדר!!! זה מעוגן בגנים שלנו!!! גם אני אברהם אבינו יודע להיות שלעפצאץ כשצריך...

כשמוגיע איהו פיתוי... גם אם אתה לא עומד בזה... אבל אנא... לפחות את ההתלהבות תשאיר בצד... לפחות תעשה את זה בגרירת רגלים... גם אם המידות רעות שלך מכריעות אותך... לפחות אל תעשה מזה מצווה... לפחות תלבש שחורים ותעטף שחורים ותודה בפה מלא... זה לא מגיע אצלי ממקום טוב... הנה... גם אברהם אבינו הזרין והמלא בפאיער... גם הוא יודע להיות פתאום כזה תשוש וחסר עניין... כך שגם את זה יש לנו בגנים... לא נותר לנו אלא להחליט איפה לשים את האש וההתלהבות ואיפה לגרור רגלים... כן... גם כשעושים ל"ע רווערס... המהירות של הרעורס היא גם בשליטתך... לפחות את התאוצה תמנע... כן... כולם יום אחד יעשו ככה וכו' וכו'... אבל מותר לי לגרור רגלים בכל מה שנוגע לרעורס בעבודת ה'...

תחילת זמן חורף בישיבת הקיבוץ דעיר הקודש אושה תובב"א...

זמן חורף היה אמור כבר לפני שבוע להתחיל בישיבת הקיבוץ באושה... אבל משום מה העסק קצת מתעכב. כמוכן שכולם היו כבר רוצים להתחיל בשמעתתא... אבל יש כמה צורבא מחשובי התלמידים שנאלצים להיעדר... כמוכן שמדובר במצוה שאינה יכולה להיעשות ע"י אחרים... לפחות שמונה תלמידים חשובים נעדרים כעת וחבל להתחיל את הפירקא בלעדיהם... אז ככה: נתחיל מהצורבא ר' שלמה שבשעטו"מ נקרא לסעודת אירוסין בבית חמו"ב... ב"ה בשבוע זה הוא זוכה להיפגש עם תלמיד חכם מהגליל... שיקבל ממנו דמי קידושין עבור בתו בת השש... הוא היתנה מראש שהוא הולך ללמוד שש שנים והוא יכונס אותה כשתגדיל... ובתנאי שתאמר רוצה אני... ואם לא תרצה יעקור הקידושין למפרע... טוב... סעודת אירוסין זה בסה"כ אירוע נקודתי והוא מיד ישוב לכאן... ויחזור לתלמודו בייתר שאת... אז לעת עתה הנה המערבי של ביהמ"ד ר' שלמה נאלץ להיעדר בנסיבות שאלו... איך אפשר שלא להמתין לו... הרי לאורך שש שנים הבאות הוא יותר לא יעדר ולא יקדימונו אחר בבית המדרש... אז איך לא נמתין לו...

ומה עם הבה"ח ר' יענקל?? הוא תלמיד שהגיע ממדינת הים... בתחילה הוא התגורר במדי ואח"כ בבבל... ולכן מאז שהוא בא כאן לאזור שלנו הוא מאוד מבוקש... יש לו חשיבות איסטרטגית!! מידי כמה שבועות קוראים לו מכל הבתי דינים הסמוכים לקיום שטרות... כן... מידי פעם מגיעים כל מיני עדויות או שטרות חתומים ממדינת הים... ויש מצוקה גדולה בלאמת את חתימות העדים... מי מכיר אותם... לך תמצא כעת צורבא מרבן שנאמן על בית דין שמכיר חתימות העדים ומעיד על כשרותם... ולכן כל כמה זמן הוא נאלץ לצאת למסע עדויות... אז כעת הוא הולך לעיר הכהנים הסמוכה להעיד על ר' יהושב הכהן המכונה זבדי שהוא ראה אותו עולה לדוכן ושהעלו אותו ראשון לתורה... ולעת עתה!!! עד כה לא סומכים על ר' יהושב בתור כהן... לא נותנים לו תרומה ולא חלה ולא מתנות עד שיבא לכאן לכה"פ עד אחד נאמן שהכיר אותו משם ויעיד עליו שהוא כהן... תכלס... כעת משפחה שלימה של כהנים מחוסרי כל מסתינים בקוצר רוח לר' יענקל שיבא ויעיד שהם כהנים... יש יהודי יקר שכבר מחכה להם עם מנה מכובדת של ראשית הגז לתת להם בשביל שיהיה להם בגדים חמים... וכולם מחכים בכליון עיניים לעדותו של ר' יענקל... נו... אפשר לעמוד מנגד?? טוב... עם ר' יענקל אנחנו עוד נפגש... יש לו הרבה סיפורים... כל כמה זמן הוא מוזמן בבהילות לבית הדין... הוא משמש כאן כציר מרכזי ביותר... הרבה מבוכות ופרשיות נפתרות ע"י המידע הנאמן שלו...

תכלס... ר' שלמה הלך לסעודת אירוסין... ור' יענקל בסבב עדויות בבית דין... אבל אל רק הם חסרים... גם הצורבא זמן וההוא מרבן ושמיה ר' יעקב... גם הם נאלצו כעת להיעדר... מה יש??

כעת... התאריך הזה הוא זמן של עת רצון!!! בשנים רגילות הרי כעת זה זמן הגיתות והבדים... ועמי הארץ נאמנים... אבל היות והשנה זה שמיטה... אז הכל הפקר... ולכן כעת זה הזמן ללכת מפרדס לפרדס ולמסוק את הזיתים האגרויות והנטופות של נחלת אשר שאנחנו מתגוררים בה... איך אמר רבא לתלמידיו? בחודש ניסן ותשרי לא תתחזן קדמי שלא תטרודו במזונייכו כל האי שתא... אז השנה זה לא חודש תשרי... אלא אדרבה... חודש חשוון!!! חודש חשוון זה הזמן שבו מתחילה עונת המסיקה... ואם כעת נהיה חרוצים ונחלץ חושים ונאסוף במרץ כמה שיותר שמן אגורי... הרי נוכל לתת אותם באוצר בית דין ויהיה לכולנו שכן למאור לכל החורף הממושך... כידוע: שמן למאור בחורף זה אחד מהמוצרים הכי יוקרתיים!! סו"ס בחורף הלילה ארוך... ומחצות לילה עד הבוקר צריך הרבה מאוד שמן כדי להאיר גם את בית המדרש וגם את המבואות החשוכים של העיר כדי שלא יחששו להשכים לבית המדרש... אז השנה לשם שינוי... יש משהו מאוד מעניין... בדרך כלל בכל שנה בתחילת החורף יש צורך גם בשמן למאור וגם עצים להסקה לחום... אז בדרך כלל יש מחסור בשמן שסו"ס הוא יקר המציאות... ואילו עצים להסקה יש יותר בשפע... ואילו השנה המצב הוא הפוך... דווקא לשמן למאור יש פוטנציאל של שפע אם ננצל את ההזדמנות של פירות שביעית ונמסוק בכמויות (כמוכן באופנים המותרים... ואילו דווקא עצים להסקה?? דווקא בזה יש מחסור! כי אל תשכח שבשביל שהעצים יתייבשו ויהיו ראויים להסקה... בשביל זה צריך לחטוב אותם אי שם בחודש תמוז אבל ואילו השנה לא כ"כ יכולנו להתעסק עם השדה... כי זו היה שנת שמיטה... ממילא כריתת העצים התעכבה לעכשיו... וממילא כמה שנתאמץ לחרות אותם מוקדם העצים עדיין לחים ולא כ"כ ראויים להסקה... וא"כ עכ"פ מוכרחים להזדרז להספיק לסיים לחרות אותם לפני שיתחיל הגשם הראשון שאז בכלל... הם לא יצלונו לשום דבר... בקיצור: חלק מהבחרים יצאו בשליחות בזק מטעם אוצר בית דין לפרדסים הסמוכים כדי להביא כמה שיותר שמן שישמש לכל לומדי בית המדרש למאור... ובמקביל לסייע ביד הבעלי בתים לסיים את מלאכת כריתת העצים והאסף שנמצאת באיחור רב... ויש בזה ממש דיני נפשות!! כדי שיהיה אפשר להסיק בתיהם של ישראל בחורף שהרי הכל חולים אצל צינה... ומחסיבה הזו כעת יש התעכבויות...

חוץ מזה שגם הראש ישיבה שלנו רבי תרפון שהוא אוכל חולין על טהרת קודש... נאלץ בנסיבות דפלוטיות להיפגש עם כמה עמי ארצות בענייני הבחירות... וניתנה צינורא מאחד מהם עליו... ואז הוא נטמא בטומאת זיבה... ועל כולנה אחד מהם לחץ את ידו שרבי תרפון חשש שהוא טמא מת... והחמיר על עצמו למנות שבעת ימים לטומאת מת עד אשר יטהר... אז בנוסף לכל הפגרא גם הראש ישיבה כעת טמא מת... (האמת היא שבכל שנה יש לר' תרפון בתקופה הזו סדרת מפגשים ועצרות חיזוק מול העמי ארצות שבאזור... אבל היות וכעת זה זמן הגיתות והבדים, הרי עמי הארץ נאמנים על טהרתם שבבעני יום אלו של הגתות והבדים... אבל בשנה זו שאין תרומות ומעשרות הרי העמי הארץ לא זוכים לפריבילגיה הזו והם ממשיכים להיות טמאים... יותר נכון: ממתי שהם חוזרים מבית המקדש הם חוזרים לטומאתם...) אבל בעזרת ה' בט"ו בחשוון... כלנו נתאסף בחוץ יד ויהיה כאן מעמד הקביעה שיעורו!!! ואז בשעה טובה תתחיל רנה של תורה להישמע בלילות... העיר אושה כבר מחכה בכליון עיניים למחזה המשועשע נפש... לראות באחד עשר וחצי בלילה עיר שבת אחת שמתעוררת לחיים... השמש מדליק את כל המבואות החשוכים באור יקרות... וכולם רצים לבית המדרש ועוסקים בגירסא עד אור היום... ואכן מידי ערב... בשעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן... באותה שעה מתקיים בעיר תפילת ערבית אחת ויחידה ברוב עם לכל הציבור... קוראים ק"ש ומתפללין... חוזרים הבייתה... מדליקים נו ואוכלים קימעה ומיד פורשים לשינה... ואז בשעה 11.00 בלילה השמש רץ בראש ובראשונה לבית הכנסת להבעיר את העצים... שבית המדרש יסיפק להתחמם... ואז הוא מתחיל ביקצה לפי הזמנה... כמוכן שיש את רבי אליעזר ורבי יוחנן בן זכאי שהם תמיד מקדימים את השמש... והם יכולים להעיד על עצמם שמעולם לא קדמי אדם בבית המדרש. (ולאחרונה יש בשורה חדשה ומרנינה בעיירה שלנו!!! השמש הצלילה לארגן עשיות למאור מידי לילה לאורך השביל החשוך המוליך לנהר שבקצה העיר... לטובת כל מי שטעון טבילת עזרא... שלא יצטרך להמתין עד עלות השחר ורק אז ללכת למקווה... סו"ס יש בעירונו שס"ל כרבי יהודה שאסור לעסוק בתורה ללא טבילה... אז מט"ו בחשוון ואילך יהיה ניתן משתים עשרה בלילה ואילך לרוץ מהר למעין הקפוא... ומשם לרוץ לבית המדרש ולישב ולהתחמם כנגד אורם של תלמידי חכמים... אשרי העם שככה לו...

האם יש עניין להתפלל ותיקין כל יום כל יום??

אחד הדברים שהכי מפעמים אותי בפרשת השבוע זה עצם העובדה שאברהם אבינו מוכן להפסיד קשר עם ה'!!! אברם כבר זוכה לתקשורת ישירה עם ה'... זוכה שה' מתגלה אליו מידי פעם... ולאחרונה נדם הקול!!! ה' כבר לא מדבר עם אברם... אברם כבר לא זוכה לגילויים...

מה יש?? האחיין המתאגד... לוט!! שכבוד גדול הוא לא עושה לאברם... כאב ראש הוא בהחלט מספק לו... ביזיונות הוא בטח עושה לו... (אל תשכח שלוט דומה לאברהם אבינו שתי טיפות מים... כי אברהם עדיין לא התפלל על זקנה... ולוט מנצל את ה'כפילות' שלו ובכל אירוע שאברהם אבינו אמור להופיע בו... לוט מופיע חמש דקות לפני כן וטורף את הקלפים... נו... שיהיה... אבל לך תדע איזה שטויות הוא מדבר שם בשם אברהם אבינו... יש גבול כמה חילול ה' יהיה אפשר לתת ללוט לעשות עם ר'ועי תימית יד קדש' של אברהם... אבל אברהם מצידו לא מנסה לעשות לזה סוף) והמריכות הבלתי פוסקות בין רועי מקנה לוט לבין רועי מקנה לאברהם... והפליטות פה המפורשות של שלטון שהוא לוטש עניינים על היום שאחרי אברהם... תחשוב שיש לאברהם עסק עם אובייקט של סימפטי כזה... ועל כולנה!!! אברהם אבינו עוד נאלץ להפסיד את הערוץ הישיר מול ה'... בגלל מי?? בגלל לוט??! ? בדיוק לוט שווה את המחיר הזה??

אני רוצה שתביני: העונג הגדול ביותר בבדיאה זה השגת הנבואה... הפסוקים הכי נוטפי עסיס בשיר השירים זה על השגת הנבואה... הביאני אל בית היין (זו נבואה) ודלו עלי אהבה... כששלמה המלך מתגעגע שוב לגילוי שכינה הוא מתבטא: סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי חולת!!! חולת אהבה אני... זו התחושה של נביא ה' שמחכה להשראת הנבואה... ולאברהם יש את זה!!! יש לו את האפשרות לקבל את השגת הנבואה... רק תזרוק את הרשע הזה מהבית שלך... ובאותו רגע ה' מתגלה אליך ונפשי יצאה בדברו...

אבל לא!!! אברהם לא!!! לא מגרש את לוט... למרות ועל אף כל מה שהוא מעולל לו... ורק כשלוט מתחיל להתנהג בגזל והוא מאיים על החינוך של אברהם "למען יצוה את בניו... לעשות צדקה ומשפט" רק אז אברהם אבינו מציע לו להיפרד כמו חברים... ובאמת בשניה שלוט יוצא מאברהם אבינו... באותו רגע... וה' אמר אל אברהם אחרי הפרד לוט מעמנו!! רבש"ע: איך?? איך אברהם אבינו עומד בניסיון הקשה הזה?

אני ממזמן הייתי 'מנפנף' אותו... וכי אתה שווה את זה שהרבש"ע לא יתגלה אלי... ועוד בגללך?? מה אתה עושה פה שאנתה שווה את המחיר היקר הזה שאני משלם עליך?? ותכל'ס... לא רק שאברהם אבינו עומד בניסיון הזה... **אלא זה אפילו לא שווה בשביל להימנות כאחד מעשרה ניסיונות של אברהם אבינו...** איך זה יכול להיות?? אם היית שואל אותי... אני חושב שזו אחת מהניסיונות הכי קשים של אברהם אבינו??

אלא מה רואים מכאן???

עושים מה שצריך!!!

והא' ב' של אברהם אבינו זה... וואם מה שצריך זה להחזיק את לוט בבית... ברור שזה מה שעושים... זה אפילו לא בגדר ניסיון... זה בשלב של טרם ניסיון!!! אצל אברהם אבינו עושים מה שצריך ולא מה שרוצים... נכון... אני הייתי רוצה שה' יתגלה אלי... אז מה ואני רוצה... אני פה בשביל לעשות מה שאני רוצה... אני פה בשביל לעשות מה שאני רוצה... ואני פה בשביל לעשות מה שאני רוצה... (אם תשים לב: רוב הניסיונות של אברהם אבינו זה בדברים שהוא בעצמו קצת מסופק מה נכון לעשות... בדברים שיש בהם ניגוד אינטרסים מול כבוד שמים... נכון שצריך לעשות מילה... אבל יש פה בחינה של חילול ה'... נכון שה' רוצה עקידת יצחק... אבל איך זה יראה מצד כבוד שמים... וכי וכו'...)

הגמ' בברכות אומרת (ח:): **א"ל רבי אילעא לעולא, כשתגיע לארץ ישראל תדרוש בשלמו של אחי רבי ברנא ותכבד אותו במעמד כל החבורה...** למה?? כי **אדם גדול הוא ושמה במצוות!** מה יש?? פעם אחת הוא זכה לסמוך גאולה לתפילה בותיקין ולא פסיק חוכא מפומיה כולי יומא!! כלומר: מרוב שמחה של מצוה על שהוא זכה לסמוך גאולה לתפילה בותיקין... (תוס' אומר שהרבותא שזה היה בותיקין... זה פשוט עשה לו את היום... הוא לא הפסיק לחייך כל אותו יום מרוב שמחה...)

כעת שים לב: מוזכר כאן על ר' ברנא שני שבחים!!! דבר ראשון: **אדם גדול הוא!!!** דבר שני: **שמה במצוות...** ואני עומד ושואל:

מילא שמה במצוות אני מבין... אם יום אחד הוא התפלל ותיקין וזה השפיע לו על המצב רוח של כל היום... זו באמת הוכחה שהוא שמה במצוות... אבל החלק הראשון: **שמה גדול הוא!!!** איפה אתה רואה פה שהוא אדם גדול?? מהו שפעם אחת סמך גאולה לתפילה וזה עשה לו שמח בלב... לכן?? מהו מזה אתה כבר מוציא שהוא אדם גדול?? זהו עשה אותו שמח עד לב השמים... לכן זה אומר שהוא אדם גדול??

תרשה לי לומר... אתה יודע מה התשובה???

אתה יודע איפה רואים פה את הגדלות העצומה של רבי ברנא??

שפעם אחת!!! פעם אחת הוא באמת זכה להתפלל ותיקין... והוא כ"כ התרגז מזה... זה עשה אותו כ"כ מאושר... עד כדי שלא פסיק חוכא מפומיה כולי יומא... זה עשה לו את היום... **ואני שואל אותך שאלה הכי פשוטה:** אם זה עשה אותו כ"כ מאושר... אז למה רק פעם אחת הוא עשה את זה?? ר' ברנא... אם יום אחד זכית לקום ותיקין וזה עשה אותך כ"כ מאושר... אז קדימה... מכאן ואילך תתחיל לאמץ את זה... מהיום תתחיל להקפיד על זה בכל עוז ותעצמות... תתחיל לדרוש בשער בת רבים את גודל המעלה הנשגבה של תפילה בותיקין... הרי אם תפילת ותיקין עשתה אותך עד כדי כך שמח... כנראה שיש סיבה... כי שיש בתפילת ותיקין עניינים מאוד נשגבים... אז למה רק פעם אחת עשית את זה וזהו?? למה לא שחזרת את ההצלחה המסחררת הזו?? אם זה עשה לך את היום... אז למה לא נרדמת עם זה בלילה?? למה לא כיוונת את השעון של מחרת לזכות שוב שלא לפסוק חוכא מפומיה?? מילא כל האנשים האלו שיום אחד קמו ותיקין וזהו... אני מבין... מדובר באנשים שלא מבינים ולא יודעים את גודל המעלה לקום ותיקין... אבל אתה כן יודע... זהו עושה לך את היום... אז למה לא אימצת את זה??

אה... שאלה טובה... אתה יודע מה עונה לנו ר' ברנא??

ר' ברנא בכלל לא מתייחס לזה... נכון!! יש עניין לקום ותיקין!! נכון... זה עשה לי את היום... אבל אז מה... לכן מה?? לכן זה אומר שזה מה שצריך לעשות?? וכי בגלל שיש בזה עניינים נשגבים... לכן זה אומר שזה מה שצריך???? לציין לעשות?? ככל הנראה לר' ברנא היו דברים מסוימים שהוא היה צריך ומוכרח לעשות בדיוק בשעת ותיקין... אולי הוא היה צריך לעזור לאשתו להלביש את הילדים... אולי היה צריך להכין להם סנדוויצ'ים... ואולי סתם ככה היה צריך אותו בבית... אולי בדיוק אז הוא היה צריך לתת מאכל לבהמתו לפני שהיא יוצאת לחרישה וכל כיוצ"ב... ולכן מסיבות מסוימות זה לא הסתדר!!! לא יצא לו להתפלל בותיקין...

רק מה?? מה אני טוען לר' ברנא... נכון... הכל טוב ויפה... לפי הנתונים זה לא מסתדר... אבל עדיין... תקשיב... אם יש כזה עניין נשגב להתפלל ותיקין... אז אולי תשקול את זה שוב?? אולי תסביר לגברת את גודל העניין... אולי תחמוק איכשהו מהבית כדי לזכות במעלה הנשגבה??

ר' ברנא מזדעק: אין מה לשקול!!! עושים מה שצריך!!!

אה... אבל יש כזה עניין נשגב להתפלל ותיקין??

נכון... מי כמוני יודע איזה עניין נשגב יש בזה... אבל אז מה... ממתי אנחנו עושים עניינים... עושים מה שצריך!!! אז זכיתי ופעם אחת כן הסתדר לי להתפלל ותיקין ולא היה מאושר ממני... אבל זה לא סתירה שאני המשכתי לעשות את זה... כי עושים מה שצריך ולא מה שרוצים...

זו אחת מהטעויות הקבועות שלנו!! יום בהיר מתפרסם על משהו מסוים שיש בו עניין נשגב... נניח "נשמת כל חי..." מתפרסם שיש בזה עניין גדול ונשגב... ככה?? מאותו יום כולם עושים אותו על ימין ועל שמאל ללא הבחנה... ואז אם יש כאלו שמתנגדים לעניין... אז הם עסוקים בעיקר בלהוכיח שאין בזה עניין ולהוריד את ההתלהבות... אבל עזוב!!! אני בעד שיש עניין נשגב בזה וזה משפיע השפעות גדולות... אבל אז מה!!! אז מה ויש עניין בזה?? אנחנו עושים מה שצריך!!! לא עושים מה שיש עניין... מגיע מישהו ומפרסם איזה עניין גדול יש ללכת לקברי הצדיקים... ואז מגיע הייבשן הסדרתי ואומר שאין שום עניין... תרשה לי להציע אופציה שלישית: יש עניין!! ועניין גדול ונשגב!! ועיקר השראת השכינה זה בקברי צדיקים... ואי אפשר לתאר את גודל הרעש העצום שנעשה בשמים כשאתה נוסע להשתטחות על קברי הצדיקים... אבל אז מה...

אז מה וזה עושה רעש בשמים?? איפה כתוב שצריך לעשות רעש בשמים?? וכי באת לעולם לעשות ביצועים מרשימים?? באת פה להרעיש את השמים?? באנו לכאן לעשות מה שצריך!!! לעשות מה שה' רוצה מאיתנו... גם אם יש דברים נעלים ונשגבים... זה לא השיקול שלי... אותי מעניין מה אני צריך לעשות!!! מה נכון לעשות ומה ה' רוצה ממני כעת...

זה מה שאברהם אבינו מלמד אותנו לאורך כל הדרך... כן... דווקא אברהם שכל כולו חסד ואהבת ה'... דווקא הוא נאלץ לעשות הרבה דברים בניגוד למה שהוא אוהב... למה?? כי לא עושים מה שאוהבים... עושים מה שצריך!!! זה הא' ב' של יהודי... לשמוע בקול ה'...

אתן לך עוד דוגמה מוכרת: כשמגיע ארציית וכמוניב יש עניין לקחת מפטיר לעילוי נשמת... יש טענה מוכרת מבעלי המוסר: שנוכן... כמה שמפטיר זה טוב לעילוי נשמת... הרי לוותר ליהודי השני (שהוא יקבל במקומך) זה עוד יותר עילוי נשמה... מכיר את סוג המשפטים האלו???

אז ככה: המשפט הזה אמנם גם נכון... אבל אני חושב שיש משפט הרבה יותר נכון... כמה שלקבל מפטיר זה חשוב ועילוי נשמה... **לעשות מה שצריך** זה עוד יותר עילוי נשמה... ולעשות מה שצריך זה לא מפטיר וגם לא לוותר... אז מה כן?? **לעשות מה שצריך!!!** כל פעם לגופו של עניין... פעם צריך לוותר... ופעם צריך מפטיר... פעם צריך ללכת ללמוד... ופעם צריך לסגור את הגמ'... אתה קולט מה פה הפרנציפ שלי???

תבין: בן אדם אחד מגיע ותופס את העניין של מפטיר ולוקח אותו עד הסוף... מגיע השני עם עניין אחר... לוותר!!! והוא לוקח את היותר עד הסוף... השלישי מגיע ואומר לך: עזוב... הכי חשוב זה לעקץ וברונפנץ...

ומה האמת?? האמת היא שכולם זה אצלבע מציאה... כולם נתקעו... כל אחד נתקע במשהו אחר... זה נתקע במפטיר... זה נתקע בלוותר... זה נתקע ב'תיקין', ותכל'ס שום דבר לא נכון... לא מפטיר ולא לוותר ולא כלום... רק מה כן?? זה הדבר היחיד שנוון ואמיתי והוא הכי עילוי נשמה זה פשוט **לעשות מה שצריך!!!** פשוט לעמוד מול בורא עולם ולנסות להבין בכנות מה הוא רוצה... ומה שיתברר שזה כעת רצונו יתברך זה מה שצריך לעשות וזה העניין הכי גדול!! בקיצור: לא להיתקע... ולא להיתקע זה אומר לא להיתקע בשום מקום... לא בעניינים... וגם לא נגד העניינים... לא בסגולות וגם לא בנגד סגולות... רק איפה כן להיתקע?? בלשמוע בקול ה'!!! לעשות מה שצריך!!

אגב: כאן חשוב להבהיר שלגופו של עניין... מה שמקובל שלוותר זה עילוי נשמה יותר ממפטיר הכוונה היא שסו"ס אי אפשר להתעלם שבהרבה מהמקרים יש את השטח האפור שלפי שורת הדין אתה יכול לעמוד על שלך ולקבל נניח מפטיר... וכאן תדע לך שהיותר הוא עניין יותר נשגב... כלומר: ברור שקיים שטח אפור ששם המקום לחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה... אבל עדיין!! אני מדבר בייחס לרוב ההתלבטויות בחיים... האם לעשות כך או כן... ושם ע"פ רוב השאלה היא: מה **נכון** לעשות?? מה **צריך** לעשות?? וממילא גם יש עניין הכי נשגב בעולם... הוא אף פעם לא יהיה משקל נגד מה שצריך לעשות!!!

---המסר שנכתב כאן מוזכר בתורה בכמה מילים ספורות... הקב"ה מבטיח ליצחק אבינו שאני אהיה עמך... למה?? עקב אשר שמע אברהם לקולו!!! מה כתוב כאן?? הקב"ה אומר ליצחק... דע לך שהמעלה הגדולה ביותר של אביך אברהם... זה שהוא שומע בקולו!!! עושה מה שאני רוצה ולא מה ש-הוא רוצה ש---אני ירצה...

והמסר הזה חוזר רצף בעצמו לאורך כל התורה כולה... יש צמד מילים שלא כל כך שמים לב אליהם בתורה... לדוגמא: "אחרי ה' אלוהים תלכו, ותויתו תיראו, ואת מצותי תשמרו, ובקולו תשמעו, ואתו תעבדו ובו תדבקו... שים לב: בפסוק הזה כתוב רשימה ארוכה... והלכת בדרכיו, יראה, קיום מצוות, עבודה, דבקות... אבל יש שתי מילים לא 'פטורות', ובקולו תשמעו!!! מה זה ה'בקולו תשמעו' הזה?? (ה'בקולו תשמעו' הזה חודר לעצמו בעשרות פסוקים בתורה למי ששם לב... **מה זה הבקולו תשמעו הזה??**) כמובן לאפוקי מהעיוות של מדרשות הבחירות שכתבו "בקולו תשמעו", פסוק זה לא מדבר על ציות לחכמים אלא לרצון ה' מה התשובה?? ובקולו תשמעו!!! עושים מה שצריך!! נצמד למא שצריך!! שים את כל הריגושים בצד... את כל העניינים הנשגבים בצד... העניין הגדול ביותר זה לעשות מה שצריך... היום!!! היום!!! עם בקולו תשמעו...

לא נבס"ק אתה השמחה

יו"ל ע"י מערכת "לא נפסיק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 0534-135-183
לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה: א.י.

שיירי מצווה מגינים מן הפורענות הגאון הרב יוסף חיים אובה ציון שליט"א מו"צ ומרבני בית הכנסת "מוסאיוף" ירושלים

נאמר ששיירי מצווה מגינים מן הפורענות. נגיש מקבץ סגולות הטמונות בשיירי ארבעת המינים והערבות של החבטה.

א. סגולה לחשוכי בנים לקחת את הערבה שחבטו בה ולבשלה וישתו ממנה האיש והאשה. כך כתב בספר אמרי פנחס מקוריץ ורמז לזה שערבה גימטריא זרע [ויש להעיר שכדאי לסנן את המים קודם שתייתם מחשש תולעים].

ב. כתבו המהר"י אבוהב והגר"ח פאלג"י שסגולה לשמירה בדרך לקחת מן הערבה החבוטה. והוסיף שם הגר"ח פאלג"י שאם נמצא במקום סכנה ואין איתו הערבות, יזכר איפה שם הערבות החבוטות בביתו ויועיל לו. וידוע שאור שמח היה נותן לחיילים מן עלי ערבה שחבט בהם וניצולו בניסים, ועל כן כדאי שכל בעל רכב ישים ברכבו מעלי העבה החבוטה וכן החיילים ישאו עליהם עלי ערבה.

המשך בעמוד 3.

רב מכר!

היום כבר כולם יודעים!

כדי להגיע לשבת חתן

ולשבע ברכות

ולשמח את כולם

מגיעים עם חוברת הבדיחות

'משמח חתן וכלה'

במחיר מצחיק של 5 ₪

להזמנות: 0534-135-183

אפשרות להקדשה אישית

לרגל השבת חתן.

מילתא דבדיחותא

1. נמר דב וארנב מטיילים ביער פתאום שלשתם נופלים לבור שלא מצליחים לצאת ממנו. הנמר מתעצבן ואומר להם אם אתם לא דואגים שנצא מפה אני טורף פה מישהו בגלל שאני מתחיל להיות רעב. עונה לו הארנב אם אתה נוגע בדב אני מפרק אותך.....

2. היה כל כך חם, שהקרקעות המוקפאות הופשרו לבניה...

3. שאלתי רוסי אחד אם הוא שומר שבת? ענה לי: השבת בוריס שומר, שבת הבאה אני.....

שימו לב: העלון נמצא בקשיים, וכאשר אתם קונים חוברות של הבדיחות אתם עוזרים לנו מאוד תזכו למצוות.

פילתא דבדיהותא

4. העורך דין רוצה שתיכנס לצרות

הרופא רוצה שתהיה חולה

השוטר רוצה עבריין

הקברן רוצה שתמות

ורק הגנב רוצה שתצליח בחיים.....

5. מאוד, מאוד מבאס שכל אלו שמבינים בביטחון המדינה, בחרו לעבוד דווקא כנהגי מוניות.....

6. היו שני בחורי ישיבה אחד עישן תוך כדי הלימוד והחברותא שלו אמר לו שזה ביזיון התורה אז הוא אמר מה פתאום לך תשאל תראש ישיבה תראה תראה שהוא מסכים איתי הלך ושאל וחזר ואמר שהראש ישיבה אמר שהשם ירחם ואסור לעשן ואז שאל אותו איך שאלת? ענה לו "האם מותר לעשן תוך כדי הלימוד" אמר המעשן: "אתה לא יודעים איך שואלים בא איתי יחד לראש ישיבה" הלכו ושאל: "הראש ישיבה מותר ללמוד תוך כדי העישון?" הראש ישיבה התלהב מהתשובה וענה: "אווווווי בטח איזה צדיק אשריך....."

7. יש לי רק שטר, מעדיף לא לפתוח אותו. תירוץ של קמצנים מאז 1912.....

8. -קיבלתי בשורה לא טובה.

-אוי ואבוי, מה קרה?

-לגבי המקומות בהצגה מחר.

-מה איתם?

-קיבלתי בשורה לא טובה.....

9. המורים קוראים לזה העתקה, אנחנו קוראים לזה עבודת צוות...

הגעתם בסוף חלוקת העלונים בבית הכנסת ולא נשאר לכם??

ניתן לקבל את העלון דרך המייל: a05832349@gmail.com

המייל נשלח בתחילת השבוע!

ואלה יעמדו על הברכה:

משפחת לוי. משפחת שהרבני. משה בת רביטל. אסתר הודיה בת רביטל. שר השמחה: מאיר בן מרגלית. אלעזר בן רחל.

כל השותפים להמשך השמחה בעם ישראל.

שיירי מצווה מגינים מן הפורענות
הגאון הרב יוסף חיים אוהב ציון שליט"א
מז"צ ומרבני בית הכנסת "מוסאיוף" ירושלים

ג. בספר המידות למוהר"ן מברסלב כתב שהערבה של החבטה היא נגד פחד. וכתב בספר יפה ללב שמי שיש לו פחדים מחלומות רעים יקח מערבות החבטה ויתן תחת הכר מראשותיו.
ד. בספר כתר שם טוב הביא שהיו כאלו שהיו מניחים עלי החבטה בתוך הארנק וזאת מתוך אמונה שיצליחו במסחרם.

ה. בספר ויקרא אברהם כתב שסגולה להשקיט הים מזעפו לזרוק מעלי הערבה החבוטה.
ו. הלולב – כתבו בספרים וכן כתב החיד"א שישימו על פתח ביתו והוא סגולה לשמירה. ובערב פסח יש נוהגים להניחו בתנור של אפיית המצות ויש נוהגים לשרפו עם החמץ.

ז. האתרוג – כתב בספר ליקוטי מהרי"ח שנהגו הנשים לנשוך הפיטם של האתרוג ביום הו"ר ואומרות תפילות שתלד בנקל וכן הביא סגולה זו הגר"ח פלאג"י אמנם מרן הגר"ע יוסף זצ"ל בספרו חזון עובדיה כתב שלא יעשו כן ביום הושנא רבה כיון שהאתרוג מוקצה למצותו אלא יעשו כן לאחר החג.

ח. אתרוג של צדיק מסוגל לזרע של קיימא וכמו שכתב בחזון עובדיה זצ"ל. ואנא עובדא ידענא שהאתרוג שברכתי עליו בימי החג ויצאתי בו ידי המצוה חילקוהו בני ביתי לנשים חשוכי בנים אחר 8 שנים ו-12 שנים מנישואיהם ונתנו לכל אחת חתיכה מן האתרוג ובאותה שנה נפקדו לחיים טובים ולשלום וע"ע בספר אוצר הסגולות ובספר אסרי לגפן הוסיף שסגולה זו חזקה במיוחד אם נענעו בכוונות האר"י

ט. בספר אהל ישכר כתב בשם היהודי הקדוש שמי שאוכל אתרוג בט"ו בשבט מובטח לו שישלים שנתו.

התודה והברכה:

לידיד נפשי היקר, ר' א. י. שליט"א

---אשר כל שבוע מפיץ את העלונים בירושלים, ובחוצה לה---
וגם תרם מהונו למען הוצאת גיליון זה למען יהיה דבר נאה ומתקבל.
יהי רצון שיזכה הוא וכל אשר לו שפע ברכה הצלחה וישועה בכל מכל.

בברכה ידידו מעריכו ומוקירו ואוהבו:

שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו.

לשואלים: נשאר עוד כ- 14 חוברות של בדיחות
לחגי תשרי, כדאי להזדרז.

מילתא דבדיחותא

10. מעשה שהיה כך היה: בריסקע'ר אחד בא הביתה באמצע יום תענית, ואומר לאשתו, תשמעי יש לי איזה חולשה היום, ומחמת פיקוח נפש אצטרך לשבור את התענית, אשת בריסקע'ר כבריסקע'ר!, אומרת לו, בבקשה קח רבע כזית לחם, שלוק אחת מים, וזהו זה, מסתכל עליה הבעל, וכי מה איתך קריינדל?!, הלוא במצות פיקוח נפש עסקינן, וצריך להחמיר במצוה, ובבקשה ממך תכיני בשבילי סעודה כסעודת שלמה בשעתו!, נו, אוימר ועושה, והבעל סעד את ליבו בכל מיני מטעמים שהכינה אשתו בשבילו, אבל, מחמת ריח המאכלים אז גם לאישה התחיל לקרקר הקיבה. אמרה לבעלה שהיא חושבת שהיא תצטרך לשבור את הצום, אז אומר לה בעלה, נו קחי רבע כזית לחם ישן נושן, ושלוק אחת מים, אומרת לו אשתו, זה מצות פיקוח נפש, ורצוני להחמיר עליי ולאכול סעודה שלימה, אומר לה בעלה נשים לא צריכות להחמיר.....

11. 30 שניות במיקרוגל:

נשים: עורכות שולחן, מדברות בפלאפון, מרימות כביסה, מוזגות שתיה...
גברים: עמודים וסופרים לאחור כאילו זה שיגור חללית.....

העלון בחסות

נא לא לקרוא את הפרסומות בשבת! לפרסום ניתן לפנות למערכת העלון

גמ"ח 'דרכי חיים'

השאלת גמרות

שוטנשטין

וטוש"ע

054-844-8683

או בקו המידע:

02-5907438

חדש! חדש! חדש!

פרסום בעלון

רק ב- 10 ₪

העלון מופץ למעלה

מ- 8,000 עותקים

0534-135-183

גמ"ח הקלדות

במחירים מוזלים

0534-135-183

'הן הם יודו ויברכו וישבחו'

בכל יום רביעי מתקיים אמירת 'נשמת כל חי'

במניין בראשותו של המשפיע הרב שמעון רז שליט"א

בביהכ"ס 'צדיק המזוזות' ר"ח פולנסקי 13 י-ם בשעה: 22:00 בדיוק.

ניתן להשיג את העלון!!!

במייל: ע"י שליחת 'בקשה' ל: a05832349@gmail.com.

בחוברת 'מבחר העלוני'ם'

לא נבס'יק אתה הששמה

יו"ל ע"י מערכת "לא נפסיק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 0534-135-183
לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו

ווארט על הפרשה פנינים יקרים על פרשת לך-לך

"וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אֲזוּזוֹ וַיֵּרָק אֶת זַנְיָכּוֹ.. " (פי"ד פי"ד)

ולכאורה כפי שראינו הרי לוט היה רשע מרושע, שכתוב: ויסע לוט מקדם. דרשו חז"ל שנסע מקדמונו של עולם, והלך לסדום, למרות שידע שכולם שם רשעים. וא"כ מדוע אברהם אבינו ע"ה מסכן את נפשו בשביל להציל אדם שפל כל כך. ועוד מדוע כתוב בפסוק: וישמע אברם כי נשבה אחיו וכי אחיו היה?

ושמעתי פירוש נפלא מרבן של כל בני הגולה, גדול הדור, מרן ראש הישיבה רבינו שלום הכהן זיע"א. שכל העניין של המלחמה של ארבעת המלכים, אמרפל וחבריו, שנלחמו עם החמשה מלכים זה היה בשביל לקחת את אנשי סדום. אבל באנשי סדום בעיקר את לוט, שהרי אמרפל זה היה נמרוד שאמר לאברהם פול לכבשן האש, ונמרוד תיכנן לקחת את לוט שהיה דומה מאוד לאברהם, וכפי שכתב רש"י על הפסוק כי אנשים אחים אנחנו שהיו דומים מאוד. ורצה להשליך אותו לכבשן האש ולטעון שזה אברהם כי את לוט כמעט ולא הכירו. ואז ודאי לוט יישרף באש כי אין לו זכות להינצל ואז יאמר נמרוד שפעם שעברה שאברהם ניצל מאור כשדים זה היה מקרה. שהרי כאן חשב נמרוד לשרפו, ואת כל זה הבין אברהם ופחד שיהיה חילול ה', ולכן הלך והריק את חניכיו ורדף עד שהציל את לוט. שזו בעצם היתה סיבת ביאתו להלחם.

הדבר תורה לעילוי נשמת:

יעקב בן כוכבה, משה בן יוכבד, אורה בת יוכבד ע"ה

חדש!

פרשת נח

1. צדיק שנפטר שבוע לפני המבול?
  2. עיר גדולה שהקים אשור?
  3. בימיו לא נראתה קשת בענן?
  4. מי חי 950 שנה?
  - אורכה 300 אמה, רוחבה 50 אמה וגובהה 30 אמה?
- ### פרשת לך-לך
5. מי מל את אברהם?
  6. מי היה אבא של הגר?
  7. על אילו שתי בשורות בנה אברהם מזבח?

מילתא דבדיחותא

1) "שלום, אני רוצה להזמין 2 מגשי פיצה!"
"טעית במספר!"
"טוב, תביא 3!....."

2) הרב יחזקאל אברמסקי, שב לביתו מהישיבה. אמו הכינה מרק מלוח, כמו בשמחות. הוא לגם את המרק, כדי לכבד את אמו. שאלה אותו אמו: איך המרק? ענה לה: גן עדן. הוא התכוון, שמי ששותה את המרק הזה, נפטר מגהינם והוא נכנס ישר לגן עדן.....

3) מה משותף בין אשה, לבשר וחלב? אם אתה אומר משפט קצת בעיתי, רק לאחר שש שעות, אתה יכול להסביר אותו.....

4) אני כ"כ עצלן, שכשאני אומר שלום לאנשים ברחוב, אני לא מרים את היד, אני מרים את הגבות.....

ניתן לקבל את הגיליון במייל: a05832349@gmail.com

מילתא דבדיחותא

5) הידעתם?? אם תחליפו את הקפה והבסקויט של הבוקר בתה ירוק ועוגית כוסמין, תוכלו לאבד עד 78% משמחת החיים שנותרה בכם!.....

6) איש א': "אצלנו במשפחה קוראים לכולם בשמות של צמחים: דקל, איריס, יסמין ורד ושמעון"
 איש ב': "מה הקשר לשמעון?"
 איש א': "הוא הגנן....."

7) מלצר שופך מרק על חליפתו של אחד הלקוחות
 הלקוח: "זה בסדר, אנחנו חברים למקצוע"
 מלצר: "מה גם אתה מלצר?"
 לקוח: "לא, גם אני אינני מלצר....."

8) דרוש ששש מישששששששש ששששששששששש לתיקן לי את המקשששששששששש האות שששין ומדובר שששששהוא יודע. בתודה מראשששששש, משששה.....

9) חילוני: אצלכם החרדים בונים כמו פיתום ורמסס חרדי: נכון ממש כמו שהיהודים במצרים בנו פיתום ורמסס וכל פעם פרעו שבר אותם כך גם אצלנו אנחנו בונים והעירייה שוברת...
 חילוני: אצלכם החרדים בונים כמו פיתום ורמסס חרדי: נכון ממש כמו שהיהודים במצרים בנו פיתום ורמסס וכל פעם פרעו שבר אותם כך גם אצלנו אנחנו בונים והעירייה שוברת...

נשאר כמות מצומצמת מחוברת הבדיחות: 'לא נפסיק את השמחה חלק 3'

ניתן לקנות את החוברת בירושלים ברחוב: רחובות הבוכרים {דוד} 9 הכניסה בצד ימין

מחיר החוברת 10 ₪ בלבד! ובחוברת 252 בדיחות מצחיקות על 32 עמודים A5.

העלון בחסות

נא לא לקרוא את הפרסומות **בשבת!** לפרסום ניתן לפנות למערכת העלון

פרסום ותתפרסום.

פרסום בעלון החל מ- 10 ₪

העלון מופץ ב- 8,000 עותקים + 5,000 בדיגיטלי.

0534-135-183

רוצה לרדת כ- 5 ק"ג ב- 9 ימים?

ערכה לניקוי רעלים מהגוף, ולירידה במשקל.

כנס טלפוני מדהים שייתן לך ידע עצום!

מוזמנים לשמוע איך גם אתם תוכלו לעשות זאת בצורה בריאה ובטוחה ולהרגיש קלילים ואנרגטיים במשך היום!

מגביר אנרגיה, כח, רוגע, וריכוז. מפחית את המשיכה למתוק. משפר את מראה עור הפנים. משפר בעיות בריאותיות שונות.

לפרטים: 050-4164831

דרושות מפיצות לשיווק התוכנית המהפכנית, לפרטים בטל' הנ"ל

התפללתי בציון הקדוש של חכם ששון מזרחי ז"ע"א
 אמרתי פרשת הקטורת, נתתי פרושה לצדקה, קבלתי על עצמי לשוב בתשובה, בקשתי בקשה ולאחר כמה זמן נושעתי.
 הציון נמצא בבית החיים סנהדריה בירושלים

גמ"ח הקלדות

דברי תורה | מסמכים
 0534-135-183

פרסום ותתפרסום

מקום זה יכול להיות שלך

רק ב- 10 ₪

(m"o 4 – 6.5)

0534-135-183

כורך

במחיר מוזל

ספר גדול - 12 ₪

ספר בינוני - 8 ₪

ספר קטן - 6 ₪

054-8590124

מרכז ירושלים.

לרבים השואלים: כל ההכנסות מהחסויות הם עבור הדפסת העלון והפצתו.

לכן זה כמעט חצי עמוד, חסות בעלון החל מ- 10 ₪ עוד פרטים: 0534-135-183.

פרשת לך לך

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת יא' חשוון התשפ"ג

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:32	17:23	17:59
16:29	17:19	17:54
16:29	17:20	17:55
16:32	17:22	17:58

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יבל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

לע"נ רחל (רשל) בת קלרה אלבו

כשהאשה מאפשרת לבעלה ללמוד תורה, כל הבית הזה "נוסע" בזכות האשה. לולא ה'דלק' שהיא נותנת, לא יכול היה בעלה לפנות את מוחו וליבו ללימוד התורה.

כי אנשים אוזים אנחנו... הפרד נא מעלי.
מדוע זה "אנשים אחים" ולמה קורא לו אברהם "אחי" דווקא ברצונו להיפרד מעליו?
ברם, מובא במדרש, שקלסתר-פניו של לוט דומה היה לקלסתר-פניו של אברהם. לפיכך אמר אברהם: "אנשים אחים אנחנו" - הלא אין אנו אלא "אחים של אנשים", כלומר - רק האנשים סבורים שאנו אחים, מאחר שקלסתר-פנינו דומה, אך באמת אין כל קשר פנימי בינינו ודרכינו נבדלות לחלוטין זו מזו, לכן "הפרד נא מעלי..."

הקפידו הגדולים ללמוד טוב את כל התנ"ך כולו (שזהו חובת כל יהודי). וידיעה זו מסייעת סיוע גדול לקניית תלמודו.
אמנם מה שלא לומדים זאת בשייכות-שאלו את מרן הגרי"ז מברסקי מפני מה לא לומדים נ"ך בשייכות, וענה "מפני שלא מבינים".

ההודיה עצמה לה היא דבר עתיק וזמין, שנהגו בו ישראל שנים רבות לפי תקנת חכמים.

אמרי נא אחותי את קשה להבין, מה תועלת תהא בזה, אם תאמר "אחותי", בעוד שהיא באמת אשת-אישי? ברם, אצל בני-נח הרי אינו קיים דין גירושין, והפקעתה של האשה מרשות בעלה אינה תלויה אלא בהחלטתם ההדדית של בני-הזוג להיפרד זה מזו, שאז האשה חדלה מלהיות אשת-אישי (רמב"ם). לפיכך אמר אברהם אבינו: "אמרי נא אחותי את" - החליטי נא לאמור, כי מהיום והלאה אין אנו אח ואחות ולא בעל ואשה, וממילא תחדלי באמת מלהיות עוד אשת-אישי...

עיקר הקורבן הוא שאדם ישובד גאוותו ורוחו הנישאה וישוב אל ה' ממרד מעלליו.

לך לך בארצך להנאתך ולטובתך. (רש"י)
אם היה זה נסיון, למה נאמר לו "להנאתך ולטובתך" - דבר העשוי להקטין בהרבה את הניסיון? ברם, בדבר זה גופו התבטא הנסיון-אם יעשה זאת אברהם בגלל "הנאתו וטובתו", או בגלל מצוות האלוקים.
ואולם אברהם עמד בנסיון-וילך אברהם כאשר דבר אליו ד', שהלך רק משום שדיבר אליו ד' ולא משום שיפיק מזה הנאה וטובה...

הרבה יותר קל להתפעל ולהודות לשכנה שבישלה ארוחת צהרים לילדת באופן חד פעמי מאשר להודות לעקרת הבית העושה זאת יום יום במשך שנים רבות...

מוסלמי רע איש בליעל העליל על המקובל רבי שומעון אגסי עלילת שוא. הועמד הרב למשפט, ועד מהרה הוכח כי האיש דובר שקר ומטרתו להכפיש את שם הרב, כדי שהמוסלמים יפרעו ביהודים.
הערבי נענש, וכעבור ימים אחדים פגעה מדת הדין במעליל, הוא חלה ומת אחרי זמן קצר. אירוע זה התפרסם מאוד, וגם המוסלמים דברו ביניהם על "איש אלוקים קדוש", שמשמים תבעו את דינו!

חתם סופר: "כל זה הוא לטובת תכליתו של האדם כי שמחתו של האדם כאשר השיג את רצונו לאחר שכבר הרגיש בחסרון הדבר היא פי אלף מאשר הכל בא לו מבלי דעת בכלל לאיזה צורך באו לו רווחיו והשגיו שאז השפע עולה על גדותיו הוא מואס וקץ בזה.

היכלו של מלך כל ימיו ביקש הבעש"ט הקדוש זיע"א לעלות לארץ הקודש. אחת הבקשות הייתה-רצונו להיפגש עם הגה"ק רבנו חיים בן עטר ה"אור החיים" הקדוש זיע"א. הוא אמר, כי שורש נשמתם אחד, וכאשר יפגשו תבוא הגאולה. הבעש"ט הקדוש יצא לדרך, אך לא הגיע ליעדו ושב לגלות. תלמידיו עלו לארץ הקודש וכוננו בה את תנועת החסידות.
כל ימיהם בקשו גדולי ישראל לעלות לארץ הקודש ולחונן את עפרה. לא עושר חפשו כאן ולא כל כוונה גשמית אחרת. בקשו להדבק בקב"ה לעלות ולהתעלות בתורה כפי שכבר למדונו חז"ל: "אין תורה כתורת ארץ ישראל", ולקיים את המצוות התלויות בארץ. כי ארץ ישראל קדושה מכל הארצות, ורק זו מטרת ישיבתנו כאן: לשכון בהיכלו של מלך ולהדבק בו.

הסנאי הכניס את ידו לתוך כד מלא אגוזים וגרף אגוזים מלא החופן. כאשר נסה להוציא את ידו המלאה דרך הפתח הצר של הכד, לא הצליח.
הסנאי לא רצה לוותר על האגוזים, אבל גם לא יכול היה להוציא את ידו, ופרץ בבכי מר.
עבר במקום שועל ואמר לו: "עליך ללמוד לוותר. אם תדע לוותר ולקחת במידה, תוכל ליהנות בלי בעיות גם מן האגוזים וגם מן החופש".
לעתים מבקש אדם להרויח הכל, אבל הוא מפסיד. "תפסת מרובה לא תפסת". (העורך)

פעם היתה שנת בצורת, והנהרות יבשו. התאספו החיות ל'עצרת התעוררות', לחשבון נפש נוקב, לדעת בגלל מי הן נענשות. החליטו **שכל חיה תבוא** ותתוודה על עונותיה. בא הזאב ואמר: ראיתי ילדה קטנה קוטפת פרחים ביער, וטרפתי אותה. אמרו: **אין זו עבירה**. כך דרכו של זאב-לטרוף, כך ברא אותו הבורא.

בא הנמר ואמר: ראיתי אדם ביער, והרגתי. אמרו לו: מצוה עשית, האדם הוא האויב, והבא להורגך השכם להורגו.

בא הפיל ואמר: רוח תזזית נכנסה בי, שעשתי לתוך כפר של ילדים והחרבתיו. רמסתי הכל ברגלי. אמרו: גם פיל צריך להתבדר. אין זו עבירה.

בא שה קטן ואמר במבוכה: **רעב הייתי**, וראיתי ביקתה, מכוסה בגג של קש. תלשתי ממנו ואכלתי. נענו כולם ואמרו: אהה, גילינו את האשם! בגללך כולנו סובלים! ומיד **התנפלו עליו** האריה והזאב והנמר וקרעוהו לגזרים...

"אל תצפה לתהילה שחוכמתך אינה מצדיקה!"

ואת הנפש אשר עשו בוזרין.
שהכניסן תחת כנפי השכינה אברהם מגייר את האנשים. (רש"י) נשאלת השאלה, **מה היה בסופם** של אותם גרים? הלא אינם מוזכרים בשום מקום? ברם, אחרי פטירתו של אברהם איבנו לא רצו להצטרף אל רבם החדש-אל יצחק אבינו, משום שאצל אברהם איבנו ראו רק את מידת החסד: צדקה, גמילות-חסדים והכנסת אורחים, ולא יכלו להסתגל **למידת הפחד והגבורות** של יצחק ואמרו, כי לאחר אברהם אין עוד מורה ורבי בשבילם; לפיכך נסוגו אהור וחזרו לסורם... (בשם ה"ק ר"ה ז"ל מאלכסנדר)

הרימוטי ידי... ולא תאמר אני העשרתי את אברהם.
אף על פי שלקח אברהם מתנות מפרעה, בכל זאת כאן סירב לקבל את המתנות שניתנו לו בתור תגמול **בעד הנצחון** והגבורות שגילה בשדה המלחמה, כדי שלא יעלה על דעתו אף לרגע הרעיון, כי בכוחו ובעוצם ידו עשה את החיל הזה. "ולא תאמר", כלומר- היד הזאת אל תאמר: "אני העשרתי את אברהם..."

איש אחד התארך בבית אחוזה גדול. בוקר אחד הוא ראה להפתעתו את ילדו בן השש של בעל הבית מחזיק פטיש ודופק מסמרים ברהיט מהתקופה הג'ורג'יאנית. לאחר שהילד תקע ברהיט היקר כחמישים מסמרים, ניגש האורח לבעל הבית ושאל אותו בעדינות: "זה לא נראה לך בזבז מה שהילד עושה?" בעל הבית: "זה לא נורא... **אני קונה את המסמרים בסיטונות!**"

ואל תמסרו החכמה לפני מי שאינו יודע מעלתה כי יקרה היא מפנינים

דן אנכי אם על שתי המילים הללו שאמר השם-יתברך, נתרחשו אחר-כך **נסים ונפלאות** כה רבים בשעת יציאת-מצרים-הרי כמה וכמה נסים צריכים להתרחש **בשעת הגאולה** העתידה, אשר עליה נתן לנו השם-יתברך כל כך הרבה הבטחות ויעודים על ידי הנביאים! (רבינו סעדיה גאון ז"ל)

בבדיקת ראייה שואל הרופא את הנבדק: תגידי, אתה יכול לקרוא את השורה התחתונה של הלוח? **הנבדק: איזה לוח?**

לעילוי נשמת: נסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת ווב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזווה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יהודה יאיר, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה, **מן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב"

אברהם אבינו הרגיש שהכסף והזהב כבדים עבורו, הוא לא רצה אותם מצד עצמם אלא רק כדי לנטוע אש"ל (אכילה שתייה, לוייה), ולהפיץ את שמו יתברך בעולם, כל דכפין ייתי ויאכל, כל דצריך ייתי ויפסה, מי יתנני במדבר מלון אורחים (ירמיה ט, ט), כל מטרתו ומגמתו של אברהם אבינו הייתה לקרב את הרחוקים, גדולה לגימה שמקרבת את הלבבות.

אברהם אבינו לא היה צריך את הממון כדי להיות עשיר מספר אחד בעולם ולקבל את כל הכבוד המדומה, אלא רצונו ותכליתו הייתה שיהיה לכל העוברים ושבים מקום לאכול ולשתות וללון וכך יוכלו לשמוע הרצאות ושיעורים מענייני אמונה וביטחון בח' יתברך, וכמו שדרשו רבותינו על הפסוק **וישע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' א-ל-עולם**, אמר ריש לקיש, אל תקרא "ויקרא" אלא "ויקריא", מלמד שהקריא אברהם אבינו את שמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב, כיצד? לאחר שאכלו ושתו עמדו לברך את אברהם, אמר להם: ובי משלי אכלתם? משל אלוקי עולם אכלתם, הודו ושבתו וברכו למי שאמר והיה העולם.

זו הייתה התכלית של אברהם אבינו, מייסד האומה היהודית, להחזיר את האמונה הצרופה בקל אחד לרבבות המאמינים.

מידי פעם בפעם היה רגיל הגאון רבי חיים מוולאז'ין ללכת לעיר "ברודי" ולאסוף כסף מעשירי העיר לצורך החזקת ישיבתו, כשהגיע הרב לשם כבדו אותו כבוד מלכים והעניו לו למסור שיעורים במגוון בתי הכנסיות והמדרשות שבעיר.

במהלך הדרשות לא דיבר איתם על תרומה לישיבה וכדו', אלא שבדרשה האחרונה אמר להם הרב: קיבלתי ממכם "כבוד מלא", אבל את זה לא חיפשתי, לא באתי בשביל הכבוד שנתתם לי ("כבוד" מלא- עם האות ו'), אלא באתי בשביל לקבל את הכבוד החסר- "כבוד", **ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב** (בראשית יג, ב), את זה חיפשתי לקבל לצורך המשך החזקת הישיבה והגדלתה, כששמעו זאת כל עשירי ברודי מיד פתחו את כיסיהם ותרמו בעין יפה וברוח נדיבה עבור החזקת ישיבת וולאז'ין, שממנה יצאו כל ראשי הישיבות בארץ ובעולם, **כולם תלמידיו ותלמידיו** של הגאון רבי חיים מוולאז'ין, זכותו תגן בעדנו.

גם ה' יודי פשוט יכול להגיע למדרגות גבוהות כאשר כוונתו היא באמת ובתמימות לשם שמים.

ההצלחה וישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלוס בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

גם שלום ומזרק לל זית ישראל

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

המסקנה המאלפת היא שהאושר **אינו תלוי בעושר** או בשאר תנאים של רוחה חומרית, האושר הוא הרגשה שבאה מבפנים ואדם צריך לעמול עליה כדי שתתגלה.

הרבי רבי **מאיר'ל** **מברמיש'לן** זצ"ל היה אומר: שם בן נח היה צדיק מובהק ורבי מפורסם. **קם רבי חדש**, ר' אברהם'מלה שמו, ועד מהרה נתפרסם בכל הארץ. היו הכל עוזבים את רבם הוותיק ורצים אל הרבי החדש. התחיל שם לחקור ולדרוש על אודות אברהם ונאמר לו, שהוא **מכניס אורחים** גדול ובעל צדקה מופלג. התפלא שם: מה ענין כל זה אצל "רבי"? עלי לילך ולראותו כמו עיני. כאשר אך ראה אותו נענה ואמר: אכן "רבי" הוא, נוסף על היותו מכניס אורחים ובעל צדקה. וזהו שמרמז הכתוב: "הוציא לחם וויין"- הוא נטל את מעלת נתינת לחם וויין לאורחים והניחה לצדדים, אבל הוא נוכח לראות כי "והוא כהן לאל עליון"- שאמנם גם "רבי" הוא...

ליתר דיוק... הגה"ק **"חפץ חיים"** זצ"ל הקפיד מאוד שלא יכתבו עליו תארים. **פעם**, כשכא לאחת העירות לדרוש, קרא במודעה שהתפרסמה, שהוא מחבר הספר "משנה ברורה" על "ארח חיים". באותו זמן יצא רק החלק הראשון של "המשנה ברורה" וה"חפץ חיים" ראה בכך שבח שאינו נכון.

הוציא עפרון והוסיף למודעה את המלים: "לעת עתה **רק חלק אחד**"- "משנה ברורה" עד סימן קכ"ה. השאר יופיע אי"ה עוד זמן מה..."

מהפעילות לא נחיס ארץ

אבות ובנים

תהלים

מלל ליל שישי

אירגון מתמידים

למוד מוצ"ש

מלל שישי

עלון

באלפי עותקים

סדר לימוד

שבת

שיעורי רבנים

שיעור

עין יעקב

ישיבת בין הזמנים

שיעור

בעלי בתים

פעילויות לילדים

איך שנכנסת למיטה
ואתה שומע צילצול בדלת

כשאתה מעביר את המזגן מקור לחום והוא כזה: תן לי כמה שניות של שקט עם עצמי

נגמרה העונה של

מי כיבה את

המזגן.

וכעת

מתחילה העונה

מי כיבה את

הדוד.

לקוח יקר, שיחתך
מאוד חשובה לנו ועל
כן נפנק אותך בסולו
חליל צד בן 45 דקות.

לעי"נ הילד הנעים
אליהו שור בן חנה
שהיה מקוראי העלון
ומשתתף בפעילויות

הם מתחילים להתגעגע אלייך,
כשהם נכשלים בלהחליף אותך.

למה להציץ
בעלון של חבר

בואו והצטרפו
לרשימת תפוצה
367korona@gmail.com

עובד ניקיון לא שם לב
שיצא בטעות מהבניין

דבר העורך

מי שגונב מהשני מפסיד את שלו!
איש זקן ושבע ימים החליט לחלק את רכושו לבניו. לאחר מחשבה עמוקה החליט לתת לכל בן קופסא מלאה אבנים טובות כראות עיניו. נתקנא אחד הבנים באחיו על חלקו שקיבל וחטף ממנו את הקופסא שקיבל מאביו. הצטער האח על הגזילה שגזל ממנו אחיו, אך העדיף שלא לספר לאביו שלא יצטער...
בדרך לא דרך הגיעה השמועה לאוזנו של האב וזה שמח על הדרך שבחר בנו והעניק לו קופסא כפולה מהקודמת, גדושה ומלאה באבנים טובות, בצירוף מכתב על מידת הענווה שלו... במקביל, לקח מבנו הגזלן את אשר נתן לו ונידהו מביתו...

הקב"ה נותן לכל אחד את פרנסתו ומזונותיו כפי שמגיע לו. אדם החושב שאם הוא יגזול את חברו או יערים ויכניס לכיסו את פרנסת חברו ובכך ירבה את הונו, טעות גדולה היא בידו! מה שמגיע לך אתה תקבל ואם לא מגיע לך, גם אם תיקח מהאחר בסופו של דבר לא תהנה ממה שגזלת ולא יחסר מאומה לזה שממנו לקחת...
אל לך לחשוב שאם רימית וכביכול 'הרווחת' מההונאה אכן יש לך רווח. נהפוך הוא הפסדת אפילו את מה שהיה מגיע לך... שלמה המלך החכם מכל אדם כבר אמר: "עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבונו ובאחריתו יהיה נבל"
נלך בדרך הישרה, נקפיד על רכושו של האחר - נישא וניתן באמונה וה' ישלם שכרו הטוב ובעין יפה... ואף נזכה לשם טוב...

בידידות
ניר זמלא

זה לא רק חלון - זו מערכת שלמה

- אחי, כדור השוקולד שהכנת טעים מדי.
- צודק, אני אוסיף קוקוס

תגידו איך לא הוציאו
קרמבו פיסטוק

מלשה שהיה

פעם אחת בא כפרי אחד ליישיבה וביקש מראש הישיבה כי ימצא בעבורו חתן לבתו. מתחייב אני, לפרנס את חתני ולספק לו את כל צרכיו. בחר ראש הישיבה חתן מופלג בתורה ובמעשים טובים וכעבור זמן התחתנו. למחרת החתונה הסב החתן בבית חמיו והנה מגישים לפניו לחם צר ומים לחץ... החתן העדין לא אמר דבר ובקושי רב נגס בלחם ושתה מן המים. בערב שוב הניחו לפניו לחם קשה ומים וכך מדי יום... התקשה החתן באכילת מאכלים אלה, הלך ורזה ופניו נפלו. כאשר ראה הכפרי כי חתנו אינו אוכל צעק: "מפני מה אינך אוכל? וכי בהיותך בישיבה אכלת מאכלים מעודנים!?"... משלא הועילו צעקותיו שכר שני גויים גברתנים כדי שישגיחו על חתנו שיאכל. בכל ארוחה היו עומדים עליו ובכל פעם שלא אכל היו שני אלה מצליפים בו בשוט.

לילה אחד ברח החתן ונמלט ליישיבה. נכנס החתן לראש הישיבה וסיפר לו את כל המאורעות עד היום. למחרת הגיע הכפרי לחפש את חתנו. מדוע אינך נותן לחתנך מאכלים ראויים? שאל ראש הישיבה את הכפרי. אומר לכם את האמת - ענה הכפרי - אין באפשרותי לשלם אלא דמי לחם ומים. רשע שכמוך!!! - צעק הרב - אין באפשרותך לקנות בעבורו אוכל טוב? וכסף כדי לשכור שני גויים יש לך?!!...

כאשר מתבקש האדם לתרום ולעזור - אומר: "אין כסף, מצב דחוק..." כשרוצים יש כסף...

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אך לך הכלי יקר מקשה, לכאורה כל אדם שרוצה לצאת מהמדינה, ראשית הוא יוצא ממשפחתו ומבית מגוריו, ולאחר מכן מעירו וממדינתו, ואילו בפרשתנו כתוב בדיוק להיפך, קודם כל "לך לך מארצך", אח"כ "ממולדתך" - מהעיר שגולדת בה, ורק אחר כך "מבית אביך".

אלא מסביר הכלי יקר שאין הכוונה ליציאה פיזית אלא ליציאה רוחנית, ה' יתברך רמו לאברהם אבינו את הדרך להתגבר על הניסיונות, למחוק ולעקור את הטבעים וההנהגות שקיבל במשך ימי חייו. למחוק ולעקור את הכל בבת אחת זה קשה מאד, ולכן צריך להתחיל מהקל אל הכבד: תחילה יש לצאת מ"ארצך" - ישנם דברים שעושה האדם כיון שהוא "מנהג אנשי המדינה", כל המדינה נוהגים כך ולכן גם הוא נוהג, אע"פ שאינו מתחבר כל כך למנהגים אלו. מטבעים ומנהגים אלו אפשר להתנתק ולהסיר מעליו בקלות וללא צורך בעבודה קשה. ויש טבעים ומנהגים שכבר יותר קשה להתנתק מהם, טבעים שנשתרשו "ממולדתך" - מעיר המגורים, כל בני עירו נוהגים כך והדבר כבר יותר קרוב ומחובר אליו, כדי להיחלץ ולהינצל ממנהגים וטבעים אלו צריך עבודה יותר גדולה, אולם לאחר שנחלץ מטבעי ומנהגי המדינה יכול להיחלץ גם מטבעי העיר.

ולבסוף, הטבעים והמנהגים שקשה ביותר להתנתק מהם, אלו הטבעים שקיבל "מבית אביך" - בית הוריו, טבעים אלו נמצאים בגנים של האדם וקשה מאוד להשתחרר ולהתנתק מהם. אולם אם תחילה יתנתק מטבעי המדינה ואח"כ מטבעי העיר, יצליח להתנתק גם מהטבעים שקיבל בבית אביו. מהקל אל הכבד.

יש בכוחו של האדם להיחלץ ולהינצל גם מטבעים ומנהגים רעים הטבועים בו מבית אביו, ולכן לא יכול לטעון האדם: "מה אני יכול לעשות, אבא שלי כזה, אמא שלי כזאת, אחים שלי כאלה", כיון שביכולת ובכח האדם להשתחרר ולהתנתק גם מטבעים ומנהגים שקיבל בבית אביו על ידי עבודה מתמדת. ה' יתברך יזכנו להידבק במידותיו ולהידמות בדרכיו ומעשיו, ויהי רצון שזוכה לראות בישועה השלימה בקרוב, אמן.

במת שלו וטמורק!

וואו כמה אבק יש
מזל שלא שטפתי
את האוטו ב-4
השנים
האחרונות

הייתה תחרות בשפה עברית
שהשתתפו 300 איש.
הנושא היה להכניס "שלווה",
"אושר" ו "רוגע" במשפט
אחד.
הזוכה כתב: "אישתי ישנה"

**כמה נהוג לשים
במעטפה ביום
הבחירות .
זה ארוע בוקר**

של טבעונים

השופט: ומדוע אדוני
שדד את הבנק?
הנאשם: הבנק התחיל
ראשון....

"התפוח לא נופל רחוק מהעץ"
גם אגס לא.
סתם שתדעו.

תמיד כשאני הולך להסתפר אני שואל את הספר איפה הוא
מסתפר. המטרה שלי היא להגיע לראש הפרמידה.

כשאמא שלך איחלה לך שיום
אחד הילדים שלך יעשו לך
את מה שאת עשית לה,
היא שכחה שיום אחד
היא תצטרך לעשות להם
בייביסיטר

אני: "הלוואי שהיה לי מספיק
כסף לקנות פיל."
חבר: "בשביל מה
אתה צריך פיל?"
אני: "אני לא, אני רק צריך
את הכסף."

מאות נעצרו הערב בראש העין, כשניסו
להחזיר את השעון שעה לאחור...

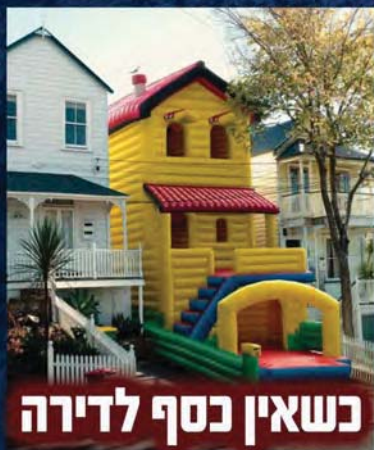
נראה לי שהבטרייה הזו גמורה.
אחזיר אותה למגירה כדי
שאתבלבל גם בפעם הבאה.

פיצה: בצק, גבינה, רוטב עגבניות.
לזניה: בצק, גבינה, רוטב עגבניות.
ספגטי: בצק, גבינה, רוטב עגבניות.
האיטלקים הם סך הכל תימנים עם
סגנון.

יש אנשים שנוהגים כלכך לאט
שצריך לשים אותם
על מצב טיסעעעעעע

יש לי צמרמורת
כל הרכב נשרף חוץ מהמדבקה
שתראו מה כתוב בה

כשאין כסף לדירה